

खण्ड (क)

१. भूमिका/परिचय :

बैंकिङ तथा वित्तीय प्रणालीको स्वस्थ, सक्षम र गतिशील विकासका लागि वित्तीय संस्थाहरूको नियमित रूपमा प्रभावकारी नियमन, निरीक्षण, सुपरीवेक्षण तथा अनुगमन हुन आवश्यक छ। मुलुकको समग्र बैंकिङ तथा वित्तीय प्रणालीप्रति सर्वसाधारणको विश्वसनीयता अभिवृद्धि गर्ने उद्देश्य परिपूर्तिका सन्दर्भमा यस बैंकबाट बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको सुपरीवेक्षण कार्य हुँदै आएको छ। वित्तीय संस्थाहरूको संख्यात्मक वृद्धि संगसंगै कारोवारको आकारमा भएको वृद्धि र थप हुँदै गएको जटिलताका सन्दर्भमा यस बैंकको सुपरीवेक्षकीय जिम्मेवारी चुनौतिपूर्ण हुँदै गएको छ। मूलतः देहायका उद्देश्य परिपूर्तिका लागि वित्तीय संस्थाहरूको सुपरीवेक्षण गरिन्छः-

- स्वस्थ र सक्षम वित्तीय प्रणालीको विकास गर्ने,
- कुशल वित्तीय बजारको निर्माण गरी वित्तीय स्थायित्व कायम गर्ने,
- वित्तीय प्रणालीप्रति सर्वसाधारणको विश्वसनीयता कायम गर्ने,
- वित्तीय क्षेत्रमा प्रचलित नियम, कानून तथा निर्देशनहरूको पालना गर्ने/गराउने,
- वित्तीय संस्थाहरूमा प्रभावकारी व्यवस्थापन तथा नियन्त्रण प्रणालीको विकास गराउने,
- स्वस्थ वित्तीय संस्थाहरू मार्फत विशेष गरी निक्षेपकर्ताका साथै सरोकारवालाहरू (Stakeholders) को हकहितको संरक्षण गर्ने, र
- वित्तीय परिसूचकमार्फत देखिने पूर्व सावधानी सङ्केतहरू (Early Warning Signals) का आधारमा देखिएका समस्याहरूलाई समयमा नै पहिचान गरी उपयुक्त समाधान गर्ने।

२०६६ आषाढ मसान्तसम्ममा नेपालमा २६ वाणिज्य बैंक, ६३ विकास बैंक, ७७ वित्त कम्पनी, १५ लघुवित्त विकास बैंक, सीमित बैंकिङ कारोवार गर्ने इजाजत प्राप्त १६ सहकारी संस्था र लघुकर्जा कारोवार गर्ने ४५ गैरसरकारी संस्था गरी कुल २४२ वित्तीय संस्थाहरूले बैंकिङ तथा वित्तीय कारोवार गर्दै आएका छन्। (अनुसूची १)। प्रस्तुत प्रतिवेदन आर्थिक वर्ष २०६५/६६ को अवधिमा वित्तीय संस्था सुपरीवेक्षण विभागको सुपरीवेक्षकीय दायराभित्र पर्ने क वर्गका वाणिज्य बैंक बाहेकका अन्य वित्तीय संस्थाहरूको यस विभागबाट सम्पन्न भएका सुपरीवेक्षण लगायतका क्रियाकलापसंग सम्बन्धित छ।

वित्तीय संस्थाहरूको कारोवारको यथार्थता, संस्थाको वित्तीय स्वस्थता, प्रतिफलको दर, व्यवस्थापनको सक्षमता जस्ता पक्षहरूको सुपरीवेक्षण देहायका मापदण्डहरू समेतका आधारमा गरिन्छ।

- प्रचलित नेपाल कानूनहरू: (नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८, बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०६३, कम्पनी ऐन, २०६३, सहकारी ऐन, २०४८, वित्तीय मध्यस्थकर्ताको काम गर्ने संस्था सम्बन्धी ऐन, २०४८ लगायतका प्रचलित ऐन नियमहरू),
- नेपाल राष्ट्र बैंकद्वारा जारी नीतिगत व्यवस्था तथा निर्देशन,
- नेपाल राष्ट्र बैंक निरीक्षण तथा सुपरीवेक्षण विनियमावली, २०५९ (पहिलो संशोधन सहित),
- सम्बन्धित वित्तीय संस्थाको प्रबन्धपत्र, नियमावली, आन्तरिक कर्जा लगानी दिग्दर्शन (CPG) लगायत साधारण सभा/सञ्चालक समितिबाट पारित निर्णय, नीति तथा निर्देशिकाहरू,
- सुपरीवेक्षण सम्बन्धमा अन्तर्राष्ट्रिय रूपमा स्थापित सिद्धान्तहरू (Best Practices),
- स्थलगत/गैरस्थलगत सुपरीवेक्षण निर्देशिका,
- राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय लेखामान।

२. नीतिगत व्यवस्था

विकास बैंक र सीमित बैंकिङ कारोवार गर्ने सहकारी संस्थाहरूका लागि लागु गरिएको नीतिगत व्यवस्था देहाय बमोजिम रहेको छ।

क्र.सं.	प्रमुख नियमन व्यवस्थाहरु	विकास बैङ्क	वित्त कम्पनी	लघुवित्त विकास बैङ्क	सहकारी संस्था
१	न्यूनतम प्राथमिक पुँजी (जोखिम भारित सम्पत्तिको अनुपातमा (% मा))	५.५	५.५	४.०	५.०
२	न्यूनतम पुँजीकोष (जोखिम भारित सम्पत्तिको आधारमा % मा)	११.०	११.०	८.०	१०.०
३	वित्तीय स्रोत सङ्कलन सीमा (प्राथमिक पुँजीको गुणा)	२०.०	१५.०	३०.०	१०.०
४	न्यूनतम अनिवार्य नगद मौज्जात (कुल निक्षेपको % मा)				
	- चल्ली खाता सञ्चालन नगरेमा	२.०	२.०	०.५	०.५
	- चल्ली खाता सञ्चालन गरेमा	५.५	५.५	-	-
५	न्यूनतम तरल सम्पत्ति (कुल निक्षेप दायित्वको % मा)	-	-	२.५	७.०
	कर्जा सापटको वर्गीकरण र नोक्सानी व्यवस्था (% मा)				
	- असल (सावाँ भुक्तानी गर्ने भाखा ननाघेको वा तीन महिनासम्म भाखा नाघेको कर्जा)	१.०	१.०	१.०	१.०
	- पुनरतालिकीकरण/पुनर्संरचना (सावाँ भुक्तानी गर्ने अवधि बढाइएको/कर्जाको प्रकृति वा शर्तमा परिवर्तन गर्ने बन्देजहरु थपघट गरेको कर्जा)	१२.५	१२.५	१२.५	१२.५
	- कमसल (सावाँ भुक्तानी गर्ने म्याद तीन महिनाभन्दा बढी छ महिनासम्मले भाखा नाघेको कर्जा)	२५.०	२५.०	२५.०	२५.०
	- शंकास्पद (सावाँ भुक्तानी गर्ने म्याद छ महिनाभन्दा बढी एक वर्षसम्मले भाखा नाघेको कर्जा)	५०.०	५०.०	५०.०	५०.०
	- खराब (सावाँ भुक्तानी गर्ने म्याद एक वर्षभन्दा बढीले भाखा नाघेको कर्जा)	१००.०	१००.०	१००.०	१००.०
६	- व्यक्तिगत/संस्थागत जमानीमा मात्र प्रवाहित कर्जा सम्बन्धित वर्गीकरण अनुसारको व्यवस्थामा थप (प्रतिशत)	२०	२०	२०	२०
७	प्रतिग्राहक कर्जा सीमा (प्राथमिक पुँजीको आधारमा)				
	- कोषमा आधारित (% मा)	२५.०	२५.०	-	५.०
	- कोषमा आधारित (% मा) तेश्रो पटकदेखि	-	-	-	२०.०
	- गैरकोषमा आधारित (% मा)	५०.०	५०.०	-	-
	लघुकर्जा कारोवारतर्फ:				
	- प्रतिव्यक्ति लघुकर्जा (रु. हजारमा)	-	-	६०	-
	- प्रति लघुउद्यम (रु. हजारमा)	-	-	१,५०	-
	लगानी सीमा (प्राथमिक पुँजीको % मा)				
	- कुनै एक सङ्गठित संस्थाको शेयर, डिवेञ्चरमा	१०.०	१०.०	१०.०	५*
	- सबै सङ्गठित संस्थाको शेयर डिवेञ्चरमा	३०.०	३०.०	३०.०	१५*
८	- वित्तीय स्वार्थ रहेका सङ्गठित संस्थाको शेयर डिवेञ्चरमा	२०.०	२०.०	२०.०	-

* शेयरपुँजीको ।

३. प्रमुख वित्तीय परिसूचकहरू

(रु. करोडमा)

क्र.सं	शीर्षक	२०६३/६४	२०६४/६५	२०६५/६६
१.	कुल गार्हस्थ उत्पादन (प्रचलित मूल्यमा) ^१	७,२७,०९	८,१८,४०	९,६०,०१
२.	कुल निक्षेप	३,९०,६७	४,९९,४१	६,७४,४२
	(क) वाणिज्य बैङ्क ^१	३,३७,५०	४,२६,०८	५,६३,६०
	(ख) वित्तीय संस्था ^२	५३,१७	७३,३३	१,१०,८२
३.	कुल कर्जा	२,८९,६१	३,८१,०३	५,१०,८१
	(क) वाणिज्य बैङ्क ^१	२,३१,८३	३,०२,९१	३,९८,१४
	(ख) वित्तीय संस्था ^२	५७,७८	७८,१२	१,१२,६७
४.	कुल निक्षेप/गार्हस्थ उत्पादन (% मा)	५३.७३	६१.०२	७०.२५
५.	कुल कर्जा/गार्हस्थ उत्पादन (% मा)	३९.८२	४६.५५	५३.२०
६.	कुल निक्षेपमा वाणिज्य बैङ्कको अंश (% मा)	८६.३९	८५.३२	८३.५६
७.	कुल निक्षेपमा वित्तीय संस्थाको अंश (% मा)	१३.६१	१४.६८	१६.४४
८.	कुल कर्जामा वाणिज्य बैङ्कको अंश (% मा)	८०.०५	७९.५०	७७.९५
९.	कुल कर्जामा वित्तीय संस्थाको अंश (% मा)	१९.९५	२०.५०	२२.०५
१०.	कुल निक्षेपको बृद्धिदर (% मा)	-	२७.८३	३५.०४
	वाणिज्य बैङ्कको निक्षेपको बृद्धिदर (% मा) ^१	-	२६.२५	३२.२८
	वित्तीय संस्थाको निक्षेपको बृद्धिदर (% मा) ^२	-	३७.९१	५१.१२
११.	कुल कर्जाको बृद्धिदर (% मा)	-	३१.५६	३४.०६
	वाणिज्य बैङ्कको कर्जाको बृद्धिदर (% मा) ^१	-	३०.६६	३१.४४
	वित्तीय संस्था कर्जाको बृद्धिदर (% मा) ^२	-	३५.२०	४४.२२

स्रोत:

१. Banking Statistics, Mid-July 2009, Volume 53, नेपाल राष्ट्र बैंक, बै. तथा वि.सं. नियमन विभाग ।

२. वित्तीय संस्था सुपरीवेक्षण विभाग ।

आर्थिक वर्ष २०६४/६५ मा मुलुकका समग्र बैंक तथा वित्तीय क्षेत्रको कुल निक्षेप २७.८३ प्रतिशतले बढेकोमा आर्थिक वर्ष २०६५/६६ मा ३५.०४ प्रतिशतले बढेर रु. ६,७४,४२ करोड पुगेको छ । उक्त दुवै आर्थिक वर्षहरूमा वाणिज्य बैङ्कहरूको निक्षेप बृद्धिदर क्रमशः २६.२५ प्रतिशत र ३२.२८ प्रतिशत रहेको छ भने वित्तीय संस्थाहरूको निक्षेप बृद्धिदर क्रमशः ३७.९१ प्रतिशत र ५१.१२ प्रतिशत रहेको छ । त्यसैगरी, कुल निक्षेपमध्ये वाणिज्य बैङ्कहरूको अंश आर्थिक वर्ष २०६४/६५ मा ८५.३२ प्रतिशत रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०६५/६६ मा केही घटेर ८३.५६ प्रतिशतमा सिमित भएको छ भने यसको विपरीत कुल निक्षेपमा वित्तीय संस्थाको अंश अघिल्लो वर्षको १४.६८ प्रतिशतबाट बढेर आ.व. २०६५/६६ मा १६.४४ प्रतिशत पुगेको छ ।

त्यस्तै, आर्थिक वर्ष २०६४/६५ मा समग्र वित्तीय क्षेत्रको कुल कर्जा ३१.५६ प्रतिशतले बढेकोमा आ.व. २०६५/६६ मा ३४.०६ प्रतिशतले बढेर रु. ५,१०,८१ करोड पुगेको छ । यसमध्ये वाणिज्य बैङ्कहरूको कर्जा बृद्धिदर उक्त आर्थिक वर्षहरूमा क्रमशः ३०.६६ प्रतिशत र ३१.४४ प्रतिशत रहेको छ भने वित्तीय संस्थाहरूको

कर्जा बृद्धिदर क्रमशः ३५.२० प्रतिशत र ४४.२२ प्रतिशत रहेको देखिन्छ । त्यस्तै, कुल कर्जाको संरचनामा हेर्दा वाणिज्य बैङ्कहरू र वित्तीय संस्थाहरूको अंश आर्थिक वर्ष २०६४/६५ मा क्रमशः ७९.५० प्रतिशत तथा २०.५० प्रतिशत र आर्थिक वर्ष २०६५/६६ मा क्रमशः ७७.९५ प्रतिशत र २२.०५ प्रतिशत रहेको छ ।

बैङ्क तथा वित्तीय संस्थाहरूको संख्यात्मक बृद्धि हुँदै गएको कारणले समग्र बैङ्क तथा वित्तीय क्षेत्रको कुल निक्षेप परिचालन तथा कर्जा प्रवाहमा बृद्धि हुन गएको छ । कुल कारोबारमा वित्तीय संस्थाहरूको कारोबारको अंश समीक्षा वर्षहरूमा सिमान्त रूपमा वृद्धि हुँदै गएको देखिएता पनि वित्तीय संस्थाहरूको संख्यात्मक बृद्धि अनुरूपको बजार हिस्सा वित्तीय संस्थाहरूले बढाउन सकेको देखिँदैन । विगत तीन वर्षको तथ्याङ्क विश्लेषण गर्दा अझै पनि वाणिज्य बैंक र अन्य वित्तीय संस्थाको कारोबार अनुपात ८० प्रतिशत र २० प्रतिशतको हाराहारी रहेको देखिन्छ ।

४. वित्तीय संस्थाहरूको संख्या

वित्तीय संस्था सुपरीवेक्षण विभागको सुपरिवेक्षकीय दायरामा रहेका विभिन्न कार्य प्रकृतिका वित्तीय संस्थाहरूको संख्या २०६६ आषाढ मसान्त संममा देहाय बमोजिम रहेको छ ।

संस्थाको नाम	२०६४ आषाढ	२०६५ आषाढ	२०६६ आषाढ
कुल वित्तीय संस्था	१८८	२१०	२१६
विकास बैङ्क	३८	५८	६३
वित्त कम्पनी	७४	७८	७७
लघुवित्त विकास बैङ्क	१२	१२	१५
सहकारी संस्था	१७	१६	१६
गैरसरकारी संस्था	४७	४६	४५
संख्याको वार्षिक बृद्धि (%मा)	६.८२	११.७०	२.८६

५. समग्र वित्तीय स्थिति

वित्तीय संस्था सुपरीवेक्षण विभागको सुपरिवेक्षकीय दायरामा रहेका विकास बैङ्क, वित्त कम्पनी, लघुवित्त विकास बैङ्क र सीमित बैकिङ्क कारोवार गर्ने इजाजतप्राप्त सहकारी संस्थाहरूको समग्र वित्तीय स्थिति देहाय बमोजिम रहेको छ ।

५.१ पुँजीकोष

२०६६ आषाढ मसान्तमा विकास बैङ्क, वित्त कम्पनी र लघुवित्त विकास बैङ्कहरूको पुँजीकोषको स्थिति देहाय बमोजिम रहेको छ ।

(रु. करोडमा)

विवरण	विकास बैङ्क	वित्त कम्पनी	लघुवित्त विकास बैङ्क	सहकारी संस्था
चुक्ता पुँजी	८,८५	९,३९	१,०३	३५
प्राथमिक पुँजी	९,९३	१२,६२	१,८२	४३
पुँजीकोष	१०,३६	१३,३४	१,९२	४६
प्राथमिक पुँजी (% मा)	२०.८१	१८.३१	१६.२३	९.६०
पुँजीकोष (% मा)	२१.७२	१९.३६	१७.१७	१०.३६

२०६६ आषाढ मसान्तमा विकास बैङ्क, वित्त कम्पनी, लघुवित्त विकास बैङ्क तथा इजाजतप्राप्त सहकारी संस्थाको चुक्ता पुँजी क्रमशः रु. ८,८५ करोड, रु. ९,३९ करोड, रु. १,०३ करोड र रु. ३५ करोड रहेको देखिन्छ भने प्राथमिक पुँजी क्रमशः रु. ९,९३ करोड, रु. १२,६२ करोड, रु. १,८२ करोड र रु. ४३ करोड रहेको देखिन्छ । त्यसैगरी विकास बैङ्क, वित्त कम्पनी, लघुवित्त विकास बैङ्क र इजाजतप्राप्त सहकारी संस्थाहरूको जोखिम भारित सम्पत्तिमा प्राथमिक पुँजीको अनुपात क्रमशः २०.८१ प्रतिशत, १८.३१ प्रतिशत,

१६.२३ प्रतिशत र ९.६० प्रतिशत रहेको देखिन्छ, भने पूँजीकोषको अनुपात क्रमशः २१.७२ प्रतिशत, १९.३६ प्रतिशत, १७.१७ प्रतिशत र १०.३६ प्रतिशत रहेको देखिन्छ ।

५.२ निक्षेप परिचालन र कर्जा लगानी

विकास बैङ्क, वित्त कम्पनी, लघुवित्त विकास बैङ्क र सहकारी संस्थाहरूले २०६४ आषाढ मसान्तदेखि २०६६ आषाढ मसान्तसम्मको विभिन्न अवधिमा गरेको निक्षेप परिचालन तथा कर्जा प्रवाहको स्थिति देहाय बमोजिम रहेको छ ।

(रु. करोडमा)

आ.व	निक्षेप			कर्जा		
	२०६४ आषाढ	२०६५ आषाढ	२०६६ आषाढ	२०६४ आषाढ	२०६५ आषाढ	२०६६ आषाढ
विकास बैङ्क	१५,१५	२५,५१	४७,९५	१५,००	२३,३०	४०,६६
वित्त कम्पनी	३४,३१	४३,०८	५७,०८	३४,६८	४४,८३	६०,२३
लघुवित्त विकास बैङ्क	१,१०	१,५२	१,९६	५,८७	७,१७	८,१८
सहकारी संस्था	२,६१	३,२२	३,८३	२,२३	२,८२	३,६०
जम्मा	५३,१७	७३,३३	१,१०,८२	५७,७८	७८,१२	१,१२,६७

विकास बैङ्क, वित्त कम्पनी, लघु वित्त विकास बैङ्क र सहकारी संस्थाहरूको समष्टिगत रूपमा निक्षेप संकलन २०६४ आषाढ मसान्तमा रु. ५३,१७ करोड रहेकोमा २०६५ आषाढमा ३७,९२ प्रतिशतले तथा २०६६ आषाढमा ५१.१२ प्रतिशतले बृद्धि आई क्रमशः रु. ७३,३३ करोड र रु. १,१०,८२ करोड पुगेको छ । यसैगरी २०६४ आषाढ मसान्तमा रु. ५७,७८ करोड रहेको कर्जा प्रवाहमा २०६५ आषाढमा ३५.२० प्रतिशतले र २०६६ आषाढमा ४४.२२ प्रतिशतले बृद्धि आई क्रमशः रु. ७८,१२ करोड र रु. १,१२,६७ करोड पुगेको छ ।

५.३ कर्जा निक्षेप अनुपात

२०६४ आषाढ मसान्तदेखि २०६६ आषाढ मसान्तसम्मको विभिन्न अवधिमा वित्तीय संस्थाहरूको समग्र तथा संस्थागत रूपमा कर्जा निक्षेप अनुपात निम्नानुसार रहेको छ ।

कर्जा निक्षेप अनुपात (प्रतिशत)	२०६४ आषाढ	२०६५ आषाढ	२०६६ आषाढ
विकास बैङ्क	९९.०१	९१.३४	८४.७९
वित्त कम्पनी	१०१.०७	१०४.०६	१०५.५२
लघुवित्त विकास बैङ्क	५३३.६३	४७१.७१	४१७.३४
सहकारी संस्था	८५.४४	८७.५७	९३.९९
जम्मा	१०८.६७	१०६.५३	१०१.६६

समष्टिमा वित्तीय संस्थाहरूको कर्जा/निक्षेप अनुपात २०६४ आषाढमा १०८.६७ प्रतिशत रहेको थियो भने सो अनुपात २०६५ आषाढ र २०६६ आषाढमा क्रमशः १०६.५३ प्रतिशत र १०१.६६ प्रतिशत रहेको देखिन्छ । विकास बैङ्क र लघु वित्त विकास बैङ्कको कर्जा निक्षेप अनुपातमा समीक्षा वर्षहरूमा क्रमिक सुधार आएको देखिन्छ भने यसको विपरीत वित्त कम्पनी र सहकारी संस्थाहरूको हकमा यो अनुपात क्रमशः बढ्दै गएको देखिन्छ ।

५.४ कर्जाको गुणस्तर

२०६६ आषाढ मसान्तमा वित्तीय संस्थाहरूको कर्जाको गुणस्तर देहाय बमोजिम रहेको छ ।

(रु. करोडमा)

क्र.सं.	विवरण	विकास बैङ्क	वित्त कम्पनी	लघुवित्त विकास बैङ्क	सहकारी संस्था	जम्मा
१.	कुल कर्जा	४०,६६	६०,२३	८,१८	३,६०	१,१२,६७
२.	सक्रिय कर्जा	३९,८२	५८,५२	८,०४	३,४१	१,०९,७९
३.	निष्क्रिय कर्जा	८४	१,७१	१४	१९	२,८७
४.	सक्रिय कर्जा (% मा)	९७.९३	९७.१६	९८.२८	९४.७२	९७.४
५.	निष्क्रिय कर्जा (% मा)	२.०७	२.८४	१.७१	५.२७	२.५४

२०६६ आषाढ मसान्तमा वित्तीय संस्थाहरुबाट प्रवाहित कुल कर्जामध्ये निष्क्रिय कर्जाको अनुपात २.५४ प्रतिशत (रु.२,८७ करोड) रहेको छ भने संस्थागत आधारमा हेर्दा विकास बैङ्क, वित्त कम्पनी, लघुवित्त विकास बैङ्क र सहकारी संस्थाको कुल कर्जामा निष्क्रिय कर्जाको अनुपात क्रमशः २.०७ प्रतिशत, २.८४ प्रतिशत, १.७१ प्रतिशत र ५.२७ प्रतिशत रहेको देखिन्छ।

५.५ तरल सम्पत्ति

२०६६ आषाढ मसान्तको विकास बैङ्क, वित्त कम्पनी, लघुवित्त विकास बैङ्क र इजाजतप्राप्त सहकारी संस्थाको तरल सम्पत्ति देहाय बमोजिम रहेको छ।

(रु. करोडमा)

क्र.सं.	विवरण	२०६४ आषाढ	२०६५ आषाढ	२०६६ आषाढ
१.	विकास बैङ्क	३,६९	९,८५	१५,४४
२.	वित्त कम्पनी	८,४५	१३,९९	१७,३९
३.	लघुवित्त विकास बैङ्क	१,०७	१,२४	२,६३
४.	सहकारी संस्था	६४	६६	९८
	कुल तरल सम्पत्ति	१३,८५	२५,७४	३६,४४

२०६४ आषाढ मसान्त तथा २०६५ आषाढ मसान्तमा वित्तीय संस्थाहरुको कुल तरल सम्पत्ति क्रमशः रु. रु. १३,८५ करोड र रु. २५,७४ करोड रहेकोमा २०६६ आषाढमा बढेर रु. ३६,४४ करोड पुगेको छ। २०६६ आषाढ मसान्तको तरल सम्पत्तिको संस्थागत स्थिति हेर्दा विकास बैङ्क, वित्त कम्पनी, लघुवित्त विकास बैङ्क र सहकारी संस्थाको तरल सम्पत्ति क्रमशः रु. १५,४४ करोड, रु. १७,३९ करोड, रु. २,६३ करोड र रु. ९८ करोड रहेको देखिन्छ।

५.६ कुल सम्पत्ति

२०६४ आषाढ, २०६५ आषाढ र २०६६ आषाढ मसान्तमा विकास बैङ्क, वित्त कम्पनी, लघुवित्त विकास बैङ्क र सहकारी संस्थाको कुल सम्पत्ति देहाय बमोजिम रहेको छ।

(रु. करोडमा)

क्र.सं.	विवरण	२०६४ आषाढ	२०६५ आषाढ	२०६६ आषाढ
१.	विकास बैङ्क	१९,२०	३५,७४	६३,६९
२.	वित्त कम्पनी	४६,५०	६२,५७	८५,३७
३.	लघुवित्त विकास बैङ्क	९,६०	११,७५	१३,९७
४.	सहकारी संस्था	३,४०	४,२१	५,३८
	कुल सम्पत्ति	७८,७०	१,१४,२७	१,६८,४१

२०६४ आषाढ मसान्त तथा २०६५ आषाढ मसान्तमा वित्तीय संस्थाहरुको कुल सम्पत्ति क्रमशः रु. ७८,७० करोड तथा १,१४,२७ करोड रहेकोमा २०६६ आषाढ मसान्तमा यस्तो सम्पत्ति १,६८,४१ करोड पुगेको देखिन्छ। कुल सम्पत्ति बढनुमा वित्तीय संस्थाहरुको संख्यात्मक बृद्धि नै प्रमुख कारण रहेको

देखिन्छ। २०६६ आषाढ मसान्तमा विकास बैङ्क, वित्त कम्पनी, लघुवित्त विकास बैङ्क र सहकारी संस्थाको कुल सम्पत्ति क्रमशः रु. ६३,६९ करोड, रु. ८५,३७ करोड, रु. १३,९७ करोड र रु. ५,३८ करोड रहेको देखिन्छ।

५.७ गैरबैंकिङ्ग सम्पत्ति

विगत ३ वर्षमा विकास बैङ्क, वित्त कम्पनी, लघुवित्त विकास बैङ्क र सहकारी संस्थाको गैरबैंकिङ्ग सम्पत्ति देहाय बमोजिम रहेको छ।

(रु. करोडमा)

क्र.सं.	विवरण	२०६४ आषाढ	२०६५ आषाढ	२०६६ आषाढ
१.	विकास बैङ्क	२९	६	८
२.	वित्त कम्पनी	३५	३८	३०
३.	लघु वित्त विकास बैङ्क	-	-	-
४.	सहकारी संस्था	७	४	४
	कुल	७१	४८	४२

२०६५ आषाढ मसान्तमा विकास बैङ्क, वित्त कम्पनी र सहकारी संस्थाको गैरबैंकिङ्ग सम्पत्ति क्रमशः रु. ८ करोड, रु. ३० करोड र ४ करोड गरी कुल रु. ४२ करोड रहेको देखिन्छ। लघुवित्त विकास बैङ्कहरूसँग समीक्षा वर्षहरूमा गैरबैंकिङ्ग सम्पत्ति रहेको देखिदैन।

५.८ ब्याज आम्दानी तथा ब्याज खर्च

आर्थिक वर्ष २०६५।६६ मा विकास बैङ्क, वित्त कम्पनी र लघुवित्त विकास बैङ्कको ब्याज आम्दानी तथा ब्याज खर्चको स्थिति देहाय बमोजिम रहेको छ।

(रु. करोडमा)

क्र.सं.	विवरण	आर्थिक वर्ष २०६५।६६		
		ब्याज आम्दानी	ब्याज खर्च	खुद ब्याज आय
१.	विकास बैङ्क	३,८१	२,१८	१,६३
२.	वित्त कम्पनी	७,०१	४,३१	२,७०
३.	लघुवित्त विकास बैङ्क	१,१२	४७	६५
४.	कुल	११,९४	६,९६	४,९८

आर्थिक वर्ष २०६५।६६ मा विकास बैङ्क, वित्त कम्पनी र लघुवित्त विकास बैङ्कको कुल ब्याज आम्दानी ११,९४ करोड तथा कुल ब्याज खर्च ६,९६ करोड रही खुद ब्याज आय ४,९८ करोड रहेको देखिन्छ। समूहगत रूपमा हेर्दा विकास बैङ्क, वित्त कम्पनी र लघुवित्त विकास बैङ्कले उक्त आ.व. मा क्रमशः १,६३ करोड, रु. २,७० करोड तथा रु. ६५ करोड खुद ब्याज आय आर्जन गरेको देखिन्छ।

खण्ड (ख)

स्थलगत निरीक्षण

यस विभागले विभागको सुपरीवेक्षकीय दायराभित्र पर्ने वित्तीय संस्थाहरूमा टोली खटाई स्थलगत निरीक्षणको माध्यमबाट समेत नियमित सुपरीवेक्षण गर्ने गरेको छ । वित्तीय संस्थाहरूमा भएको संख्यात्मक वृद्धि, यस क्षेत्रमा देखिएका नयाँ नयाँ जोखिम र चुनौति समेतलाई दृष्टिगत गरी विभागीय स्रोत साधनको सीमितता लाई समेत ध्यानमा राखी यथासम्भव प्रत्येक वर्ष जोखिम केन्द्रित स्थलगत निरीक्षण गर्ने गरिएको छ ।

स्वीकृत वार्षिक कार्य योजनाको दायराभित्र रही यस विभागबाट गत आ.व.०६५/६६ भित्र निम्न वित्तीय संस्थाहरूको स्थलगत निरीक्षण कार्य सम्पन्न गरिएको छ । उक्त निरीक्षण कार्यबाट ती संस्थाहरूमा देखिएका प्रमुख कैफियतहरू निम्नानुसार रहेका छन् ।

क) विकास बैंक ("ख" वर्गका वित्तीय संस्थाहरू)

आर्थिक वर्ष २०६५/६६ मा देहाय बमोजिमका संस्थाहरूको समष्टिगत स्थलगत निरीक्षण सम्पन्न गरिएको छ ।

प्रथम त्रयमास	दोस्रो त्रयमास	तेस्रो त्रयमास	चौथो त्रयमास
१. नेपाल विकास बैंक	१. उद्यम विकास बैंक	१. काष्ठमण्डप डेभलपमेण्ट बैंक	१. मुक्तिनाथ विकास बैंक
२. क्लिन इनर्जी डेभलपमेण्ट बैंक,	२. शुभेक्षा विकास बैंक	२. एस डेभलपमेण्ट बैंक	२. नारायणी डेभलपमेण्ट बैंक
३. नेपाल डेभलपमेण्ट एण्ड इन्फोर्मेन्ट प्रोमोशन बैंक	३. मालिका विकास बैंक	३. भिवोर विकास बैंक	३. हिमचुली विकास बैंक
४. गोरखा विकास बैंक	४. मितेरी डेभलपमेण्ट बैंक	४. वेष्टर्न डेभलपमेण्ट बैंक	४. अन्नपूर्ण विकास बैंक
५. सिएसआइ डेभलपमेण्ट बैंक	५. सिद्धार्थ डेभलपमेण्ट बैंक	५. कन्काई विकास बैंक	५. पश्चिमाञ्चल डेभलपमेण्ट बैंक
६. युनाइटेड विकास बैंक		६. कर्णाली विकास बैंक	
७. विराटलक्ष्मी विकास बैंक			
८. सहयोगी विकास बैंक			

१. नेपाल विकास बैंक, हेरिटेजप्लाजा, काठमाडौं (निरीक्षण मिति २०६५।४।१३-२०)

- प्राथमिक पुँजी रु.३३,७२ लाख (३३.९७ प्रतिशत) र पुँजीकोष रु.३३,१४ लाख (३३.४० प्रतिशत) ले ऋणात्मक रहेको ।
- ठूला कर्जाहरूको असुलीको लागि ठोस पहल नगरेको ।
- कतिपय कर्जा पुनसंरचना र पुनर्तालिकीकरण गर्दाको दिनसम्म पाकेको व्याजमध्ये कम्तीमा २५ प्रतिशत व्याज असुल हुनुपर्ने व्यवस्थाको पालना नगरेको ।
- कतिपय चालु पुँजी कर्जाहरूको व्याज चुक्ता नभइकन नवीकरण गर्ने गरेको ।
- कतिपय ठूला कर्जाहरूको धितो कमसल रही असुल हुनसक्ने अवस्था नरहेको ।
- खराब वर्गीकरणमा रहेको अधिकांश कर्जाको धितोलाई गैरवैकिङ्ग सम्पत्तिमा सकार गर्दा लिनुपर्ने कुल रकमभन्दा धितोको पुनर्मूल्याङ्कन रकम कम भई अपलेखन गर्नुपर्ने अवस्था रहेको र गैरवैकिङ्ग सम्पत्ति बिक्री गर्दा समेत सकार रकमभन्दा कम रकममा बिक्री गर्दा पुनः अपलेखन गर्नुपर्ने अवस्था रहेको ।
- होटल धम्पुसको गैरवैकिङ्ग सम्पत्ति सकार मूल्यभन्दा बढीमा बिक्री गरी बाँकी रहेको गैरवैकिङ्ग सम्पत्ति (दुई कित्तामा जग्गा करिव ६ रोपनी) लाई कहीं कतै लेखाङ्कन नगरेको ।
- संस्थाको स्वामित्वमा रहेको होलिल्याण्ड इन्टरनेशनल स्कूल, चितवनको गैरवैकिङ्ग सम्पत्ति इन्टरनेशनल फाउण्डेसन फर हेल्थ एण्ड मेडिकल साइन्सेज प्रा.लि.लाई ग्रेस अवधि सहित ४ वर्षमा भुक्तानी गर्ने गरी सम्झौता गरी बिक्री गर्दा पुनर्मूल्याङ्कन रकम रु. २७,१६ लाख सकार गरी सोभन्दा कम रकम रु. २१,०१ लाखमा बिक्री गरेको सम्बन्धमा सो गैरवैकिङ्ग सम्पत्ति बिक्रीको पुनरावलोकन गर्ने नगरेको ।

- मिति २०६४।६।२४ मा समस्याग्रस्त घोषणा गरी सुधारात्मक निर्देशन दिइएको सम्बन्धमा र मिति २०६४।७।२७ मा स्वीकार गर्नसक्ने निक्षेपमा लगाइएको प्रतिबन्ध कार्यान्वयन गर्ने निर्देशन जस्ता अत्यन्त महत्वपूर्ण र सम्बेदनशील विषयका सम्बन्धमा सञ्चालक समितिको बैठकमा जानकारीसम्म नगराइएको ।
- संस्थाको २०६२।१।१२ मा सम्पन्न छैठौं वार्षिक साधारण सभाले अध्यक्ष उत्तमबहादुर पुनले अध्यक्ष पद छोडेको खण्डमा संरक्षकको रूपमा राख्ने र वहाँले प्रयोग गर्दै आउनु भएको अधिकार तथा सुविधा समेत कायम राख्ने निर्णय गरेको । जसले गर्दा वर्तमान अध्यक्षले प्रयोग गर्ने अधिकार समेत समानान्तर रूपमा संरक्षकको हैसियतले निजले प्रयोग गर्नसक्ने सम्भावना देखिएको ।
- सञ्चालक समितिको मिति २०६४।७।२२ को १६३ औं बैठकबाट सञ्चालक समितिको अध्यक्ष तथा सञ्चालक पदबाट राजिनामा स्वीकृत गरी सोही बैठकबाट मिति २०६२।१।१२ को छैठौं वार्षिक साधारण सभाको निर्णयानुसार हुने गरी बैंकको संरक्षकमा रहने निर्णय गरी संस्थाप्रति कुनै जिम्मेवारी नरहेको व्यक्तिलाई अध्यक्षको अधिकार तथा सुविधा समेत प्रदान गरेको ।
- सञ्चालक शान्तमाया गुरुङ्गसँग संस्थाको वित्तीय स्वार्थ रहेको (संस्थाको गैरबैंकिङ्ग सम्पत्ति खरिद गरे वापत रु. ८,५४,७६ हजार लिनुपर्ने आसामी) इन्टरनेशनल फाउण्डेशन फर हेल्थ एण्ड मेडिकल साइन्सेस प्रा.लि.को कार्यकारी निर्देशकको रूपमा कार्यरत रहेको ।
- मिति २०६४।६।२४ मा समस्याग्रस्त घोषणा गर्दा लिइएको सुधारात्मक निर्देशनको बुँदा नं. ९ मा गोर्खा हाइड्रो पावरको शेयर बिक्री गर्न र कर्जा असुल गर्न निर्देशन दिइएकोमा उक्त निर्देशनको पालना नभएको ।
- संस्थाले निक्षेपमा लिने व्याजदर सम्बन्धी निर्देशन पालना नगरेको ।
- पहारी इम्पेरियल र महेन्द्र सःमिलको गैर बैंकिङ्ग सम्पत्ति सकार गर्दा दुई तिहाईभन्दा कम रकम सकार गरेको ।
- कर्जा नीतिको व्यवस्था विपरीत विभिन्न ऋणीहरुको व्याज मिनाहा गरेको ।
- कतिपय गैरबैंकिङ्ग सम्पत्ति बिक्री गर्दा सार्वजनिक सूचना प्रकाशन नै नगरी व्यक्तिगत निवेदन तथा प्रस्तावको आधारमा बिक्री गर्ने गरेको ।
- समस्याग्रस्त घोषणा गर्दा खर्च कटौती गर्न दिइएको निर्देशन विपरीत Entertainment Expenses लगायतका खर्चहरु अधिक मात्रामा रहेको ।
- कर्जा अपलेखन नीति, व्याज अपलेखन नीति, सम्पत्ति तथा दायित्व व्यवस्थापन सम्बन्धी नीति, सूचना प्रविधि सम्बन्धी नीति तयार नगरेको ।
- लेखापरीक्षण समितिले संस्थाको वित्तीय स्थिति, कामकारवाहीमा नियमितता, मितव्ययिता, औचित्य, प्रभावकारिता जस्ता पक्षहरुमा समीक्षा गरी सञ्चालक समितिलाई सुझाव दिने नगरेको ।
- वार्षिक बजेट रकमभन्दा बढी हुने गरी विज्ञापन, कानून सम्बन्धी, मनोरञ्जन आदि अन्तर्गत खर्च गरी बजेट नियन्त्रण गर्ने नगरेको ।
- व्याज आम्दानीले व्याज खर्च नै धान्न नसक्ने स्थितिले गर्दा संस्थाको आयस्तर अत्यन्त नाजुक अवस्थामा रही निक्षेप रकम निरन्तर क्षय हुँदै गएको ।
- कल डिपोजिट र बचत निक्षेपको अंश क्रमशः ३०.०४ प्रतिशत र २८.०९ प्रतिशत रहेको ।
- तरल सम्पत्तिको रूपमा रहनु पर्ने रकमको अधिकांश हिस्सा नेपाल सहकारी संस्थामा रहेको ।

२. क्लिन इनर्जी डेभलपमेण्ट बैंक लि., सीतापाइला, काठमाडौं (२०६५।४।१४-२१)

- २०६५ आषाढ मसान्तको वित्तीय विवरणमा सुपरिवेक्षकीय समायोजन पश्चात् रु.४०,२४ हजार थप कर्जा नोक्सानी व्यवस्था गर्नु पर्ने ।
- यस बैंकको निर्देशनअनुसार संस्थाले आफ्नो कर्जा नीति अद्यावधिक नगरेको साथै, कर्जा प्रवाह गर्दा गणना गरेको १८० दिनको औषत मूल्यको विवरण सम्बन्धित फाइलमा राख्ने नगरेको ।
- शेयरको धितोमा प्रवाह भएका कर्जाको सक्कल शेयर प्रमाणपत्र फाइलमा नरहेको ।
- कतिपय कर्जाहरु प्रवाह गर्दा कर्जाको अन्तिम किस्ता प्रवाह नभएसम्म कर्जाको सावाँ किस्ता भुक्तानी शुरु नहुने भन्ने खालका शर्त राख्ने गरेको । यसबाट कर्जाको एक किस्ता प्रवाह गर्न बाँकी देखाई लामो अवधिसम्म पनि सावाँ किस्ता भुक्तानी गर्ने समयावधि लम्ब्याई कर्जालाई निरन्तर असल वर्गमा वर्गीकरण गर्ने गरेको पाइएको ।
- विपन्न वर्गमा प्रवाह गरिने कर्जा सम्बन्धी नीतिगत एवं प्रक्रियागत व्यवस्थालाई आफ्नो कर्जा नीतिमा स्पष्ट

रुपमा उल्लेख नगरेको ।

- देशको विभिन्न स्थानमा गाडीहरू स्टकमा रहेको भन्ने विवरणको आधारमा कर्जा प्रवाह गरेको । उक्त कर्जा प्रदान गर्दा गाडीहरूको ब्लू बुक बैंकको नाममा नामसारी नगर्नुका साथै संस्थाले अन्य सुरक्षण समेत नलिएको देखिएकोले कर्जा जोखिमयुक्त रहेको ।
- निरन्तर घाटामा संचालन भइरहेको फर्मलाई स्टकको धितोमा कोषमा आधारित ओभरड्राफ्ट र चालु पुँजी कर्जा अन्तर्गत रु. ३.७० करोड र गैरकोषमा आधारित रु. २ करोड कर्जा तथा सुविधा प्रदान गरेको ।
- संस्थाको कर्जा नीति विपरीत धितो मूल्यांकनकर्ताले मूल्यांकन गरेको रकमभन्दा बढी कर्जा प्रवाह गरेको पाइयो ।
- अधिक मूल्यांकनको औचित्यता स्पष्ट नगराउनुको साथै मूल्यांकन रकम Distress Value भन्दा बढी हुने गरी कर्जा प्रवाह गरेको पाइएको ।
- बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०६३, को दफा १९ (ख) र २२ बमोजिम संचालक एवम् प्रमुख कार्यकारी अधिकृतको शैक्षिक योग्यताको प्रतिलिपि, कार्यअनुभव र संलग्नता साथै सोही ऐनको दफा २५ बमोजिम संचालकहरूको व्यक्तिगत विवरण हालसम्म अद्यावधिक गरेको देखिएन ।
- आन्तरिक लेखापरीक्षकले २०६४ पौष र चैत्रसम्मको आन्तरिक लेखापरीक्षण प्रतिवेदन लेखापरीक्षण समितिलाई पेश गरेतापनि सो सम्बन्धमा लेखापरीक्षण समितिले आवश्यकता अनुसार संचालक समितिमा छलफल गरी व्यवस्थापनलाई आवश्यक निर्देशन दिने नगरेको ।
- संस्थाको प्रवन्धपत्रमा समूह (ख) अन्तर्गत संस्थालाई छुट्टयाइएको १९ प्रतिशत शेयरमध्ये १४ प्रतिशत FMO लाई विक्री गरी बाँकी ५ प्रतिशत (१,६०,००० कित्ता) शेयर मध्ये १,५५,००० कित्ता शेयर समूह (क) अन्तर्गत रहेका संस्थापकहरूलाई विक्री वितरण गरेकोमा बाँकी ५००० कित्ता शेयर बहालवाला संस्थापकहरूलाई विक्री वितरण गर्न स्वीकृति दिइएकोमा बहालवाला संस्थापकहरूलाई विक्री गर्दा अन्य संस्थापकहरूबाट सहमति नलिई एकजना संस्थापकलाई मात्र एकमुष्ट विक्री गरेको ।
- यस बैंकको निर्देशन बमोजिम निक्षेपमा दिइने व्याजदरमा प्रकाशित व्याजदर भन्दा ०.५ प्रतिशतले मात्र थपघट गर्न सकिनेमा केही संस्थालाई सोभन्दा बढी व्याज प्रदान गरेको ।
- धितो मूल्याङ्कनको लागि ९ जना मूल्याङ्कनकर्तालाई नियुक्त गरेको । धितो मूल्यांकन गर्दा मूल्यांकनकर्तासंग गरिएको सम्झौताको दफा ४ अनुसारका संलग्न गर्नुपर्ने आवश्यक कागजातहरू संलग्न नगरेको ।
- संस्थाको कर्मचारी सेवा विनियमावली, २०६३, को दफा १६ (क) विपरीत आवश्यक योग्यता नभएको व्यक्तिलाई महाप्रवन्धकमा नियुक्त गरेको । संचालक समितिबाट महाप्रवन्धक नियुक्ति तथा निजलाई प्रदान गर्ने सुविधा सम्बन्धमा कुनै निर्णय समेत नभएको ।
- तलबभत्ता, गाडी सुविधा तथा कर्मचारीहरूलाई दिइने सापटी सम्बन्धी निर्णयबाट संस्थाको दीर्घकालीन आय व्ययमा असर पर्ने भएकोले यस्ता निर्णयहरूमा संचालक समितिबाट स्वीकृति गराउन वा अनुमोदन गराउनु पर्नेमा सो बमोजिम गर्ने/गराउने नगरेको ।
- यस बैंकको निर्देशन अनुसार हालसम्म लेखापरीक्षण निर्देशिका तयार गरी लागु नगरेको साथै आन्तरिक लेखापरीक्षण गर्दा यस बैंकबाट जारी नीति निर्देशनको पालना गरे/नगरेको सम्बन्धमा ध्यान पुर्याउन नसकेको ।
- लागु गरेको आर्थिक प्रशासन विनियमावलीको विनियम ५९ को (२) अनुसार ३ महिनामा कम्तीमा १ पटक लेखापरीक्षण समितिको बैठक बस्नु पर्नेमा सो बमोजिम बैठक बस्ने नगरेको ।
- वार्षिक बजेट सम्बन्धमा आवधिक समीक्षा तथा अनुगमन गर्ने नगरेको ।
- संस्थाले २०६५ आषाढको वित्तीय विवरणमा विदेशी मुद्रा कारोवारबाट प्राप्त भएको आम्दानीलाई यस बैंकको एकीकृत निर्देशनको निर्देशन नं ४ (ख) को २.४ अनुसार लेखाङ्कन नगरेको ।
- तरलता, विदेशी मुद्रा र व्याजदर जोखिम व्यवस्थापन सम्बन्धी नीतिहरू तर्जुमा नगरेको । साथै, ग्राहक पहिचान, सम्पत्ति दायित्व व्यवस्थापन लगायतका नीतिहरूको कार्यान्वयन प्रभावकारी रूपमा नभएको ।

३. नेपाल डेभलपमेण्ट एण्ड इम्प्लोइमेण्ट प्रमोशन बैंक लि. (निरीक्षण मिति २०६५।४।१४-२३)

- संस्थाले कर्जा प्रवाह गर्दा परियोजनामुखी नभई धितोमुखी रहेको र संस्थागत निक्षेप एकाग्रता अधिक रही जोखिम रहेको ।

- बैंक तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा २२ बमोजिम सञ्चालकहरुको व्यक्तिगत विवरण नरहेको ।
- संस्थामा आन्तरिक लेखापरीक्षण नीति र सूचना प्रविधि नीति नरहेको ।
- यस बैंकको निर्देशनअनुसार २०६५।६६ मा पुऱ्याउनु पर्ने पुँजी योजना समानुपातिक रूपमा वृद्धि नभएको ।
- संस्थाका संस्थापकलाई अप्रत्यक्ष रूपमा कर्जा प्रवाह गरेको ।
- कतिपय कर्जा आवश्यक कागजात पूरा नगरी र नलिइकन कर्जा प्रवाह गरेको ।
- यस बैंकको इ.प्रा. निर्देशन नं.६।०६।६२ को दफा ६ (क) (१) को निर्देशन विपरीत सञ्चालकको एकाघर परिवारका सदस्यहरुलाई कर्जा प्रवाह गरेको ।
- नियमावलीमा उल्लेख नगरी कार्यकारी अध्यक्षलाई पारिश्रमिक तथा भत्ता प्रदान गरेको ।

४. गोरखा विकास बैंक लि., पुतलीसडक, काठमाडौं (निरीक्षण अवधि २०६५।४।२०-२७)

- कर्जा नोक्सानी व्यवस्था रु.३,४८ हजार थप गर्नुपर्ने ।
- एकलग्राहक कर्जा सम्बन्धी निर्देशन पालना नगरेको ।
- यस बैंकबाट जारी निर्देशन पालना नगरी र नीति नियम एवम् कार्यविधि तर्जुमा नगरी जग्गा विकास एवम् आवासमा कर्जा प्रवाह गरेको ।
- कर्जा अधिकेन्द्रित जोखिम उच्च रहनुका साथै विपन्न वर्ग कर्जा सम्बन्धी निर्देशन पालना नगरेको ।
- एक व्यक्तिलाई शेयरको धितोमा रु.७ करोडसम्म प्रयोजन नखुलाई कर्जा प्रवाह गरेको ।
- कर्जा नीति पालना नगरी कर्जा प्रवाह गरेको ।
- नियमावलीमा उल्लेख नगरी कार्यकारी अध्यक्षलाई वोनस लगायत सुविधा दिने गरेको ।
- संस्थापकका एकाघरका परिवारलाई कर्जा प्रवाह गरेको ।

५. नेपाल घरेलु तथा साना उद्योग विकास बैंक लि., हेरिटेजप्लाजा, काठमाडौं (निरीक्षण मिति २०६५।५।८-१५)

- प्राथमिक पुँजी तथा पुँजीकोष रु.२३,५७,८६ हजारले ऋणात्मक रहेको ।
- कर्जा नोक्सानी व्यवस्था रु.४,९८,२३ हजार थप गर्नुपर्ने ।
- कालोसूचीमा समावेश भइसकेका ऋणीहरुको वित्तीय जमानत वापतको दावी भुक्तानी गरी सृजना भएको Force Loan लाई यस बैंकबाट जारी भएको कर्जाको वर्गीकरण तथा कालोसूची सम्बन्धी निर्देशन विपरीत असल कर्जामा नै वर्गीकरण गरी कर्जा नोक्सानी व्यवस्था कायम गरेको ।
- अधिकांश कर्जाहरु परियोजनामुखी नभई धितोमुखी रहेको । निगरानीमा रहन नसक्ने स्थानहरुका असुरक्षित धितो लिई कर्जा प्रवाह गरेको ।
- कमसल धितोहरु मात्र बाँकी रहने गरी फुकुवा गरेकोले कर्जा रकममा अत्यधिक जोखिम रहेको ।
- नक्कली कागजातका आधारमा अनियमित तरिकाबाट कर्जा प्रवाह गरेको ।
- निष्क्रिय कर्जाको अंश ७४.०७ प्रतिशत रहेकोले कर्जा जोखिम अधिक रहेको ।
- धितो लिलाम बढाबढको लागि सूचना प्रकाशित गर्दा पनि लिलाम हुन नसकेका धितोलाई गैरवैकिङ्ग सम्पत्तिमा सकार गर्नुपर्नेमा व्याज गणना नगर्ने गरी कर्जा नै कायम गरेको पाइएकोले लेखाङ्कन विधि नियमसम्मत नदेखिएको ।
- सम्पत्ति विवरण नलिई व्यक्तिगत जमानीमा मात्र कर्जा प्रवाह गरी कर्जा जोखिम अत्यधिक रहेको अवस्थामा पनि असुलीको लागि पर्याप्त प्रयास नगरेको ।
- भाखा नाघेको कर्जा नोक्सानी व्यवस्था गर्दा प्रक्रिया नपुऱ्याई पुनर्संरचना जनाई कम कर्जा नोक्सानी व्यवस्था गरेको ।
- पछिल्लो निरीक्षणमा दिइएका कतिपय निर्देशनहरु कायमै रहेको ।
- खरिद गरिएका रु. ६६,५६ हजार बराबरका चेकहरु Realised नभएको अवस्थामा बिल खरिद अन्तर्गत लेखाङ्कन गर्नुका साथै व्याज गणनासमेत गरी प्राप्त नभएको व्याजलाई व्याज मुलतवी हिसावमा नदेखाइएको ।
- सञ्चालकहरुले दैनिक कामकारवाहीमा हस्तक्षेप गर्ने गरेको ।
- निक्षेपमध्ये परिपक्व भएको निक्षेपको अंश ७४.२२ प्रतिशत रहेको देखिएकोले निक्षेप एकाग्रता अत्यधिक रहनुका

साथै परिपक्व भइसकेको निक्षेप भुक्तानीमा कठिनाइ रहेको ।

- तरलता व्यवस्थापन गर्न नसकी परिपक्व भएको निक्षेपको भुक्तानी यथासमयमा गर्न सकेको नदेखिएकोले अत्यधिक तरलता जोखिम रहेको ।

६. युनाइटेड विकास बैंक लि., जीतपुर, बारा (निरीक्षण अवधि २०६५।१।२०-२६)

- २०६५ आषाढ मसान्तको वित्तीय विवरणको सुपरिवेक्षकीय विश्लेषण पश्चात रु. १,०९,२५ हजार थप कर्जा नोक्सानी व्यवस्था गर्दा प्राथमिक पूँजी रु.५,१९,८४ हजार (६२.९९ प्रतिशत) र पूँजीकोष रु. ५,१९,४३ हजार (६२.९४ प्रतिशत) ले ऋणात्मक भएकोले पूँजीकोष सम्बन्धी निर्देशन पालना हुने देखिँदैन ।
- एकीकृत निर्देशनको निर्देशन नं. २ बमोजिम कर्जा वर्गीकरण तथा नोक्सानी व्यवस्था गर्नुपर्नेमा सो नगरेको तथा सुपरीवेक्षकीय समायोजन पश्चात २०६५ आषाढ मसान्तमा रु. १,०९,२५ हजार कम कर्जा नोक्सानी व्यवस्था गरेको ।
- एकीकृत निर्देशन, २०६२ को निर्देशन नं. २ को दफा ८ को उपदफा (४) बमोजिम विना धितो व्यक्तिगत जमानीमा प्रवाह भएका कर्जाहरुको व्यक्तिगत जमानी दिने जमानीकर्ताबाट जमानी रकम बराबर अन्य कसैको दावी नलाग्ने सम्पत्तिको विवरण लिनु पर्नेमा सो नलिई असुरक्षित ढंगले प्रवाह गरिएको कर्जा असुलीको लागि निर्देशन दिइएकोमा हालसम्म असुलउपर नगरेको । (पूर्वनिरीक्षण प्रतिवेदन २०६३ को अनुसूची २.५)
- धितोको अधिक मूल्यांकन गरी असुरक्षित ढंगले आधिकारिक निर्णय एवम् स्वीकृतिविना प्रवाह गरिएका कर्जाहरु असुली गर्न निर्देशन दिइएकोमा हालसम्म असुली नभएको ।
- कर्जा प्रवाह गर्दा धितो लिएका वीमायोग्य सम्पत्तिहरुको वीमा नगरिएको ।
- कर्जाको Documentation पक्ष अत्यन्त कमजोर रहेकोले कानूनी प्रश्न उठेमा कर्जा जोखिम (Credit Risk) बढ्न सक्ने देखिएको ।
- तत्कालीन नि. कार्यकारी र निजको आफन्तहरुलाई विनाधितो तथा प्रयोजन नै उल्लेख नगरी कर्जा प्रवाह गरेको ।
- एकीकृत निर्देशन नं. ६ को दफा १ को उपदफा (२) को खण्ड (क) विपरीत हुने गरी संस्थापक तथा सञ्चालक समितिका तत्कालीन र सञ्चालक समितिका सदस्यले गोर्खा सेभिङ्ग एण्ड क्रेडिट सहकारी संस्थाको मुद्दति खातामा लगानी गरेको रकम मध्ये रु. ५० लाख रोक्का राख्ने शर्तमा करार ऐन, २०५६ बमोजिम सम्झौता गरी रु. २६ लाख कर्जा लिएको । कर्जा लिएको रकमको सावाँ तथा ब्याज भुक्तानी नगरेपछि उक्त सहकारी संस्थाले मिति २०६३।७।१६ मा सावाँ तथा ब्याज कट्टा गरी बाँकी रकम मात्र संस्थालाई फिर्ता गरेको । असुल गर्न बाँकी रकम सम्बन्धमा तरताकेता नगरेको ।
- यस बैंकबाट मिति २०६४।१।२६ मा संस्थापक शेयर बिक्री गर्न स्वीकृति दिइएकोमा संस्थापकहरुलाई सो सम्बन्धी सूचना नै प्रकाशित नगरी संचालक समितिको मिति २०६५।२।१४ को २३४ औं बैठकबाट संस्थापक शेयर खरिद बिक्री गर्ने निर्णय गरेकोले सो शेयर खरिद बिक्री नै विवादास्पद रहेको ।
- संचालक समितिले मिति २०६५।२।१४ को २३४ औं बैठकबाट निर्णय गरेको संस्थापक शेयर खरिद बिक्री गरेकोमा कम्पनी रजिष्ट्रार कार्यालयबाट लगत कायम गरी प्रमाणित हुन बाँकी रहेकोले संचालक समितिको मिति २०६५।२।१६ को २३५ औं र मिति २०६५।५।३ को २४० औं बैठकबाट संचालक समिति पुनर्गठन गर्नुका साथै नयाँ शेयर खरिदकर्तालाई कार्यकारी अध्यक्षको जिम्मेवारी दिइएको ।
- संस्थापक शेयरधनीहरु दिपककुमार भट्टराई र सुमन तिमिलाले क्रमशः मिति २०६४।९।२३ र २०६४।१०।२ मा संस्थापक शेयरधनी परशुराम श्रेष्ठलाई बिक्री गरिसकेको शेयरहरु पुनः संचालक समितिको मिति २०६५।२।१४ को २३४ औं बैठकबाट अन्य व्यक्तिलाई बिक्री गरी दाखिला खारेज तथा नामसारी गर्ने निर्णय गरेको ।
- सामान्य संस्थागत मूल्य मान्यता विपरीत अन्य ऋणीको नाममा स्वीकृत कर्जा रकम संचालकहरुले बुझेर लैजाने गरेको तथा त्यस्ता रकमहरु असुलउपर गर्न निर्देशन दिइएकोमा हालसम्म पनि असुल नगरेको ।
- एकीकृत निर्देशन २०६२ को निर्देशन नं.६ को दफा ३ को उपदफा (३) बमोजिम संस्थाको संचालक समितिमा संचालक परिवर्तन हुँदा यस बैंकलाई जानकारी नगराएको ।
- संस्थाका संस्थापक र संचालकहरुको वित्तीय स्वार्थ भएको तथा संस्थाको संचालक समितिका पदाधिकारी समेत संलग्न रहेको आर्थिक विकास परिषद सम्बद्ध कर्जाहरु असुली सम्बन्धमा हालसम्म कुनै सुधार नभएको । (पूर्वनिरीक्षण प्रतिवेदन २०६३ को अनुसूची २.६)

- तत्कालीन नि.कार्यकारी अधिकृतले संचालकहरूको दवावमा खडा गरेको ऋणीहरू आत्माराम चौधरी (होम लोन नं ९७७), देवी चौधरी (विविध नं ९२९), बन्हु चौधरी (विविध नं १३३४), देव नारायण चौधरी (विविध नं १२२२) को खातामा कर्जा र सोको व्याज कायम गराई सोवाट आफूले खडा गरेको ऋणी लालवहादुर चौधरीको नाममा रहेको कर्जा रु. ६,९९,०२३- चुक्ता गराएको (मिति २०६३।१२।९को भौचरवाट) ।
- संस्थापक शेयरहोल्डरको जमानीमा श्री सनोजकुमार श्रेष्ठलाई कर्जा प्रवाह गरेको ।
- पहिल्यै पूर्ण रुपमा तयार रहेको भवनमा मिति २०६२।१।२ मा भल्ट बनाएको खर्च रु. ६८,५५०, गाडी भाडा रु. १,२०,०००। र फ्ल्स सिलिंग हालेको खर्च रु. ३,३०,७५०। र मिति २०६२।१।३ मा बैंकको पूर्व संचालन खर्च भनी रु. २,००,०००। अनियमित तरिकाले भुक्तानी गरेको ।
- तीन जिल्ला (वारा, रौतहट र सर्लाही) कार्य क्षेत्र रहेको यस संस्थाले आफ्नो स्वीकृत कार्य क्षेत्र भन्दा बाहिर गई कर्जा प्रवाह गरेकोमा उक्त कर्जा लगानीलाई कार्यक्षेत्रभित्र ल्याउने बारे कार्ययोजना तयार नगरेको ।
- कम्पनी रजिष्ट्रार कार्यालयको मिति २०६४।४।१४ र २०६४।१।२७ को पत्रवाट विशेष साधारणसभा बोलाउन निर्देशन दिइएकोमा विशेष साधारणसभा बोलाउनेतर्फ चासो नदेखाई पन्छिन खोजेको ।
- संस्थाको पूँजी योजना, सम्पत्ति दायित्व व्यवस्थापन, शाखा विस्तार योजना, निक्षेप संकलन सम्बन्धमा उपयुक्त नीति, रणनीति वा कार्यनीति तर्जुमा नगरेको ।
- संचालकहरूको पारिवारिक विवरण, कार्यानुभव, शैक्षिक योग्यता आदि समावेश भएको छुट्टा छुट्टै व्यक्तिगत अभिलेख खडा नगरेको तथा नयाँ लगानीकर्ताहरूवाट प्रतिनिधित्व गरेका संचालकहरूको व्यक्तिगत विवरण तथा शैक्षिक योग्यता र कार्यानुभवको प्रमाणित प्रतिलिपि समेत संलग्न नरहेको ।
- एकीकृत निर्देशन, २०६२ को निर्देशन नं. ६ को दफा ६ उपदफा (४) विपरीत कर्मचारीहरूलाई प्रदान गरिएका सापटी रकमलाई समेत कर्जा तथा सापट अन्तर्गत समावेश गर्ने गरेको सम्बन्धमा पूर्व निरीक्षण कैफियतमा समेत उल्लेख गरी चुक्ता गराउन दिइएको निर्देशनको पूर्ण कार्यान्वयन नगरेको ।
- संस्थालाई मिति २०६३।१।३ देखि समस्याग्रस्त घोषणा गरी २०६४ आषाढ मसान्तसम्म पालना गर्ने गरी विभिन्न ६ वटा सुधारात्मक निर्देशन दिइएको ।
- संस्थामा बैंक तथा वित्तीय संस्था संचालनको लागि आवश्यक सक्षम जनशक्तिको अभाव रही जनशक्ति व्यवस्थापन अत्यन्त कमजोर रहेको ।
- संस्थाले कार्यालयको कामको सिलसिलामा कर्मचारी खटाउँदा भ्रमण आदेश जारी नगरी खटाइएको ।
- आन्तरिक लेखापरीक्षणसम्बन्धी विस्तृत कार्यप्रणाली तयार गरी सोको आधारमा संस्थाको आन्तरिक लेखापरीक्षण कार्य गराउनु पर्नेमा सो बमोजिमको विस्तृत कार्यप्रणाली तयार गरी लागु नगरेको तथा २०६२।६।३ देखि आन्तरिक लेखापरीक्षण नभएको ।
- संचालकको संयोजकत्वमा रहेको लेखापरीक्षण समितिका अन्य सदस्यहरूमा संस्थापकहरूलाई मनोनयन गरेको पाइयो । लेखापरीक्षण समितिको माइन्टुट निरीक्षण टोलीलाई निरीक्षण अवधिमा उपलब्ध हुन नसकेकोले समितिको बैठक बस्ने गरेको देखिएन ।
- संस्थाको खाता संचालनमा संस्थाका नि. कार्यकारी अधिकृत सुनिल कुमार नेपाल र वरिष्ठ सहायक सञ्जु कंडेल एकाघरका पति पत्नी रहेकोले खाता संचालन सम्बन्धी जोखिम अधिक रही नियन्त्रण तथा सन्तुलनको अवस्था नरहेको ।
- संस्थाको आययोग्य सम्पत्ति तुलनात्मक रुपले कमै रहेको र सोको गुणस्तर समेत असुरक्षित एवम् खराब कर्जाको अंश अत्यधिक (कुल कर्जाको करिव ९४ प्रतिशत) रही कर्जाको गुणस्तर अत्यन्त कमजोर रहेकोले आयको तुलनामा खर्चको अनुपात अधिक रहेको साथै व्याज आमदानीले व्याज खर्च नै धान्न नसक्ने स्थितिले गर्दा संस्थाको आयस्तर प्रतिकुल भई निक्षेपकर्ता जोखिममा परेका ।
- संस्थाको प्राथमिक पूँजी तथा पूँजीकोष अत्यधिक रुपले ऋणात्मक भएको लगायतका कारणले संस्थालाई मिति २०६३।१।३ देखि समस्याग्रस्त घोषणा गरी निक्षेप संकलन एवम् नवीकरण, कर्जा सापटी तथा जमानत प्रदान गर्न प्रतिबन्ध लगाएको अवस्था रहेको र २०६५ आषाढ मसान्तको वित्तीय विवरणको आधारमा गरिएको सुपरीवेक्षण पश्चात् समेत संस्थाको प्राथमिक पूँजीको ऋणात्मकतामा सुधार नदेखिएको स्थितिमा यस बैंकको वित्तीय स्रोत संकलन सम्बन्धी निर्देशन बमोजिम संस्थाले कुनैपनि वित्तीय स्रोत संकलन गर्ने अवस्था नरहेको ।

- निर्देशन नं. १६ को दफा २ बमोजिम एउटा फर्म, कम्पनी वा संगठित संस्थाबाट आफ्नो कुल निक्षेपको आधारमा आ.ब. २०६४।६५ को लागि कुल निक्षेपको २० प्रतिशतसम्म संस्थागत निक्षेप संकलन गर्न पाउने व्यवस्था रहेकोमा नेपाल सैनिक कल्याणकारी संस्थाको भाखा नाघेको निक्षेपलाई सापटी र अन्य दायित्वमा सारेको रकम कुल वित्तीय स्रोतको ८० प्रतिशतभन्दा बढी हुने देखिएको ।
- संस्थाले उपयुक्त तवरले सम्पत्ति तथा दायित्व व्यवस्थापनलाई व्यवस्थापन गर्न संचालक समितिको बैठकमा छलफल गर्ने नगरेको । परिपक्व भएको मुद्दति निक्षेप फिर्ता भुक्तानी दिन नसकेको, प्रायः कर्जाहरु बिना धितो, न्यून धितो तथा परियोजनाविहीन भई खराब वर्गमा रही असुलीको सम्भावना अत्यन्त न्यून रहेको साथै ब्याज आय एवं नाफालाई दृष्टिगत गर्दा संस्थाको संचित नोक्सानी निरन्तर बृद्धि हुँदै गएको । यस बैंकद्वारा जारी एकीकृत निर्देशन २०६२ को निर्देशन नं. ५ बमोजिम जोखिम वर्गीकरण गरी जोखिम न्यूनीकरण गर्ने अवस्था नै नभएको ।

७. विराटलक्ष्मी विकास बैंक लि., विराटनगर, मोरङ्ग (निरीक्षण अवधि २०६५।५।१९-२४)

- संस्थाले पेश गरेको व्यावसायिक योजना तथा पूँजी योजना तालिका यथार्थपरक नदेखिएको ।
- संस्थामा दैनिक कार्य सञ्चालनको लागि सूचना प्रविधि सम्बन्धी दक्ष कर्मचारी नभएको ।
- लेखापरीक्षण समिति यस बैंकबाट जारी गरिएको एकीकृत निर्देशिकाको मर्म र भावना अनुकूल गठन नभएको ।
- यस बैंकको इ.प्रा. परिपत्र २९ मिति २०६४।११।१३ को परिपत्र विपरीत संस्थाका कार्यकारी अध्यक्ष पदपूर्ति समिति तथा कर्जा समितिमा समावेश भएको ।
- संस्थाको नियमावलीमा उल्लेख नगरी सञ्चालकले पाउने बैठक भत्ता र पारिश्रमिक उपलब्ध गराएको ।
- संस्थाको नियमावलीमा उल्लेख नगरी संस्थापक शेयरधनीहरुलाई सल्लाहकारमा नियुक्ति गरेको ।
- यस बैंकबाट जारी गरिएको एकीकृत निर्देशन, २०६२ अनुसार सञ्चालकहरुको व्यक्तिगत विवरण नभएको ।
- यस बैंकको एकीकृत निर्देशन नं ३ (८) अनुसार प्राथमिक पूँजीको शत प्रतिशतभन्दा बढी कर्जा प्रवाह सञ्चालक समितिबाट निर्णय गरी प्रवाह गरे पनि सो निर्णय यस बैंकमा पेश गर्नु पर्नेमा नगर्नुका साथै त्रैमासिक रुपमा अनुगमन गर्नुपर्नेमा नगरेको ।
- यस बैंकको एकीकृत निर्देशन नं ३ (५) बमोजिम एउटा ग्राहक वा आपसी सम्बन्ध भएका ग्राहकहरुको अभिलेख अर्द्धवार्षिक रुपमा तयार गरी एक महिनाभित्र यस बैंकमा पठाउनु पर्नेमा उपलब्ध नगराएको ।
- सञ्चालक समितिको निर्णयानुसार रु. १० लाखभन्दा बढीको कर्जा प्रवाह गर्दा ऋणीको धितो मूल्याङ्कन मूल्याङ्कनकर्ताबाट गराउने कर्जा नीतिमा उल्लेख नगरी कर्जा प्रवाह गर्ने गरेको ।

८. सहयोगी विकास बैंक लिमिटेड, जनकपुरको (निरीक्षण मिति २०६५।६।३० देखि ७।५)

- संस्थाले यस बैंकको निर्देशनअनुसार सञ्चालक एवम् परिवारहरुको संलग्नताको व्यक्तिगत विवरण भर्ने नगरेको ।
- यस बैंकको निर्देशनबमोजिम संस्थाले सूचना प्रविधि सम्बन्धी नीति, सम्पत्ति दायित्व व्यवस्थापन नीति तथा नगद व्यवस्थापन कार्यविधि तयार नगरेको ।
- यस आर्थिक वर्ष भित्र पूँजी बृद्धि गर्नुपर्ने कार्य पूरा नगरेको र सर्वसाधारणको तर्फबाट नियुक्ति गर्नुपर्ने सञ्चालक नियुक्ति नगरेको ।
- यस बैंकको निर्देशनअनुसार कर्जा सूचना लिई कर्जा प्रवाह गर्नुपर्नेमा सो नगरेको ।
- आपसी सम्बन्ध भएका ग्राहकहरुको यथार्थ विवरण तयार नगरेको ।

९. उद्यम विकास बैंक लि., नारायणगढ, चितवन (निरीक्षण अवधि २०६५।७।७-९)

- प्राथमिक पूँजी ६.४७ र पूँजीकोष ७.७६ प्रतिशत रहेकोले पूँजीकोष सम्बन्धी निर्देशन पालना नगरेको ।
- कर्जा नोक्सानी व्यवस्था रु. ९९,०४ हजार थप गर्नुपर्ने ।
- कर्जाको सुरक्षण वापत राखेको धितो संस्थाको स्वामित्वमा नआइकन गैरबैंकिङ्ग सम्पत्ति लेखाङ्कन गरिएको ।
- कर्जामा प्राप्त हुन बाँकी ब्याज रु.१०,२१ हजारलाई ब्याज मुलतबी हिसावमा नदेखाई सो रकमलाई पूँजीकरण गरी

कुल कर्जा रकम रु. ९,०८,८४ हजार उल्लेख गरेको ।

- रु. १,००,८३ हजार बराबरको कर्जाको व्याज रकम रु. ४८,९८ हजारलाई व्याज मुलतवी हिसावमा देखाउनु पर्नेमा गैरबैकिङ्ग सम्पत्तिमा लेखाङ्कन गरेको ।
- संस्थापकहरुको एकाघर परिवारको ३२ प्रतिशतसम्म संस्थापक शेयर रहेको ।
- सञ्चालक समितिमा पाँच जना सदस्य रहनु पर्नेमा चारजना मात्र रहेको ।
- कार्यक्षेत्रभन्दा बाहिर काठमाडौंमा हाउजिङ्ग तथा प्लानिङ्गमा लगानी गरेको ।
- कार्यकारी अध्यक्ष सहित चारजना एकै परिवारका सदस्यहरु कार्यरत रहेको ।
- ढुकुटीको साँचो एकाघर परिवारका प्रबन्धक तथा उप-प्रबन्धकसँग मात्र रहने गरेको ।
- सर्वसाधारण शेयर निष्काशन नगरेको ।
- संस्थागत निक्षेपमा आपसी सहमतिमा व्याजदर तय गर्न सकिने व्यवस्था रहेको ।
- वार्षिक साधारण सभा समयमा गर्ने नगरेको ।
- तीनजना संस्थापक तथा एकाघर सदस्यहरुले मात्र सञ्चयकोष, बोनस, सापटी जस्ता सुविधा उपभोग गर्ने गरेको ।
- कुल निक्षेपमा सैनिक कल्याणकारी कोषको ७०.२४ प्रतिशत अंश रहेकोले निक्षेप एकाग्रता जोखिम अधिक रहेको ।
- घरजग्गा मूल्याङ्कन कर्जा नीति अनुसार गर्ने नगरेको ।
- ऋणीको निवेदन तथा आवश्यक विवरण नलिई कर्जालाई पुनर्तालिकीकरण गरी असल कर्जामा लेखाङ्कन गर्ने गरेको, धितो स्वरुप लिइएको घर तथा चल सम्पत्तिको वीमा गर्ने नगरेको, सावाँभन्दा व्याजको अंश अधिक रहेको र भाखा नाघेको कर्जाहरुको कर्जा नोक्सानी व्यवस्था कायम नगरेको ।

१०. शुभेच्छा विकास बैंक लिमिटेड (निरीक्षण मिति २०६५।१।१- ९-४)

- संस्थाले बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा १२ को उपदफा (२) अनुसार व्यावसायिक विशेषज्ञ नियुक्त नगरेको ।
- संस्थाले बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा २५ अनुसार सञ्चालकहरुको व्यक्तिगत विवरण नराखेको ।
- बैंक तथा वित्तीय संस्थालाई जारी गरेको एकीकृत निर्देशन नं. ६ को दफा १ को उपदफा (१) (ख) एवम् बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा २४ को उपदफा २ बमोजिम सञ्चालकहरुको आफ्नो वित्तीय स्वार्थ भए/नभएको जानकारी सञ्चालक समितिमा जानकारी गराउनु पर्नेमा सो नगरेको ।
- बैंक तथा वित्तीय संस्थालाई जारी गरेको एकीकृत निर्देशन नं. ६ को दफा १ को उपदफा (१) (घ) विपरीत सञ्चालक समितिका अध्यक्ष खाता सञ्चालन गर्ने जस्ता दैनिक कामकारवाहीमा संलग्न रहेको ।
- संस्थाले कर्जा लगानी गर्दा ऋणीको आयस्रोतको विश्लेषण र आयस्रोतको भरपर्दो प्रमाण लिने नगरेको ।
- संस्थाले रु. ५,३४ हजार थप कर्जा नोक्सानी व्यवस्था गर्नुपर्ने ।
- संस्थाले यस बैंकको निर्देशन बमोजिम आफ्नो Website बनाई सूचना प्रवाह गर्ने गरेको नदेखिएको ।

११. मालिका विकास बैंक लि., धनगढी, कैलाली (निरीक्षण अवधि २०६५।१।३०-९।७)

- संस्थाले यस बैंकद्वारा जारी एकीकृत निर्देशन नं. २ बमोजिम रु. ४७,७८ हजार थप कर्जा नोक्सानी व्यवस्था गर्नुपर्ने ।
- संस्थाले स्वीकृत कर्जाभन्दा बढी प्रवाह गर्नुका साथै अपूर्ण कागजातहरुको आधारमा कर्जा प्रवाह गरेको ।
- संस्थाले कर्जा सूचना नलिइकन, वीमा नगरीकन र कम रकमको वीमा गरी कर्जा प्रवाह गरेको ।
- यस बैंकको प.सं.बै.वि.नि.वि/नीति/परिपत्र/२/०६४।६५ मिति २०६४।४।१३ को बुंदा नं. ३ विपरीत गैर बैकिङ्ग सम्पत्ति सकार गर्दा पाउनुपर्ने व्याज रकमलाई गैरबैकिङ्ग सम्पत्तिमा लेखाङ्कन गरेको ।
- संस्थाले सकार गरेको गैरबैकिङ्ग सम्पत्तिहरु विक्री वितरण गरी राफसाफ गर्ने नगरेको ।
- बैंक तथा वित्तीय संस्थालाई जारी एकीकृत निर्देशन नं. ६ को दफा १ को उपदफा (१) (क) र दफा ४ को उपदफा (१) (क) बमोजिम आचरण सम्बन्धी बचनवद्धता विवरण नभएको ।
- बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा २२ र २५ बमोजिम सञ्चालकहरुको व्यक्तिगत विवरण

नभएको ।

- यस बैंकको निर्देशन विपरीत खाता सञ्चालनमा कार्यकारी अध्यक्ष एकजनाले मात्र सञ्चालन गर्ने निर्णय गरेको ।
- संस्थाले सञ्चालकहरुलाई बैठक भत्ता वापत प्रदान गरिने रकम पेशकी स्वरुप प्रदान गर्ने गरेको ।
- संस्थाले सञ्चालक समितिको बैठक नबसेको दिनको सञ्चालकलाई बैठक भत्ता उपलब्ध गराएको ।
- सञ्चालक एवम कर्मचारीहरु आन्तरिक भ्रमणमा जाँदा भ्रमण आदेश जारी गर्ने नगरेको ।
- संस्थापक अध्यक्ष, कार्यकारी अध्यक्ष र कर्मचारीहरुको नाममा लामो समयदेखि सण्डी राख्ने गरेको ।
- संस्थाले IT Policy, MIS Policy, System Security Plan / Information System सम्बन्धी नीति तर्जुमा नगरेको ।

१२. मितेरी डेभलपमेण्ट बैंक लि., धरान, सुनसरी (निरीक्षण अवधि २०६५।१।४-७)

- संस्थाले इजाजतपत्रप्राप्त गरी वित्तीय कारोवार गरेको २ वर्षभित्र सर्वसाधारणका लागि छुट्याएको शेयर बिक्री वितरण गरिसक्नुपर्नेमा सो नगरेको ।
- कर्जा नीति निर्देशिकाअनुसार कर्जा नवीकरण नगरेको र रसिदमा ऋणीको सही नगराई कर्जा प्रवाह गरेको ।
- अधिकांश कर्जा प्रवाह गर्नुपूर्व परियोजना तथा नगद प्रवाह पश्चात् कर्जा सदुपयोगिता सम्बन्धमा परियोजनाको नियमित स्थलगत निरीक्षण गरी सोको प्रतिवेदन सम्बन्धित कर्जा फाइलमा समावेश गर्ने नगरेको ।
- यस बैंकको मिति २०६४।१०।८ को शेयर धितो कर्जा सम्बन्धी निर्देशन विपरीत शेयरको धितोमा अधिविकर्ष कर्जा प्रवाह गरेको ।
- यस बैंकबाट इजाजतप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थालाई जारी गरेको एकीकृत निर्देशन, २०६२ को निर्देशन नं. ६ को दफा १ को उपदफा (१) (ख) बमोजिम सञ्चालकहरुको वित्तीय स्वार्थ भए/नभएको सञ्चालक समितिमा जानकारी गराउनु पर्नेमा सो जानकारी नगराएको ।
- बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा २२ बमोजिम सञ्चालकहरुले संस्थालाई जानकारी गराउनु पर्ने विवरणहरु पेश नगर्नुका साथै, सोही ऐनको दफा २५ बमोजिम सञ्चालकहरुको व्यक्तिगत विवरण गरिने नभएको ।
- यस बैंकको निर्देशन विपरीत संस्थाका केही कर्मचारीहरुलाई व्यक्तिगत कर्जाका साथै मोटरसाइकल तथा ल्यापटप खरिद गर्न कर्जा प्रदान गरेको ।
- संस्थाको बजेट स्वीकृत गर्दा Full Size Board / Small Size Board Meeting भनेर छुट्टाछुट्टै खर्चको व्यवस्था गरेको तर Small Size Board भनेर व्यवस्थापन समितिलाई नै भन्ने गरेको तथा सो समितिले नै सञ्चालक समितिले गर्ने निर्णय समेत गरेको ।
- प्रमुख कार्यकारी अधिकृतको निवासको पानी, विजुलीको बिलको आधा रकम तथा निजको निवासमा रहेको धुवमान श्रेष्ठको नामको टेलिफोनको बिल भुक्तानी गर्ने गरेको ।
- कर्जा स्वीकृत गर्दा कर्जा फाइलहरुमा सञ्चालकले समेत सही गर्ने गरेको र संस्थाका केही सञ्चालकहरुले आफ्नो भ्रमण आदेश आफै जारी गरेको हुँदा संस्थाको दैनिक काम कारवाहीमा हस्तक्षेप हुने गरेको ।
- लेखापरीक्षण समितिका संयोजक लगायत सदस्यहरु अन्य समितिमा समेत रहेकोले यस बैंकको संस्थागत सुशासन सम्बन्धी निर्देशनको मर्मअनुरूप नदेखिएको ।
- आन्तरिक तथा बाह्य लेखापरीक्षकले औल्याएका कैफियतहरुको सम्बन्धमा लेखापरीक्षण समितिमा नियमित रुपमा छलफल हुनुपर्नेमा सो समितिको बैठक हालसम्म पनि नबसेको ।
- संस्थाले आन्तरिक लेखापरीक्षण कार्यविधि, निक्षेप परिचालन सम्बन्धी कार्यविधि, ग्राहक पहिचान सम्बन्धी मार्गदर्शन, सम्पत्ति तथा दायित्व व्यवस्थापन कार्यविधि, वासलात बाहिरको कारोवार सम्बन्धी कार्यविधि, सूचना प्रविधिसम्बन्धी कार्यविधि आदि तयार गरी लागु नगरेको ।
- आन्तरिक तथा बाह्य लेखापरीक्षकको पारिश्रमिक भुक्तानी गर्दा नियमानुसार कर कट्टी नगरी भुक्तानी दिएको ।
- आर्थिक वर्ष २०६५।६६ को वार्षिक बजेट हालसम्म पनि तर्जुमा नगरेको ।

१३. सिद्धार्थ डेभलपमेण्ट बैंक लि., बुटवल, रुपन्देही (निरीक्षण अवधि २०६५।१।२६-३०)

- संस्थाले यस बैंकको निर्देशनबमोजिम दैनिक कार्य सञ्चालनको लागि आवश्यक पर्ने सम्पत्ति तथा दायित्व व्यवस्थापन नीति, धितो मूल्याङ्कन कार्यविधि, लगानी सम्बन्धी कार्यविधि, विपन्न वर्ग कर्जा प्रवाह सम्बन्धी नीति तथा कार्यविधि तयार नगरेको ।
- यस बैंकको निर्देशन बमोजिम संस्थाले संस्थामा रहेका सञ्चालक एवम परिवारहरूको संलग्नताको व्यक्तिगत विवरण गरिने नभएको ।
- संस्थाले यस बैंकको निर्देशन विपरीत स्वीकृत कार्यक्षेत्रभन्दा बाहिर कर्जा प्रवाह गरेको ।
- संस्थाले यस बैंकको निर्देशनबमोजिम पूँजी बृद्धि गर्नुपर्नेमा सो नगरी बारम्बार पूँजीबृद्धि योजना परिवर्तन गर्ने गरेको ।
- संस्थाले यस बैंकको निर्देशनअनुसार व्याजदर सम्बन्धी निर्देशनको पालना नगरेको ।
- संस्थाले Margin Lending सम्बन्धी कर्जा प्रवाह गर्दा एकल कर्जा सीमा सम्बन्धी निर्देशनको पालना नगरेको ।
- संस्थाले उप-समिति गठन गर्दा विगतमा दिइएको निर्देशन पालना नगरी संस्थापकहरू हालसम्म कायम रहेको ।
- यस बैंकको निर्देशनबमोजिम कर्जा सूचना लिई कर्जा प्रवाह गर्नुपर्नेमा कर्जा सूचना प्राप्त नहुँदै कर्जा प्रवाह गरेको ।
- संस्थाले यस बैंकको निर्देशनबमोजिम रु. ३,०६ हजार कर्जा नोक्सानी व्यवस्था गर्नुपर्ने ।

१४. काष्ठमण्डप डेभलपमेण्ट बैंक लि., न्यूरोड, काठमाडौं (निरीक्षण अवधि २०६५।१।०१-२१)

- संस्थापक शेयरको धितोमा प्रवाह हुने कर्जाहरूका सम्बन्धमा नेपाल राष्ट्र बैंकको निर्देशन अनुसार संस्थाको नीतिमा आवश्यक संशोधन नगरिएको ।
- संस्थापकहरूबाट स्वघोषणा नगराइएको साथै व्यक्तिगत फाइल तयार नगरिएको ।
- प्रकाशित व्याजदरमा ०.५ प्रतिशतभन्दा बढी हुने गरी व्याज प्रदान गरिएको ।
- मुख्य कार्यालय तथा शाखा कार्यालयहरूबीच नेटवर्किङ्ग नभएको तथा एकीकृत वित्तीय विवरण तयार गर्ने प्रविधिको विकास नगरिएको ।
- लेखा परीक्षण समितिमा संस्थापक शेयर धनी रहने गरेको ।
- यस बैंकको निर्देशन बमोजिम लेखा परीक्षण कार्य प्रणाली तयार नगरिएको ।
- यस बैंकबाट जारी निर्देशन पालना गरे/नगरेको सम्बन्धी विषयहरू समेत समेट्ने गरी विस्तृत तथा प्रभावकारी लेखा परीक्षण गर्ने नगरिएको ।
- स्वीकृत वार्षिक बजेटको आवधिक समीक्षा तथा अनुगमन गर्ने नगरिएको ।

१५. एस डेभलपमेण्ट बैंक लि., नारायणचौर, काठमाडौं (निरीक्षण अवधि २०६५।१।०१-१७)

- कतिपयको कर्जा आवेदन फर्म अपूर्ण रहेको ।
- कतिपय कर्जाको कानूनी कागजातहरू र मिति तथा रकम समेत उल्लेख नगरेको ।
- गुठीको स्वीकृत पत्र नलिई जग्गा दृष्टिबन्धक गरी कर्जा प्रवाह गरेको ।
- विभिन्न वित्तीय संस्थाको वित्तीय परिसूचक तथा वित्तीय स्वस्थताको विश्लेषण नगरी निक्षेपमा लगानी गरेको ।
- संस्थापक ममता श्रेष्ठले ४३,००० किता शेयर काष्ठमण्डप डेभलपमेण्ट बैंक लि.मा धितो राखी कर्जा लिएको ।
- सञ्चालक समितिको बैठकको माइन्टमा अनुपस्थित सञ्चालकको अनुपस्थित जनाउने नगरेको ।
- ओभरड्राफ्ट कर्जा सम्बन्धी कर्जा नीति निर्देशिकामा व्यवस्था नरहे पनि Current Account शीर्षकमा राखी Overdraft कर्जा प्रवाह गरेको ।
- लगानी पुनरावलोकनसम्बन्धी विवरण यस बैंकमा पेश गर्नुपर्नेमा सो गर्ने नगरेको ।
- आन्तरिक लेखापरीक्षण सम्बन्धी कार्य प्रणाली तयार नगरेको ।

- नियमावली समयसापेक्ष संशोधन गर्ने नगरिएको ।

१६. भिवोर विकास बैंक लिमिटेड, त्रिपुरेश्वर, काठमाडौं (निरिक्षण अवधि २०६५।१०।२१-२८)

- यस बैंकले जारी गरेको क्षेत्रगत कर्जा सम्बन्धी निर्देशनको पालना नगरेको ।
- तरल सम्पत्ति/कुल निक्षेप अनुपात २.८९ प्रतिशत देखिएकोले तरलता जोखिम उच्च रहेको ।
- संस्थामा दैनिक कार्य संचालनका लागि आवश्यक पर्ने वित्तीय स्रोत सङ्कलन, सम्पत्ति दायित्व व्यवस्थापन, गैरबैंकिङ्ग सम्पत्ति, सूचना प्रविधि तथा लेखापरीक्षण सम्बन्धी कार्यप्रणाली, आन्तरिक लेखापरीक्षण निर्देशिका र ग्राहक पहिचान नीति तयार नरहेको ।
- संस्थाले रु. १०,७२ हजार थप कर्जा नोक्सानी व्यवस्था गर्नुपर्ने ।
- कर्जा नीति, २०६४ को नं. १० मा कर्मचारीहरूलाई सापटी प्रदान गर्ने व्यवस्था रहेको ।

१७. वेष्टर्न डेभलपमेण्ट बैंक लि., घोराही, दाङ्ग (निरिक्षण अवधि २०६५।११।२०-२३)

- तोकिएको अवधिभित्र सर्वसाधारण शेयर जारी नगरेको ।
- कर्जा नोक्सानी व्यवस्था रु. २,६० हजार थप गर्नुपर्ने ।
- कतिपय कर्जा अपूर्ण कागजातको आधारमा प्रवाह गरेको ।
- यस बैंकको निर्देशन विपरीत संस्थाको नियमावलीमा उल्लेख नगरी सञ्चालक/प्रमुख कार्यकारी अधिकृतले तलब भत्ता र सञ्चालकहरूले बैठक भत्ता तथा अन्य सुविधा लिने गरेको ।
- बैंक तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी ऐन २०६३ को दफा २२ र २५ बमोजिम सञ्चालक समितिका पदाधिकारीहरूको व्यक्तिगत विवरण लिने नगरेको ।
- सञ्चालक समितिको निर्णय पुस्तिकाको पानाको दुबैतर्फ लेखिने गरेको र निर्णयको प्रत्येक पानामा उपस्थित सञ्चालकहरूको दस्तखत गर्ने नगरेको ।
- संस्थाको कारोवार स्थिति, वित्तीय स्थिति लगायतका बारेका सञ्चालक समितिमा छलफल तथा समीक्षा गर्ने नगरेको ।
- संस्थागत सुशासनको मर्म विपरीत संस्थापक शेयरधनीहरू लेखापरीक्षण समितिमा सदस्य रहेको ।
- एकीकृत निर्देशन, २०६२ विपरीत खाताको व्याजदर प्रदान गरेको ।
- कर्जा अपलेखन नीति, सम्पत्ति दायित्व व्यवस्थापन नीति, लगानी नीति तथा सूचना प्रविधि नीति तयार नगरेको ।
- लेखापरीक्षण समितिको बैठक नियमित रूपमा बस्ने नगरेको ।

१८. कन्काई विकास बैंक लिमिटेड, दमक, भ्र्पा (निरिक्षण अवधि २०६५।१२।१६-८)

- संचालक समितिको मिति २०६४।१।३ को ५४औं बैठकले तत्कालीन प्रमुख कार्यकारी अधिकृत श्री गङ्गाबहादुर बुढाथोकीलाई राजिनामा स्वीकृत मितिभन्दा पछाडिको दुई महिनाको तलब सुविधा रु. ६० हजार प्रदान गरेको ।
- यस बैंकको निर्देशन विपरीत सहकारी संस्थाहरूलाई कर्जा प्रवाह गरेको ।
- संस्थागत सुशासनमा यथेष्ट ध्यान नपुऱ्याएको ।
- कर्जा नीतिमा समसामयिक संशोधन नगरेको ।
- विपन्न वर्ग कर्जा प्रवाह सम्बन्धी नीति तथा कार्यविधि र सम्पत्ति तथा दायित्व व्यवस्थापन नीति तयार नगरेको ।
- बैंक तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी ऐन २०६३ को दफा २२ बमोजिम सञ्चालकहरूको व्यक्तिगत विवरण तयार नगरेको ।
- यस बैंकको निर्देशन बमोजिम २०६७ आषाढमा पुऱ्याउनु पर्ने पुँजी योजना अनुसार पुँजी वृद्धि हुन नसकेको ।
- रु. १,५८ हजार थप कर्जा नोक्सानी व्यवस्था गर्नुपर्ने ।
- सञ्चालक समितिको बैठकमा कुनै संचालक पाँच पटकसम्म अनुपस्थित रहेको ।
- सञ्चालक समिति दैनिक कामकारवाहीमा संलग्न हुने गरेको ।
- निर्णय गरेको मितिभन्दा अगाडिको अवधिमा सङ्कलित निक्षेपमा समेत थप व्याज प्रदान गर्ने गरेको ।
- संस्थागत सुशासनको मर्म विपरीत लेखापरीक्षण समितिमा संस्थापक सदस्य रहेको ।
- बैंक तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी ऐन २०६३ को दफा २६ को उपदफा (२) बमोजिम योग्यता पुगेको कार्यकारी प्रमुखको नियुक्ति नभएको ।

- लेखापरीक्षण समितिको गठनको उद्देश्य बमोजिम प्रभावकारी हुन नसकेको ।

१९ कर्णाली विकास विकास बैंक लि., नेपालगञ्ज, बाँके (निरीक्षण अवधि २०६५।१।२४-२८)

- सुपरिवेक्षकीय विश्लेषण अनुसार पुँजीकोष ०.७० प्रतिशत न्यून देखिएकोले पुँजीकोष सम्बन्धी यस बैंकको निर्देशन पालना नगरेको ।
- सर्वसाधारणमा शेयर निष्काशन गर्ने कार्यमा उच्च व्यवस्थापन गम्भीर भएको नदेखिएको ।
- यस बैंकबाट जारी निर्देशन बमोजिम कार्यकारी अध्यक्षको स्वामित्वमा रहेको २५.८५ प्रतिशत शेयर अनुपातलाई २०६५ आषाढ मसान्तसम्ममा १५ प्रतिशतको सीमाभित्र ल्याई सक्नु पर्ने निर्देशनको पालना नभएको ।
- सुपरिवेक्षकीय विश्लेषण पश्चात् रु. ३९,९८ हजार थप कर्जा नोक्सानी व्यवस्था गर्नुपर्ने देखिएको ।
- ने.रा.बैंकको निर्देशन विपरीत भाखा नाघेको अवधिको किस्ताको मात्र नोक्सानी व्यवस्था कायम गरेको देखिएकोले त्यस्ता कर्जाहरूको हकमा यस बैंकको निर्देशन अनुसार कर्जा नोक्सानी व्यवस्था कायम नगरेको ।
- संस्थाको आर्थिक प्रशासन विनियमावली बमोजिमका शिल्ड कोटेशन, शिल्ड टेण्डर जस्ता खरिद प्रक्रियाहरू पूरा नगरी भौतिक सामानहरूको खरिद गरेको ।
- हालसम्म पनि स्थिर सम्पत्तिको रजिष्टर खडा गरी गरिने रूपमा भौतिक परीक्षण नगरेको ।
- यस बैंकको निर्देशन विपरीत व्याज आमदानी जनाउने गरेको ।
- विभिन्न व्यक्ति तथा संस्थाहरूको नाममा रहेको पेशकी रकम लामो अवधिदेखि हिसाव मिलान हुन नसकेको ।
- संस्थाले कर्जा प्रवाह वा नवीकरण गर्नुपूर्व कर्जा नीति निर्देशिकामा उल्लेखित प्रावधान अनुरूप कर्जा सूचना, ऋणीको आमदानी श्रोत तथा कर्जा तिर्न सक्ने क्षमताको विश्लेषण, आयकार चुक्ता प्रमाणपत्र, वित्तीय विवरण, स्टक प्रतिवेदन, शेयर धनीहरूको विवरण, स्थिर सम्पत्तिको मूल्यांकन लगायतका विवरणहरू अनिवार्य रूपमा लिने नगरेको । साथै, कर्जा प्रवाह पश्चात् कर्जा सदुपयोगिता निरीक्षण गर्ने नगरेको ।
- केही कर्जा संस्थाको कार्यक्षेत्र भन्दा बाहिर लगानी गरेको ।
- केही आवधिक कर्जा प्रवाह गर्दा भुक्तानी तालिका बनाई सम्बन्धित ऋणीको हस्ताक्षर समेत गराई सोको एकप्रति सम्बन्धित कर्जा फाइलमा राख्नु पर्नेमा सो बमोजिम नगरेको ।
- कम्पनी ऐनको दफा ८९ उपदफा (च) र बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०६३, को दफा १८ (च) अनुसार सम्बन्धित कम्पनीको व्यवसाय वा कुनै ठेक्का पट्टा वा कारोवारमा कुनै प्रकारको निजी स्वार्थ भएको व्यक्ति संचालकको पदमा रही रहन नसक्ने स्पष्ट उल्लेख भएता पनि सोको विपरीत संचालक समितिको मिति २०६३।१।२० को बैठकले बैंकका कार्यकारी अध्यक्ष श्री राजेन्द्रवीर रायको नेपालगञ्ज सुर्खेत रोड स्थित घर बैंकले प्रति वर्ग फीट रु.१२ का दरले भाडामा लिने (यद्यपि हालसम्म कार्यान्वयन नभएको) निर्णय गरेको पाइयो ।
- संस्थाको संचालक समितिको मिति २०६५।७।५ को ८४ औं बैठकले रु. १० लाखभन्दा बढी रकम मुद्दति निक्षेपको रूपमा संस्थामा जम्मा गरे वापत व्यापार प्रवर्द्धन खर्चको रूपमा प्रतिवर्ष बढीमा २ प्रतिशतसम्म खर्च गर्न सक्ने अख्तियारी कार्यकारी अध्यक्ष श्री राजेन्द्रवीर रायलाई दिएको । नेपाल राष्ट्र बैंकको प.सं. वै.वि.नि.वि./नीति/परिपत्र/२७/०६५/६६ मिति २०६५।१०।२ को परिपत्र अनुसार कुनै पनि प्रकारको मुद्दति निक्षेप स्वीकार गर्दा त्यस्तो निक्षेपमा दिइने अंकित व्याजदर (Coupon Rate) पारदर्शी बनाई त्यस्तो व्याजदर बाहेक अन्य कुनै पनि प्रकारको शुल्क, कमिशन वा यस्तै अन्य शीर्षकबाट थप सुविधा दिन नपाइने निर्देशन दिइएकोमा निर्देशन पश्चात पनि यस शीर्षकबाट रु. १,०० हजार भुक्तानी दिएको पाइयो ।
- संचालक समितिको मिति २०६४।१।१९ को बैठकले बैंकको खर्च कटौती गर्ने प्रयोजनको लागि अध्यक्ष तथा सदस्यहरूलाई प्रति बैठक भत्ता क्रमशः रु. २००।- र रु. १००।- प्रदान गर्ने निर्णय गरेकोमा २०६५।४।४ को साधारण सभाले प्रति बैठक भत्ता अध्यक्षको लागि रु. ३,०००।- र सदस्यहरूको लागि रु. २,०००।- दिने निर्णय गरेको ।
- बैंकको संचालक समितिको २०६५।७।९ मा वसेको बैठकले बैंकको आफ्नो गाडी नभएकोले बैंकको फण्ड ट्रान्सफर गर्न तथा विभिन्न शाखा निरीक्षण भ्रमण गर्न भनी परिवहन खर्च वापत विल भरपाई बुझाउनु नपर्ने गरी कार्यकारी अध्यक्ष श्री राजेन्द्र वीर रायलाई मासिक रु ३५,०००।- भुक्तानी दिने निर्णय गरेको र सो बमोजिम भरपाई विना कार्यकारी अध्यक्षबाट उक्त रकम मासिक रूपमा बुझ्ने गरेको ।

- बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा २५ बमोजिम अधिकांश सञ्चालकहरूको सम्पूर्ण विवरणहरू जस्तै नियुक्ति, फोटो, शैक्षिक योग्यताको प्रमाणपत्रको प्रमाणित प्रतिलिपि, संचालक हुनको लागि तोकिएको शैक्षिक योग्यता नभएको अवस्थामा अनुभवको प्रमाणपत्र तथा सबै संचालकहरूको **Self Declaration Form** जस्ता महत्वपूर्ण कागजात समावेश गरी वेग्लावेग्लै व्यक्तिगत फाइल खडा गर्ने नगरेको ।
- बैंकको संचालक समितिले यस बैंकको निर्देशन नं. १५ /०६१/६२ को दफा नं. ३ अनुसार संस्थाले निक्षेपमा प्रदान गर्ने प्रकाशित व्याजदरमा ०.५ प्रतिशत भन्दा बढी थपघट गर्न नपाउने व्यवस्था रहेकोमा सो निर्देशन विपरीत संचालक समितिको मिति २०६४।६।१० को निर्णयले कार्यकारी अध्यक्षलाई निक्षेपको प्रकाशित व्याजदरमा १ प्रतिशत सम्म थपघट गर्न सक्ने अख्तियारी दिएको ।
- बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा १२ को उपदफा २ अनुसार व्यावसायिक विशेषज्ञको नियुक्ति नगरेको ।
- बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा २४ उपदफा ६ को व्यवस्था विपरीत संस्थाको दैनिक कामकारवाहीमा संचालक समितिले हस्तक्षेप गर्ने गरेको ।
- व्यवस्थापनको उचित परिचालन तथा गुणस्तरीय जनशक्तिको छनौट हुन नसक्नु, कर्मचारीहरूको कार्य समय, सेवा सुविधा र जिम्मेवारी सम्बन्धी स्पष्ट कार्यविधि बनाई कार्यान्वयनमा ल्याउन नसक्नु, दक्ष तथा अनुभवी जनशक्तिहरू वर्षेनि पलायन भई रहनु जस्ता समस्याहरू विद्यमान रहँदा पनि संचालक समितिले यस सम्बन्धमा गम्भीरतापूर्वक ध्यान नदिनुले संस्थागत सुशासन ज्यादै कमजोर रहेको ।
- अधिकांश कर्मचारीहरू करार सेवामा रहेका र उक्त कर्मचारीहरूमध्ये कतिपय कर्मचारीको करार अवधि समाप्त भएपनि करार अवधि थप्ने निर्णय विना नै त्यस्ता कर्मचारीहरूलाई संस्थाको नगद कारोवार लगायतका सम्बेदनशील काम कारवाहीमा संलग्न गराउने गरेको ।
- करार एवं स्थायी कर्मचारीहरूको सम्पूर्ण विवरणहरू जस्तै फोटो, नागरिकताको प्रमाणपत्र, शैक्षिक योग्यताको प्रमाणपत्रको फोटोकपि आदि समावेश गरी व्यक्तिगत फाइल खडा गरी गरिने गरेको नदेखिनुका साथै कर्मचारी विनियमावली अनुसारको ढाँचामा शपथ ग्रहण नलिएको ।
- धितो लिन सकिने अचल सम्पत्ति घर जग्गाको मूल्यांकन गर्दा अवलम्बन गर्नुपर्ने प्रक्रिया तथा विपन्न वर्गमा प्रवाह गरिने कर्जा सम्बन्धी नीतिगत एवं प्रक्रियागत व्यवस्थाका सम्बन्धमा आफ्नो कर्जा नीतिमा स्पष्ट रूपमा उल्लेख नगरेको ।
- संस्थाले हालसम्म सूचना प्रविधि नीति, सम्पत्ति तथा दायित्व व्यवस्थापन कार्यविधि, वासलात वाहिरका कारोवार सम्बन्धी नीति, लेखापरीक्षण कार्यविधि तयार गरेको देखिएन ।
- संस्थाले कर्जा प्रवाह गर्दा धितो मूल्यांकनको लागि मान्यता प्राप्त मूल्यांकनकर्ताको सूची तयार गरी सोको कार्यविधि उल्लेख गरेको देखिएन ।
- यस अघिको स्थलगत निरीक्षणको क्रममा दिइएको निर्देशनहरूको हालसम्म पनि पालना गरेको देखिएन ।
- कुनै क्षेत्रमा प्रार्थमिक पुँजीको शतप्रतिशतभन्दा बढी कर्जा प्रवाह गर्नुपर्दा सो सम्बन्धमा सञ्चालक समितिबाट वार्षिक रूपमा निर्णय गरी सो वारे यस बैंकलाई जानकारी गराउनु पर्ने निर्देशनको पालना नभएको ।
- यस बैंकको प.सं.बै.वि.नि.वि./नीति/परिपत्र/१४/०६५/६६ मिति २०६५।६।१७ को परिपत्र अनुसार विपन्न वर्ग कर्जा सम्बन्धी यस बैंकको निर्देशन पालना गरेको देखिएन ।
- यस बैंकको एकीकृत निर्देशन बमोजिम गठन हुनुपर्ने लेखापरीक्षण समिति विद्यमान रहेको भएतापनि उक्त समिति ज्यादै निष्क्रिय रहेको । साथै कम्पनी ऐन,२०६३ मा भएको व्यवस्था बमोजिम लेखा परीक्षण समितिले पूर्णता नपाएको ।
- बैंकको वर्दियास्थित गुलरिया शाखामा रहेको ढुकुटी सुरक्षा तथा गोप्यताको हिसावले असुरक्षित रहेको ।
- गत वर्ष सम्म आयकर ऐन, २०५८ मा उल्लेखित घट्टो ह्रास प्रणाली नीति (**Diminising Balance Method**) तथा दर बमोजिम सवारी साधनमा २० प्रतिशत तथा कार्यालय उपकरणमा २५ प्रतिशतले ह्रास कट्टी गर्दै आएकोमा संचालक समितिको मिति २०६५ आषाढ ३० गतेको ७८ औं बैठकले सवारी साधन तथा कार्यालय उपकरणमा १० प्रतिशतका दरले ह्रास कट्टी गर्ने निर्णय गरेकोले सोको औचित्य तथा आधार स्पष्ट हुन नसकेको ।

- कम्प्युटर सञ्चालन प्रणाली **Soft Banking System** बाट हुने गरेको भएता पनि अधिल्लो मितिको कुनैपनि विवरण सो **System** बाट प्राप्त हुन नसक्ने, कुनै ग्राहकको एकीकृत रूपमा **Customer Liability Report** प्राप्त हुन नसक्ने जस्ता सूचना प्रविधिका समस्याहरू (**System Problem**) रहेको ।
- नेपाल राष्ट्र बैंकको मिति २०६३/५/५ को निर्देशन बमोजिम आफ्नो संस्थाको साईनवोर्ड तथा लेटरप्याडमा संस्थाको नामको ठीक तल अनिवार्य रूपमा कोष्ठमा स्पष्ट रूपमा वर्ग खुलाउनु पर्ने निर्देशनको पालना नभएको ।

२०. मुक्तिनाथ विकास बैंक लि. पुतलीबजार, स्याङ्जा (निरीक्षण अवधि २०६६।१।२८-१-३१)

- प्राथमिक पुँजी ९.५६ प्रतिशत र पुँजीकोष १०.४८ प्रतिशत रहेकोले पुँजीकोष सम्बन्धी निर्देशन पालना नगरेको ।
- सर्वसाधारण शेयर जारी नगरेको ।
- भवन निर्माण तथा घरजग्गा खरिदमा ६५ प्रतिशतभन्दा बढी कर्जा प्रवाह गरेको ।
- कार्यक्षेत्रभन्दा बाहिरको धितो लिई कर्जा प्रवाह गरेको ।
- स्थापनाकालदेखि वासलात बाहिरको कारोवार कुनै पनि वित्तीय विवरणमा समावेश नगरेको ।
- कर्जा निर्देशिका अनुसार घरजग्गाको मूल्याङ्कन गर्ने नगरेको ।
- कतिपय ओभरड्राफ्ट कर्जाको सीमा नाघ्ने गरी ऋणीको खाताबाट ओभरड्रन गरेको ।
- आपसी सम्बन्ध भएका ग्राहकहरूको विवरण तयार नगरेको ।
- ऋणीको आयस्रोत खुल्ने कागजात नलिएको, कुन प्रयोजनको लागि कर्जा प्रवाह भएको स्पष्ट नभएको, कर्जा सूचना प्राप्त गर्नुअघि कर्जा प्रवाह गरेको र धितोमा रहेको सम्पत्तिको समयमै वीमा नवीकरण नगरेको ।
- स्याङ्जा शाखा कार्यालयका कर्मचारी आशिष लम्सालको नाममा रु. १५ लाखको ओभरड्राफ्ट कर्जा स्वीकृत गरी प्रमुख कार्यकारी अधिकृत भरतराज ढकालको पोखरा स्थित **Promoter Right Share** खातामा जम्मा गरेको ।
- स्याङ्जा शाखा प्रमुखले अख्तियारी सीमा नाघी सहायक केशवराज अर्याललाई रु. १६ लाख ५० हजार आवास कर्जा प्रदान गरी सोही दिन सञ्जिव रेग्मीको खातामा जम्मा गरी निजले रु. १५,५० हजार चेक काटी अध्यक्ष खगेन्द्र रेग्मीको **Promoter Right Share** खातामा जम्मा गरेको ।
- संस्थापक जगतबन्धु अर्यालका एकाघरका छोरा सुनिलकुमार अर्याललाई धितो र तमसुक विना रु. २० लाख कर्जा प्रवाह गरेको ।
- कर्मचारीहरूको नाममा रु. ३८,१४ हजार कर्जा प्रवाह गरेको ।
- आन्तरिक तथा बाह्य लेखापरीक्षण समिति प्रभावकारी नरहेको ।
- आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली प्रभावकारी नरहेको ।
- निक्षेपमा दिने व्याजदर सम्बन्धी निर्देशन पालना नगरेको ।
- ढुकुटीमा वीमा रकमभन्दा बढी नगद मौज्जात राख्ने गरेको ।

२१. नारायणी डेभलपमेण्ट बैंक लिमिटेड. रत्ननगर, चितवन (निरीक्षण अवधि २०६६।२।१७-२।२१)

- संस्थाले कर्जा नीति, २०६२ समयसापेक्ष गरिने नगर्नुका साथै कतिपय कर्जा नीति विपरीत आवास कर्जा प्रवाह गरेको
- संस्थाले अधिकांश पुरानो कर्जालाई विना प्रक्रिया **Renew, Reschedule** एवं **Restructure** गरेको पाइएता पनि नयाँ कर्जाको रूपमा देखाइएकोले कर्जा नोक्सानी व्यवस्था यथार्थपरक हुन नसकेको ।
- संस्थाले यस बैंकबाट जारी एकीकृत निर्देशन नं. ३ को बुँदा नं. ५ अनुसार आपसी सम्बन्ध भएका ग्राहकहरूको अभिलेख तयार गरी यस बैंकमा पठाउनु पर्नेमा नपठाएको ।
- संस्थाले शेयर कर्जा प्रवाह गर्दा यस बैंकले दिएको **Margin Lending** कर्जा सम्बन्धी निर्देशन पालना नगरेको ।
- संस्थाले २०६२ देखि नीतिगत व्यवस्था नगरी सञ्चालकको संलग्नतामा जग्गा खरिद/विक्री तथा विभिन्न उपकरणहरूमा लगानी गरेको ।
- कर्जाको मात्रा (**Volume**) बढ्दै गएअनुसार कर्जा व्यवस्थापन व्यवस्थित हुन नसकेको, जोखिमको मापन र अनुगमनतर्फ आवश्यक ध्यान नपुगेको, आन्तरिक लेखापरीक्षकले नियमित ढङ्गले काम नगरेको, त्रुटिपूर्णरूपमा

गठित लेखापरीक्षण समिति व्यावसायिक एवम् प्रभावकारी हुन नसकेको र व्यवस्थापनलाई आवश्यक निर्देशन दिन सक्रिय नरहेको, संस्थाले नीति एवम् निर्देशनहरु तय गर्न बाँकी रहेको तथा कार्यान्वयनमा ल्याएका नीति तथा निर्देशनहरु प्रभावकारी नरहेको ।

- सहवित्तीयकरण कर्जा प्रवाह भएको जानकारी यस बैंकमा पेश गर्नुपर्नेमा सो नगर्नुका साथै कार्यक्षेत्रभन्दा बाहिर सहवित्तीयकरण कर्जा प्रवाह गरेको ।
- संस्थाले यस बैंकबाट जारी क्षेत्रगत कर्जा सम्बन्धी निर्देशनको पालना नगरेको ।
- संस्थाले यस बैंकको मिति २०६५।११।२३ को पत्र र एकीकृत निर्देशन विपरीत धितोपत्र बजारमा सूचीकृत नभएको प्यारागन स्कुलको २० हजार कित्ता शेयर खरिद गरेको ।
- संस्थाका अध्यक्ष र सञ्चालकहरु विभिन्न बैंक तथा वित्तीय संस्थामा खाता खोल्ने र खाता सञ्चालन जस्ता संस्थागत सुशासन मर्म विपरीत दैनिक कार्यमा संलग्न रहेको ।
- यस बैंकको बै.वि.नि.वि/नीति/परिपत्र/२९/०६४।६५ मिति २०६४।११।१३ को परिपत्र विपरीत सञ्चालक समितिका अध्यक्ष अन्य समिति र उप-समितिमा संलग्न रहेको ।
- संस्थाको आर्थिक प्रशासन सम्बन्धी विनियमावली, २०६४ को परिच्छेद २ को नियम ६ बमोजिम बजेट निर्माण उप-समिति गठन नभएको ।
- संस्थाले यस बैंकको बै.वि.नि.वि/नीति/परिपत्र/४५/०६५।६६ मिति २०६५।२।५ को परिपत्र विपरीत सञ्चालकलाई परिवहन सुविधा अन्तर्गत मासिक रुपमा पेट्रोल खर्च दिने गरेको ।
- संस्थाको लेखापरीक्षण समितिका सदस्यहरुको अन्य विभिन्न उप-समितिहरुमा समेत संलग्नता रहेको ।
- संस्थाले सूचना प्रविधि नीति, निक्षेप सङ्कलन तथा परिचालन कार्यविधि, सम्पत्ति दायित्व व्यवस्थापन निर्देशिका, लगानी नीति, आन्तरिक लेखापरीक्षण निर्देशिका, ग्राहक पहिचान मार्गदर्शन, सञ्चालक निर्वाचन कार्यविधि निर्देशिका र वासलात बाहिरका कारोवार सम्बन्धी नीति निर्देशिका तयार नगरेको ।
- कर्मचारी व्यवस्थापनमा देखिएको अन्यौल, ठूलो अन्तराल र दक्ष जनशक्तिको अभावले संस्थाको कार्यक्षमता गुणस्तरीय र प्रभावकारी हुन नसकेको ।

२२. हिमचुली विकास बैंक लिमिटेड. पोखरा, कास्की (निरीक्षण अवधि २०६५।२।१७-२।२३)

- २०६५ चैत्र मसान्तसम्म साप्ताहिक अनिवार्य नगद मौज्जात यस बैंकको निर्देशन अनुरूप रहेता पनि २०६५ चैत्र २३ देखि २९ सम्म रु. ४,७२ हजार नपुग भएकोले अनिवार्य नगद मौज्जात सम्बन्धी निर्देशन पालना नगरेको ।
- बैंकले रणनीतिक योजना (Strategic Plan) तयार नगरेको ।
- बैंकले कतिपय कर्जाहरु अपूर्ण कागजातको आधारमा प्रवाह गरेको र कतिपय कर्जाहरु कर्जा सूचना प्राप्त नहुँदै प्रदान गरेको ।
- यस बैंकको एकीकृत निर्देशन नं. ६ (१) विपरीत बैंकका सञ्चालक समितिका अध्यक्षलाई रु. १ करोडसम्मको कर्जा स्वीकृत गर्ने तथा लगानी गर्ने अख्तियारी प्रदान गरेकोले दैनिक कामकारवाहीमा अध्यक्ष प्रत्यक्ष संलग्न रहेको देखिएको ।
- बैंकको कर्मचारी सेवा, शर्त र सुविधा सम्बन्धी विनियम, २०६२ मा विभिन्न पदका लागि न्यूनतम शैक्षिक योग्यताका बारेमा उल्लेख नगरेको ।
- सूचना प्रविधि सम्बन्धी कार्यको लागि जनशक्ति नरहेको तथा जोखिम न्यूनीकरण सम्बन्धमा पर्याप्त ध्यान नपुऱ्याएको ।
- वित्तीय विवरण तयार गर्दा यस बैंकको निर्देशन अनुरूप सम्बन्धित शीर्षक अन्तर्गत रकम उल्लेख नगरी अन्य शीर्षक अन्तर्गत देखाइएको पाइएकोले यथार्थपरक वित्तीय विवरण तयार भएको नपाइएको तथा बैंकले तयार गरेको केही वित्तीय विवरणहरुमा त्रुटि देखिएको ।

२३. अन्नपूर्ण विकास बैंक लिमिटेड, बनेपा, काभ्रे (निरीक्षण अवधि २०६५।२।१७-२।२१)

- स्वीकारयोग्य धितोको गुणस्तर सम्बन्धमा कर्जा नीतिमा स्पष्ट नपारिएको ।
- कर्जाहरुको सम्भाव्यता विश्लेषण, सोको निरीक्षण, सुपरीवेक्षण तथा अनुगमन एवं कर्जाको सदुपयोगिता विश्लेषण सम्बन्धमा नीतिगत व्यवस्था नगरिएको ।

- कर्जा माग आवेदन पत्र, विश्लेषण तथा स्वीकृतिको प्रक्रियागत व्यवस्थाका वारेमा नीतिगत व्यवस्था नगरेको ।
- गैरकोषमा आधारित सुविधाहरु परफरमेन्स बण्ड, विड वण्ड, बैंक ग्यारेन्टी तथा अन्य वित्तीय जमानत जारी गर्न सक्ने व्यवस्था रहेको तर त्यस्ता जमानत जारी गर्दा अपनाउनु पर्ने विधिका सम्बन्धमा विस्तृत नीतिगत व्यवस्था नगरिएको ।
- सूचिकृत पब्लिक कम्पनीको शेयरको सुरक्षणमा कर्जा प्रवाह गर्ने व्यवस्था गरेको । तर यस बैंकबाट मिति २०६४।१०।०८ मा जारी गरिएको शेयर कर्जा सम्बन्धी परिपत्र संग मेल खाने गरी आफ्नो कर्जा नीति तथा विनियममा आवश्यक संशोधन नगरेको ।
- संस्थाले विभिन्न शीर्षकमा प्रवाह गरेको कतिपय कर्जामा ग्रेसअवधि बढीमा ३ वर्षसम्म प्रदान गरेको देखिन्छ । तर ग्रेस अवधि के कस्तो आवश्यकता र अवस्थामा दिने हो सोको सम्बन्धमा संस्थाको कर्जा नीतिमा स्पष्ट उल्लेख नगरेको ।
- कतिपय कर्जा प्रवाह गर्दा ग्राहकहरुको कर्जा तिर्न सक्ने क्षमता, आयस्रोत विवरण फर्मको लेखापरीक्षण प्रतिवेदन, परियोजना विश्लेषण, कम्पनीको वित्तीय विश्लेषण, कम्पनीको वित्तीय विश्लेषण, आर्थिक हैसियतको विश्लेषण तथा कर्जा प्रवाह पश्चात कर्जा सदुपयोगिता निरीक्षण गरी सोको प्रतिवेदन सम्बन्धित फाइलमा राख्नु पर्नेमा सो गर्ने नगरेको
- संस्थाले कर्जा प्रवाह गर्दा लिने धितो वा परियोजना संस्थाको कार्यक्षेत्र बाहिर रहने गरेको ।
- रु. २० लाखभन्दा माथिको धितो मूल्यांकन प्राविधिकबाट गराउनु पर्ने नीतिगत व्यवस्था विपरीत कर्मचारीबाट मात्र गराई कर्जा प्रवाह गर्ने गरेको ।
- कतिपय कर्जा प्रवाह गर्दा फर्म दर्ता वा नवीकरण, आयकरदर्ता प्रमाणपत्र, तथा वीमा प्रलेख नवीकरण, कर्जा सूचना आदि विवरण संलग्न गर्ने नगरेको । साथै, केही ऋणीहरुलाई कर्जा प्रवाह पश्चात मात्र कर्जा सूचना प्राप्त गर्ने गरेको देखिन्छ ।
- केही परियोजनाको विस्तृत कार्ययोजना तथा सम्भाव्यता अध्ययन प्रतिवेदन संलग्न नरहेको र बैंकसंग कारोवारको लागि अख्तियार प्राप्त व्यक्ति नतोकी कर्जा प्रवाह गरेको ।
- चालु पूंजी कर्जा प्रवाह गर्दा परियोजनाका स्थिति, वित्तीय विश्लेषण, कर्जा लगानी पश्चात सदुपयोगिता अध्ययन प्रतिवेदनका साथै चालुपूंजीको औचित्य पुष्टि नगरी कर्जा प्रदान गर्ने गरेको ।
- विपन्न वर्गमा प्रवाह गरेको भनिएका केही कर्जाहरु यस बैंकको निर्देशनको प्रतिकुल हुने गरी विपन्न वर्ग भन्दा बाहिर गई कर्जा प्रवाह गरेको ।
- संस्थाले Cheque (Bills) Purchase सम्बन्धमा गरेको नीतिगत व्यवस्था विपरीत Good for Payment नभएको Cheque पनि Purchase गरेको पाइनुका साथै, ७ दिन भित्र Clearing मा पठाउनुपर्नेमा सो नगरी कर्जा कायम गरेको ।
- संस्थाको कर्जा नीति विपरीत खोलाको छेउको जग्गा वा वाटो नभएको जग्गालाई धितोको रुपमा स्वीकार गरी कर्जा प्रवाह गरिएको ।
- संस्थाको कर्जा नीति विपरीत Distress Value को ७० प्रतिशत भन्दा बढी कर्जा लगानी गरेको ।
- संस्थाको कर्जा नीतिमा रु. ५० लाखभन्दा बढीका कर्जा स्वीकृत गर्दा महाप्रबन्धक स्तरीय कर्जा समितिको सिफारिस मार्फत संचालक समितिबाट स्वीकृत गर्नुपर्नेमा कर्जा समितिबाट सिफारिस नै नभई संचालक समितिबाट स्वीकृत मात्र गरी प्रवाह गर्ने गरेको ।
- अधिकांश Housing वा Personal Loan शीर्षकमा दिइएका कर्जाहरुको भुक्तानी अवधि १ वर्ष कायम गरिएको ।
- मुद्दति रसिदको धितोमा कर्जा प्रवाह गर्दा मुद्दति रसिदमा ऋणीका फोटो, नागरिकता संलग्न नगरिनुका साथै कति समयका लागि कर्जा प्रवाह गरिएको हो सो नखुलाएको ।
- एक वर्ष भन्दा बढी अवधिको लागि प्रवाह गरिएका कर्जामा समेत व्याज मासिक लिने गरी सावाँ एकै पटक २/३ वर्षमा लिने गरिएको ।
- यस बैंकको एकीकृत निर्देशन नं. ६ को विपरीत १ प्रतिशत भन्दा बढी शेयर धारण गर्ने संस्थापकलाई संस्थाको

हेटौडा शाखाको प्रवन्धक पदमा कार्य गर्ने गरी नियुक्ति दिएको ।

- संस्थाको दैनिक काम कारवाहीमा अध्यक्ष समेत संलग्न रहने गरेको ।
- यस बैंकको मिति २०६५।६।१७ र २०६५।८।१६ को परिपत्र विपरीत संचालक समितिको बैठक नं. ७२ मिति २०६५।७।३० बाट सर्वसाधारणले दावी नगरेको साधारण शेयरको ४६५० कित्ता हकप्रद शेयर संस्थाका कर्मचारीहरुलाई विक्री गर्ने निर्णय अनुरूप कर्मचारीहरुले खरिद गरेको ।
- यस बैंकको एकीकृत निर्देशन नं. ६ को २ (ख) र (५) को व्यवस्था विपरीत लेखा परीक्षण समितिका संयोजक संस्थाका दैनिक काम कारवाहीमा प्रत्यक्ष रूपले संलग्न रहेको ।
- संचालक समितिको बैठक नं ६७ मिति २०६५।३।२७ को निर्णय अनुसार संस्थाका महाप्रवन्धकलाई व्याजदरमा ०.५ प्रतिशत देखि १ प्रतिशतसम्म घटवढ गर्न सक्ने अख्तियारी प्रदान गरेको । यस्तो अख्तियारी यस बैंकको एकीकृत निर्देशन नं १५ अनुसार प्रकाशित व्याजदरमा ०.५ प्रतिशतले मात्र घटवढ गर्न सक्ने व्यवस्थाको विपरीत रहेको ।
- संस्थाका नायव महाप्रवन्धक श्री हरिकृष्ण सापकोटा अरनिको वचत तथा ऋण सहकारी संस्थाको अध्यक्ष पदमा संस्थाको स्वीकृति विना कार्यरत रहेको ।
- बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०६३ बमोजिम संस्थाले व्यावसायिक संचालक नियुक्त नगरेको ।
- यस बैंकको संस्थागत सुशासनसम्बन्धी निर्देशन नं. ६ को १ र ४ अनुसार संचालक एवं कर्मचारीहरुले न्यूनतम स्वीकारयोग्य आचारण पालन गरेको स्वघोषणा नगराइएको ।
- कतिपय कर्मचारीहरुको व्यक्तिगत फाइलमा नागरिकताको प्रमाणपत्र, मेडिकल सर्टिफिकेट संलग्न नगरेको तथा करार सम्झौता नगरी सोभै नियुक्ति पत्र दिई सेवामा लिएको ।
- संस्थाले धितो मूल्याङ्कन गर्न तोकेको ३ जना प्राविधिक (ईन्जिनियर) हरुवाट गर्ने गराउने गरेको पाइएतापनि निजहरुसँग सम्झौता भने नगरेको ।
- संस्थाले व्यवस्थापन सूचना कार्यप्रणाली, सम्पत्ति तथा दायित्व व्यवस्थापन सम्बन्धी नीति, वासलात बाहिरको कारोवारसम्बन्धी कार्यविधि तथा आन्तरिक लेखापरीक्षण कार्यविधि तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याएको पाइएन
- संचालक समितिको कतिपय निर्णयहरुमा निर्णयसंग सम्बन्धित अनुसूची एवम विवरणहरु माइन्सुटमै टाँस गरी राख्नु पर्नेमा सो नगरेको ।
- संस्थाले महाप्रवन्धक, नायव महाप्रवन्धक र कर्जा विभागका प्रमुखलाई टेलिफोन सुविधा प्रदान गरेको सम्बन्धमा कुनै निर्णय नभएको ।
- संस्थाको आर्थिक प्रशासन विनियमावली, २०६३ अनुसार भौतिक सम्पत्ति खरिद नगरेको ।
- संस्थाका संस्थापक समेत रहेका श्री ठमनाथ ढकाल आ.व. २०६३।६।४ र ०६।६।५ सम्मका लागि संस्थाको आन्तरिक लेखापरीक्षक रहेको ।
- संस्थाको ढुकुटीवाट एक पटकभन्दा बढी नगद भिक्नु पर्दा भल्टबुकमा रेकर्ड नराखी छुट्टै कित्तावमा डिनोमिनेशन लेखी एकै पटक सांभमा मात्र नगद कित्तावमा अभिलेख राख्ने गरेको ।
- संस्थाले स्थिर सम्पत्तिको रजिष्टर राखेको र सोही रजिष्टरमा ह्रासकट्टी विवरण राख्ने गरेको, तर गरिने रुपमा उक्त सम्पत्तिको भैतिक परीक्षण गरी कोडिङ्ग नगरेको ।
- संस्थाको कर्जा/निक्षेप अनुपात १०३ प्रतिशत रहेको देखिएकोले संस्थाले कुनैपनि समयमा तरलता जोखिमको सामना अवस्था रहेको ।
- संस्थाले प्रयोगमा ल्याएको Pumori Software बाट आवश्यक पर्ने सम्पूर्ण विवरणहरु सही Format मा उपलब्ध हुन नसक्ने देखिएको ।

२४. पश्चिमाञ्चल डेभलपमेण्ट बैंक लिमिटेड, बुटवल, रुपन्देही (निरीक्षण अवधि २०६५।२।१९-२।२३)

- कर्जा नोक्सानी व्यवस्था रु. ९,९० हजार थप गर्नुपर्ने ।
- कार्यक्षेत्रभन्दा बाहिरको धितो लिई कर्जा प्रवाह गरेको ।
- कर्जा लगानी उप-समितिले अख्तियारी सीमा नाघी कर्जा स्वीकृत गर्ने गरेको ।
- कर्जा लगानी निर्देशिका, २०६३ समयसापेक्ष संशोधन नगरेको ।

- यस बैंकको क्षेत्रगत कर्जासम्बन्धी निर्देशन पालना नगरेको ।
- आपसी सम्बन्ध भएका ग्राहकको विवरण तयार नगरेको ।
- शेयरहरु रोक्का नराखी कर्जा प्रवाह गरेको र यस बैंकको निर्देशनको प्रतिकुल हुने गरी शेयर कर्जा नवीकरण गरेको ।
- सञ्चालक समितिले निर्णय नगरी सुरेश रिमालको व्यक्तिगत जमानीमा तमसुक नगरी भूपटबहादुर बोहरालाई पटक-पटक गरी रु. ७५ लाख कर्जा प्रवाह गरेको ।
- कतिपय कर्जाको कागजात नलिएको, कर्जा सूचना प्राप्त हुनु अघि कर्जा प्रवाह गरेको, धितोमा रहेको सम्पत्तिको समयमा बीमा नवीकरण नगरेको, धितोमा रहेको घरको नक्सापास कागजात फाइलमा नरहेको, धितो बापत लिइएको रसिद ऋणीबाट बैंकको नाममा दरपिठ गर्ने नगरेको ।
- स्थापना हुने इन्स्योरेन्स तथा इन्भेष्टमेण्ट कम्पनीको शेयरमा पटक-पटक गरी रु. २३,०० हजार लगानी गरेको रकम सण्डी डेटर्समा रहेको ।
- यस बैंकको निर्देशन विपरीत प्रवृद्ध सञ्चालक लक्ष्मण ज्ञवालीको संस्थापक शेयर ५३,८०० कित्ता र सर्वसाधारण शेयर ४,०८८ कित्ता धितोमा रहेको ।
- संस्थापक शशीधर शर्माको नाममा रहेको जग्गाहरु धितो राखी यमप्रसाद शर्मालाई व्यक्तिगत ओभरड्राफ्ट कर्जा रु. १ करोड ६ लाख प्रदान गरेको ।
- संस्थापक नित्यानन्द ज्ञवालीलाई विना उद्देश्य रु. १ लाख पेशकी प्रदान गरेको ।
- प्रवृद्ध सञ्चालक लक्ष्मण ज्ञवालीलाई विना उद्देश्य पटक-पटक पेशकी दिएको रु. ४,१९,७५२/- बक्यौता रहेको ।
- सञ्चालक समितिको बैठकमा लामो समयदेखि अध्यक्ष अनुपस्थित रहेको ।
- प्रकाशित व्याजदरभन्दा १.५० प्रतिशतदेखि २.५० प्रतिशतसम्म बढी व्याजदर दिएको ।
- साधारण सभाबाट स्वीकृत नगरी प्रवृद्ध सञ्चालकलाई सेवा र सुविधा प्रदान गरेको ।
- सञ्चालकको व्यक्तिगत विवरण अद्यावधिक नभएको ।
- लेखापरीक्षण समिति सक्रिय नरहेको ।
- विनियमावलीमा स्पष्ट व्यवस्था नगरी कर्मचारीहरुलाई सापटी प्रदान गर्ने गरेको ।
- आवश्यक प्रक्रिया पूरा नगरी सामान खरिद गर्ने गरेको ।
- कतिपय खर्चहरुमा बिल/भरपाईहरु संलग्न नगरेको ।
- खाता खोल्दा अपनाउनु पर्ने प्रक्रिया अवलम्बन नगरेको ।

ख) फाइनान्स कम्पनी (ग वर्गका वित्तीय संस्थाहरु)

आर्थिक वर्ष २०६५/६६ मा देहाय बमोजिमका संस्थाहरुको समष्टिगत स्थलगत निरीक्षण सम्पन्न गरिएको छ ।

प्रथम त्रयमास	दोस्रो त्रयमास	तेस्रो त्रयमास	चौथो त्रयमास
१. क्यापिटल मर्चेण्ट बैकिंग एण्ड फाइनान्स	१. काठमाडौं फाइनान्स	१. लर्डबुद्ध फाइनान्सियल इन्स्टिच्युशन	१. युनियन फाइनान्स
२. कुवेर मर्चेण्ट वित्तीय संस्था	२. नेपाल एक्सप्रेस फाइनान्स	२. सम्भना फाइनान्स	२. पिपल्स फाइनान्स
३. रिलायबल इन्भेष्टमेन्ट वित्तीय संस्था	३. नारायणी फाइनान्स कं.	३. नेपाल शेयर मार्केट एण्ड फाइनान्स लि	३. पुडेन्सियल वित्तीय संस्था
४. हामा फाइनान्सियल इन्स्टिच्युशन लि	४. अपि फाइनान्सियल इन्स्टिच्युशन लि	४. स्टाण्डर्ड फाइनान्स लि	४. स्वस्तिक मर्चेण्ट फाइनान्स कम्पनी लि
५. पोखरा फाइनान्स लि	५. रोयल मर्चेण्ट बैकिङ एण्ड फाइनान्स लि	५. वर्ल्ड मर्चेण्ट बैकिङ एण्ड फाइनान्स	५. प्रिमियर फाइनान्स कम्पनी लि
६. लुम्बिनी फाइनान्स एण्ड लिजिड कं.लि	६. जनरल फाइनान्स लि	६. एभरेष्ट फाइनान्स लि	
७. ईण्टरनेशनल लिजिङ एण्ड फाइनान्स कं.लि		७. सेती वित्तीय संस्था लि	
८. भ्याली फाइनान्स लि		८. ललितपुर फाइनान्स कम्पनी लि	
९. कस्मिक मर्चेण्ट बैकिङ एण्ड फाइनान्स कं.लि		९. जेनिथ मर्चेण्ट फा. इन्स्टिच्युशन लि.	
१०. सिद्धार्थ फाइनान्स लि.		१०. मञ्जुश्री फाइनान्सियल इन्स्टिच्युशन लि	
११. आइ.एम.ई. फाइनान्सियल इन्स्टिच्युशन लि		११. युनिक फाइनान्सियल इन्स्टिच्युशन लि	
१२. हिमालय फाइनान्स एण्ड सेभिङ्स कं.लि		१२. मर्कण्टाइल फा. कं.लि	
१३ किष्ट मर्चेण्ट बैकिङ एण्ड फाइनान्स लि.			

१. क्यापिटल मर्चेण्ट बैकिङ एण्ड फाइनान्स लिमिटेड (निरीक्षण मिति २०६५।४।१३-२०)

- संस्थापक समूहको हकप्रद शेयरमध्ये विक्री नभई बाँकी रहेको संस्थापक शेयर संचालक समितिको मिति २०६४ जेष्ठ २४ गतेको निर्णयानुसार यस बैंकको पूर्व स्वीकृति विना गैर संस्थापक व्यक्तिलाई विक्री गरेको ।
- २०६५ आषाढमसान्तको वित्तीय विवरणमा सुपरिवेक्षकीय समायोजना पश्चात कर्जा वर्गीकरण तथा नोक्सानी व्यवस्थामा रु. ३४,६५ हजार थप कर्जा नोक्सानी व्यवस्था गर्नुपर्ने ।
- कर्जा निर्देशिकाको परिच्छेद ६ को दफा ६.९ मा शेयर कर्जा अन्तर्गत बजारमा सूचीकृत कम्पनीहरुको शेयर सुरक्षणमा लिई कर्जा प्रवाह गरिने र यस कर्जाको मार्जिन दर कार्यकारी प्रमुखले तोके बमोजिम हुनेछ भन्ने उल्लेख भएको । उक्त व्यवस्था यस बैंकको मिति २०६४।१०।८ को परिपत्रमा भएको व्यवस्थाको प्रतिकुल रहेको ।
- कुल कर्जाको ९२.१५ प्रतिशत हाउजिङ एण्ड डेभलपमेन्ट (कमर्सियल) शीर्षकमा प्रवाह गरेको देखिएकोले कर्जा सघनताको बढी जोखिम रहेको ।
- हाउजिङ एण्ड डेभलपमेन्ट (कमर्सियल) शीर्षकमा प्रवाह भएका अधिकांश कर्जाहरुमा सम्बन्धित ऋणीले पेश गरेको प्रस्तावित परियोजनाको सम्बन्धमा संस्था स्वयम्ले कुनै विश्लेषण गरेको नदेखिएको । साथै ऋणीको साख तथा वित्तीय स्थितिलाई पुष्टि गर्ने अन्य कागजातहरु समेत लिने गरेको नगरेको ।

- संस्थाले कतिपय पुरानो कर्जाको सावां व्याज भुक्तानी गर्ने प्रयोजनका लागि नयाँ कर्जा प्रवाह गरेको, पुरानो ऋणको भुक्तानी कार्य सन्तोषजनक नहुँदा नहुँदै सोही ऋणीलाई पुनः नयाँ कर्जा प्रवाह गरेको ।
- संस्थाले कर्जा पुनरतालिकीकरण गर्दा यस बैंकले जारी गरेको एकीकृत निर्देशन, २०६२ को निर्देशन २ को दफा ७ वमोजिमको प्रक्रिया पूरा नगरी केवल ऋणीको निवेदनको आधारमा कर्जा पुनरतालिकीकरण गरेको ।
- संस्थाले नियुक्त गरेका मूल्यांकनकर्ताहरूलाई सुरक्षणको मूल्यांकनको सम्बन्धमा कुनै स्पष्ट निर्देशन दिएको नदेखिएकोले घर/जग्गाको मूल्यांकन गर्दा चलनचल्तीको मूल्य र सरकारी मूल्यको भार कति हुने भन्ने सम्बन्धमा एकरूपता रहेको पाइएन । साथै, मूल्यांकनकर्ताहरूसँग संस्थाले कुनै किसिमको सम्झौता नगरी सुरक्षणको मूल्यांकन गराउने गरेको ।
- संस्थाले धितोमा लिएका अधिकांश घर जग्गाको दृष्टिबन्धक नगरी रोक्का मात्र गरी कर्जा प्रवाह गर्ने गरेको ।
- शेयर धितो राखी प्रवाह भएको कर्जा कुन प्रयोजनको दिइएको हो उल्लेख नगरेको ।
- कर्जा र लेखा विभागका अधिकृतहरू रहेको ऋण उप समिति रहेको । सो समितिको काम प्रायः कर्जाको टिप्पणी उठाउने मात्र देखिएको तथा त्यस्तो ऋण उप समितिको व्यवस्था कर्जा लगानी निर्देशिका, २०६५ मा नरहेको एवम् संचालक समितिबाट समेत सो समितिको गठन भएको नदेखिएको ।
- संस्थाले मुद्दति रसिद धितोमा कर्जा दिदा उक्त कर्जा स्वीकृती संस्थाका नायब प्रबन्धकबाट हुने गरेको देखिएता पनि सो सम्बन्धमा निजलाई कुनै लिखित अख्तियारी नदिइएको ।
- संचालक समितिको मिति २०६४।२।३१को निर्णयानुसार लिलाम विक्रीबाट प्राप्त रकमलाई सर्वप्रथम व्याज हिसावमा आम्दानी जनाई बाँकी रकमलाई साँवा हिसावमा जम्मा गरेकोले नपुग हुने रकम रु. ६,८७,२६२।- ऋणकै रुपमा कायम गरेको देखियो ।
- संस्थाले क्षेत्रगत कर्जाको जोखिम नियन्त्रणको लागि पर्याप्त आन्तरिक नीति नियमहरूको व्यवस्था गरी क्षेत्रगत कर्जा सघनतनाको अनुगमन गरेको नदेखिनुको साथै हाउजिङ्ग एण्ड डेभलपमेन्ट (कमर्सियल) शीर्षकमा प्रवाह भएका सम्पूर्ण कर्जाहरूलाई क्षेत्रगत बर्गीकरण गर्दा क्षेत्रगत कर्जाको सम्बन्धित शीर्षकमा नराखी अन्य शीर्षकमा देखाएको ।
- साथै, यस बैंकबाट जारी एकीकृत निर्देशन, २०६२ को निर्देशन नम्बर ३ दफा ८ को उपदफा (२) को खण्ड (ख) वमोजिम प्राथमिक पूँजीको शतप्रतिशतभन्दा बढी एउटै क्षेत्रमा प्रवाहित भएको कर्जा र सुविधाको सम्बन्धमा यस्तो कर्जाको संचालक समितिबाट अनुमोदन गराई सो सम्बन्धी निर्णय यस बैंकमा पठाउनु पर्नेमा सो वमोजिम नगरेको ।
- बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा ४८ को उपदफा १ को खण्ड (छ) वमोजिम यस बैंकबाट वित्तीय कारोवार गर्ने स्वीकृत पाएका इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाको धितोपत्रमा लगानी गर्न नहुने व्यवस्था रहेकोमा २०६५ आषाढ मसान्तमा संस्थाले त्यस्ता वित्तीय संस्थाको शेयरमा रु. २,४४ हजार लगानी गरेको ।
- यस बैंकको निर्देशन वमोजिम विगतमा एउटै बैंक तथा वित्तीय संस्थाको शेयरमा १५ प्रतिशत भन्दा बढी लगानी गर्ने एकाघरका परिवारका सदस्यहरूको सीमा २०६५ आषाढ मसान्तमा तोकिएको भित्र ल्याउनु पर्ने व्यवस्था रहेकोमा संस्थाका संस्थापक पवनकुमार कार्कीको नाममा हाल २१ प्रतिशत संस्थापक शेयर कायम रहेको ।
- यस बैंकबाट जारी एकीकृत निर्देशन, २०६२ को निर्देशन नम्बर १ को दफा ६ मा भएको व्यवस्थाअनुरूप प्रत्येक आर्थिक वर्षको आश्विन, पौष, चैत्र र आषाढ मसान्तका वित्तीय विवरणको आधारमा पूँजीकोष सम्बन्धी विवरणहरू तयार गरी आन्तरिक लेखापरीक्षकबाट प्रमाणित गराई यस बैंकमा पठाउनु पर्ने व्यवस्था विपरीत आन्तरिक लेखापरीक्षकबाट प्रमाणित नगराई यस बैंकमा पठाउने गरेको
- संस्थाले बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०६३ ऐन, २०६३ को दफा २२ र २५ वमोजिम संस्थाका संचालकहरूको ठेगाना, योग्यता, संलग्न फर्म कम्पनी एवम परिवार निजहरूको संलग्नता विवरणको अभिलेख राख्नुपर्नेमा सो वमोजिम नराख्नुका साथै संचालकहरूले बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा ८८ वमोजिम सपथग्रहण नगरेको
- संस्थाका संचालकहरूले यस बैंकबाट जारी एकीकृत निर्देशन, २०६२ निर्देशन नम्बर ६ को दफा १ को उपदफा (११) वमोजिम आचरण पालना गरे नगरेको विवरण आर्थिक वर्ष समाप्त भएको १५ दिन भित्र यस बैंकमा अनिवार्य रुपमा पठाउनु पर्ने व्यवस्था रहेकोमा सो वमोजिम पठाउने नगरेको ।
- संस्थाले सूचना प्रविधि नीति, सम्पत्ति दायित्व व्यवस्थापन नीति, नगद व्यवस्थापन कार्यविधि, निक्षेप परिचालन कार्यविधि तथा KYC कार्यविधि तयार गरी कार्यान्वयनमा नल्याएको तथा कर्मचारी सेवा शर्त सम्बन्धी

विनियमावली, २०६२ तथा आर्थिक प्रशासन विनियमावली, २०६२ समयसापेक्ष हुने गरी परिमार्जन नगरेको ।

- संस्थामा बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा १२ बमोजिम व्यावसायिक संचालकको नियुक्ति भएको देखिएन ।
- संस्थाको आर्थिक प्रशासन सम्बन्धी विनियमावली, २०६२ बमोजिम खरिद सम्बन्धी प्रक्रियाको पालना नभएको
- तीन हप्ता अघिको कुल निक्षेप तथा सापटी रकमको आधारमा अनिवार्य नगद मौज्जात कायम गरेकोले देखिएकोले यस बैंकको निर्देशन बमोजिम हुने गरी साप्ताहिक अनिवार्य नगद मौज्जात तयार नगरेको ।
- यस बैंकबाट जारी निर्देशन बमोजिम ५ वर्ष भन्दा माथिको निक्षेपमा मात्र व्याजदर Negotiable भनी उल्लेख गर्न सकिने तर सो भन्दा कम अवधिको निक्षेपको व्याजदर स्पष्ट किटान गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेकोमा सोको प्रतिकूल हुने गरी संस्थाले २ वर्ष भन्दा माथिको व्याजदर Negotiable भनी निक्षेपको व्याजदर प्रकाशित गर्ने गरेको ।
- संस्थाले यस बैंकबाट जारी एकीकृत निर्देशन, २०६२ को निर्देशन नम्बर १५ दफा ३ को प्रतिकूल हुने गरी प्रकाशित व्याजदरमा ०.५ प्रतिशतभन्दा बढी हुनेगरी व्याजदर प्रदान गरेको ।

२. कुवेर मर्चेन्ट वित्तीय संस्था लि. (निरीक्षण मिति २०६५।४।१४-४।२९)

- रु. ३,८९ हजार थप कर्जा नोक्सानी व्यवस्था गर्नुपर्ने ।
- क्षेत्रगत कर्जा सम्बन्धी निर्देशनको पालना नगरेको ।
- बैंक तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा २५ बमोजिम सञ्चालकहरूको व्यक्तिगत विवरणहरू नभएको ।
- बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूलाई जारी गरेको एकीकृत निर्देशिका, २०६२ को निर्देशन नं. ६ को दफा ५ बमोजिम लेखापरीक्षण समिति गठन नगरेको र आन्तरिक लेखापरीक्षण निर्देशिका अनुसार कार्य नगरेको ।
- बैंक तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा ५५ बमोजिम साधारण जगेडा कोष सम्बन्धी व्यवस्थाको पूर्णपालना नगरेको ।
- कतिपय कर्जा प्रवाह गर्दा ऋणीको मागभन्दा बढी कर्जा प्रवाह गरेको ।
- कतिपय ऋणीको आवश्यक कागजात नलिई कर्जा प्रवाह गरेको ।

३. रिलायवल इन्भेष्टमेन्ट वित्तीय संस्था लिमिटेड (निरीक्षण मिति २०६५।४।२९-२८)

- यस बैंकको निर्देशनबमोजिम पुँजीकोष कायम नगरेको ।
- यस बैंकको निर्देशनबमोजिम क्षेत्रगत कर्जा र संस्थागत सुशासन सम्बन्धी निर्देशनको पालना नगरेको ।
- संस्थाले दैनिक कार्य सञ्चालनको लागि आवश्यक पर्ने वित्तीय स्रोत संकलन, सम्पत्ति तथा दायित्व व्यवस्थापन नीति, ग्राहक पहिचान नीति, सूचना प्रविधि नीति तयार नभएको ।
- निक्षेप एकाग्रता सम्बन्धी जोखिम बढी रहेको र तरलता व्यवस्थापनमा समस्या आइ पर्ने देखिएको ।
- संस्थाको कर्जा नीतिमा पुरानो गाडीमा लगानी गर्दा के-कति मार्जिन कट्टा गर्ने भन्ने व्यवस्था नभएको ।
- संस्थाको सञ्चालकहरूको विवरण यस बैंकमा पेश गर्नुपर्नेमा सो नगरेको ।

४. हामा फाइनान्सियल इन्ष्टिच्यूशन लि., त्रिपुरेश्वर, काठमाडौं (निरीक्षण अवधि २०६५।४।२०-२७)

- कर्जा नोक्सानी व्यवस्था रु.२,४८ थप गर्नुपर्ने ।
- उद्देश्य र प्रयोजन नखुलाई कर्जा प्रवाह गरेको ।
- कर्जा प्रवाह गर्दा विस्तृत विवरण तथा आवश्यक कागजात र आयस्रोत विश्लेषण नगरी कर्जा प्रवाह गरेको ।
- केही कर्जाहरूमा Loan Issue Slip मा कर्जा रकम बुझ्ने व्यक्तिको हस्ताक्षर नभएको साथै कतिपय कर्जाहरूमा सम्बन्धित ऋणीको अख्तियारी बिना अन्य व्यक्तिहरूले समेत कर्जा रकम बुझ्ने गरेको ।
- मूल्याङ्कनकर्ताको हस्ताक्षर बिनाको एक पानाको Synopsis Report को आधारमा मात्र केही कर्जा प्रवाह भएको ।
- अपूर्ण तमसुक र कागजातका आधारमा, स्वीकृत पत्रमा स्वीकृत नगरी अधिकांश कर्जा प्रवाह गरेको ।
- व्यापारिक कर्जाहरू प्रदान गर्दा फर्म तथा कम्पनीको नाममा प्रवाह नगरेको तथा प्रयोजन खुल्ने आवश्यक कागजात बिना नै व्यक्तिको नाममा प्रदान गर्ने गरेको ।

- कर्जा समितिले अख्तियारी सीमाभन्दा बढी कर्जा स्वीकृत गर्ने गरेको ।
- एक व्यक्तिको नाममा कर्जा स्वीकृत गरी अन्य व्यक्तिको नाममा कर्जा प्रवाह गरेको ।
- कर्जा नीतिमा डिस्ट्रेस मूल्यको ९० प्रतिशतसम्म कर्जा प्रवाह गर्न सकिने प्रावधान रहेकोमा सोभन्दा बढी कर्जा प्रवाह गर्ने गरेको ।
- हायरपचेज शीर्षकमा बिना धितो प्रयोजन नखुलाई कर्जा प्रवाह गर्ने गरेको ।
- धितोमा रहेका वीमायोग्य सम्पत्तिहरूको वीमा गर्ने नगरेको ।
- शेयरको धितोमा कर्जा प्रवाह गर्दा यस बैंकले तोके बमोजिमको प्रक्रिया पूरा नगरी शेयर रोक्का तथा SV समेत नगरी कर्जा प्रवाह गरेको ।
- मूल्याङ्कनकर्ता तथा संस्थाबाट गम्भीर त्रुटि गरी नरबहादुर विष्टलाई हाउजिङ्ग कर्जा प्रवाह गरेको ।
- एकप्रतिशतभन्दा बढी शेयर होल्ड गरेका शेयरधनी बालकृष्ण श्रेष्ठको घरमा कार्यालय रहेको ।
- कार्यरत कर्मचारीहरूलाई कर्जा प्रदान गरेको ।
- संस्थापक बचत खातातर्फ रु. ५० लाखभन्दा बढीको रकम भुक्तानी गर्दा १ महिनाको अग्रिम सूचना दिनुपर्ने व्यवस्थाको पालना नगरेको ।
- प्राथमिक पूँजीको शतप्रतिशतभन्दा बढी एउटै क्षेत्रमा प्रवाहित कर्जा सापट र सुविधा सम्बन्धमा इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले सञ्चालक समितिबाट समेत अनुमोदन गराउनुका साथै, सोको विवरण यस बैंकमा पठाउनु पर्नेमा सो विवरण पठाउने नगरेको ।
- लगानी, नगद व्यवस्थापन कार्यप्रणाली, सूचना प्रविधि नीति, ग्राहक पहिचात मार्गदर्शन नीति तयार नगरेको ।
- यस बैंकको निर्देशन विपरीत एन.बि. बैंक, वीरगञ्जको लागि रु. ८,८० हजारको वित्तीय जमानत जारी गरेको र वित्तीय विवरण तयार गर्दा विवरण उल्लेख नगरेको ।

५. पोखरा फाइनेन्स कम्पनी लिमिटेड, पोखरा, कास्की (निरीक्षण अवधि २०६५।५।१२-१८)

- गत वर्षको पूँजी योजना अनुसार यस वर्ष पूँजी कायम नगरेको ।
- संस्थामा तरलताको कमी रहेको ।
- यस बैंकले तोके बमोजिम पूँजीकोष कायम नगर्नुका साथै एकल क्षेत्र कर्जा सम्बन्धी निर्देशन बमोजिमको कार्यविधि नअपनाएको ।
- कालोसूचीमा रहेका व्यक्तिहरूलाई ऋण दिने तथा व्यक्तिको जमानत स्वीकार गर्ने गरेको ।
- सञ्चालक समितिका निर्णयहरू कमजोर रहेको ।
- अध्यक्ष तथा सञ्चालक समितिका सदस्यहरूले व्यवस्थापनको दैनिक कार्यमा हस्तक्षेप गर्ने गरेको । नियमावलीमा उल्लेख नगरी सञ्चालकलाई वीमा सुविधा प्रदान गरेको र संस्थापक सञ्चालकलाई बैठक भत्ता प्रदान गरेको ।
- कर्जा आवेदन फाराम पूर्णरूपमा भराउने नगरेको ।
- सञ्चालकको व्यक्तिगत विवरण नभएको ।
- संस्थाले लगानी नीति, लेखा नीति, आन्तरिक लेखापरीक्षण नीति, ग्राहक पहिचान मार्गदर्शन, निक्षेप संकलन तथा भुक्तानी नीति तयार गरी कार्यान्वयनमा नल्याइएको ।

६. लुम्बिनी फाइनेन्स एण्ड लिजिंग कम्पनी लिमिटेडको (निरीक्षण मिति २०६५।५।१९ देखि ५।१९)

- यस बैंकको निर्देशनबमोजिम वित्तीय जमानत जारी गर्न नपाइने व्यवस्था रहेकोमा जमानतसम्बन्धी नीतिमा वित्तीय जमानत जारी गर्ने सम्बन्धी प्रावधान रहेको र जमानत जारी गर्दा लिइने मार्जिनमा एकरूपता नभएको
- यस बैंकको निर्देशन बमोजिम क्षेत्रगत कर्जा सम्बन्धी निर्देशन पालना नगरेको ।
- संस्थामा कर्जा एकाग्रताबाट हुनसक्ने जोखिम विद्यमान रहेको ।
- संस्थाको नियमावलीमा संशोधन नगरी सञ्चालकहरूलाई बैठक भत्ता तथा अन्य सुविधा प्रदान गरिएको ।
- यस बैंकको एकीकृत निर्देशन नं. ४ (ख) बमोजिम लेखा नीति तयार नगरेको ।

- संस्थापकको एकाघर परिवारका सदस्यलाई प्रवाह भएको कर्जा विगतको निरीक्षण प्रतिवेदनबाट असुलउपर गर्न निर्देशन दिइएकोमा हालसम्म असुल उपर नगरेको ।
- सञ्चालनमा नआएको परियोजनामा कर्जा प्रवाह गर्ने गरेको ।
- यस बैंकमा पेश गर्नुपर्ने त्रैमासिक वित्तीय विवरण आन्तरिक लेखापरीक्षकबाट प्रमाणित नगराई पेश गर्ने गरेको ।
- संस्थाले वित्तीय स्रोत संकलन एवम परिचाल सम्बन्धी कार्यविधि, सम्पत्ति दायित्व व्यवस्थापन नीति, गैरबैंकिङ्ग सम्पत्ति सकार तथा विक्रीसम्बन्धी नीतिगत व्यवस्था, व्यवस्थापन सूचना प्रणाली/सूचना प्रविधिसम्बन्धी नीति निर्देशिका, लेखापरीक्षणसम्बन्धी कार्यविधि, ग्राहक पहिचान कार्यविधि जस्ता नीति नियम तयार नगरेको ।

७. इन्टरनेशनल लिजिङ्ग एण्ड फा. कम्पनी लि., नयाँ बानेश्वर, काठमाडौं (निरीक्षण अवधि २०६५।५।८-१५)

- कर्जा नोक्सानी व्यवस्था रु. ९,१७ हजार थप गर्नुपर्ने ।
- Credit Policy Guidelines 2002 समयसापेक्ष संशोधन नभएको ।
- कतिपय अवस्थामा हायरपचेज कर्जालाई समेत कार्यशील पुँजी कर्जा शीर्षक अन्तर्गत प्रदान गर्ने गरेको, पुरानो ऋणको सावाँ तथा व्याज भुक्तानी कार्य सन्तोषजनक नहुँदा नहुँदै सोही ऋणीलाई कर्जा आवश्यकताको कागजात नलिई ऋण थप गर्दै गएको ।
- शेयर धितो राखी प्रवाह भएको आवधिक कर्जामा कुन प्रयोजनको लागि कर्जा दिइएको हो सोसम्बन्धी आवश्यक कागजात नलिएको ।
- शेयर धितो कर्जा सम्बन्धी निर्देशनको पालना नगरी कर्जा प्रवाह गरेको ।
- धितो रहेको घर तथा सवारी साधनको वीमा गरिने गर्ने नगरेको ।
- केही सवारी साधनहरूको प्राविधिक मूल्याङ्कनभन्दा घटी हुने गरी वीमा गरेको ।
- कर्जा प्रवाह पश्चात कर्जा सदुपयोगिता निरीक्षण गर्ने नगरेको ।
- हिमालय डिप्टिलरीको शेयर रु. ४४,७१ हजार हालसम्म बिक्री नगरेको ।
- प्रमुख कार्यकारी अधिकृतको घर धितोमा राखी एकाघर परिवारको श्रीमतीको नाममा रु. ८१ लाख आवधिक कर्जा स्वीकृत गरेको ।
- नेपाल टेलिकमको वहालवाला कर्मचारी सञ्चालक रहेको ।
- सञ्चालक समितिले स्वीकृत नगरी ग्यासुदिन अन्तारीको रु. ४०,२३,९०७।०८ र अनुपमा फुड्सको रु. ४,९५,६१८।२८ कर्जा अपलेखन गरेको ।
- संस्थागत सुशासनको मर्म विपरीत लेखापरीक्षण समितिमा रहेको पदाधिकारीहरू अन्य समितिमा रहेको ।
- निक्षेपमा दिने व्याजदरसम्बन्धी यस बैंकको निर्देशनको पालना नगरेको ।
- मिति २०६५।३।२९-२०६५।४।४ को साप्ताहिक अनिवार्य नगद मौज्जात विवरण र स्थलगत निरीक्षणको क्रममा फरक रहेको ।
- कर्मचारीहरूको व्यक्तिगत विवरण अद्यावधिक नगरेको ।

८. भ्याली फाइनान्स लिमिटेड, महाराजगञ्ज, काठमाडौं (निरीक्षण अवधि २०६५।५।८-१३)

- संस्थाले यस बैंकको निर्देशन बमोजिम रणनीतिक तथा पुँजी योजनासम्बन्धी व्यवस्था पालना नगरेको ।
- यस बैंकको निर्देशन बमोजिम क्षेत्रगत कर्जासम्बन्धी निर्देशन पालना नगरेको ।
- संस्थामा कर्जा एकाग्रतासम्बन्धी जोखिम रहेको ।
- केही कर्जाहरूमा संस्थाका कर्मचारीले धितो मूल्याङ्कन गर्ने गरेको, धितो रोक्का मात्र गरी कर्जा प्रवाह गर्ने गरेको र कर्जा प्रवाह गरिसकेपछि मात्र धितो मूल्याङ्कन गर्ने गरेको ।
- संस्थाले Know Your Costomer, IT Policy, System Security Plan सम्बन्धी कार्यविधि तयार नगरेको ।
- यस बैंकको निर्देशन बमोजिम अर्द्ध-वार्षिक रुपमा यस बैंकमा पठाउनु पर्ने प्रतिग्राहक कर्जा सीमा निर्धारणको लागि एउटै समूह वा एकै व्यक्तिलाई प्रवाह भएको कर्जाको विवरण नपठाएको ।
- एकीकृत निर्देशन, २०६२ अनुसार सञ्चालकहरूको व्यक्तिगत विवरण व्यवस्थित नभएको ।

- संस्थागत सुशासन विपरीत लेखापरीक्षण समितिमा संस्थापक सदस्यलाई सहभागी गराएको ।
- यस बैंकको निर्देशन विपरीत संस्थाका कर्मचारीलाई कर्जा प्रवाह गरेको ।
- संस्थाको आ.व. २०६४।६५ को चौथो त्रयमासको आन्तरिक लेखापरीक्षण नभएको ।

९. कस्मिक मर्चेण्ट बैंकिङ एण्ड फाइनेन्स लिमिटेड, लालदरबार मार्ग, काठमाडौं (२०६५।१८-२५)

- संस्थाको प्राथमिक तथा पूंजीकोष ऋणात्मक देखिएकोले यस बैंकको निर्देशन अनुसार न्यूनतम पूंजीकोष कायम नभएको ।
- एकीकृत निर्देशन, २०६२ र गत वर्ष स्थलगत निरीक्षणमा दिइएका निर्देशनहरूको पालना गर्ने/गराउनेतर्फ संचालक समिति सजग नभएको ।
- लेखापरीक्षणसम्बन्धी विस्तृत कार्यप्रणाली तयार गरी सोको आधारमा आन्तरिक लेखापरीक्षण गराउनु पर्नेमा नगराएको ।
- संस्थाले विगतमा आवश्यक धितो लिई प्रवाह भएको कर्जाहरूको भाखा नाघेको र त्यस्ता भाखा नाघेका कर्जाहरूको असुली गर्न कानूनी प्रक्रिया अविलम्ब शुरुवात गर्नुपर्नेमा नगरेको ।
- २०६५ आषाढ मसान्तको वित्तीय विवरण अनुसार प्राथमिक पूंजी ऋणात्मक भएता पनि संस्थाले चक्रवर्ति हवि एण्ड एजुकेशन प्रा.लि. को अनुरोधमा कर्मचारी संचयकोषको पक्षमा वित्तीय जमानत जारी गरेको पाइएको ।
- यस बैंकको निर्देशन विपरीत संस्थाले शेयर धितोमा मूल्याङ्कन रकमको ५० प्रतिशतभन्दा बढी कर्जा प्रवाह गरेको । शेयर धितोमा प्रवाह भएको कर्जाको अवधि समाप्त भइसकेको अवस्थामा पनि शेयर विक्री गरी हिसाव मिलान नगरेको ।
- ऋणीको आयश्रोतको विश्लेषण नगरी कर्जा प्रवाह गर्नुका साथै कतिपय कर्जाको म्याद समाप्त भइसकेको लामो अवधिसम्म पनि कर्जा असुल उपर गर्नको लागि प्रचलित कानून अनुसार धितो लिलाम नगरेको तथा ऋणीलाई कालोसूचीमा राख्न आवश्यक कदम नचालेको ।
- बैंक तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा १२ को उपदफा २ बमोजिम संस्थामा व्यावसायिक सञ्चालक हालसम्म नियुक्त नगरेको ।
- संस्थाले सम्पत्ति तथा दायित्व व्यवस्थापन नीति तथा ग्राहक पहिचान नीति (KYC) तर्जुमा नगरेको ।
- लेखापरीक्षण निर्देशिका तयार गरी आवधिक रुपमा लेखापरीक्षण गराउने तथा यस बैंकको निर्देशन तथा संस्थाले तयार गरेको नीति, नियम, विनियमहरू पालन गर्नेतर्फ व्यवस्थापन सक्रिय नभएको ।

१०. सिद्धार्थ फाइनेन्स लि., भैरहवा (निरीक्षण अवधि २०६५।६।३-९)

- अधिकांश कर्जाहरू परियोजनामुखी भन्दा धितोमुखी रहेको ।
- उच्च व्यवस्थापन संस्थागत सुशासनतर्फ सजग रही आवश्यक नीति, निर्देशिका तथा विनियमावली तयार गरेता पनि सो अनुरूप कार्यान्वयनमा केही कमजोरी रहेको देखिएको ।
- यस बैंकको निर्देशन बमोजिम समानुपातिक दरले वृद्धि गर्दै आ.व. २०६४।६५ मा रु. ७ करोड ४५ लाख चुक्ता पुँजी पुऱ्याउनु पर्नेमा सो बमोजिम पुँजी वृद्धि नभएको ।
- कर्जा सूचना केन्द्रबाट सूचना लिएपछि मात्र कर्जा प्रवाह गर्नुपर्नेमा सो अनुसार नगरिएको ।
- यस बैंकबाट जारी बै.वि.नि.वि. नीति।परिपत्र।२५।०६३।६४ मिति २०६४।१।२ को बुंदा ४ अनुसार सीमाभन्दा बढी स्वामित्वमा रहेको शेयर विक्री गर्नेतर्फ कुनै कारवाही नगरिएको ।
- यस बैंकद्वारा जारी ग्राहक पहिचान मार्गदर्शन (KYC) सम्बन्धी कार्यविधि तयार नगरेको ।
- सूचना प्रविधिसम्बन्धी कुनै पनि नीति तर्जुमा नगरेको ।

११. आई.एम.ई फाइनेन्सियल इन्स्ट्रुच्युशन लिमिटेडको (निरीक्षण मिति २०६५।६।५ देखि ६।१७)

- संस्थाको प्रायः कर्जाहरू परियोजनामुखीभन्दा धितोमुखी रहनुका साथै क्षेत्रगत कर्जा अधिकेन्द्रित रहेको ।
- बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा २२ बमोजिम सञ्चालकहरूको व्यक्तिगत विवरण अद्यावधिक नभएको ।

- सम्पत्ति तथा दायित्व व्यवस्थापन नीति तयार गरी व्याजदर तथा तरलता जोखिम कम गर्नेतर्फ प्रयास नगरेको ।
- बैंकद्वारा जारी एकीकृत निर्देशन, २०६२ को निर्देशन नं. ३ को बुंदा ८ बमोजिम संचालक समितिले आ.व. को अन्तमा अनुमोदन गरेको देखिएता पनि विस्तृत विश्लेषण तथा अनुगमन नगरेको ।
- मुद्दति रसिद धितो कर्जा प्रवाह गर्दा रसिदको पछाडि ऋणीको दस्तखत भिडाई मात्र कर्जा प्रवाह गर्नुपर्नेमा सो नगरेको ।
- यस बैंकबाट जारी एकीकृत निर्देशन नं. ३ को दफा ८ (२) को प्रावधान बमोजिम सञ्चालक समितिले प्राथमिक पूँजीको ५० प्रतिशत र शतप्रतिशतभन्दा बढी एउटै क्षेत्रमा प्रवाहित कर्जा सापट र सुविधाका सम्बन्धमा आर्थिक वर्षको अन्त्यमा अनुमोदन गर्ने बाहेक संस्थाको अनुगमन, नियन्त्रण तथा सूचना प्रणालीको उचित व्यवस्था नगरेको ।
- आन्तरिक तथा वाह्य लेखापरीक्षकले औल्याएका कैफियतहरूको सम्बन्धमा लेखापरीक्षण समितिमा छलफल हुने गरेता पनि सो सम्बन्धमा संचालक समितिमा प्रस्ताव पेश भई सो उपर छलफल गर्ने नगरेको ।

१२. हिमालय फाइनेन्स एण्ड सेभिङ्ग कम्पनी लि., सुन्धारा, काठमाडौं (निरीक्षण अवधि २०६५।६।२९-७३)

- २०७० आषाढ भित्र हरेक वर्ष समानुपातिक दरले पुऱ्याउने पर्ने पुँजी नपुऱ्याएको ।
- सर्वसाधारण शेयर निष्काशन नगरेको ।
- एकाघर परिवारका नाममा चुक्ता पुँजीको १५ प्रतिशतभन्दा बढी संस्थापक शेयर रहेको ।
- संस्थागत सुशासनको मर्म विपरीत सञ्चालक समितिका अध्यक्ष कर्जा लगानी समितिको समेत अध्यक्ष रहेको ।
- महाप्रबन्धकलाई रु. ८ लाख हायरपचेज कर्जा प्रदान गरेको र अन्य कर्मचारीहरूलाई पनि कर्जा प्रदान गरेको ।
- कर्जा नोक्सानी व्यवस्था रु. ४४,२७ हजार थप गर्नुपर्ने ।
- प्राविधिक मूल्याङ्कनकर्ताबाट मूल्याङ्कन नगरी रु. २५ लाख कर्जा प्रवाह गरेको ।
- आपसी सहमतिको आधारमा व्याजदर प्रदान गर्ने गरी सूचना प्रकाशित गरेको ।
- धितो लिलाम गर्दा सकार गरिएको सम्पत्ति गैरबैंकिङ्ग सम्पत्तिमा लेखाङ्कन गर्नुपर्नेमा स्थिर सम्पत्तितर्फ लेखाङ्कन गरेको ।
- वित्तीय विवरणहरू सार्वजनिक गर्ने नगरेको ।

१३. किष्ट मर्चेण्ट बैंकिङ्ग एण्ड फा. इन्स्टीच्युशन लि., अनामनगर, काठमाडौं (निरीक्षण अवधि २०६५।४।२०-२७)

- यस बैंकद्वारा जारी एकीकृत निर्देशनको निर्देशन नं. २ बमोजिम कर्जा वर्गीकरण तथा नोक्सानी व्यवस्था गर्नुपर्नेमा सो नगरी २०६५ आषाढ मसान्तमा रु. ३४,६५ हजार कम कर्जा नोक्सानी व्यवस्था गरेको ।
- कतिपय अवस्थामा कर्जा सुरक्षित नहुने गरी धितोहरू स्वीकार गर्ने गरको ।
- गोर्खा हस्पिटल एण्ड रिसर्च इन्स्टीच्युटलाई प्रवाह गरेको रु. १ करोड कर्जाको स्थलगत निरीक्षण गर्ने क्रममा परियोजना बन्द रहेको पाइएकोले समय समयमा संस्थाले कर्जाको सदुपयोगिता निरीक्षण गर्ने नगरेको ।
- धेरै कर्जाहरू एउटै ऋणीका नाममा प्रवाह गरी एकल ग्राहक कर्जा सघनता जोखिम बृद्धि गरेको ।
- अधिकांश व्यापार र जग्गा तथा वस्ती विकास (Real Estate) शीर्षक अन्तरगत प्रवाहित कर्जाहरूको प्रकृति एकै प्रकारको रहेकोले यी दुवै कर्जाहरू अर्थतन्त्रको एकै क्षेत्रमा प्रवाहित भएको देखिएकोले क्षेत्रगत कर्जा सघनता जोखिम अत्यधिक रहेको ।
- कर्जा प्रवाह गर्दा कर्मचारीबाट भएको धितो निरीक्षण तथा कर्जा प्रवाह पश्चात कर्जाको सदुपयोगिता निरीक्षण गर्ने नगरेको ।
- संस्थाले प्रवाह गरेका अधिकांश कर्जाहरू परियोजनामुखी नभई धितोमुखी रहेको ।
- कतिपय कर्जा प्रवाह गर्दा धितो लिने जग्गाको बजार मूल्य (Fair Market Value) लाई आधार मानेको देखिन्छ, भने कतिपय कर्जाहरूको धितोहरू बजार मूल्यको मार्जिन कट्टा गरी Distress Value लाई आधार मानेको पाइएकोले धितो मूल्यांकन प्रक्रियामा एकरूपता नदेखिएको ।
- कतिपय कर्जा प्रवाह गर्दा धितो वापत लिइएको घर तथा जग्गाको दृष्टिवन्धक गर्नुपूर्व नै सीमा स्वीकृत गरी कर्जा प्रवाह गर्ने गरेको । कतिपय कर्जामा सम्पत्तिको बीमा अवधि समाप्त भइसक्दा समेत नवीकरण

नगरेको ।

- संस्थाले कर्जा प्रवाह गर्दा एउटै उद्देश्यमा प्रवाहित कर्जाहरूको व्याजदर अत्यधिक मात्रामा फरक पर्ने गरेकोले व्याजदर निर्धारणमा एकरूपता नभएको ।
- घरजग्गाहरू खरिद गर्न सञ्चालक समितिले प्रबन्ध सञ्चालकलाई अख्तियारी प्रदान गर्दा घरजग्गाहरूको मापदण्ड (Criteria) हरू निर्धारण नगरेको साथै उक्त घरजग्गाहरू खरिद गरे पश्चात उक्त मापदण्ड (Criteria) हरू पूरा भए/नभएको समीक्षा नगरेको ।
- संचालक समितिको निर्णय पुस्तिकामा कम्पनी सचिवले संचालकहरू सरह उपस्थिति तथा निर्णयहरूमा समेत दस्तखत गर्ने गरेको पाइएकोले उक्त निर्णयहरूमा कम्पनी सचिवको समेत संलग्नता देखिएको ।
- संस्थाको लेखापरीक्षण समितिको निर्णय अध्ययन गर्दा यस बैकबाट बैक तथा वित्तीय संस्थाहरूका लागि जारी गरिएको एकीकृत निर्देशन, २०६२ को निर्देशन नं. ६ को दफा ५ बमोजिम उक्त समितिले पर्याप्त मात्रामा हरेक पक्षहरूको विश्लेषण गरी व्यवस्थापनलाई सल्लाह तथा सुझाव दिनुपर्ने र बाह्य तथा आन्तरिक लेखापरीक्षकका प्रतिवेदनमा उल्लेखित कमी कमजोरीहरू सुधारका लागि व्यवस्थापनलाई निर्देशन दिनुपर्नेमा सो गरेको नपाइएको तथा सोही निर्देशन बमोजिम उक्त विषयहरूमा सञ्चालक समितिले छलफल गर्नुपर्नेमा सो हुने गरेको नपाइएको ।
- पेशकी स्वरूप संस्थाले प्रदान गरेका २००४।१०।१ देखिका कतिपय अग्रिम भुक्तानीहरू यथासमयमा हिसाव मिलान गरी पेशकी फछ्यौट गर्नु पर्नेमा निरीक्षण अवधिसम्म फछ्यौट नगरेको ।
- प्रत्येक आर्थिक वर्ष शुरु हुनु पूर्व बजेट बनाई खर्च गर्ने व्यवस्था रहे तापनि बजेट अनुसार खर्च भए/नभएको अनगमन गरी सोको समीक्षा गर्ने नगर्नुका साथै आर्थिक वर्षको अन्तमा बजेटको मर्म विपरीत खर्च गर्ने गरेको पाइएको ।
- यस बैकबाट बैक तथा वित्तीय संस्थाहरूका लागि जारी एकीकृत निर्देशन, २०६२ को निर्देशन १५ को दफा ३ मा भएको व्यवस्था अनुसार इजाजतप्राप्त संस्थाले प्रकाशित गरेको निक्षेपको व्याजदरमा शून्य दशमलव पाँच प्रतिशतभन्दा बढी थपघट गर्न पाउने छैन भन्ने व्यवस्था विपरीत व्याजदर प्रदान गरेको ।
- नियुक्ति पत्र नै प्रदान नगरी केही कर्मचारीहरूलाई काममा लगाई Pay Roll मा राखी नियमित रूपमा तलब तथा भत्ता प्रदान गरेको देखिएको ।
- संस्थाले भुक्तानी गरेका कतिपय विल तथा भरपाईहरू व्यवस्थित रूपमा सम्बन्धित भौचरहरूमा संलग्न गर्ने नगरेको ।

१४. काठमाडौं फाइनान्स लिमिटेड, काठमाडौं (निरीक्षण मिति २०६५।७।१ देखि ७।७)

- कर्जाहरू प्रायःजसो परियोजनामुखी भन्दा धितोमुखी रहेको ।
- संस्थाले नीति, निर्देशिका तथा विनियमावली तयार गरेता पनि सोको कार्यान्वयनमा केही कमजोरीहरू देखिएकोले उच्च व्यवस्थापन संस्थागत सुशासनतर्फ सजग नदेखिएको ।
- एकल कर्जा सीमा व्यवस्थापनमा विशेष ध्यान नदिएको र समयमा आन्तरिक लेखापरीक्षण गर्ने नगरेको ।
- जुन उद्देश्यको लागि कर्जा प्रवाह भएको हो सोही शीर्षकमा कर्जा प्रवाह नगरेको ।
- केही ऋणीहरूलाई कर्जा प्रवाह गर्दा घरको बीमा नगरी र मालपोत कार्यालयमा रोक्का नराखी कर्जा प्रवाह गरेको ।
- सक्कल शेयर प्रमाणपत्र नलिइकन शेयर कर्जा प्रवाह गरेको ।
- यस बैकको निर्देशन नं. ६ को दफा ५६ मा उल्लेख भए बमोजिम लेखापरीक्षण समितिका बैठकहरू नियमित रूपमा बसी संस्थाको आर्थिक अवस्थाको विषयमा जस्तै: आन्तरिक नियन्त्रण, मितव्ययिता, औचित्य, प्रभावकारिता जस्ता कुराहरूको समीक्षा गरी संचालक समितिलाई सुझाव दिनुपर्नेमा सो कार्य गर्ने नगरिएको ।

१५. नेपाल एक्सप्रेस फाइनान्स लि., धरहरा, काठमाडौं (निरीक्षण अवधि २०६५।७।४-१०)

- आन्तरिक लेखापरीक्षक नियुक्त नगरेको ।
- लेखापरीक्षण समिति त्रुटिपूर्ण रूपमा गठन गरेको, समितिका बैठकहरू व्यावसायिक एवम् प्रभावकारी हुन नसकेको, उच्च व्यवस्थापनलाई आवश्यक निर्देशन दिन सक्रिय नभएको ।
- यस बैकको निर्देशन अनुसार कार्यान्वयनमा ल्याइएका नीति र निर्देशनहरू गरिने नरहेको ।

- सूचना प्रविधि नीति, निक्षेप सङ्कलन तथा परिचालन म्यानुअल र सम्पत्ति दायित्व व्यवस्थापन निर्देशिका तयार नगरेको ।
- निक्षेप एकाग्रता सम्बन्धी जोखिम रहेको ।
- रु.४२,१० हजार थप कर्जा नोक्सानी व्यवस्था गर्नुपर्ने ।
- यस बैंकको निर्देशन अनुसार सञ्चालकहरूको व्यक्तिगत विवरण गरिने नरहेको ।
- यस बैंकको मिति २०६४।१०।८ को परिपत्र विपरीत संस्थाले शेयर कर्जा व्यवस्था गरेको ।
- कर्जा नीतिमा व्यवस्था नभएको शीर्षकमा कर्जा प्रवाह गरेको ।

१६. नारायणी फाइनान्स लिमिटेड, नारायणगढ, (निरीक्षण मिति २०६५।८।२३ देखि ८।२९ सम्म)

- नेपाल राष्ट्र बैंक एकीकृत निर्देशन, २०६२ को प्रावधानअनुसार क्षेत्रगत कर्जाको विवरण तयार नगरेको ।
- बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा १२ को उपदफा (२) अनुसार व्यावसायिक विशेषज्ञहरू मध्येबाट एकजना सञ्चालक नियुक्ति गर्नुपर्नेमा हालसम्म नियुक्त नगरेको ।
- बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐनको दफा २३ (३) मा उपाध्यक्षको व्यवस्था नरहे पनि संस्थाको प्रबन्धपत्रमा उपाध्यक्ष व्यवस्था रहेकोले तालमेल नभएको ।
- बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐनको दफा २५ अनुसार सञ्चालकहरूको विवरण खुल्ने व्यक्तिगत फाइल नभएको ।
- यस बैंकको निर्देशन विपरीत संस्थापकहरू संस्थामा गठित पदपूर्ति समिति तथा कर्जा समितिमा सदस्य रहेको ।
- यस बैंकको निर्देशन विपरीत कर्जा लगानी तथा असुली कार्यविधि २०६४ को परिच्छेद २ को दफा ९ अनुसार ओभरड्राफ्ट प्रकृतिको कर्जा सुविधा प्रदान गर्न सकिने नीतिगत व्यवस्था भएको ।
- सम्पत्ति तथा दायित्व व्यवस्थापन नीति तर्जुमा नगरेको ।

१७. अपि फाइनान्सियल इन्स्टिच्यूसन लि., लेखनाथ चोक, कास्की (निरीक्षण अवधि २०६५।८।१६-२०)

- बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा २५ बमोजिम संस्थाले आफ्नो सञ्चालकको व्यक्तिगत विवरण एउटा छुट्टै कितावमा लेखिराख्नु पर्नेछ भन्ने व्यवस्था भएकोमा सञ्चालकहरूको अलग अलग व्यक्तिगत फाइल खडा गरेको भएता पनि सञ्चालकहरूको व्यक्तिगत विवरणमा शैक्षिक योग्यता तथा कार्यानुभवका प्रमाणपत्र, परिवारका सदस्यहरू संलग्न रहेको फर्म, पेशा र व्यवसाय आदि पूर्ण नभएको ।
- यस बैंकको निर्देशन बमोजिम एक जना गैर कार्यकारी सञ्चालकको मातहतमा लेखापरीक्षण समिति गठन गरेको देखिए पनि अन्य दुवै सदस्य सञ्चालकहरूबाट नभई संस्थापकहरूबाट मनोनयन गरेको पाइयो ।
- लेखा परीक्षण समितिले संस्थाको समग्र वित्तीय स्थितीको समीक्षा, लेखापरीक्षण सम्बन्धी कार्यक्रम तथा लेखापरीक्षणको परिणाम सम्बन्धमा विस्तृत छलफल हुने नगरेको, संस्थाको आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीका कमी कमजोरीहरूका बारेमा व्यवस्थापन पक्षलाई आवश्यक सुझाव दिन नसकेको ।
- यस बैंकको निर्देशन अनुसार प्राथमिक पूँजीको शतप्रतिशतभन्दा बढी एउटै क्षेत्रमा कर्जा लगानी गर्न सञ्चालक समितिले वार्षिक रूपमा निर्णय गरी सोको जानकारी यस बैंकमा पठाउनु पर्नेमा नपठाएको ।
- संस्थाको नियमित काम कारवाहीहरू सञ्चालक समिति र संस्थाको आन्तरिक व्यवस्थापन (कर्मचारी) को सहभागितामा सम्पादन हुनुपर्नेमा संस्थापकहरूको समेत संलग्नता रहने गरेको ।
- संस्थाको कामलाई नियमित गर्न आवश्यक पर्ने केही नीति, निर्देशनहरू हालसम्म बन्न नसकेको ।
- सञ्चालक समितिको बैठक नं. ३२ मिति २०६४ पौष २५ को बैठकबाट सञ्चालक श्री धुवराज तिवारीलाई प्रबन्ध सञ्चालकमा नियुक्त गरेको देखिन्छ तर, कति अवधिका लागि सो पदमा नियुक्त गरेको भन्ने नखुलेको ।
- कर्मचारी विनियमावलीमा उल्लेख भएका कर्मचारी सेवा शर्त र सुविधा सम्बन्धी व्यवस्थाहरू क्रमशः लागु गर्ने क्रममा रहेको पाइए तापनि स्थायी कर्मचारीको हकमा सेवा निवृत्त हुँदा दिइने उपदान वा पेन्सनका बारेमा विनियमावलीमा उल्लेख नभएको ।
- संस्थाका कर्मचारीहरूको व्यक्तिगत फाइल अध्ययनगर्दा केही फाइलहरूमा कर्मचारीको फोटो, शैक्षिक योग्यताका

प्रमाणपत्र, निरोगिताको प्रमाणपत्र तथा कार्यसूची सम्बन्धी विवरणहरु समावेश नगरेको ।

- संस्थाको कर्जा नीतिको धितो मूल्यांकन सम्बन्धी व्यवस्थामा उल्लेख भए विपरीत मूल्यांकनकर्ता फर्मले सो धितो मूल्यांकन गर्ने गरेको ।
- संस्थाले प्रवाह गरेका रु. १० लाख माथिका कर्जा प्रवाह गर्दा ऋणीको बारेमा कर्जा सूचना केन्द्रबाट अनिवार्य रुपमा लिनुपर्नेमा कतिपयमा कर्जा सूचना नलिएको रु. कतिपयमा कर्जा सूचना लिनु भन्दा पहिले कर्जा प्रवाह भएको ।
- कर्जा प्रवाह पश्चात कर्जा सदुपयोगिताको निरीक्षण गरी सोको प्रतिवेदन सम्बन्धित फाइलमा संलग्न गरी राख्नु पर्नेमा सो नगरेको ।
- कतिपय कर्जा फाइलमा लालपूर्जा, दृष्टिबन्धक, प्रतिज्ञापत्र जस्ता विवरणहरुको प्रतिलिपि संलग्न नरहेको ।
- संस्थाले प्रवाह गरेको कर्जाको प्रकार र उद्देश्य बीच तालमेल नभएको ।
- संस्थाले पछि धितो थप गर्ने गरी बढी रकमको कर्जा सीमा स्वीकृत गर्ने गरेको ।
- संस्थाले कतिपय फर्म/कम्पनीलाई कर्जा प्रवाह गर्दा उक्त फर्म/कम्पनीको प्रवन्ध पत्र, विनियमावली, संचालक समितिबाट कर्जा कारोवार गर्न भएको निर्णय (माइन्यूनट) लिने नगरेको तथा पछिल्लो आ.व. को वित्तीय विवरण समावेश नगरेको ।
- संस्थाले आफ्नो website हालसम्म नराखेको तथा सूचना प्रविधि सम्बन्धी नीति तयार नगरेको ।
- विभिन्न संस्थाहरुको Corporate Account खोल्दा सम्बन्धित संस्थाको दर्ता प्रमाणपत्र, स्थायी लेखा नम्बर (पान) दर्ता, खाता संचालन गर्न संस्थाले गरेको निर्णय सम्बन्धी कागजातहरु लिने नगरेको ।

१८. **रोयल मर्चेण्ट बैकिङ्ग एण्ड फाइनेन्स लिमिटेड, दरबार मार्ग, काठमाडौं (निरीक्षण अवधि २०६५।१।१३-२०)**

- संस्थाले रु. १४,६६ हजार थप कर्जा नोक्सानी व्यवस्था गर्नुपर्ने ।
- संस्थाको कर्जा नीति २०६३ मा रसिदको धितोमा प्रवाह हुने कर्जा, शेयर कर्जा तथा Non Funded कर्जा शीर्षकमा भएको व्यवस्था यस बैकको निर्देशन अनुरूप नरहेको ।
- संस्थाले कर्जा असुली सम्बन्धी प्रभावकारी नीति, रणनीति र कार्य योजना सम्बन्धमा ध्यान नपुऱ्याएको ।
- संस्थाले एउटै क्षेत्र रियल स्टेटमा अत्यधिक कर्जा प्रवाह गरेकोले कर्जा सघनताको बढी जोखिम रहेको ।
- संस्थाले शेयरमा दैनिक बजार मूल्यको आधारमा प्रवाह गरेको २५ प्रतिशतभन्दा बढी कर्जा गए/नगएको एकीन हुने प्रणालीको विकास नगर्नुका साथै संककल शेयर प्रमाणपत्र फाइलमा संलग्न नभएको ।
- संस्थाले लगानी गरेको सहवित्तीयकरण कर्जा यस बैकबाट जारी एकीकृत निर्देशनको निर्देशन नम्बर ११ अनुरूप नरहेको ।
- संस्थाले यस बैकले जारी गरेको क्षेत्रगत कर्जा सम्बन्धी निर्देशनको पालना नगरेको ।
- संस्थाले प्रस्तावित जनरल इन्त्योरेन्स कम्पनीमा लगानी गरेको रु. ६ लाख एकवर्षसम्म सण्डी डेटर्समा रहेको ।
- यस बैकको मिति २०६४।१।१३ को परिपत्र विपरीत सञ्चालक समितिका अध्यक्ष जनशक्ति व्यवस्थापन समितिको संयोजक रहेको ।
- बैक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा २२ र दफा २५ अनुसार सञ्चालकहरुको व्यक्तिगत फाइल अद्यावधिक नभएको ।
- संस्थाले सूचना प्रविधि नीति, सम्पत्ति दायित्व व्यवस्थापन नीति, निक्षेप सङ्कलन तथा परिचालन कार्यविधि तथा कर्जा असुली निर्देशिका तयार नगर्नुका साथै संस्थाको कर्मचारी सेवा विनियमावली, २०६३ तथा आर्थिक प्रशासन सम्बन्धी नियमावली, २०६३ समय सापेक्ष नभएको ।

१९. **जनरल फाइनेन्स लिमिटेड, चाबहिल, काठमाडौं (निरीक्षण अवधि २०६५।१।१३-१८)**

- प्राथमिक पुँजी ७.३६ प्रतिशत र पुँजीकोष ८.२८ प्रतिशत रहेकोले पुँजीकोष सम्बन्धी निर्देशन पालना नगरेको ।
- सीमाभन्दा बढी प्रदान गरिएको कर्जा सापट वा सुविधाको शत प्रतिशत थप कर्जा नोक्सानी व्यवस्था नगरेको ।
- कर्जा नोक्सानी व्यवस्था रु. ४३,५६ हजार थप गर्नुपर्ने ।
- कर्जा नीति, २०६२ समयसापेक्ष संशोधन नगरेको ।

- कतिपय कर्जा आवेदन पूर्ण रूपमा भर्ने नगरेको, फोटो, नागरिकता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि नभएको, कर्जा तिर्न सक्ने क्षमता विश्लेषण नगरेको र भुक्तानी तालिका तयार नगरेको ।
- खराब कर्जा असुली गर्न तरताकेता गर्ने नगरेको ।
- संस्थापक हिराकाजी बज्राचार्यको व्यक्तिगत जमानीमा रामहरि नकर्मीलाई प्रवाह गरेको कर्जाको भाखा नाघी सावाँ तथा व्याज प्राप्त नभएको ।
- शेयर धितोमा प्रवाह भएका कर्जाहरुमा समय-समयमा पुनर्मूल्याङ्कन गर्ने नगरेकोले जोखिम बढी रहेको ।
- संस्थापक शेयरधनी हिराकाजी बज्राचार्यको व्याज मिनाहा गर्ने निर्णय गरेको ।
- सञ्चालक समितिबाट पछि स्वीकृति लिने गरी अख्तियारी सीमाभन्दा बढी कर्जा प्रवाह गरेको ।
- सञ्चालकहरुको व्यक्तिगत विवरण तयार नगरेको ।
- योग्यता नपुगेका व्यक्तिहरु सञ्चालक समितिको सदस्य रहेको ।
- नियमावलीमा उल्लेख नगरी र वार्षिक साधारण सभाबाट पारित नगरी बैठक भत्ता प्रदान गरेको ।

२०. लर्डबुद्ध फाइनान्सियल इन्स्टिच्युशन लि., न्यूरोड, काठमाडौं (निरीक्षण अवधि २०६५।१०।८-१७)

- पुँजी योजना कार्यान्वयनको लागि आवश्यक व्यावसायिक योजना तयार नगरेको ।
- अनिवार्य रूपमा कर्जा सूचना लिई कर्जा प्रवाह गर्नुपर्नेमा नलिइकन कर्जा प्रवाह गरेको ।
- कतिपय कर्जाहरु अपूर्ण कागजातको आधारमा प्रवाह गरेको ।
- नीतिगत निर्णय नगरीकन अधिकांश सवारी साधनहरुको धितोमा कर्जा प्रवाह गरेको ।
- यस बैंकको मिति २०६५।६।१७ को निर्देशन बमोजिम विपन्न वर्गमा कर्जा प्रवाह गर्ने प्रक्रिया अधि नबढाएको ।
- संस्थाले बैंक तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी ऐन २०६३ को दफा २५ बमोजिम सञ्चालकहरुको व्यक्तिगत विवरण नभएको ।
- सम्पत्ति दायित्व व्यवस्थापन नीति, लगानी सम्बन्धी नीति तथा कार्यविधि, आन्तरिक लेखापरीक्षण सम्बन्धी नीति तथा कार्यविधि, सूचना प्रविधि नीति र MIS Policy नभएको ।
- बैंक तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी ऐन २०६३ बमोजिम व्यावसायिक सञ्चालक नियुक्त नगरेको ।
- संस्थागत सुशासनको मर्म विपरीत लेखापरीक्षण समिति तथा जोखिम व्यवस्थापन उप-समितिमा संस्थापक शेयरधनीहरु सदस्य रहेको ।
- क्षेत्रगत कर्जा सम्बन्धी यस बैंकको निर्देशन पालना नगरेको ।

२१. सम्भ्रना फाइनान्स कम्पनी लिमिटेड, बनेपा, काभ्रे (निरीक्षण अवधि २०६५।१०।८-१९)

- प्राथमिक पुँजी र पुँजीकोष ७.२६ प्रतिशतले ऋणात्मक रहेको ।
- कर्जा नोक्सानी व्यवस्था रु.४,८६,२६ हजार थप गर्नुपर्ने ।
- अग्रिम शेयर वापतको रकम चुक्ता पुँजीमा गणना हुन बाँकी रहेको र सो वापत कुन-कुन संस्थापकबाट कुन अनुपातमा हकप्रद शेयर जम्मा भएको भन्ने पूर्ण विवरण उपलब्ध हुन नसकेको ।
- आयस्रोत विवरण र कर्जा सूचना नलिई कर्जा प्रवाह गरेको, धितो मूल्याङ्कन प्राविधिकबाट नगराएको र मूल्याङ्कनको कुनै आधार नभएको, बीमायोग्य धितोको बीमा नगरेको, धितोबन्धक राख्नु अगाडि नै कर्जा प्रवाह गर्ने गरेको ।
- अख्तियारी प्राप्त अधिकारी वा समितिको स्वीकृति बिना कर्जा प्रवाह गरेको, कर्जा तमसुकमा कर्जाको अवधि, व्याजदर, मिति समेत उल्लेख नभएको एवम् कतिपय कर्जाहरु विना धितो कर्जा तमसुक समेत नबनाई प्रवाह भएको ।
- कर्जा सदुपयोगिता निरीक्षण नगरेको, असुली प्रक्रियामा निष्क्रिय रहेको, कर्जाको सावाँ व्याज नियमित नभएको, लामो समयसम्म असुली प्रक्रियामा कारवाही नबढाएको र असुली हुन बाँकी व्याज रकमलाई समेत सावाँमा जोडी नयाँ कर्जा देखाइएको ।
- पुराना कर्जाहरु वास्तविक धितो मूल्यभन्दा बढी कर्जा गरेको, खराब कर्जाको धितो लिलामीतर्फ ध्यान नपुऱ्याएको र लिलाम गर्ने सूचना प्रकाशित गरे पनि लिलामी हुन नसकेको ।

- यस बैंकको निर्देशनअनुरूप कर्जा वर्गीकरण नगरेको र निष्क्रिय कर्जा अत्यन्तै बढ्दै गई २३.२५ प्रतिशत रहेको ।
- यस बैंकको मिति २०६३।३।४ को परिपत्र विपरीत महावंगलाखुमी बचत तथा ऋण सहकारी संस्थामा रु. १० लाख र जेनिथ सेभिङ्ग एण्ड क्रेडिट को-अपरेटिभ लि.मा रु. १३ लाख कर्जा प्रवाह गरेको ।
- सकार गरेको गैरबैंकिङ्ग सम्पत्ति कम मूल्यमा पुरानै ऋणीलाई विक्री गरेको ।
- एकलग्राहक कर्जा सीमा, क्षेत्रगत कर्जा तथा वित्तीय स्रोत सङ्कलन सम्बन्धी निर्देशन पालना नगरेको ।
- एकीकृत निर्देशन विपरीत विभिन्न संस्थाको शेयरमा लगानी गरेको ।
- लसकुस बहुदेशीय सहकारी संस्थाका अध्यक्ष र सञ्चालक सञ्चालक समितिमा प्रतिनिधित्व रहेको ।
- संस्थापक रोजितराज आचार्यलाई रु. १,०७,६३,०००/- कर्जा प्रवाह गरेको । निजकै जग्गा धितोमा गीता घर्तीलाई रु. ३५,००,०००/- कर्जा प्रवाह गरेको र संस्थापक प्रविणकुमार खनालका आमा प्रमी खनालाई रु. १० लाख कर्जा प्रवाह गरेको ।
- यस बैंकको निर्देशन विपरीत सम्पर्क कार्यालय भक्तपुरबाट निक्षेप सङ्कलन, निक्षेपको भुक्तानी तथा रसिदको धितोमा कर्जा प्रदान गरेको ।
- अन्तर शाखा हिसाव मिलान नगरेको ।

२२. नेपाल शेयर मार्केट एण्ड फाइनान्स लिमिटेड, पुतलीसडक, काठमाडौं (निरीक्षण अवधि २०६५।१०।१२-२१)

- रु. ९१,३८ हजार थप कर्जा नोक्सानी व्यवस्था गर्नुपर्ने ।
- धितो मूल्याङ्कनको आधार तथा कार्यविधि र स्वीकारयोग्य धितोको गुणस्तर सम्बन्धमा कर्जा नीतिमा स्पष्ट नगरिएको ।
- यस बैंकबाट मिति २०६४।१०।८ मा जारी गरिएको शेयर कर्जा सम्बन्धी परिपत्रानुसार कर्जा नीति तथा विनियम अद्यावधिक नगरेको ।
- संस्थाका कार्यकारी अध्यक्षले कर्जा नीति विपरीत अख्तियारी सीमाभन्दा बढी कर्जा स्वीकृत गर्ने गरेको ।
- कतिपय कर्जा अपूर्ण कागजातको आधारमा प्रवाह गरेको ।
- अनिवार्य रुपमा लिनुपर्ने कर्जा सूचना नलिईकन कर्जा प्रवाह गर्ने गरेको ।
- कर्जा निक्षेप अनुपात ११४.७४ प्रतिशत रहेकोले तरलता जोखिम अधिक रहेको ।
- बैंक तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा २१ को उपदफा (१) बमोजिम संस्थाको नियमावलीमा उल्लेख नगरी कार्यकारी अध्यक्ष तथा सञ्चालकलाई पारिश्रमिक तथा भत्ता सुविधा प्रदान गरेको ।
- बैंक तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी ऐन, २०६३ बमोजिम व्यावसायिक सञ्चालक नियुक्त नगरेको ।
- संस्थागत सुशासनको मर्म विपरीत लेखापरीक्षण समितिमा रहेका पदाधिकारीहरु अन्य समिति र उप-समितिमा संलग्न रहेको ।
- बैंक तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा २२ र २५ बमोजिम सञ्चालकहरुको विवरण लिने नगरेको ।
- समग्र वित्तीय अवस्थाको समीक्षा, आन्तरिक नियन्त्रण, लेखापरीक्षण सम्बन्धी कार्यक्रम तथा परिणाम एवम् खर्चहरुको औचित्य, मितव्ययिता, प्रभावकारिता र नियमितताका बारेमा छलफल तथा विश्लेषण गरी व्यवस्थापनलाई निर्देशन र सञ्चालक समितिलाई सुभाष दिने नगरेकोले आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली कमजोर रहेको ।
- लगानी, नगद व्यवस्थापन कार्य प्रणाली, सूचना प्रविधि नीति, सम्पत्ति तथा दायित्व व्यवस्थापन नीति, निक्षेप परिचालन कार्यविधि र ग्राहक पहिचान कार्यविधि तयार नगरेको ।
- यस बैंकबाट जारी एकीकृत निर्देशन नं ६ को दफा १ को उपदफा १ को खण्ड (घ) विपरीत दैनिक खाता सञ्चालन र कर्जा प्रवाहमा सञ्चालकहरु संलग्न रहेको ।

२३. स्टेण्डर्ड फाइनान्स लिमिटेड, कमलपोखरी, काठमाडौं (निरीक्षण अवधि २०६५।१०।२१-२८)

- रु. ८७,८६ हजार थप कर्जा नोक्सानी व्यवस्था गर्नुपर्ने ।
- संस्थाको लेखापरीक्षण समिति निष्क्रिय रहेको ।
- यस बैंकको एकीकृत निर्देशन, २०६२ को निर्देशन नं. २ को दफा ८(४) अनुसार व्यक्तिगत जमानतमा प्रवाहित कर्जामा गर्नुपर्ने अतिरिक्त कर्जा नोक्सानी व्यवस्था नगरेको ।

- कतिपय कर्जाहरु अपूर्ण कागजातको आधारमा प्रवाह गरेको ।
- कतिपय कर्जाहरु स्वीकृत सीमा नाघी प्रवाह गरेको ।
- कतिपय शेयर कर्जा यस बैंकको निर्देशन विपरीत प्रवाह गरेको ।
- संस्थाको प्रमुख सञ्चालन अधिकृत तथा कर्जा समितिको सदस्यको शेयर धितोमा राखी अन्य व्यक्तिलाई कर्जा प्रवाह गरेको ।
- संस्थागत सुशासनको मर्म विपरीत भवन निर्माण उप-समिति गठन गरेको ।
- आर्थिक प्रशासन, कर्जा अपलेखन, लेखा, आन्तरिक लेखापरीक्षण, कर्मचारी कल्याणकारी कोष, बैंक जमानत, लगानी र ग्राहक पहिचान सम्बन्धी नीति तयार नगरेको ।

२४. वर्ल्ड मर्चेण्ट बैंकिङ्ग एण्ड फा. कम्पनी लिमिटेड, हेटौंडा, मकवानपुर (निरीक्षण अवधि २०६५।११।४-११।१३)

- सह-वित्तीयकरण कर्जा सदुपयोग भएको नपाइएको र किस्ता तोकिएको मितिमा चुक्ता नगरेको अवस्थामा थप कर्जा स्वीकृत गरी किस्ता चुक्ता गराएको ।
- प्रवाह भएको अधिकांश व्यापारिक कर्जाहरु सावाँ किस्ता भुक्तानी गर्ने मितिमा चुक्ता गर्ने पर्ने सावाँ किस्ता बराबरको रकम थप कर्जाको रुपमा प्रवाह गरी सावाँ किस्ता असुल गर्ने गरेको ।
- यस बैंकले निर्धारण गरेको प्रक्रिया नपुऱ्याई संस्थापक शेयर बिक्री गरेको ।
- नेपाल स्टक एक्सचेञ्जबाट रोक्का गरेको कम्पनीको शेयर धितोमा कर्जा प्रवाह गरेको ।
- यस बैंकको एकीकृत निर्देशन, २०६२ को निर्देशन नं. ३ को दफा ८ मा व्यवस्था भएबमोजिम क्षेत्रगत कर्जा सम्बन्धी निर्देशन पालना नगरेको ।
- यस बैंकको मिति २०६४।११।१९ को निर्देशन बमोजिमका प्रक्रियाहरु पूरा नगरी गैरबैंकिङ्ग सम्पत्ति सकार गरेको र धितोले नपुग कर्जा अपलेखन गर्ने निर्णय गरेको ।
- यस बैंकको निर्देशन बमोजिम आ.व. २०६९।७० मा पुऱ्याउनु पर्ने पुँजी योजना तयार नगरेको ।
- यस बैंकको मिति २०६५।२।१२ को परिपत्रानुसार प्रचलित कानून बमोजिम संस्थापित सहकारी संस्थाहरुले संस्थागत रुपमा वित्तीय संस्थाको संस्थापक शेयरमा लगानी गर्न नपाउने व्यवस्था रहेकोमा सहकारी संस्थाको ३.५० प्रतिशत संस्थापक शेयर रहेको ।
- रु. ९५,७९ हजार कम कर्जा नोक्सानी व्यवस्था गरेको ।
- निक्षेपको धितोमा कर्जा प्रवाह गर्दा कर्जा स्वीकृत गर्ने नगरेको ।
- सक्कल शेयर प्रमाणपत्र नलिई शेयर धितोमा कर्जा प्रवाह गरेको ।
- कर्जा नीति निर्देशिका, २०६४ बमोजिम कर्जा/धितो मूल्यको अनुपात बढीमा ८० प्रतिशत हुनुपर्ने भन्ने व्यवस्था पालना नगरेको ।

२५. एभरेष्ट फाइनान्स कम्पनी लि., नारायणपथ, सिद्धार्थनगर (निरीक्षण अवधि २०६५।११।१९-११।२३)

- संस्थाको पुँजीकोष यस बैंकले तोकेको न्यूनतम पुँजीकोषभन्दा ०.६६ प्रतिशतले कम रहेको ।
- संस्थाले रु. ९०,२३ हजार थप कर्जा नोक्सानी व्यवस्था गर्नुपर्ने ।
- संस्थाले अधिविकर्ष प्रकृतिको कर्जा प्रदान गरेको ।
- यस बैंकको निर्देशन विपरीत संस्थापकको परिवारलाई कर्जा प्रवाह गरेको ।
- संस्थाले यस बैंकद्वारा जारी एकीकृत निर्देशन २०६२ को निर्देशन नं. ३ को दफा ४ बमोजिम आपसी सम्बन्ध भएका ग्राहकहरुको अभिलेख राख्ने नगरेको ।
- संस्थाले बैंक तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा २५ बमोजिम संस्थाका सञ्चालकहरुको व्यक्तिगत विवरण अद्यावधिक नगरेको ।
- संस्थाको अध्यक्षको सहमति र जिम्मेवारी नतोकी प्रबन्ध सञ्चालकलाई नियुक्ति दिइएको ।
- क्षेत्रगत कर्जा सम्बन्धी निर्देशन पालना नगरेको ।
- वित्तीय स्रोत सङ्कलन एवम् परिचालन सम्बन्धी कार्यविधि, सम्पत्ति दायित्व व्यवस्थापन नीति, गैरबैंकिङ्ग सम्पत्ति सकार तथा बिक्री सम्बन्धी नीति, व्यवस्थापन सूचना प्रणाली/सूचना प्रविधि नीति निर्देशिका, लेखापरीक्षण सम्बन्धी कार्यविधि, ग्राहक पहिचान कार्यविधि, लगानी नीति, नगद सञ्चालन निर्देशिका र कर्जा अपलेखन नीति

तयार नगरेको ।

२६. सेती वित्तीय संस्था लिमिटेड, कैलाली, टिकापुर (निरीक्षण मिति २०६१।१।२०-२३)

- यस बैंकको स्वीकृत वेगर एक्सटेन्सन काउण्टर खोली घरभाडावापत रकम बुझाउनका साथै काउण्टर निर्माण गरेको ।
- आ.व. २०६१।७० सम्म पुऱ्याउनु पर्ने व्यावसायिक पुँजी योजना तयार नगरेको ।
- संस्थाले यस बैंकको एकीकृत निर्देशन नं. ३/०६१/६२ को क्षेत्रगत कर्जा सघनताको अनुगमन, नियन्त्रण तथा सूचना प्रणाली सम्बन्धी व्यवस्थाको पालना नगरेको ।
- सम्पत्ति दायित्व व्यवस्थापन नीति, लगानी सम्बन्धी नीति तथा कार्यविधि, आन्तरिक लेखापरीक्षण सम्बन्धी नीति तथा कार्यविधि र सूचना प्रविधि नीति तयार नगरेको ।
- व्याजदर निर्धारण र कर्मचारी तथा सञ्चालकहरुको विवरण सम्बन्धी यस बैंकको निर्देशनको पालना नभएको ।
- विपन्न वर्ग प्रवाह कर्जा सम्बन्धी आवश्यक प्रक्रिया निर्धारण नगरेको ।
- एकीकृत निर्देशन नं. ३ को दफा ५ बमोजिम आपसी सम्बन्ध भएका ग्राहकहरुको विवरण तयार नगरेको ।
- संस्थागत सुशासनको मर्म विपरीत आन्तरिक लेखापरीक्षक लेखापरीक्षण समितिको सदस्य रहेको ।

२७. ललितपुर फाइनान्स कम्पनी लि., लगनखेल, ललिापतुर (निरीक्षण अवधि २०६१।१।२१-२९)

- हाउजिङ तथा जग्गा खरिदमा कुल कर्जाको ८५ प्रतिशतभन्दा बढी कर्जा प्रवाह गरेको ।
- यस बैंकको निर्देशन विपरीत घरेलु तथा साना उद्योग विकास बैंकको शेयरमा लगानी गरेको ।
- कर्जाको Volume को मात्रा बढ्दै गएकोले जोखिमको मापन र अनुगमनतर्फ गम्भीर हुन नसकेको ।
- व्यक्तिगत जमानीमा अत्यधिक कर्जा प्रवाह गरेको, कतिपय कर्जा सञ्चालक समितिबाट स्वीकृत नगरी प्रवाह गरेको तथा कतिपय कर्जा सञ्चालक समितिले स्वीकृत गरेको सीमाभन्दा बढी प्रवाह गरेको ।
- यस बैंकको एकीकृत निर्देशनको निर्देशन नं. ३ को दफा १ को उपदफा (१) विपरीत एकल ग्राहक कर्जा सीमाभन्दा बढी प्रवाह गरेको ।
- कर्जा नोक्सानी व्यवस्था रु.२,७८,०९ हजार थप गर्नुपर्ने ।
- एकीकृत निर्देशनको निर्देशन नं. ८ को लगानीसम्बन्धी निर्देशन विपरीत शेयर प्रत्याभूति गर्दा विक्री नभएको शेयर पौष मसान्तसम्म लगानीमा रहेको ।
- संस्थागत सुशासनको मर्म विपरीत कानूनी सल्लाहकारको एकाघर परिवारलाई सञ्चालक समितिबाट स्वीकृत सीमाभन्दा बढी कर्जा प्रवाह गरेको ।
- कम्पनी ऐन, २०६३ को दफा १६४ को उपदफा १ अनुसार लेखापरीक्षण समिति गठन नगरेको ।
- लेखापरीक्षण समितिले औल्याएका सुझाव एवम् कैफियतहरुको न्यूनीकरणका सम्बन्धमा व्यवस्थापन चुस्त नरहेको ।
- यस बैंकद्वारा जारी एकीकृत निर्देशन २०६२ को निर्देशन नं. ३ को दफा ४ बमोजिम आपसी सम्बन्ध भएका ग्राहकहरुको विवरण तयार नगर्नुका साथै सोको विवरण अर्द्धवार्षिक रुपमा यस बैंकमा पठाउनु पर्नेमा पठाउने नगरेको ।
- कार्यान्वयनमा ल्याएका नीति तथा निर्देशनहरु समयसापेक्ष अद्यावधिक नभएको ।
- KYC कार्यविधि, सूचना प्रविधि नीति, सम्पत्ति दायित्व व्यवस्थापन नीति र आर्थिक प्रशासनसम्बन्धी विनियम तयार नगरेको ।

२८. जेनिथ फाइनान्सियल इन्स्टिच्यूशन लि., न्यूरोड, काठमाडौं (निरीक्षण अवधि २०६१।१।२१-२६)

- संस्थाले रु. १०,३७ हजार थप कर्जा नोक्सानी व्यवस्था गर्नुपर्ने ।
- संस्थाले क्षेत्रगत कर्जा सम्बन्धी निर्देशन पालना नगरेको ।
- संस्थाले यस बैंकको निर्देशन बमोजिम आ.व. २०६६।६७ सम्ममा पुऱ्याउनु पर्ने पुँजी योजना कार्यान्वयनको लागि आवश्यक व्यावसायिक योजना तयार नगरेको ।
- संस्थाको प्रबन्धपत्रमा जारी चुक्ता पुँजी र हाल कायम रहेको चुक्ता पुँजी फरक रहेको ।

- यस बैंकको मिति २०६४।४।१० र २०६५।६।१७ मा जारी निर्देशन अनुसार विपन्न वर्ग कर्जा सम्बन्धी व्यवस्था कार्यान्वयन गर्न आवश्यक विधि र प्रक्रिया निर्धारण नगरेको ।
- संस्थाले व्यावसायिक सञ्चालक नियुक्त नगरेको ।
- संस्थाले सम्पत्ति दायित्व व्यवस्थापन नीति तथा योजना तयार नगरेको ।
- यस बैंकबाट मिति २०६४।९।८ को बै.वि.नि.वि/नीति/परिपत्र/२१/०६३।६४ को बुंदा नं. २ विपरीत निक्षेप व्याजदर कायम गरेको ।
- कार्यकारी प्रमुखलाई काम कर्तव्य र अधिकारका साथै निजलाई प्रदान गरिने सेवा, सुविधा तथा करार अवधि सम्बन्धमा कुनै निर्णय नगरी नियुक्ति गरेको ।

२९. मञ्जुश्री फाइनान्सियल इन्स्टिच्युशन लि., नयाँबानेश्वर, काठमाडौं (निरीक्षण अवधि २०६५।१२।२-६)

- संस्थाको मुख्य अङ्गको रूपमा रहेको लेखापरीक्षण समितिको गठन त्रुटिपूर्ण रहेको ।
- कर्जा नीतिमा व्यवस्था नभएको शीर्षकमा कर्जा प्रवाह नगर्न दिइएको निर्देशनको पालना नगरेको ।
- संस्थाले बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०६३ विपरीत ओभरड्राफ्ट प्रकृतिको कर्जा कारोवार गरेको ।
- संस्थाले केही कर्जाहरू अपूर्ण कागजातको आधारमा प्रवाह गरेको ।
- संस्थाको कर्जा नीति विपरीत हुने गरी कर्जा समिति गठन भएको ।
- Margin Lending कर्जा प्रवाह गर्दा यस बैंकको निर्देशन पालना नगरेको ।
- गणपूरक संख्या नपुऱ्याई सञ्चालक समितिको बैठक बस्ने गरेको ।
- बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा २५ बमोजिम सञ्चालकहरूको व्यक्तिगत विवरण अपूर्ण रहेको ।
- यस बैंकको एकीकृत निर्देशन नं. १५ (३) अनुसार व्याजदर कायम नगरेको ।

३०. युनिक फाइनान्सियल इन्स्टिच्युशन लि. पुतलीसडक, काठमाडौं (निरीक्षण अवधि २०६५।१२।२-६)

- संस्थाले लक्षित स्थलगत निरीक्षण र वार्षिक गैरस्थलगत सुपरीवेक्षण प्रतिवेदनको आधारमा दिइएका कतिपय निर्देशनहरू पालना नगरेको ।
- संस्थाले बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०६३ बमोजिम नियमावलीमा उल्लेख नगरी कार्यकारी सञ्चालकलाई गाडी सुविधा उपलब्ध गराइएको ।
- संस्थाले सम्पत्ति दायित्व नीति, सूचना प्रविधि नीति, लेखापरीक्षण कार्यविधि, ग्राहक पहिचान कार्यविधि (KYC Guideline) र लेखा नीति तयार नगरेको ।
- संस्थाले शेयर धितो कर्जा सम्बन्धी निर्देशनको पालना नगरी कर्जा प्रवाह गरेको ।
- संस्थाले रु. ७६ हजार कम कर्जा नोक्सानी व्यवस्था गरेको ।
- संस्थाले कतिपय कर्जाहरू अपूर्ण कागजातको आधारमा प्रवाह गरेको ।
- बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा २३ को उप दफा १ बमोजिम सञ्चालक समितिको बैठक सम्बन्धी निर्देशनको पालना नगरेको ।

३१. मर्कन्टाइल फाइनान्स कम्पनी लि.आदर्शनगर, बीरगञ्ज (निरीक्षण अवधि २०६५।१२।१७-२०)

- संस्थाले यस बैंकको मिति २०६५।८।१० को पत्रानुसार २०६५ पौष मसान्तसम्म निष्काशन गर्नुपर्ने सर्वसाधारण शेयर निरीक्षण अवधिसम्म विक्री वितरण नगरेको ।
- संस्थाले २०६५ पौष मसान्तसम्म रु. १४,७२ हजार थप कर्जा नोक्सानी व्यवस्था गर्नुपर्ने ।
- संस्थाको विद्यमान कर्जा सापट तथा सुविधा प्रदान गर्ने नीति तथा विधि र कर्जा असुली नीति तथा विधि, २०५८ समय सापेक्ष परिमार्जन नगरेको ।
- संस्थाले लगानी नीति, नगद व्यवस्थापन कार्यप्रणाली, सूचना प्रविधि नीति, सम्पत्ति तथा दायित्व व्यवस्थापन सम्बन्धी नीति, निक्षेप परिचालन कार्यविधि, ग्राहक पहिचान कार्यविधि (KYC) नीति र Successor Plan तयार नगरेको ।
- बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा १२ को उपदफा (१) बमोजिम सञ्चालक समिति गठन नभएको ।

- यस बैंकको मिति २०६५।२।७ को परिपत्र विपरीत अध्यक्ष तथा प्रबन्ध सञ्चालक र संस्थापकको १५.०० प्रतिशतभन्दा बढी शेयर स्वामित्व रहेको ।
- बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा २१ को उपदफा (१) बमोजिम नियमावलीमा उल्लेख नगरी सञ्चालक, अध्यक्ष तथा प्रबन्ध सञ्चालकलाई पारिश्रमिक तथा भत्ता सुविधा प्रदान गरेको ।
- संस्थाले कम्पनी ऐनअनुसार लेखापरीक्षण समिति गठन र कम्पनी सचिव नियुक्ति नगरेको ।

३२. युनियन फाइनेन्स लिमिटेड. ज्ञानेश्वर, काठमाडौं (निरीक्षण अवधि २०६६।१।२४-३१)

- अल्पाइन ट्राभल्स सर्भिस प्रा.लि. र सुरेन्द्र मल्लको १५ प्रतिशतभन्दा बढी संस्थापक शेयर धारण गरेको ।
- आपसी सम्बन्ध भएका ग्राहकहरुको अभिलेख पूर्णरूपमा तयार नगरेको ।
- प्राथमिक पुँजीको शत प्रतिशतभन्दा बढी एउटै क्षेत्रमा कर्जा लगानी गर्न सञ्चालक समितिले वार्षिक रूपमा निर्णय गरी सोको जानकारी यस बैंकमा पठाउनु पर्नेमा सो पठाउने नगरेको ।
- विपन्न वर्ग कर्जा सम्बन्धी यस बैंकको निर्देशनको पालना नगरेको ।
- ऋणीको लिखित कार्य योजना नलिई कर्जा पुनर्तालिकीकरण वा पुनर्संरचना गर्ने गरेको ।
- सहवित्तीयकरण कर्जा सम्बन्धी निर्देशन पालना नगरेको ।
- अनिवार्य रूपमा लिनुपर्ने कर्जा सूचना कतिपय कर्जा प्रवाह गर्दा नलिइएको ।
- कर्जा प्रवाह पश्चात् सदुपयोगिता निरीक्षण र विश्लेषण गर्ने नगरेको ।
- कर्जा नीति विपरीत कर्जा प्रवाह गर्ने गरेको ।
- वीमा गर्नुपर्ने धितो वीमा गर्ने नगरेको र नवीकरण गर्ने नगरेको ।
- सञ्चालकको व्यक्तिगत विवरणहरु अद्यावधिक नगरेको ।
- लेखापरीक्षण समितिमा रहेका पदाधिकारिहरु अन्य समितिमा समेत संलग्न रहेको ।

३३. पिपल्स फाइनेन्स लिमिटेड. त्रिपुरेश्वर काठमाडौं (निरीक्षण अवधि २०६६।१।२७-३३)

- संस्थाको अध्ययन गरिएको कर्जा फाइलको आधारमा रु. ५१,७३ हजार थप कर्जा नोक्सानी व्यवस्था गर्नुपर्ने ।
- संस्थाले हकप्रद शेयरको व्यवस्था पूरा नगरी अर्को शेयर निष्काशन प्रक्रिया अघि बढाएको ।
- संस्थाको विद्यमान कर्जा नीति, २०६४ समयसापेक्ष परिमार्जन नगरेको ।
- पर्याप्त कागजात नलिई कतिपय कर्जा प्रवाह गरेको ।
- प्रवाहित विपन्न वर्ग कर्जा यथार्थपरक नरहेको ।
- पुरानो कर्जा चुक्ता गराउन पुनः नयाँ कर्जा सृजना गर्ने पद्धति हावी रहेको ।
- धितो लिइएका सम्पत्तिहरु संस्थाको नाममा नामसारी नगराइकन गैरवैकिङ्ग सम्पत्ति जनाई खराब कर्जामा वर्गीकरण गर्ने नगरेको ।
- यस बैंकको एकीकृत निर्देशन, २०६२ को निर्देशन नं. ६ को दफा ३ (७) विपरीत एक प्रतिशतभन्दा बढी शेयर धारणा गर्ने संस्थापक शेयरधनीलाई मासिक पारिश्रमिक, कर्मचारी सरह वोनस र पोशाक सुविधा प्रदान गरी दैनिक कार्यमा सहभागी गराइएको ।
- मुख्य प्रबन्धकको नाममा रहेको धितो प्रयोग गरी दोस्रो व्यक्तिलाई कर्जा प्रवाह गरी अधिल्लो स्थलगत निरीक्षणमा दिइएको निर्देशन पुनः दोहोर्याएको ।
- संस्थापक शेयरधनी समूहमा रहेको फर्मको शत प्रतिशत स्वामित्व रहेको सञ्चालकको एकाघर परिवारका छोरालाई कर्जा प्रवाह गरेको ।
- गैरकार्यकारी सञ्चालकलाई खाताहरु सञ्चालन गर्ने अख्तियारी प्रदान गरी दैनिक कार्यमा संलग्न गराइएको ।
- संस्थागत सुशासनको मर्म विपरीत सञ्चालक समितिका अध्यक्ष पदपूर्ति समितिको संयोजक रहेको ।
- लगानी नीति र वित्तीय स्रोत सङ्कलन नीति तयार नगरेको ।

३४. पुडेन्सीयल वित्तीय संस्था लिमिटेड. डिल्लीबजार, काठमाडौं (निरीक्षण अवधि २०६६।१।२७-३३)

- प्रमुख कार्यकारी अधिकृतलाई संस्थाको वार्षिक अन्तिम लेखापरीक्षणबाट कायम भएको कर तथा वोनस अधिको नाफा (Profit Before Tax and Bonus) को ५ प्रतिशत थप मेहनताना दिने निर्णय गरेको ।

- संस्थाको पूँजी रु. ३० करोड पुन्याए पश्चात् रु. १८ करोडमा घर खरिद गर्ने निर्णय गरी रु. ४ करोड पेशकी उपलब्ध गराएको ।
- संस्थाले मुद्दति रसिद धितोमा कर्जा प्रवाह गर्दा एकै दिनमा सोही रसिदको कर्जा रकमबाट खाता खोली कर्जा प्रवाह गरेको र सो रसिद संस्थामा नरहेको ।
- संस्थाले लगानी गर्नुपूर्व सम्बन्धित संस्थाको वित्तीय विश्लेषण र व्याजदरको तुलनात्मक विश्लेषणसम्बन्धी जोखिम प्रति सजग नभई रु. १२ करोड निक्षेपमा लगानी गरेको ।
- संस्थाले रु. ४८,३१ हजार थप कर्जा नोकसानी व्यवस्था गर्नु पर्ने ।
- संस्थाको कर्जा लगानी विनियमावली समयसापेक्ष परिमार्जन नगरेको ।
- संस्थाले यस बैंकबाट जारी क्षेत्रगत कर्जा सम्बन्धी निर्देशनको पालना नगरेको ।
- संस्थाले कतिपय कर्जाहरूमा पर्याप्त कागजातहरू नलिई कर्जा प्रवाह गरेको ।
- संस्थाले यस बैंकबाट जारी निर्देशनको पालना नगरी शेयर धितोमा प्रवाह गरेको कर्जा मार्जिन लेण्डिङमा नदेखाई अन्य शीर्षकमा देखाएको ।
- पटक पटक प्रवाह र चुक्ता गरी स्वीकृत सीमाभन्दा बढी अधिविकर्ष कर्जा प्रवाह गरेको ।
- संस्थाले कतिपय कर्जाहरू अपूर्ण कागजातको आधारमा प्रवाह गरेको ।
- संस्थाले यस बैंकबाट जारी एकीकृत निर्देशन, २०६२ को निर्देशन नं. १७ बमोजिम विपन्न वर्गमा कर्जा प्रवाह नगरेको ।
- संस्थाले कर्जा नियमावलीमा व्यवस्था नगरी र अन्य कुनै कार्यविधि तयार नगरी व्यक्तिगत चेक खरिद गरी लामो अवधिसम्म कलेक्सनमा नपठाएको ।
- संस्थाले यस बैंकबाट जारी क्षेत्रगत कर्जा सम्बन्धी निर्देशनको पालना नगरेको ।
- संस्थाका प्रमुख कार्यकारी अधिकृतले आफ्नो अख्तियारी सीमाभन्दा बढी कर्जा प्रवाह गरेको ।
- सञ्चालक समितिले नीतिगत व्यवस्था नगरी अधिकृत तथा कर्मचारीहरूलाई सवारी साधन खरिद गर्न कर्जा प्रदान गरेको ।
- संस्थाले गरेको निर्णय विपरीत सेवा अवधि पूरा नगरी बीचमा नै राजिनामा दिएका तत्कालीन प्रमुख कार्यकारी अधिकृतलाई सवारी साधन उपलब्ध गराएको ।
- संस्थागत सुशासनको मर्म विपरीत लेखापरीक्षण समितिमा रहेका सदस्यहरू अन्य समितिमा रहेको ।
- यस बैंकको निर्देशन विपरीत प्रकाशित व्याजदरभन्दा बढी फरक पर्ने गरी निक्षेपमा व्याज प्रदान गरेको ।
- संस्थाले स्पष्ट नीति विना कर्जाको व्याजदरमा प्रकाशित व्याज दरभन्दा फरक हुने गरी व्याज लिने गरेको ।
- लेखा नीति तथा आर्थिक विनियम बमोजिम अख्तियार प्रत्यायोजन नगरी अन्य अधिकृतहरूबाट खर्च स्वीकृत गर्ने गरेको ।
- संस्थाले लगानी नीति, लेखा नीति, आन्तरिक लेखापरीक्षण नीति, ग्राहक पहिचान मार्गदर्शन, निक्षेप संकलन, भुक्तानी नीति र व्यावसायिक रणनीतिक योजना तयार नगरेको ।

३५. स्वस्तिक मर्चेण्ट फाइनेन्स कम्पनी लिमिटेड. न्यूरोड, काठमाडौं (निरीक्षण अवधि २०६६।१।२७-१।३१)

- संस्थाले यस बैंकको मिति २०६४।१।०।८ को निर्देशन विपरीत शेयर धितोमा प्राथमिक पूँजीको शत प्रतिशतभन्दा बढी हुने गरी कर्जा प्रवाह गरेको ।
- संस्थाले कतिपय कर्जाहरू अपूर्ण कागजातको आधारमा प्रवाह गरेको ।
- संस्थाले प्रवाह गरेको अधिकतम कर्जाहरू धितोमुखी रहेको तथा व्यक्तिगत कर्जाको अंश उच्च रहेको ।
- संस्थाले धितो मूल्याङ्कन रकमभन्दा बढी कर्जा स्वीकृत गर्नुका साथै मूल्याङ्कन प्रतिवेदन प्राप्त नहुँदै कर्जा स्वीकृत गर्ने गरेको ।
- संस्थाले पुराना सवारी साधनको मूल्याङ्कन सम्बन्धमा स्पष्ट नीतिगत व्यवस्था विना र आधिकारिक मूल्याङ्कनकर्ता सूचीकृत नगरी कर्जा प्रवाह गरेको ।
- संस्थाले लगानी, नगद व्यवस्थापन कार्य प्रणाली, सूचना प्रविधि नीति, निक्षेप परिचालन कार्यविधि, ग्राहक पहिचान

कार्यविधि र सम्पत्ति तथा दायित्व व्यवस्थापन नीति तयार नगरेको ।

- यस बैंकको निर्देशन विपरीत लेखापरीक्षण समितिका संयोजक (सञ्चालक समितिका सदस्य) पदपूर्ति समितिको सदस्य रहेको ।

३६ प्रिमियर फाइनेन्स कम्पनी लिमिटेड. मानभवन, ललितपुर (निरीक्षण अवधि २०६६।२।१७-२।२२)

- प्रस्तावित पुँजीयोजना कार्यान्वयनको लागि आवश्यक व्यावसायिक योजना तयार नगरेको ।
- सुपरिवेक्षकीय समायोजन पश्चात २०६५ चैत्र मसान्तमा प्राथमिक पुँजी तथा पुँजीकोष क्रमशः ८.८६ प्रतिशत र ९.८३ प्रतिशत कायम हुन आउने देखिएकोले संस्थाले उक्त अवधिमा यस बैंकको पुँजीसम्बन्धी निर्देशन पालना नगरेको ।
- २०६५ चैत्रमा रु. ३९,६९ हजार कम कर्जा नोक्सानी व्यवस्था गरेको ।
- यस बैंकको निर्देशन विपरीत हुने गरी केही कर्जाहरुमा असुल गर्नुपर्ने व्याजलाई पुँजीकरण गरी थप कर्जा प्रवाह गरेको देखाएको ।
- संस्थाले यस बैंकको मिति २०६४।४।१० तथा मिति २०६५।६।१७ मा जारी निर्देशन अनुसार विपन्न वर्गमा प्रवाह गर्नुपर्ने कर्जासम्बन्धी व्यवस्था कार्यान्वयन गर्न आवश्यक विधि र प्रक्रिया निर्धारण नगरेको ।
- संस्थाले कर्जा प्रवाह गर्दा कर्जा उद्देश्य पुष्टि हुने कागजात नलिई कर्जा प्रवाह गर्ने गरेको ।
- शेयर धितोमा प्रवाहित कर्जामा यस बैंकको निर्देशन अनुरूप साप्ताहिक रूपमा मार्जिन कल गरेको देखिएता पनि ऋणीबाट Margin वापतको रकम जम्मा गराउन नसकेको साथै सुरक्षणको लागि राखिएको शेयर नेपाल स्टक एक्सचेञ्ज लि. मार्फत् विक्री गरी कर्जा असुल उपर गर्न आवश्यक प्रक्रिया अगाडि नबढाएको ।
- संस्थाले यस बैंकको मार्जिन लेण्डिङ्ग सम्बन्धी परिपत्रमा उल्लेख भए बमोजिम नेगेटिभ नेटवर्थ भएका संस्थाहरु एवम् न्यूनतम पुँजीकोष कायम नभएका संस्थाहरुको शेयरको धितोमा प्रवाहित कर्जाहरु भएमा २०६५ आषाढ मसान्त भित्रमा नियमित गरिसक्नु पर्ने निर्देशन भएकोमा हालसम्म नेपाल बंगलादेश बैंकको शेयर धितोमा कर्जा कायम रहेको ।
- बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा ८८ मा संस्थाका संचालक समितिका पदाधिकारीहरुले नियुक्ति भएपछि काम शुरु गर्नुभन्दा पहिले तोकिए बमोजिम सपथ ग्रहण गर्नुपर्ने व्यवस्था भएकोमा सो बमोजिम सपथ ग्रहण नगरेको ।
- संस्थाले २०६५ चैत्र मसान्तमा कर्जामा पाउन बाँकी व्याज रु. २,०८,२५ हजार भएकोमा निर्देशन बमोजिम उक्त रकमलाई व्याज मुलतवी हिसावमा देखाउनु पर्नेमा रु. १,४८,२५ हजार मात्र व्याज मुलतवी हिसावमा देखाई फरक हुन आएको रकम रु. ६०,०० हजारलाई यस बैंकको निर्देशन विपरीत हुने गरी व्याज आम्दानी बाँधेको ।
- संस्थाको संचालक समितिको मिति २०६४।९।२७ को बैठकबाट प्रवन्ध संचालक विदामा बस्ने भएकोले निजको अनुपस्थितिमा कार्यालयको दैनिक कार्य संचालनमा अध्यक्षलाई तोकिएको निर्णय यस बैंकबाट जारी संस्थागत सुशासन सम्बन्धी निर्देशन विपरीत भएको ।
- यस बैंकबाट जारी एकीकृत निर्देशन, २०६२ निर्देशन नम्बर ६ को दफा ३ को उपदफा (५) बमोजिम कार्यकारी प्रमुखलाई प्रदान गरिने तलव, भत्ता र अन्य सुविधासम्बन्धी विवरण आर्थिक वर्ष समाप्त भएको एक महिना भित्र यस बैंकमा पठाउनु पर्ने व्यवस्था रहेकोमा सो बमोजिम विवरण नपठाएको ।
- यस बैंकको एकीकृत निर्देशन नं. ६ दफा २ (च) अनुसार सम्पत्ति दायित्व व्यवस्थापन नीति, सूचना प्रविधि नीति एवम् System Security Plan तयार गरी लागु गर्नुपर्नेमा सो नीति तथा योजना हालसम्म तयार नगरेको ।
- संस्थाले यस बैंकद्वारा जारी एकीकृत निर्देशन नं. १५ मा उल्लेख भए अनुसार व्याजदर निर्णय गराएर लागु गर्नुपर्ने, व्याजदर प्रत्येक पटक संशोधन गर्दा सोको पूर्ण विवरण यस बैंकमा ७ दिन भित्र उपलब्ध गराउनु पर्ने एवम् पत्र पत्रिकामार्फत् सार्वजनिक गर्नुपर्ने व्यवस्था भएकोमा व्याजदर संशोधन गर्दा संचालक समितिले निर्णय नगरी प्रवन्ध सञ्चालकको एकल निर्णयले निर्धारण गर्ने गरेको, सोको जानकारी यस बैंकलाई नगराएको एवम् पत्रपत्रिकामा समेत सार्वजनिक गर्ने नगरेको ।
- यस बैंकद्वारा जारी एकीकृत निर्देशन नं. १५ मा निक्षेपमा दिने प्रकाशित व्याजदरमा शून्य दशमलव पाँच प्रतिशतभन्दा बढी थपघट गर्न पाउने छैन भन्ने व्यवस्था विपरीत हुने गरी गरी निक्षेप स्वीकार गरेको ।

- संस्थाले कर्जाको व्याजदर निर्धारण गर्दा कर्जागत रुपमा नतोकी समग्रमा १४ देखि १६ प्रतिशत निर्धारण गरेको र उक्त व्याजदरमा संस्थाका प्रवन्ध संचालकलाई २.५ प्रतिशतसम्म थपघट गर्न पाउने अधिकार दिएको देखिएकोले एकै कर्जा शीर्षकमा एक व्यक्तिलाई ११.५ प्रतिशत र अर्को व्यक्तिलाई १८.५ प्रतिशतसम्म व्याज लिन सकिने व्यवस्था देखिएकोले व्याजदर निर्धारणमा बढी स्वविवेकीय अधिकार निहित रहेको ।
- संस्थाले बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०६३ मा व्यवस्था भए बमोजिम व्यावसायिक संचालक नियुक्त नगरेको ।
- प्रवन्ध संचालकको व्यक्तिगत फाइल तयार गरेको नदेखिएको एवम निजलाई संचालक समितिले नियुक्ति गरेको नियुक्तिपत्र उपलब्ध नभएको तथा प्रवन्ध संचालकमा नियुक्ति भएपछि शपथग्रहण गरेको समेत नदेखिएको ।
- संस्थाका कर्मचारीहरूले यस बैंकबाट जारी एकीकृत निर्देशन, २०६२ निर्देशन नम्बर ६ को दफा ४ को उपदफा (१२) बमोजिम आचरण पालना गरे नगरेको विवरण आर्थिक वर्ष समाप्त भएको १५ दिन भित्र यस बैंकमा अनिवार्य रुपमा पठाउनु पर्ने व्यवस्था रहेकोमा सो बमोजिम नपठाएको ।
- संस्थामा कार्यरत कर्मचारीहरूले संस्थाको कर्मचारी सेवा शर्त विनियमावली, २०६२ को अनुसूची (६) मा उल्लेख भए अनुसार सपथ ग्रहण नगरेको ।
- संस्थाले २०६५ चैत्रमसान्तमा यस बैंकमा पेश गरेको कर्जा वर्गीकरण र नोक्सानी व्यवस्था विवरण निरीक्षण गर्दा यस बैंकबाट जारी कर्जा नोक्सानी व्यवस्था सम्बन्धी निर्देशनको पालना नगरेको ।

ग) लघु वित्त विकास बैंक (घ वर्गका वित्तीय संस्थाहरु)

आर्थिक वर्ष २०६५/६६ मा देहाय बमोजिमका संस्थाहरूको समष्टिगत स्थलगत निरीक्षण सम्पन्न गरिएको छ ।

प्रथम त्रयमास	दोस्रो त्रयमास	तेस्रो त्रयमास	चौथो त्रयमास
१. स्वावलम्बन विकास बैंक, जनकपुर, धनुषा	१. छिमेक विकास बैंक लि., हेटौडा, मकवानपुर	१. नेरुडे लघु वित्त विकास बैंक लि., विराटनगर, मोरङ	–
२. रुरल माइक्रो फाइनेन्स डेभलपमेण्ट सेन्टर, काठमाडौं	–	–	–

१. स्वावलम्बन लघुवित्त विकास बैंक लिमिटेड, जनकपुर (निरीक्षण मिति २०६५/६१ देखि ६/१०)

- संस्थाले यस बैंकको निर्देशन विपरीत पूंजीकोष गणना गरेको ।
- संस्थाका सदस्यहरू बिना सूचना अनुपस्थित रहेबाट अनुशासन पालना गराउनेतर्फ व्यवस्थापन सजग नरहेको ।
- केही कर्जाहरूमा ऋणीबाट लेखिआएको तमसुकमा विभिन्न स्थानमा केरमेट गरेको स्थानमा औठाको छाप नलिएको/दस्तखत गर्ने नगरेको र नागरिकताको प्रतिलिपि वा नाता प्रमाणित हुने कागजात लिने नगरेकोले कानूनी प्रक्रिया पूरा नगरेको ।
- संस्थाले यस बैंकको निर्देशन अनुसार क्षेत्रगत कर्जा सम्बन्धी निर्देशनको पालना नगरेको ।
- संस्थाले सञ्चालक समितिको माइन्सूट सुव्यवस्थित रुपले तयार गर्ने नगरेको र सुरक्षित रुपले समेत राख्ने नगरेको ।
- बैंक तथा वित्तीय संस्था ऐन, २०६३ को परिच्छेद ३ को दफा २३ (१) अनुसार सञ्चालक समितिको बैठक सम्बन्धी निर्देशनको पालना नगरेको ।
- बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा २५ अनुसार सञ्चालकहरूको व्यक्तिगत विवरण गरिने नभएको ।
- संस्थाले दैनिक कार्य सञ्चालनको लागि आवश्यक पर्ने लगानी नीति, सम्पत्ति दायित्व व्यवस्थापन नीति र व्यवस्थापन सूचना प्रणाली नीति एवं कार्यविधि तर्जुमा नगरेको ।
- यस बैंकको एकीकृत निर्देशन नं. ६ को दफा ५ अनुसार लेखापरीक्षण सम्बन्धी विभिन्न प्रतिवेदनहरू उपर समीक्षा गर्ने, प्रतिवेदन पेश गर्ने र सञ्चालक समितिलाई सुझाव दिने कार्य गर्ने नगरेको ।

२. **रुरल माइक्रो फाइनान्स डेभलपमेन्ट सेन्टर लिमिटेड, पुतलीसडकको (निरीक्षण मिति २०६५।५।६ देखि ५।९)**
- ऋणी संस्थाहरूको भौतिक सम्पत्ति बारेमा विश्लेषण गर्ने नगरेको ।
 - साभेदार संस्थाले आफ्ना सदस्यलाई कर्जा प्रवाह गर्दा लिइएको तमसुक समेत धितो रहने गरेकोमा सोको अनुगमन चुनौतिपूर्ण रहेको ।
 - आन्तरिक लेखापरीक्षकले समेट्नु पर्ने सबै क्षेत्रलाई समेटने नसकेको ।
 - आवश्यक स्थिर सम्पत्तिको खरिद गर्दा यस बैंकको निर्देशनको पालना गर्ने सम्बन्धमा ध्यान नदिएको ।
 - सेण्टरको प्रमुख उद्देश्य लघुवित्त कारोवार गर्ने संस्थाहरूलाई थोक कर्जा प्रदान गर्नु भएता पनि नेपाल सरकार, अन्य विदेशी संस्था तथा वाणिज्य बैंकहरूबाट सापटीको रूपमा प्राप्त रकमहरूलाई विपन्न वर्ग क्षेत्रमा कर्जाको रूपमा प्रवाह गर्नुको सट्टा सो रकमलाई मुद्दति निक्षेपको रूपमा राख्ने गरेको ।
३. **छिमेक विकास बैंक लिमिटेड, हेटौँडा, मकवानपुर (निरीक्षण अवधि २०६५।९।१३-१८)**
- अपूर्ण कागजातको आधारमा कर्जा प्रवाह गरेको ।
 - भाखा नाघेको खराब कर्जाहरू असुली प्रक्रिया अधि नबढाएको ।
 - बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०६३ को परिच्छेद ३ को दफा (२३) १ अनुसार सञ्चालक समितिको बैठक बस्ने नगरेको ।
 - यस बैंकको इ.प्रा. निर्देशन नं. ६ को दफा २ को उपदफा (ड) बमोजिम कर्मचारीहरू माथि गरिएका सुपरीवेक्षण तथा कारवाही सम्बन्धी अभिलेख राख्ने नगरेको ।
 - यस बैंकको एकीकृत निर्देशन नं. ६ बमोजिम सञ्चालकहरूको आचरण पालना गरे/नगरेको विवरण नेपाल राष्ट्र बैंकमा पठाउने नगरेको ।
 - यस बैंकको निर्देशन बमोजिम आन्तरिक लेखापरीक्षण कार्यविधि र सम्पत्ति/दायित्व व्यवस्थापन नीति तयार नगरेको ।
 - यस बैंकको निर्देशन विपरीत कर्मचारीहरूलाई उपभोक्ता कर्जा प्रदान गरेको ।
 - यस बैंकको एकीकृत निर्देशन नं. ६ को उपदफा ५ बमोजिमका विषयहरूमा आवश्यक समीक्षा गर्ने, प्रतिवेदन पेश गर्ने र सञ्चालक समितिलाई सुझाव दिने कार्य गर्ने नगरेको ।
 - सञ्चालक समितिबाट निर्णय नगरी गैरकार्यकारी सञ्चालकको संयोजकत्वमा गठित लेखापरीक्षण समितिलाई बैठक भत्ता दिने गरेको ।
 - कर्मचारी सेवा विनियमावलीमा भएको नीतिगत व्यवस्था अनुसार केन्द्रीय सहयोग समूह गठन नगरेको ।
 - माग तथा अल्प सूचनामा प्राप्त हुने रकमहरू यस बैंकको इ.प्रा. निर्देशन नं. ४।०६।१।६२ अनुसार लेखाकन गर्नु पर्नेमा सो विपरीत अन्य शीर्षकहरूमा लेखाकन गर्ने गरेको ।
 - लगानीमा निर्देशन अनुसारको भार दिई जोखिम भारित सम्पत्तिको निर्धारण नगरेको ।
 - यस बैंकको इ.प्रा. निर्देशन नं. ५ बमोजिम तरलता तथा व्याजदर जोखिम न्यूनीकरण सम्बन्धी अपनाउनु पर्ने उपायहरू कार्यान्वयनमा नल्याएको ।
४. **नेरुडे लघु वित्त विकास बैंक लि., विराटनगर, मोरङ (निरीक्षण अवधि २०६५।९।२४-२८)**
- विगतमा लुटिएको रु. १,४५,६०९।- हिसाव मिलान हुन नसकेको ।
 - यस बैंकको निर्देशानुसार कर्जा नोक्सानी व्यवस्था फरक पर्ने गरी व्यवस्था गरेको ।
 - केन्द्रीय कार्यालय र शाखा कार्यालय बीचको हिसाव रिक्न्सिलियसन हुन नसकेको ।
 - यस बैंकको विगतको निरीक्षण प्रतिवेदनमा वार्षिक बजेटको अधिनमा रही खर्च गर्नुपर्ने भनी दिइएको निर्देशन पालना नभएको ।
 - समूहको एक व्यक्तिले कर्जा चुक्ता नगर्दा क्रमिक रूपमा अन्य समूह सदस्यहरूले समेत कर्जा चुक्ता नगर्ने परिपाटीबाट कर्जा असुल गर्न कठिनाइ रहेको ।
 - यस बैंकको निर्देशन बमोजिम सञ्चालक, कार्यकारी निर्देशक तथा कर्मचारीहरूको व्यक्तिगत फाइल नभएको ।
 - संस्थाले अपूर्ण कागजातको आधारमा केही कर्जा प्रवाह गरेको ।

- संस्थागत सुशासनको मर्म विपरीत संस्थापकहरूलाई विभिन्न समिति तथा उप-समितिहरूमा सदस्य नियुक्त गरेको ।

घ) सहकारी संस्थाहरू (घ वर्गका वित्तीय संस्थाहरू)

आर्थिक वर्ष २०६५।६६ मा देहाय बमोजिमका संस्थाहरूको समष्टिगत स्थलगत निरीक्षण सम्पन्न गरिएको छ ।

प्रथम त्रयमास	दोस्रो त्रयमास	तेस्रो त्रयमास	चौथो त्रयमास
१. नेपाल सहकारी वित्तीय संस्था लि.नयाँवानेश्वर,	१. भेरी सहकारी संस्था लि.नेपालगन्ज, बाँके	१. स्टार बहुउद्देश्यीय बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.विराटनगर, मोरङ	१. उपकार बचतकोष तथा ऋण सहकारी संस्था लि. स्याङ्जा
-	-	-	२. सहकारी वित्तीय विकास संस्था लि., नेपालगन्ज,

१. नेपाल सहकारी वित्तीय संस्था लिमिटेड, नयाँ बानेश्वर (निरीक्षण मिति २०६५।५।६ देखि ५।१३)

- संस्थाबाट प्रवाह भएको कर्जाको नोक्सानी व्यवस्था यस बैंकबाट जारी निर्देशन अनुरूप अर्द्ध-वार्षिक रूपमा गर्नु पर्नेमा सो नगरेको ।
- यस बैंकको निर्देशनअनुसार सञ्चालकहरूको व्यक्तिगत विवरण अद्यावधिक नभएको ।
- संचालकको जमाना कर्जा प्रवाह गर्ने गरेको ।
- यस बैंकको निर्देशन बमोजिम संस्थाले कर्जा एकाग्रता सम्बन्धी निर्देशनको पालना नगरेको ।
- कर्जा सूचना केन्द्रको सदस्य नभएको कारण देखाई कर्जा सूचना नलिई कर्जा प्रवाह गर्ने गरेको ।
- यस बैंकले सहकारी संस्थाहरूका लागि जारी गरेको निर्देशनको परिच्छेद ६ विपरीत केही सञ्चालकहरूलाई कर्जा प्रवाह गरेको पाउनुका साथै प्रवाह भएको कर्जा असुलउपर हुन नसकेको ।
- संस्थागत सुशासन कमजोर देखिएको, नीति निर्देशिकाको अभाव रहेको र कार्यक्षेत्र बाहिर कर्जा प्रवाह गरेको ।
- संस्थाले सञ्चालक समिति (कार्य व्यवस्थापन सम्बन्धी) विनियम, साधारण सभा सञ्चालन कार्यविधि सम्बन्धी नियमावली र आन्तरिक लेखापरीक्षण निर्देशिका तयार नगरेको ।
- संस्थाले ६/६ महिनामा आन्तरिक लेखापरीक्षण गराउनु पर्नेमा वर्षको एकपटक मात्र गर्ने गरेको ।
- संस्थाले रु. ७,१७ हजार कम कर्जा नोक्सानी व्यवस्था गरेको ।

२. भेरी सहकारी वित्तीय संस्था लिमिटेड, नेपालगन्ज, बाँकेको (निरीक्षण अवधि २०६५।९।१६-२०)

- यस बैंकबाट सहकारी संस्थाहरूलाई जारी निर्देशनको परिच्छेद ७ दफा २७ (१) (ग) मा प्राथमिक पुँजीको प्रथम पटक पाँच प्रतिशत, दोस्रो पटक दस प्रतिशत र तेस्रो पटक बीस प्रतिशतसम्म मात्र कर्जा लगानी गर्न सक्ने व्यवस्था भएकोमा केही कर्जाहरू तोकिएको सीमाभन्दा बढी हुने गरी प्रवाह गरेको ।
- संस्थाको आर्थिक नियमावली, २०५३ मा अचल सम्पत्ति खरिदको प्रावधान नभए पनि अचल सम्पत्ति खरिद गरेको ।
- संस्थाको दैनिक कारोवारमा सञ्चालकहरूको संलग्नता रहेको ।
- सहकारी ऐन २०४८ को दफा २७ अनुसार शेयर सदस्यहरूलाई लाभांस बाहेक अन्य कुनै पनि आर्थिक सुविधा प्रदान गर्न पाइने छैन तथा कुनै सुविधा प्रदान गर्नु परेमा यस बैंकको पूर्व स्वीकृति लिनु पर्नेछ भन्ने व्यवस्था विपरीत शेयर सदस्यहरूलाई साधारण सभामा उपस्थित भए बापत रु. २००।- का दरले रकम वितरण गरेको ।
- संस्थाको हिनामिना भएको रु. १,१७,५८७।- हालसम्म असुल नभएको ।
- संस्थाको आन्तरिक लेखापरीक्षण तथा लेखा समितिका काम कारवाहीहरू कमजोर रहेको ।
- संस्थाले लगानी नीति, आन्तरिक लेखापरीक्षण नीति लगायतका अन्य आवश्यक नीतिहरू तयार नगरेको ।

३. स्टार बहुउद्देश्यीय बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.विराटनगर, मोरङ्ग (निरीक्षण अवधि २०६५।२।१५-१६)
- संस्थाले स्व:पुँजी लगानी सम्बन्धी निर्देशन पूर्णरूपमा पालना नगरेको ।
 - यस बैंकबाट जारी निर्देशन बमोजिम सञ्चालकहरूको व्यक्तिगत विवरण नभएको ।
 - संस्थाले लगानी सम्बन्धी कार्यविधि, आन्तरिक लेखापरीक्षण कार्यविधि र आर्थिक प्रशासन विनियममावली तयार नगरेको ।
 - सञ्चालक समितिको अध्यक्ष संस्थागत सुशासनको मर्म विपरीत ऋण उप-समितिमा रहेको ।
 - संस्थाले समय-समयमा खरिद-विक्री गरेको भा.रु. विवरण स्पष्ट हुने गरी नराखेको ।
 - यस बैंकमा पौष मसान्तमा पेश गर्नुपर्ने नाफा नोक्सान तथा वासलातको विवरण तयार नगरेको ।
 - संस्थाले कतिपय कर्जाहरूमा व्याज पुँजीकरण गर्ने गरेको ।
 - यस बैंकको निर्देशन विपरीत संस्थाले ६ वर्षे निक्षेप सङ्कलन गरेको ।
४. उपकार बचतकोष तथा ऋण सहकारी संस्था लिमिटेड, बालिङ्ग, स्याङ्गजा (निरीक्षण अवधि २०६६।२।१-२-२)
- संस्थाले यस बैंकबाट सीमित बैंकिङ्ग कारोवार गर्न इजाजतप्राप्त सहकारी संस्थालाई जारी गरिएको निर्देशन, २०५९ को परिच्छेद ३ बमोजिम प्राथमिक पुँजी र पुँजीकोषको विश्लेषण गरी ६/६ महिनामा यस बैंकमा पठाउने नगरेको ।
 - यस बैंकबाट जारी निर्देशनको परिच्छेद ९ को दफा २९ बमोजिम संस्थाले बाँकी कर्जा सापटलाई अर्द्ध-वार्षिक रूपमा वर्गीकरण गरी सोको लागि कर्जा नोक्सानी व्यवस्था कायम गर्नुपर्नेमा वार्षिक रूपमा गर्ने गरेको ।
 - कतिपय अवस्थामा संस्थाको कार्यक्षेत्रभन्दा बाहिरको धितो लिई कर्जा प्रवाह गरेको ।
 - संस्थाले कतिपय कर्जाहरू आवश्यक कागजात जस्तै: संस्था दर्ता प्रमाणपत्र, आयस्रोत खुल्ने विवरण, ऋणीको नागरिकताको प्रमाणपत्र आदि लिने नगरेको ।
 - यस बैंकको निर्देशन विपरीत अधिविकर्ष (Overdraft) कर्जा प्रवाह गरेको ।
 - यस बैंकबाट जारी गरिएको संस्थागत सुशासनका मर्म विपरीत संस्थाका सञ्चालकहरूलाई रु. ५,८८ हजार पेशकी प्रवाह गरेको ।
 - उपकार मनिट्रान्सफरलाई रु. १५ लाख कर्जा प्रवाह गर्ने सञ्चालक समितिको निर्णय विपरीत रु. २६,२९ हजार कर्जा प्रवाह गरेको ।
 - यस बैंकबाट जारी गरिएको निर्देशन विपरीत तीन वर्षभन्दा बढी अवधिको निक्षेप सङ्कलन गरेको ।
 - संस्थाले एक संगठित संस्थामा ५ प्रतिशतभन्दा बढी शेयर लगानी गरेको प्रमाणपत्र निरीक्षण अवधिसम्म प्राप्त नभएको ।
 - संस्थाले यस बैंकको निर्देशन विपरीत विदेशी मुद्रा कारोवार गरेको ।
५. सहकारी वित्तीय विकास संस्था लिमिटेड, नेपालगञ्ज, बाँके (निरीक्षण अवधि २०६६।२।१९-२।२१)
- संस्थाले यस बैंकको निर्देशन अनुरूप पुँजीकोष कायम नगरेको, सञ्चित नोक्सानी रु. १,११,४० हजार, गैरबैंकिङ्ग सम्पत्ति रु. ९३.९८ हजार र निष्क्रिय कर्जा १५.०८ प्रतिशत रहेको अवस्थामा रु. ८०,०० हजारको घरजग्गा खरिद गर्ने निर्णय गरी बोलपत्रसमेत माग गरिएको ।
 - संस्थाको साधारण जगेडा कोषमा जम्मा भएको रकम यथार्थ हुन नसकेको ।
 - संस्थाले रु. १३,८० हजार थप कर्जा नोक्सानी व्यवस्था गर्नुपर्ने ।
 - संस्थाको सञ्चालक समितिका सदस्यहरूको शैक्षिक योग्यताको व्यक्तिगत विवरण फाइल गरिने नरहेको ।
 - यस बैंकको निर्देशन विपरीत तत्कालीन सञ्चालकहरूले आफू प्रत्यक्ष तथा अप्रत्यक्षरूपमा संलग्न रहेको कम्पनीमा कर्जा प्रवाह गरेको ।
 - सहकारी ऐन, २०४८ को दफा २७ र यस बैंकबाट जारी निर्देशन, २०५९ (संशोधन २०६०) को दफा ३७ को उपदफा (१०) विपरीत प्रत्येक शेयरधनीहरूलाई परिवहन तथा खाता खर्च भत्ता दिने गरेको ।
 - संस्थाले गैरकार्यकारी अध्यक्षलाई मासिकरूपमा पारिश्रमिक प्रदान गरेको ।
 - संस्थाले प्राथमिक पुँजीको १० गुणसम्म वित्तीय साधन सङ्कलन गर्नसक्ने व्यवस्था रहेकोमा यस बैंकको निर्देशन

विपरीत २५.३१ गुणासम्म वित्तीय साधन सङ्कलन गरेको ।

- संस्थाले निक्षेप सङ्कलन, आन्तरिक लेखापरीक्षण कार्यविधि तथा लगानी नीति एवं कार्यविधि तयार नगरेको ।
- संस्थाले काउण्टर एवं क्यास इन ट्रान्जिट वीमा नगरी नगद कारोवार गरेको ।
- संस्थाले नेपाल राष्ट्र बैंकले ताकेको ढाँचामा तोकिएको समयभित्र तथ्याङ्क, वासलात तथा नाफा-नोक्सान हिसाव र अन्य वित्तीय विवरणहरू पेश गर्नुपर्नेमा सो नगरेको ।

ड) गैरसरकारी संस्थाहरू

आर्थिक वर्ष २०६५।६६ मा देहाय बमोजिमका संस्थाहरूको समष्टिगत स्थलगत निरीक्षण सम्पन्न गरिएको छ ।

प्रथम त्रयमास	दोस्रो त्रयमास	तेस्रो त्रयमास	चौथो त्रयमास
१. घरेलु तथा साना उद्योग संघ, काठमाडौं	१. ग्रामीण महिला विकास संस्था	—	१. महिला उपकार मञ्च, कोहलपुर, बाँके
—	२. आदर्श युवक क्लब	—	—

१. घरेलु तथा साना उद्योग संघ, चावहिल (निरीक्षण मिति २०६५।५।९ देखि ५।११)

- संस्थाले लघुवित्त कार्यक्रम सम्बन्धी कारोवारको यथार्थपरक चित्रण नगरेको ।
- संस्थाले लेखालाई व्यवस्थित गर्न लेखापालको व्यवस्था नगरेको ।
- वित्तीय मध्यस्थताको कारोवार गर्ने संस्था सम्बन्धी ऐन, २०५५ को दफा २६ अनुसार लघुवित्त कारोवारको छुट्टै वासलात तयार नगरेको ।
- अपलेखन सम्बन्धी नीति तयार नगरेको ।
- संस्थाले नगद कारोवार सम्बन्धी जोखिमको व्यवस्था नगरेको ।
- संस्थाले लघुवित्त विनियम, २०६३ को परिच्छेद ४ अनुसार ग्राहकको व्यक्तिगत कर्जा फाइल खडा नगरेको ।
- संस्थाले वार्षिक बजेट तयार गरी आवधिक समीक्षा नगरेको ।
- संस्थाका कर्मचारीहरूले दैनिक हाजिर गर्ने नगरेको ।
- यस बैंकमा पठाउनु पर्ने वित्तीय विवरण नियमित रूपमा नपठाएको ।
- संस्थाका कार्य समितिका अध्यक्ष, सदस्य तथा कर्मचारीहरूको व्यक्तिगत फाइल नभएको ।

२. ग्रामीण महिला विकास संस्था, घोराही, दाङ (निरीक्षण अवधि २०६५।१।२-४)

- कर्जा अपलेखन सम्बन्धी नीति तर्जुमा नगरेको ।
- संस्थामा खर्चहरू समायोजन गर्न बाँकी रहेकोले तथ्याङ्क वास्तविक नदेखिएको ।
- वार्षिक कार्यक्रम तथा बजेट तर्जुमा गर्ने नगरेको ।
- संस्थाको सञ्चालन आयले कुल खर्चलाई धान्न नसकेको ।
- पशुधन कर्जामा वीमा नगरेकोले सुरक्षित नदेखिएको ।
- कर्जा प्रवाह गरेपश्चात् उद्देश्यअनुसार कर्जा उपयोग गरे/नगरेको अनुगमन निरीक्षण गर्ने नगरेको ।
- यस बैंकमा पठाउनु पर्ने वित्तीय विवरण नियमित रूपमा पठाउने नगरेको ।

३. आदर्श युवक क्लब, नगदेश, भक्तपुर (निरीक्षण अवधि २०६५।१।३-१६)

- Manual प्रणालीमा लेखा राख्ने गरिएको र लेखालाई व्यवस्थित गर्न छुट्टै लेखापालको व्यवस्था नगरेको ।
- कर्जा प्रवाह गर्दा आधिकारिक कागजातको सट्टा सामान्य पत्रको आधारमा कारोवार गरेको पाइयो र कर्जाको सम्बन्धमा लिने र दिने संस्थाको कार्य समितिको निर्णय तथा सम्झौता गरेको पाइएन ।
- यस बैंकको निर्देशन बमोजिम संस्थाको कार्य समितिका अध्यक्ष तथा सदस्यहरूको व्यक्तिगत विवरण सहितको फाइल नभएको ।

- संस्थाले यस बैंकको वित्तीय मध्यस्थता कार्यक्रमसम्बन्धी इजाजत प्राप्त गरे पश्चात् आफ्ने कारोवार न्यून रहेको ।
- लेखा तथा प्रशासनिक कार्यलाई कम्प्यूटराइज गरेको देखिंदैन ।

४. **महिला उपकार मञ्च, कोहलपुर, बाँके (निरीक्षण अवधि २०६६।२।१७-२।१८)**

- संस्थाको गैरकार्यकारी अध्यक्षलाई पारिश्रमिक, सञ्चार सुविधा र यातायात खर्च मासिकरूपमा दिई आएको ।
- संस्थाले कार्य समितिमा रहेका पदाधिकारीहरूलाई तलबी कर्मचारीको रूपमा दैनिक कामकाजमा संलग्न गराइएको ।
- संस्थाले सम्बन्धित निकायबाट स्वीकृत नलिई र संस्थाको नाममा नल्याई ऐलानी जग्गामा रु. १४,०० हजारको लागतमा दुईतल्ले पक्की भवन निर्माण गरेको ।
- संस्थाले कार्य समितिका पदाधिकारीहरू, संस्थाका प्रमुख लगायत कर्मचारीहरूको व्यक्तिगत फाइल (पारिवारिक विवरण सहित) व्यवस्थित राख्ने नगरेको ।
- संस्थाले संकलन गरेको रकम कार्यालयसम्म ल्याउँदा र कार्यालयबाट नगद बैंक दाखिला गर्न लैजादाँ हुनसक्ने जोखिमतर्फ आवश्यक व्यवस्था नगरेको ।
- संस्थाले वार्षिक बजेट तयार गरी आवधिक समीक्षा नगरेको ।
- संस्थाले यस बैंकले जारी गरेको निर्देशनबमोजिम यस विभागमा पठाउनु पर्ने वित्तीय विवरण नियमितरूपमा पठाउने नगरेको ।

खण्ड (ग)

गैरस्थलगत सुपरीवेक्षण तथा वार्षिक वित्तीय विवरण प्रकाशन

१. वित्तीय विश्लेषण

वित्तीय संस्थाहरूको सङ्ख्या निरन्तर रूपमा बढेर गएको हुनाले हरेक वर्ष सबै संस्थाहरूको स्थलगत निरीक्षण गर्न सम्भव नहुनुका साथै छिटो छिटो स्थलगत निरीक्षण गर्नु सजिलो र व्यावहारिक पनि देखिदैन। अतः निश्चित समयको अन्तरमा विभिन्न किसिमका तथ्याङ्क लगायतका आवश्यक विवरणको आधारमा बैंकले संस्थाहरूको गैरस्थलगत सुपरीवेक्षण तथा अनुगमन गर्ने गरेको छ। गैरस्थलगत सुपरीवेक्षण प्रतिवेदनले पूर्व चेतावनी सङ्केत (Early Warning Signal) प्रदान गर्ने हुनाले सम्बन्धित वित्तीय संस्थालाई बेलैमा सुधारात्मक उपायहरू अपनाउन निर्देशन दिन सहयोग पुऱ्याउँदछ। यस खण्डमा यस बैङ्कबाट इजाजत प्राप्त “ख” “ग” “घ” स्तरका वित्तीय संस्थाहरू तथा सीमित बैकिङ्ग कारोबार गर्न इजाजत प्राप्त सहकारी संस्थाहरूको २०६४ आषाढ मसान्त, २०६५ आषाढ मसान्त तथा २०६६ आषाढ मसान्तको वित्तीय विवरणको आधारमा ती संस्थाहरूको समग्र वित्तीय स्थितिको विश्लेषण गरिएको छ। साथै, साधारण सभा प्रयोजनका लागि वित्तीय विवरण प्रकाशित गर्न स्वीकृति दिने क्रममा वाह्य लेखा परीक्षण प्रतिवेदनको विश्लेषणका आधारमा दिइएका निर्देशन समेत प्रस्तुत गरिएको छ।

१.१. विकास बैङ्क (ख वर्गका वित्तीय संस्था)

२०६६ आषाढ मसान्तसम्ममा यस बैङ्कबाट ६३ वटा विकास बैङ्कहरू (“ख” वर्गका वित्तीय संस्थाहरू) ले स्वीकृति प्राप्त गरी सञ्चालनमा रहेकोमा ५८ वटा विकास बैङ्कहरूको २०६६ आषाढ, २०६५ आषाढ तथा २०६४ आषाढ मसान्तको वित्तीय विवरणहरूलाई आधार मानी तुलनात्मक अध्ययन गरिएको छ। आ.व.२०६५/६६ मा दुईवटा विकास बैङ्कहरू हाम्रो विकास बैङ्क (मिति २०६६।१।६) र काक्रेविहार विकास बैङ्क (मिति २०६६।२।१) सञ्चालनमा आएको, नेपाल विकास बैङ्क खारेजी प्रक्रियामा रहेको तथा युनाइटेड विकास बैङ्क (समस्याग्रस्त घोषणा गरिएकोमा मिति २०६६।४।२६ देखि कारवाही फुकुवा गरिएको) र नेपाल औद्योगिक विकास निगमबाट त्रैमासिक वित्तीय विवरणहरू प्राप्त हुन नसकेकोले उपरोक्त ५ वटा विकास बैङ्कहरूलाई यस वित्तीय समीक्षामा समावेश गरिएको छैन। (अनुसूची - ३)

१.१.१ पुँजीकोष

२०६४ आषाढ मसान्त, २०६५ आषाढ मसान्त तथा २०६६ आषाढ मसान्तमा विकास बैङ्कहरूको पुँजीकोष देहाय बमोजिम रहेको देखिन्छ।

(रु. लाखमा)

विवरण	२०६६ आषाढ (१)	२०६५ आषाढ (२)	२०६४ आषाढ (३)	प्रतिशत परिवर्तन	
				(१-२)/(२)	(२-३)/(३)
प्राथमिक पुँजी	९,९३,१३	३,७१,८४	१,०८,४७	१६७.०८	२४२.८०
पुँजीकोष	१०,३६,३८	३,९४,२८	१,२१,७३	१६२.८५	२२३.८९
जोखिम भारित सम्पत्ति	४७,७१,२८	३०,१८,३९	१८,०६,१२	५८.०७	६७.१२
प्राथमिक पुँजी/जोखिम भारित सम्पत्ति अनुपात	२०.८१	१२.३२	६.०१		
पुँजी कोष/जोखिम भारित सम्पत्ति अनुपात	२१.७२	१३.०६	६.७४		

विकास बैङ्कहरूको प्राथमिक पुँजी अघिल्ला सोही अवधिहरूको तुलनामा २०६५ आषाढ तथा २०६६ आषाढमा २४२.८० प्रतिशत तथा १६७.०८ प्रतिशतले बढन गई क्रमशः ३,७१,८४ लाख तथा ९,९३,१३ लाख पुगेको छ भने पुँजीकोष २०६५ आषाढ मसान्तमा गत वर्षको सोही अवधिको तुलनामा २२३.८९ प्रतिशतले वृद्धि भएकोमा २०६६ आषाढ मसान्तमा १६२.८५ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १०,३६,३८ लाख पुगेको छ। यसैगरी, विकास बैङ्कहरूको कुल जोखिम भारित सम्पत्ति २०६५ आषाढ मसान्त तथा २०६६ आषाढ मसान्तमा क्रमशः ६७.१२

प्रतिशत तथा ५८.०७ प्रतिशतले वृद्धि भई क्रमशः ३०,१८,३९ लाख तथा ४७,७१,२८ लाख पुगेको छ । कुल जोखिम भारत सम्पत्तिमा प्राथमिक पुँजीको अनुपात २०६४ आषाढ मसान्तको ६.०१ प्रतिशतबाट बढेर २०६५ आषाढ मसान्तमा १२.३२ प्रतिशत हुँदै २०६६ आषाढ मसान्तमा २०.८१ प्रतिशत पुगेको छ । पुँजीकोष अनुपात पनि यी वर्षहरूमा क्रमशः बढ्दै गई २०६४ आषाढ मसान्तको ६.७४ प्रतिशत रहेको पुँजीकोष अनुपात २०६६ आषाढ मसान्तमा २१.७२ प्रतिशत पुग्न गएको छ ।

१.१.२ वित्तीय स्रोत संकलन

२०६४ आषाढ मसान्त, २०६५ आषाढ मसान्त तथा २०६६ आषाढ मसान्तमा विकास बैङ्कहरूको वित्तीय स्रोत संकलनको स्थिति यस प्रकार रहेको छ ।

(रू. लाखमा)

विवरण	२०६६ आषाढ (१)	२०६५ आषाढ (२)	२०६४ आषाढ (३)	प्रतिशत परिवर्तन	
				(१-२)/(२)	(२-३)/(३)
निक्षेप	४७,९४,७३	२५,५०,८६	१५,१४,८५	८७.९६	६८.३९
सापटी	२,५४,५३	२,३२,०७	१,९६,४९	९.६७	१८.१०
कुल वित्तीय स्रोत	५०,४९,२६	२७,८२,९३	१७,११,३४	८१.४३	६२.६२
प्राथमिक पुँजी	९,९३,१३	३,७१,८४	१,०८,४७		
वित्तीय स्रोत/प्राथमिक पुँजी (गुणा)	५.०८	७.४८	१५.७८		

विकास बैङ्कहरूले आफ्नो प्राथमिक पुँजीको २० गुणासम्म वित्तीय स्रोत संकलन गर्न सक्ने यस बैंकको निर्देशनको सीमाभित्र रहेर नै विकास बैंकहरूले वित्तीय स्रोत संकलन गरेको देखिन्छ । २०६४ आषाढ मसान्त, २०६५ आषाढ मसान्त तथा २०६६ आषाढ मसान्तमा विकास बैंकहरूले प्राथमिक पुँजीको क्रमशः १५.७८ गुणा, ७.४८ गुणा तथा ५.०८ गुणा वित्तीय स्रोत संकलन गरेको देखिन्छ ।

१.१.३ कर्जा तथा सापटको बर्गीकरण

२०६४ आषाढ मसान्त, २०६५ आषाढ मसान्त तथा २०६६ आषाढ मसान्तमा विकास बैङ्कहरूको कुल कर्जा तथा सापट तथा सक्रिय कर्जा र निष्क्रिय कर्जाको संरचना निम्नानुसार रहेको छ ।

(रू. लाखमा)

कर्जा विवरण	२०६६ आषाढ (१)	२०६५ आषाढ (२)	२०६४ आषाढ (३)	प्रतिशत परिवर्तन	
				(१-२)/(२)	(२-३)/(३)
सक्रिय कर्जा	३९,८१,७२	२१,२५,२९	१३,००,५१	८७.३४	६३.४२
निष्क्रिय कर्जा	८४,०१	२,०४,७३	१,९९,७७	(५८.९६)	२.४८
कुल कर्जा तथा सापट	४०,६५,७३	२३,३०,०२	१५,००,२८	७४.४९	५५.३०
निष्क्रिय कर्जा (%)	२.०७	८.७९	१३.३१		

२०६६ आषाढ मसान्तमा कुल कर्जा तथा सापट २०६५ आषाढ मसान्तको तुलनामा ७४.४९ प्रतिशतले र २०६५ आषाढ मसान्तमा गत वर्षको सोही अवधिको तुलनामा ५५.३० प्रतिशतले वृद्धि भएको देखिन्छ । २०६५ आषाढ मसान्तमा गत वर्षको सोही अवधिको तुलनामा २.४८ प्रतिशतले बढ्न गएको विकास बैंकहरूको निष्क्रिय कर्जा २०६६ आषाढ मसान्तमा ५८.९६ प्रतिशतले घट्नुलाई सन्तोषजनक रूपमा लिन सकिन्छ । यसैगरी, कुल प्रवाहित कर्जामा निष्क्रिय कर्जाको अनुपात २०६४ आषाढ मसान्त र २०६५ आषाढ मसान्तमा क्रमशः १३.३१ प्रतिशत र ८.७९ प्रतिशत रहेकोमा २०६६ आषाढ मसान्तमा स्थितिमा अझ सुधार आई यो अनुपात २.०७ प्रतिशतमा भरेको छ ।

१.१.४ कर्जा नोक्सानी व्यवस्था

२०६४ आषाढ मसान्त, २०६५ आषाढ मसान्त तथा २०६६ आषाढ मसान्तमा विकास बैंकहरुको कर्जा नोक्सानी व्यवस्था निम्नानुसार रहेको छ ।

(रु. लाखमा)

विवरण	२०६६ आषाढ (१)	२०६५ आषाढ (२)	२०६४ आषाढ (३)	प्रतिशत परिवर्तन	
				(१-२)/(२)	(२-३)/(३)
सक्रिय कर्जा नोक्सानी व्यवस्था	४२,३७	२१,६४	१४,३८	९५.७९	५०.४८
निष्क्रिय कर्जा नोक्सानी व्यवस्था	७५,१८	१,९१,९५	१,७७,५०	(६०.८३)	८.१४
कुल कर्जा नोक्सानी व्यवस्था	१,१७,५५	२,१३,५९	१,९१,८८	(४४.९६)	११.३१

विकास बैंकहरुले २०६४ आषाढ मसान्त, २०६५ आषाढ मसान्त तथा २०६६ आषाढ मसान्तमा क्रमशः रु. १,९१,८८ लाख, रु. २,१३,५९ लाख र रु. १,१७,५५ लाख कुल कर्जा नोक्सानी व्यवस्था गरेको देखिन्छ । २०६५ आषाढ मसान्तमा गत वर्षको सोही अवधिको तुलनामा ११.३१ प्रतिशतले बढेको कुल कर्जा नोक्सानी व्यवस्था २०६६ आषाढमा ४४.९६ प्रतिशतले घटेको छ । २०६६ आषाढ मसान्तमा सक्रिय कर्जा नोक्सानी व्यवस्था ९५.७९ प्रतिशतले बढेको भए पनि निष्क्रिय कर्जाको लागि गरिएको व्यवस्थामा ६०.८३ प्रतिशतले कमी आएको देखिन्छ ।

१.१.५ लगानी स्थिति

२०६४ आषाढ मसान्त, २०६५ आषाढ मसान्त तथा २०६६ आषाढ मसान्तमा विकास बैंकहरुको लगानीको संरचना यस प्रकार रहेको छ ।

(रु. लाखमा)

विवरण	२०६६ आषाढ (१)	२०६५ आषाढ (२)	२०६४ आषाढ (३)	प्रतिशत परिवर्तन	
				(१-२)/(२)	(२-३)/(३)
सरकारी सुरक्षण	२९,४३	२०,०१	१२,७४	४७.०७	५७.०६
शेयर तथा डिभेन्चर	१,८२,१२	२६,९३	३२,०९	५६७.२७	(१६.०७)
अन्य लगानी	२,६९,८७	३,०९,२५	१,३२,८१	(१२.७३)	१३२.८५
कुल लगानी	४,८१,४२	३,५६,१९	१,७७,६४	३५.१५	१००.५१

२०६६ आषाढ मसान्तमा विकास बैंकहरुको कुल लगानी २०६५ आषाढको तुलनामा ३५.१५ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ४,८१,४२ लाख पुगेको देखिन्छ भने २०६५ आषाढमा गत वर्षको सोही अवधिको तुलनामा कुल लगानी १००.५१ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ३,५६,१९ लाख पुगेको थियो । २०६५ आषाढ मसान्तमा १३२.८५ प्रतिशतले बढेको अन्य लगानी २०६६ आषाढमा १२.७३ प्रतिशतले घटेको देखिन्छ भने यसको विपरीत २०६५ आषाढमा १६.०७ प्रतिशतले घटेको शेयर तथा डिभेन्चर तर्फको लगानी २०६६ आषाढ मसान्तमा ५६७.२७ प्रतिशतले बढ्न गएको देखिन्छ ।

१.१.७ जोखिम भारित सम्पत्ति/कुल सम्पत्ति अनुपात

२०६४ आषाढ मसान्त, २०६५ आषाढ मसान्त तथा २०६६ आषाढ मसान्तमा विकास बैंकहरुको कुल सम्पत्ति, जोखिम भारित सम्पत्ति तथा कुल सम्पत्तिमा जोखिम भारित सम्पत्तिको अनुपात निम्नानुसार रहेको देखिन्छ ।

(रु. लाखमा)

विवरण	२०६६ आषाढ (१)	२०६५ आषाढ (२)	२०६४ आषाढ (३)	प्रतिशत परिवर्तन	
				(१-२)/(२)	(२-३)/(३)
कुल सम्पत्ति	६३,६९,३३	३५,७३,५३	१९,१९,६६	७८.२३	८६.१५
जोखिम भारित सम्पत्ति	४७,७१,२८	३०,१८,३९	१८,०६,१२	५८.०७	६७.१२
जोखिम भारित सम्पत्ति/कुल सम्पत्ति अनुपात	७४.९१	८४.४६	९४.०८		

२०६६ आषाढ मसान्त तथा २०६५ आषाढ मसान्तमा विकास बैङ्कहरुको कुल सम्पत्ति गत वर्षको सोही अवधिको तुलनामा क्रमशः ७८.२३ प्रतिशत तथा ८६.१५ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ। यसैगरी, २०६५ आषाढ मसान्तमा ६७.१२ प्रतिशतले बढेको जोखिम भारित सम्पत्ति २०६६ आषाढ मसान्तमा ५८.०७ प्रतिशतले बढेको देखिन्छ। विकास बैङ्कहरुको जोखिम भारित सम्पत्ति र कुल सम्पत्तिको अनुपात २०६४ आषाढ मसान्त, २०६५ आषाढ मसान्त तथा २०६६ आषाढ मसान्तमा क्रमशः ९४.०८ प्रतिशत, ८४.४६ प्रतिशत र ७४.९१ प्रतिशत रहन गएको देखिन्छ।

१.१.८ गैर बैकिङ्ग सम्पत्ति

२०६४ आषाढ मसान्त, २०६५ आषाढ मसान्त तथा २०६६ आषाढ मसान्तमा विकास बैङ्कहरुको गैर बैकिङ्ग सम्पत्ति निम्नानुसार रहेको छ।

(रु. लाखमा)

विवरण	२०६६ आषाढ (१)	२०६५ आषाढ (२)	२०६४ आषाढ (३)	प्रतिशत परिवर्तन	
				(१-२)/(२)	(२-३)/(३)
गैर बैकिङ्ग सम्पत्ति	७,८३	५,६४	२९,०२	३८.८२	(८०.५६)
कुल सम्पत्ति	६३,६९,३३	३५,७३,५३	१९,१९,६६	७८.२३	८६.१५
गैर बैकिङ्ग सम्पत्ति/कुल सम्पत्ति (%)	०.१२	०.१५	१.५१		

२०६५ आषाढ मसान्तमा विकास बैङ्कहरुको कुल गैर बैकिङ्ग सम्पत्ति गत वर्षको सोही अवधिको तुलनामा ८०.५६ प्रतिशतले ह्रास आई ५,६४ लाख कायम रहेकोमा २०६६ आषाढ मसान्तसम्म यस्तो सम्पत्ति मा ३८.८२ प्रतिशतले वृद्धि आई ७,८३ लाख पुगेको छ।

२०६४ आषाढ मसान्त, २०६५ आषाढ मसान्त र २०६६ आषाढ मसान्तमा विकास बैङ्कहरुको कुल सम्पत्तिमा गैर बैकिङ्ग सम्पत्तिको अनुपात क्रमशः १.५१ प्रतिशत, ०.१५ प्रतिशत र ०.१२ प्रतिशत कायम रहेको देखिन्छ।

१.१.९ कर्जा/निक्षेप अनुपात

२०६४ आषाढ मसान्त, २०६५ आषाढ मसान्त तथा २०६६ आषाढ मसान्तमा विकास बैङ्कहरुको कर्जा निक्षेप अनुपात निम्नानुसार रहेको छ।

(रु. लाखमा)

विवरण	२०६६ आषाढ (१)	२०६५ आषाढ (२)	२०६४ आषाढ (३)	प्रतिशत परिवर्तन	
				(१-२)/(२)	(२-३)/(३)
कुल निक्षेप	४७,९४,७३	२५,५०,८६	१५,१४,८५	८७.९६	६८.३९
कुल कर्जा	४०,६५,७३	२३,३०,०२	१५,००,२८	७४.४९	५५.३१
कर्जा निक्षेप अनुपात	८४.७९	९१.३४	९९.०४		

२०६६ आषाढ मसान्तमा विकास बैङ्कहरूको कुल निक्षेप गत वर्षको सोही अवधिको तुलनामा ८७.९६ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ४७,९४,७३ लाख पुगेको छ। २०६५ आषाढ मसान्तमा कुल निक्षेप गत वर्षको सोही अवधिको तुलनामा ६८.३९ प्रतिशतले बढेको थियो। यसैगरी, २०६५ आषाढमा ५५.३१ प्रतिशतले बढेको विकास बैङ्कहरूको कुल कर्जा २०६६ आषाढ मसान्तमा ७४.४९ प्रतिशतले बढ्न गई रु. ४०,६५,७३ लाख पुगेको छ।

२०६४ आषाढ मसान्तमा ९९.०४ प्रतिशत रहेको विकास बैङ्कहरूको कर्जा/निक्षेप अनुपातमा सुधार हुँदै २०६५ आषाढ मसान्त र २०६६ आषाढ मसान्तमा यो अनुपात क्रमशः ९१.३४ प्रतिशत तथा ८४.७९ प्रतिशत कायम रहेको छ।

१.१.१० प्रतिफलको स्थिति

२०६४ आषाढ मसान्त, २०६५ आषाढ मसान्त तथा २०६६ आषाढ मसान्तमा विकास बैङ्कहरूले आर्जन गरेको प्रतिफलको स्थिति निम्नानुसार रहेको छ।

(रु. लाखमा)

विवरण	२०६६ आषाढ (१)	२०६५ आषाढ (२)	२०६४ आषाढ (३)	प्रतिशत परिवर्तन	
				(१-२)/(२)	(२-३)/(३)
ब्याज आम्दानी	३,८१,१३	२,४६,५२	१,४५,३०	५४.६०	६९.६६
ब्याज खर्च	२,१८,७१	१,२९,७८	८४,६९	६८.५२	५३.२४
संचालन आम्दानी	४,४९,९८	१,६४,५३	१,५८,८१	१७३.४९	३.६०
खुद नाफा/नोक्सान	१,०५,६१	(३४,४१)	(७१,५९)	-	(५१.९३)

२०६६ आषाढमा विकास बैङ्कहरूको ब्याज आम्दानी गत वर्षको सोही अवधिको तुलनामा ५४.६० प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ३,८१,१३ लाख पुगेको छ। २०६५ आषाढमा यो वृद्धिदर ६९.६६ प्रतिशत रहेको थियो। यसैगरी, २०६६ आषाढ मसान्तमा विकास बैङ्कहरूको कुल ब्याज खर्च गत वर्षको सोही अवधिको तुलनामा ६८.५२ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. २,१८,७१ लाख पुगेको छ। २०६५ आषाढमा ब्याज खर्च गत वर्षको सोही अवधिको तुलनामा ५३.२४ प्रतिशतले बढेको थियो।

विकास बैङ्कहरूले २०६५ आषाढमा कुल १,६४,५३ लाख संचालन आम्दानी गरेकोमा २०६६ आषाढमा संचालन आम्दानी १७३.४९ प्रतिशतले बढ्न गई रु. ४,४९,९८ लाख पुगेको छ। त्यस्तै, २०६४ आषाढ मसान्तमा ७१,५९ लाख खुद नोक्सानमा रहेका विकास बैङ्कहरूको नोक्सानी २०६५ मा रु. ३४,४१ लाखमा भरेको थियो भने २०६६ आषाढ मसान्तमा स्थितिमा अझ सुधार आई विकास बैङ्कहरू रु. १,०५,६१ खुद मुनाफा आर्जन गर्न सफल भएको देखिन्छ।

१.१.११ तरलता

२०६४ आषाढ मसान्त, २०६५ आषाढ मसान्त तथा २०६६ आषाढ मसान्तमा विकास बैंकहरूको कुल तरल सम्पत्ति, कुल निक्षेप तथा तरलता/निक्षेप अनुपात निम्नानुसार रहेको छ।

(रु. लाखमा)

विवरण	२०६६ आषाढ (१)	२०६५ आषाढ (२)	२०६४ आषाढ (३)	प्रतिशत परिवर्तन	
				(१-२)/(२)	(२-३)/(३)
नगद	१,२६,१२	५९,९७	२३,७२	११०.३०	१५२.८२
नेपाल राष्ट्र बैंक मौज्जात	२,५०,९५	२,२६,१२	५२,४६	१०.९८	३३१.०३
अन्य बैंक/वित्तीय संस्थामा रहेको मौज्जात	११,३८,४१	६,७९,०७	२,७९,९०	६७.६४	१४२.६१
सरकारी सुरक्षणपत्रमा लगानी	२९,४३	२०,०१	१२,७४	४७.०७	५७.०६
जम्मा तरल सम्पत्ति	१५,४४,९१	९,८५,१७	३,६८,८२	५६.८१	१६७.११
कुल निक्षेप	४७,९४,७३	२५,५०,८६	१५,१४,८५	८७.९६	६८.३९
तरलता/ कुल निक्षेप (प्रतिशत)	३२.२२	३८.६२	२४.३४		

२०६५ आषाढ मसान्त र २०६६ आषाढ मसान्तमा विकास बैंकहरूको कुल तरल सम्पत्ति अघिल्ला सोही अवधिहरूको तुलनामा क्रमशः १६७.११ प्रतिशत र ५६.८१ प्रतिशतले वृद्धि भई क्रमशः रु. ९,८५,१७ लाख र रु. १५,४४,९१ लाख पुगेको देखिन्छ। २०६४ आषाढ मसान्त र २०६५ आषाढ मसान्तमा विकास बैंकहरूको कुल निक्षेपमा तरलताको अनुपात क्रमशः २४.३४ प्रतिशत तथा ३८.६२ प्रतिशत रहेकोमा २०६६ आषाढ मसान्तमा यो अनुपात ३२.२२ प्रतिशत रहेको छ।

१.२. वित्त कम्पनी ("ग" वर्गका वित्तीय संस्था)

१.२.१ पुँजीकोष

२०६४ आषाढ मसान्त, २०६५ आषाढ मसान्त तथा २०६६ आषाढ मसान्तमा वित्त कम्पनीहरूको पुँजीकोष देहाय बमोजिम रहेको देखिन्छ। (अनुसूची - ५)

(रु. लाखमा)

विवरण	२०६६ आषाढ (१)	२०६५ आषाढ (२)	२०६४ आषाढ (३)	प्रतिशत परिवर्तन	
				(१-२)/(२)	(२-३)/(३)
प्राथमिक पुँजी	१२,६२,१८	४,८९,५५	४,८५,१४	१५७.८२	०.९१
पुँजीकोष	१३,३३,९०	५,४१,२८	५,३८,२७	१४६.४३	०.५६
जोखिम भारित सम्पत्ति	६८,९१,७६	४१,०८,९५	४१,९३,९४	६७.७२	२.०२
प्राथमिक पुँजी/जोखिम भारित सम्पत्ति अनुपात	१८.३१	११.९१	११.५६		
पुँजी कोष/जोखिम भारित सम्पत्ति अनुपात	१९.३६	१३.१७	१२.८३		

वित्त कम्पनीहरूको प्राथमिक पुँजी गत वर्षको सोही अवधिहरूको तुलनामा २०६५ आषाढ तथा २०६६ आषाढमा क्रमशः ०.९१ प्रतिशत तथा १५७.८२ प्रतिशतले बढन गई क्रमशः ४,८९,५५ लाख तथा १२,६२,१८ लाख पुगेको छ भने पुँजीकोष २०६५ आषाढ मसान्तमा गत वर्षको सोही अवधिको तुलनामा ०.५६ प्रतिशतले वृद्धि भएकोमा २०६६ आषाढ मसान्तमा १४६.४३ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १३,३३,९० लाख पुगेको छ। यसैगरी, वित्त

कम्पनीहरूको कुल जोखिम भारित सम्पत्ति २०६५ आषाढ मसान्त तथा २०६६ आषाढ मसान्तमा क्रमशः २.०२ प्रतिशत तथा ६७.७२ प्रतिशतले वृद्धि भई क्रमशः ४१,०८,९५ लाख तथा ६८,९१,७६ लाख पुगेको छ ।

वित्त कम्पनीहरूको कुल जोखिम भारित सम्पत्तिमा प्राथमिक पुँजीको अनुपात २०६४ को ११.५६ प्रतिशत तथा २०६५ आषाढ मसान्तको ११.९१ प्रतिशतबाट बढेर २०६६ आषाढ मसान्तमा १८.३१ प्रतिशत पुगेको छ । यसैगरी, पुँजीकोष अनुपात पनि यी वर्षहरूमा क्रमशः वृद्धि भई २०६४ आषाढ मसान्तको १२.८३ प्रतिशतबाट २०६५ आषाढ मसान्तमा १३.१७ प्रतिशत हुँदै २०६६ आषाढ मसान्तमा १९.३६ प्रतिशत पुग्न गएको छ ।

१.२.२ वित्तीय स्रोत संकलन

२०६४ आषाढ मसान्त, २०६५ आषाढ मसान्त तथा २०६६ आषाढ मसान्तमा वित्त कम्पनीहरूको वित्तीय स्रोत संकलनको स्थिति यस प्रकार रहेको छ ।

(रु. लाखमा)

विवरण	२०६६ आषाढ (१)	२०६५ आषाढ (२)	२०६४ आषाढ (३)	प्रतिशत परिवर्तन	
				(१-२)/(२)	(२-३)/(३)
निक्षेप	५७,०८,१८	४३,०७,८०	३४,३१,३१	३२.५१	२५.५४
सापटी	५,१६,२७	४,०१,३९	३,३६,९०	२८.६२	१९.१४
कुल वित्तीय स्रोत संकलन	६२,२४,४५	४७,०९,१९	३७,६८,२१	३२.१७	२४.९७
प्राथमिक पुँजी	१२,६२,१८	४,८९,५५	४,८५,१४	१५७.८२	०.९१
वित्तीय स्रोत संकलन/प्राथमिक पुँजी अनुपात (गुणा)	५.८४	९.६२	७.७६		

२०६६ आषाढमा वित्त कम्पनीहरूले निक्षेपतर्फ रु. ५७,०८,१८ लाख र सापटीतर्फ रु. ५,१६,२७ लाख गरी जम्मा रु. ६२,२४,४५ लाख वित्तीय स्रोत संकलन गरेको देखिन्छ । २०६६ मा वित्त कम्पनीहरूले गरेको कुल वित्तीय स्रोत संकलन गत वर्षको सोही अवधिको तुलनामा ३२.१७ प्रतिशतले बढी हो । २०६६ आषाढ मसान्तमा वित्त कम्पनीहरूको कुल वित्तीय स्रोत संकलन प्राथमिक पुँजीको ५.८४ गुणा रहेको छ, २०६५ आषाढ मसान्त र २०६४ आषाढ मसान्तमा यो अनुपात क्रमशः ९.६२ गुणा र ७.७६ गुणा रहेको थियो । वित्त कम्पनीहरूबाट संकलित कुल वित्तीय स्रोत यस बैंकको निर्देशनको सीमाभित्र रहेको देखिन्छ ।

१.२.३ कर्जा तथा सापटको वर्गीकरण

२०६४ आषाढ मसान्त, २०६५ आषाढ मसान्त र २०६६ आषाढ मसान्तमा वित्त कम्पनीहरूको कुल कर्जा तथा सापटको संरचना निम्नानुसार रहेको छ ।

(रु.लाखमा)

कर्जा विवरण	२०६६ आषाढ (१)	२०६५ आषाढ (२)	२०६४ आषाढ (३)	प्रतिशत परिवर्तन	
				(१-२)/(२)	(२-३)/(३)
सक्रिय कर्जा	५८,५१,५५	४३,२४,२१	३३,०६,८३	३५.३२	३०.७६
निष्क्रिय कर्जा	१,७१,५६	१,५८,४९	३४,६७,७०	८.३०	(१.५३)
कुल कर्जा तथा सापट	६०,२३,११	४४,८२,६२	३४,६७,७०	३४.३६	२९.२६
निष्क्रिय कर्जा अनुपात (प्रतिशत)	२.८५	३.५३	४.६३		

२०६६ आषाढ मसान्तको वित्त कम्पनीहरूको कुल कर्जा तथा सापट २०६५ आषाढ मसान्तको तुलनामा ३४.३६ प्रतिशतले बढेको देखिन्छ । २०६५ आषाढ मसान्तमा कर्जा तथा सापटको वृद्धिदर २९.२६ प्रतिशत रहेको थियो । २०६५ आषाढ मसान्तमा गत वर्षको सोही अवधिको तुलनामा १.५३ प्रतिशतले घटेको वित्त कम्पनीहरूको

निष्क्रिय कर्जा २०६६ आषाढ मसान्तमा भने ८.३० प्रतिशतले बढेको देखिन्छ । यसैगरी, वित्त कम्पनीहरुबाट प्रवाहित कुल कर्जामा निष्क्रिय कर्जाको अनुपात २०६४ आषाढ मसान्त तथा २०६५ आषाढ मसान्तमा क्रमशः ४.६३ प्रतिशत तथा ३.५३ प्रतिशत रहेकोमा २०६६ आषाढ मसान्तमा अझै कमी आई २.८५ प्रतिशत मा भरेको छ ।

१.२.४ कर्जा नोक्सानी व्यवस्था

२०६४ आषाढ मसान्त, २०६५ आषाढ मसान्त तथा २०६६ आषाढ मसान्तमा वित्त कम्पनीहरुको कर्जा नोक्सानी व्यवस्था देहाय बमोजिम रहेको देखिन्छ ।

(रु. लाखमा)

कर्जा विवरण	२०६६ आषाढ (१)	२०६५ आषाढ (२)	२०६४ आषाढ (३)	प्रतिशत परिवर्तन	
				(१-२)/(२)	(२-३)/(३)
सक्रिय कर्जा नोक्सानी व्यवस्था	६९,७०	४६,८२	४४,९४	४८.८६	४.९८
निष्क्रिय कर्जा नोक्सानी व्यवस्था	१,३१,५९	२,०६,४७	१,८६,६१	३६.२६	१०.६४
कुल कर्जा नोक्सानी व्यवस्था	२,०१,२९	२,५३,२९	२,३१,५५	(२०.५२)	९.३८

२०६६ आषाढमा वित्त कम्पनीहरुको कुल कर्जा नोक्सानी व्यवस्था गत वर्षको सोही अवधिको तुलनामा २०.५२ प्रतिशतले घट्न गई रु. २,०१,२९ लाख कायम रहेको देखिन्छ । यसमध्ये सक्रिय कर्जा नोक्सानी व्यवस्था रु. ६९,७० लाख र निष्क्रिय कर्जा नोक्सानी व्यवस्था रु. १,३१,५९ लाख रहेको देखिन्छ । २०६५ आषाढ मसान्तमा वित्त कम्पनीहरुको कुल कर्जा नोक्सानी व्यवस्था गत वर्षको सोही अवधिको तुलनामा ९.३८ प्रतिशतले बढेको थियो ।

१.२.५ लगानी

२०६४ आषाढ मसान्त, २०६५ आषाढ मसान्त र २०६६ आषाढ मसान्तमा वित्त कम्पनीहरुको लगानी संरचना निम्नानुसार रहेको देखिन्छ ।

(रु. लाखमा)

क्र.सं.	विवरण	२०६६ आषाढ (१)	२०६५ आषाढ (२)	२०६४ आषाढ (३)	प्रतिशत परिवर्तन	
					(१-२)/(२)	(२-३)/(३)
१.	सरकारी सुरक्षण	७८,०१	७१,४१	१,०९,८४	९.२४	(३४.९८)
२.	शेयर तथा डिभेन्चर	४५,१४	३१,२२	५४,९३	४४.५८	(४३.९६)
३.	अन्य लगानी	२०,६५७	२,८३,५४	२,७८,८६	(२७.१४)	१.६७
	जम्मा लगानी	३,२९,७२	३,८६,१७	४,४३,६३	१४.६२	१२.९५

२०६६ आषाढमा वित्त कम्पनीहरुको कुल लगानी २०६५ आषाढ मसान्तको तुलनामा १४.६२ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ३,२९,७२ लाख पुगेको छ । २०६५ आषाढ मसान्तमा वित्त कम्पनीहरुको कुल लगानी गत वर्षको सोही अवधिको तुलनामा १२.९५ प्रतिशतले बढेको थियो । २०६५ आषाढ मसान्तमा क्रमशः ३४.९८ प्रतिशत र ४३.९६ प्रतिशतले घटेको सरकारी सुरक्षण र शेयर तथा डिभेन्चरमा गरिएको लगानी २०६६ आषाढ मसान्तमा क्रमशः ९.२४ प्रतिशत र ४४.५८ प्रतिशतले बढेको देखिन्छ भने २०६५ आषाढ मसान्तमा १.६७ प्रतिशतले बढेको अन्य लगानीमा भने २०६६ आषाढ मसान्तमा २७.१४ प्रतिशतले कमी आएको देखिन्छ ।

१.२.६ जोखिम भारित सम्पत्ति/कुल सम्पत्ति अनुपात

२०६४ आषाढ मसान्त, २०६५ आषाढ मसान्त तथा २०६६ आषाढ मसान्तमा वित्त कम्पनीहरुको

सम्पत्तिको संरचना निम्नानुसार रहेको देखिन्छ ।

(रु. लाखमा)

क्र.सं	विवरण	२०६६ आषाढ (१)	२०६५ आषाढ (२)	२०६४ आषाढ (३)	प्रतिशत परिवर्तन	
					(१-२)/(२)	(२-३)/(३)
१.	कुल सम्पत्ति	८५,३७,४८	६२,५७,४५	४६,५०,०६	३६.४३	३४.५६
२.	जोखिम भारित सम्पत्ति	६८,९१,७६	४१,०८,९५	४१,९३,९४	६७.७२	(२.०२)
३.	जोखिम भारित सम्पत्ति/कुल सम्पत्ति अनुपात	८०.७२	६५.६६	९०.१९		

२०६६ आषाढ मसान्तमा वित्त कम्पनीहरूको कुल सम्पत्ति रु. ८५,३७,४८ लाख पुगेको छ, जुन २०६५ आषाढ मसान्तको रु. ६२,५७,४५ लाखको तुलनामा ३६.४३ प्रतिशतले बढी हो । २०६५ आषाढ मसान्तमा वित्त कम्पनीको कुल सम्पत्ति गत वर्षको सोही अवधिको तुलनामा ३४.५६ प्रतिशतले बढेको थियो ।

२०६६ आषाढ मसान्तमा वित्त कम्पनीहरूको जोखिम भारित सम्पत्ति कुल सम्पत्तिको ८०.७२ प्रतिशत रहेको छ यो अनुपात २०६५ आषाढ मसान्त र २०६४ आषाढ मसान्तमा क्रमशः ६५.६६ प्रतिशत र ९०.१९ प्रतिशत रहेको थियो ।

१.२.७ गैरबैंकिङ्ग सम्पत्ति

२०६४ आषाढ मसान्त, २०६५ आषाढ मसान्त तथा २०६६ आषाढ मसान्तमा वित्त कम्पनीहरूको गैरबैंकिङ्ग सम्पत्तिको अवस्था निम्न बमोजिम रहेको देखिन्छ ।

(रु. लाखमा)

क्र.सं.	विवरण	२०६६ आषाढ (१)	२०६५ आषाढ (२)	२०६४ आषाढ (३)	प्रतिशत परिवर्तन	
					(१-२)/(२)	(२-३)/(३)
१.	गैर-बैंकिङ्ग सम्पत्ति	३०,१५	३८,५३	३५,२९	(२१.७५)	९.१८
३.	कुल सम्पत्ति	८५,३७,४८	६२,५७,४५	४६,५०,०६	३६.४३	३४.५६
५.	गैर-बैंकिङ्ग सम्पत्ति/कुल सम्पत्ति अनुपात	०.३५	०.६२	०.७६		

२०६६ आषाढ मसान्तसम्म वित्त कम्पनीहरूको गैरबैंकिङ्ग सम्पत्ति गत वर्षको सोही अवधिको तुलनामा २१.७५ प्रतिशतले घटेर रु. ३०,१५ लाखमा सिमित रहेको छ, यस्तो सम्पत्ति २०६५ आषाढ मसान्तमा ९.१८ प्रतिशतले वृद्धि भई ३८,५३ लाख पुगेको थियो । त्यसैगरी, गैरबैंकिङ्ग सम्पत्ति र कुल सम्पत्तिबीचको अनुपात विश्लेषण गर्दा २०६४ आषाढ मसान्त र २०६५ आषाढ मसान्तमा कुल सम्पत्तिको क्रमशः ०.७६ प्रतिशत तथा ०.६२ प्रतिशत अंश गैर बैंकिङ्ग सम्पत्तिको रूपमा रहेकोमा २०६६ आषाढ मसान्तमा यो अनुपात ०.३५ प्रतिशतमा सिमित रहेको देखिन्छ ।

१.२.८ कर्जा निक्षेप अनुपात

२०६४ आषाढ मसान्त, २०६५ आषाढ मसान्त तथा २०६६ आषाढ मसान्तमा वित्त कम्पनीहरूको कुल कर्जा तथा सापट, निक्षेप र कर्जा निक्षेप अनुपात निम्नानुसार रहेको देखिन्छ ।

(रु. लाखमा)

विवरण	२०६६ आषाढ (१)	२०६५ आषाढ (२)	२०६४ आषाढ (३)	प्रतिशत परिवर्तन	
				(१-२)/(२)	(२-३)/(३)
कुल निक्षेप	५७,०८,१७	४३,०७,८०	३४,३१,३१	३२.५१	२५.५४
कर्जा तथा सापट	६०,२३,११	४४,८२,६२	३४,६७,७०	३४.३६	२९.२६
कर्जा/निक्षेप अनुपात	१०५.५२	१०४.०६	१०१.०६		

२०६६ आषाढ मसान्तमा वित्त कम्पनीहरूको कुल निक्षेप गत वर्षको सोही अवधिको तुलनामा ३२.५१ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ५७,०८,१७ लाख पुगेको छ । २०६५ आषाढ मसान्तमा कुल निक्षेप वृद्धिदर २५.५४ प्रतिशत रहेको थियो । यसैगरी, २०६६ आषाढ मसान्तमा वित्त कम्पनीहरूको कुल कर्जा तथा सापट गत वर्षको सोही अवधिको तुलनामा ३४.३६ प्रतिशतले बढ्न गई रु. ६०,२३,११ लाख पुगेको छ । २०६५ आषाढ मसान्तमा कर्जा तथा सापटको वृद्धिदर २९.२६ प्रतिशत रहेको थियो । २०६६ आषाढ मसान्तमा वित्त कम्पनीहरूको कर्जा/निक्षेप अनुपात १०५.५२ प्रतिशत रहेको छ । यो अनुपात २०६५ आषाढ मसान्त र २०६४ आषाढ मसान्तमा क्रमशः १०४.०६ प्रतिशत तथा १०१.०६ प्रतिशत रहेको थियो ।

१.२.९ प्रतिफलको स्थिति

२०६४ आषाढ मसान्त, २०६५ आषाढ मसान्त तथा २०६६ आषाढ मसान्तमा वित्त कम्पनीहरूले आर्जन गरेको प्रतिफल निम्नानुसार रहेको देखिन्छ ।

(रु. लाखमा)

विवरण	२०६६ आषाढ (१)	२०६५ आषाढ (२)	२०६४ आषाढ (३)	प्रतिशत परिवर्तन	
				(१-२)/(२)	(२-३)/(३)
व्याज आमदानी	७,०१,२६	४,२६,३७	४,४१,०३	६४.४७	(३.३२)
व्याज खर्च	४,३१,३५	२,४७,३२	२,५६,२१	७४.४१	(३.४७)
संचालन आमदानी	७,७९,२२	४,०५,०३	४,३५,२९	९२.३८	(६.९५)
खुद नाफा/नोक्सान	२,४४,१६	३३,२६	४०६०	६३४.०९	(१८.०७)

२०६६ आषाढमा वित्त कम्पनीहरूको व्याज आमदानी गत वर्षको सोही अवधिको तुलनामा ६४.४७ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ७,०१,२६ लाख रहेको छ । २०६५ आषाढ मसान्तमा व्याज आमदानी ३.३२ प्रतिशतले घटेको थियो । त्यस्तै, २०६६ आषाढ मसान्तमा वित्त कम्पनीहरूको व्याज खर्च गत वर्षको सोही अवधिको तुलनामा ७४.४१ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ४,३१,३५ लाख रहेको छ । वित्त कम्पनीहरूको व्याज खर्च २०६५ आषाढ मसान्तमा ३.४७ प्रतिशतले घटेको थियो ।

वित्त कम्पनीहरूको सञ्चालन आमदानी २०६६ आषाढ मसान्तमा रु. ७,७९,२२ लाख रहेको छ । २०६५ आषाढ मसान्त र २०६४ आषाढ मसान्तमा वित्त कम्पनीहरूको सञ्चालन आमदानी क्रमशः रु. ४,०५,०३ लाख र रु. ४,३५,२९ लाख रहेको थियो । यसैगरी, वित्त कम्पनीहरूको खुद नाफा २०६५ आषाढमा गत वर्षको सोही अवधिको तुलनामा १८.०७ प्रतिशतले ह्रास आई रु. ३३,२६ लाख रहेकोमा २०६६ आषाढ मसान्तमा उल्लेख्य रूपमा अर्थात् ६३४.०९ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. २,४४,१६ लाख पुगेको छ ।

१.२.१० तरलता

२०६४ आषाढ मसान्त, २०६५ आषाढ मसान्त तथा २०६६ आषाढ मसान्तमा वित्त कम्पनीहरूको कुल तरल सम्पत्ति, कुल निक्षेप र कुल निक्षेपमा तरलता अनुपात निम्नानुसार रहेको देखिन्छ ।

(रु. लाखमा)

विवरण	२०६६ आषाढ (१)	२०६५ आषाढ (२)	२०६४ आषाढ (३)	प्रतिशत परिवर्तन	
				(१-२)/(२)	(२-३)/(३)
नगद	६८,९२	५०९३	२५४२	३५.३२	१००.३५
नेपाल राष्ट्र बैंक मौज्जात	२,०६,९८	२८०९६	९२३३	२६.९२	२.३.४३
बैंक तथा बि. संस्था मौज्जात	१३,८५,४२	९९६६०	६९७८३	३९.०९	६९.३९
सरकारी सुरक्षणपत्रमा लगानी	७८,९८	७९४९	१०९८४	९.४८	(३४.९८)
कुल तरल सम्पत्ति	१७,३९,५०	१३९९९०	८४५४२	२४.३३	६५.४९
कुल निक्षेप	५७,०८,९७	४३०७८०	३४३९३९	३२.५९	२५.५४
तरलता/ कुल निक्षेप (प्रतिशत)	३०.४७	३२.४८	२४.६४		

२०६६ आषाढ मसान्तमा वित्त कम्पनीहरूको कुल तरल सम्पत्ति गत वर्षको सोही अवधिको तुलनामा २४.३३ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १७,३९,५० लाख कायम रहेको देखिन्छ। २०६५ आषाढ मसान्तमा कुल तरल सम्पत्ति ६५.४९ प्रतिशतले बढेको थियो। यसैगरी, वित्त कम्पनीहरूको कुल निक्षेपमा तरल सम्पत्तिको अनुपात २०६४ आषाढ मसान्त, २०६५ आषाढ मसान्त र २०६६ आषाढ मसान्तमा क्रमशः २४.६४ प्रतिशत, ३२.४८ प्रतिशत र ३०.४७ प्रतिशत रहेको छ।

१.३. लघुवित्त विकास बैङ्क ("घ" वर्गका वित्तीय संस्था)

२०६६ आषाढ मसान्तसम्ममा यस बैंकबाट १५ वटा लघुवित्त विकास बैङ्कहरू ("घ" वर्गका वित्तीय संस्थाहरू) ले स्वीकृति प्राप्त गरी सञ्चालनमा रहेकोमा यस अवधिमा दुईवटा नयाँ लघुवित्त विकास बैङ्कहरू मिथिला लघु वित्त विकास बैंक (मिति २०६६।१।६) र समिट माइक्रो फाइनेन्स डेभलपमेण्ट बैंक (मिति २०६६।२।६) सञ्चालनमा आएकोले यस वित्तीय विश्लेषणमा समावेश गरिएको छैन। विश्लेषण २०६४ आषाढ, २०६५ आषाढ, र २०६६ आषाढ मसान्तको वित्तीय विवरणहरूमा आधारित छ। (अनुसूची - ५)

१.३.१ पुँजीकोष

२०६४ आषाढ मसान्त, २०६५ आषाढ मसान्त र २०६६ आषाढ मसान्तमा लघुवित्त विकास बैङ्कहरूको पुँजीकोष देहाय बमोजिम रहेको देखिन्छ।

(रु. लाखमा)

विवरण	२०६६ आषाढ (१)	२०६५ आषाढ (२)	२०६४ आषाढ (३)	प्रतिशत परिवर्तन	
				(१-२)/(२)	(२-३)/(३)
प्राथमिक पुँजी	१,८९,६७	१,९९,४८	८६,२८	६२.९६	२९.२९
पुँजीकोष	१,९२,२३	१,९४,०९	९३,९५	६८.६९	२९.३५
जोखिम भारित सम्पत्ति	१९,९९,२५	१०,६६,४७	८,९३,९३	४.९५	१९.३०
प्राथमिक पुँजी/जोखिम भारित सम्पत्ति (प्रतिशत)	९६.२३	१०.४५	९.६५		
पुँजीकोष/जोखिम भारित सम्पत्ति (प्रतिशत) (प्रतिशत)	१७.९७	१०.६९	१०.५९		

२०६५ आषाढ मसान्तमा गत वर्षको सोही अवधिको तुलनामा २९.९९ प्रतिशतले वृद्धि भएको लघुवित्त विकास बैङ्कहरूको प्राथमिक पुँजी २०६६ आषाढ मसान्तमा ६२.९६ प्रतिशतले वृद्धि भई १,८९,६७ लाख पुगेको

छ। यस्तै, २०६५ आषाढको तुलनामा लघुवित्त विकास बैङ्कहरुको पुँजीकोषमा ६८.२१ प्रतिशतले वृद्धि आई १,९२,२३ लाख पुगेको छ। २०६५ आषाढमा पुँजीकोष २१.३५ प्रतिशतले बढेको थियो। लघु वित्त विकास बैङ्कहरुको जोखिम भारित सम्पत्ति गत वर्षको सोही अवधिहरुको तुलनामा २०६५ आषाढ मसान्त र २०६६ आषाढ मसान्तमा क्रमशः १९.३० प्रतिशत तथा ४.९५ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ।

कुल सम्पत्तिमा जोखिम भारित सम्पत्तिको अनुपात समीक्षा वर्षहरुमा क्रमशः बढ्दै गएको देखिन्छ। २०६४ आषाढ मसान्त र २०६५ आषाढ मसान्तमा क्रमशः १०.५१ प्रतिशत र १०.६९ प्रतिशत रहेको जोखिम भारित सम्पत्तिको अनुपात २०६६ आषाढमा बढेर कुल सम्पत्तिको १७.१७ प्रतिशत पुगेको छ।

१.३.२ वित्तीय स्रोत संकलन

२०६४ आषाढ मसान्त, २०६५ आषाढ मसान्त र २०६६ आषाढ मसान्तमा लघुवित्त विकास बैङ्कहरुको कुल वित्तीय स्रोत संकलनको स्थिति देहाय बमोजिम रहेको देखिन्छ।

(रु. लाखमा)

विवरण	२०६६ आषाढ (१)	२०६५ आषाढ (२)	२०६४ आषाढ (३)	प्रतिशत परिवर्तन	
				(१-२)/(२)	(२-३)/(३)
निक्षेप	१,९६,१७	१,५२,३२	१,१०,३०	२८.७८	३८.०९
सापटी	८,९३,३७	८,३७,३६	६,९५,९३	६.६८	२०.३२
कुल वित्तीय स्रोत	१०,८९,५४	९,८९,६८	८,०६,२३	१०.०९	२२.७५
प्राथमिक पुँजी	१,८१,६७	१,११,४८	८६,२८		
वित्तीय स्रोत/प्राथमिक पुँजी (गुणा)	६.००	८.८८	९.३५		

२०६५ आषाढ मसान्तमा लघुवित्त विकास बैङ्कहरुको कुल वित्तीय स्रोत संकलन गत वर्षको सोही अवधिको तुलनामा २२.७५ प्रतिशतले वृद्धि भई रु ९,८९,६८ लाख रहेको थियो भने २०६६ आषाढ मसान्तमा वित्तीय स्रोत संकलन १०.०९ प्रतिशतले वृद्धि भई १०,८९,५४ लाख पुगेको देखिन्छ।

लघुवित्त विकास बैङ्कहरुले आफ्नो प्राथमिक पुँजीको ३० गुणासम्म वित्तीय स्रोत संकलन गर्न सक्ने यस बैङ्कको निर्देशन रहेकोमा २०६६ आषाढ, २०६५ आषाढ र २०६४ आषाढमा संकलित वित्तीय स्रोत प्राथमिक पुँजीको क्रमशः ६.०० गुणा, ८.८८ गुणा र ९.३५ गुणा रहेको देखिन्छ। लघुवित्त विकास बैङ्कहरुको समग्र वित्तीय स्रोत संकलन यस बैङ्कको निर्देशनको सीमा भित्रै रहेको देखिन्छ।

१.३.३ कर्जा तथा सापटको बर्गीकरण

२०६४ आषाढ मसान्त, २०६५ आषाढ मसान्त र २०६६ आषाढ मसान्तमा लघुवित्त विकास बैङ्कहरुको कर्जा तथा सापटको स्थिति देहाय बमोजिम रहेको देखिन्छ।

(रु. लाखमा)

कर्जा विवरण	२०६६ आषाढ (१)	२०६५ आषाढ (२)	२०६४ आषाढ (३)	प्रतिशत परिवर्तन	
				(१-२)/(२)	(२-३)/(३)
सक्रिय कर्जा	८,०४,६१	६८१,६१	५५,२९७	१८.०४	२३.२६
निष्क्रिय कर्जा	१३,५९	३५,८७	३३७३	(६२.११)	६.३४
कुल कर्जा तथा सापट	८,१८,२०	७१७,४८	५८,६७०	१४.०३	२२.२९
निष्क्रिय कर्जा (%)	१.६६	४.९९	५.७४		

२०६६ आषाढ मसान्तमा लघुवित्त विकास बैङ्कहरुको कर्जा तथा सापट रु. ८,१८,२० लाख रहेकोमा

निष्क्रिय कर्जा रु. १३,५९ लाख रहेको देखिन्छ । २०६५ आषाढको तुलनामा २०६६ आषाढमा निष्क्रिय कर्जा ६२.११ प्रतिशतले घटेको देखिन्छ भने सक्रिय कर्जा सोही अवधिमा १८.०४ प्रतिशतले बढेको देखिन्छ । कुल कर्जा तथा सापटमा निष्क्रिय कर्जाको अंश २०६६ आषाढमा १.६६ प्रतिशत रहेको छ । यो अनुपात २०६५ आषाढ र २०६४ आषाढमा क्रमशः ४.९९ प्रतिशत र ५.७४ प्रतिशत रहेको थियो ।

१.३.४ कर्जा नोक्सानी व्यवस्था

२०६४ आषाढ मसान्त, २०६५ आषाढ मसान्त र २०६६ आषाढ मसान्तमा लघुवित्त विकास बैङ्कहरुले कायम गरेको कर्जा नोक्सानी व्यवस्था निम्नानुसार रहेको छ ।

(रु. लाखमा)

विवरण	२०६६ आषाढ (१)	२०६५ आषाढ (२)	२०६४ आषाढ (३)	प्रतिशत परिवर्तन	
				(१-२)/(२)	(२-३)/(३)
सक्रिय कर्जा नोक्सानी व्यवस्था	३४,७०	११,४२	१०,०२	२०३.८५	१३.९७
निष्क्रिय कर्जा नोक्सानी व्यवस्था	१५,१३	३०,११	२६,७५	(४९.७५)	१२.५६
कुल कर्जा नोक्सानी व्यवस्था	४९,८३	४१,५३	३६,७७	१९.९८	१२.९४

२०६५ आषाढमा १३.९७ प्रतिशतले बढेको लघुवित्त विकास बैङ्कहरुको सक्रिय कर्जा नोक्सानी व्यवस्था २०६६ आषाढमा २०३.८५ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ३४,७० लाख पुगेको छ । यसै गरी निष्क्रिय कर्जा नोक्सानी व्यवस्था २०६६ आषाढ मसान्तमा ४९.७५ प्रतिशतले घटेको देखिन्छ । २०६५ आषाढ मसान्तमा भने निष्क्रिय कर्जा नोक्सानी व्यवस्था १२.५६ प्रतिशतले बढेको थियो । २०६५ आषाढ मसान्तमा १२.९४ प्रतिशतले बढेको कुल कर्जा नोक्सानी व्यवस्था २०६६ आषाढमा १९.९८ प्रतिशतले बढेको देखिन्छ ।

१.३.६ जोखिम भारित सम्पत्ति/कुल सम्पत्ति अनुपात

२०६४ आषाढ मसान्त, २०६५ आषाढ मसान्त र २०६६ आषाढ मसान्तमा लघुवित्त विकास बैङ्कहरुको कुल सम्पत्ति एवम् जोखिम भारित सम्पत्तिको अवस्था यस प्रकार रहेको देखिन्छ ।

(रु. लाखमा)

विवरण	२०६६ आषाढ (१)	२०६५ आषाढ (२)	२०६४ आषाढ (३)	प्रतिशत परिवर्तन	
				(१-२)/(२)	(२-३)/(३)
कुल सम्पत्ति	१३,९७,८०	११,७४,६८	९,६०,०४	१८.९९	२२.३५
जोखिम भारित सम्पत्ति	११,१९,२५	१०,६६,४७	८,९३,९३	४.९४	१९.३०
जोखिम भारित सम्पत्ति / कुल सम्पत्ति अनुपात	८०.०७	९०.७९	९३.११		

२०६६ आषाढ मसान्तमा लघुवित्त विकास बैङ्कहरुको कुल सम्पत्ति रु. १३,९७,८० लाख पुगेको छ, जुन २०६५ आषाढ मसान्तको तुलनामा १८.९९ प्रतिशतले बढी हो । २०६५ आषाढ मसान्तमा लघुवित्त विकास बैङ्कहरुको कुल सम्पत्ति २२.३५ प्रतिशतले बढेको थियो । यसैगरी, २०६६ आषाढ मसान्तमा कुल जोखिम भारित सम्पत्ति २०६५ आषाढ मसान्तको तुलनामा ४.९४ प्रतिशतले वृद्धि भई ११,१९,२५ लाख पुगेको छ । २०६५ आषाढमा यो वृद्धिदर १९.३० प्रतिशत रहेको थियो ।

कायम कुल सम्पत्तिमा जोखिम भारित सम्पत्तिको अनुपात २०६६ आषाढ मसान्तमा ८०.०७ प्रतिशत रहेको छ । २०६५ आषाढ मसान्त र २०६४ आषाढ मसान्तमा यो अनुपात क्रमशः ९०.७९ प्रतिशत र ९३.११ प्रतिशत रहेको थियो ।

१.३.७ गैर बैकिङ्ग सम्पत्ति

लघुवित्त विकास बैङ्कहरुको २०६६ आषाढ मसान्तमा गैरबैकिङ्ग सम्पत्ति देखिदैन । २०६५ आषाढ मसान्त तथा २०६४ आषाढ मसान्तमा पनि लघुवित्त विकास बैङ्कहरुको गैरबैकिङ्ग सम्पत्ति शून्य थियो ।

१.३.८ कर्जा/निक्षेप अनुपात

२०६४ आषाढ मसान्त, २०६५ आषाढ मसान्त र २०६६ आषाढ मसान्तमा लघुवित्त विकास बैङ्कहरुको कुल कर्जा, कुल निक्षेप तथा कर्जा/निक्षेप अनुपातको स्थिति निम्नानुसार रहेको देखिन्छ ।

(रु. लाखमा)

विवरण	२०६६ आषाढ (१)	२०६५ आषाढ (२)	२०६४ आषाढ (३)	प्रतिशत परिवर्तन	
				(१-२)/(२)	(२-३)/(३)
कुल निक्षेप	१,९६,१७	१५२३२	११०३०	२८.७८	३८.०९
कुल कर्जा	८,१८,२०	७१७४८	५८६७०	१४.०३	२२.२९
कर्जा/निक्षेप अनुपात	४१७.०९	४७१.०४	५३१.९१		

२०६६ आषाढ मसान्तमा लघुवित्त विकास बैङ्कहरुको कुल निक्षेप गत वर्षको सोही अवधिको तुलनामा २८.७८ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १,९६,१७ लाख पुगेको छ । २०६५ आषाढ मसान्तमा कुल निक्षेप वृद्धिदर ३८.०९ प्रतिशत रहेको थियो । यसैगरी, २०६६ आषाढ मसान्तमा लघुवित्त विकास बैङ्कहरुको कुल कर्जा तथा सापट गत वर्षको सोही अवधिको तुलनामा १४.०३ प्रतिशतले बढ्न गई रु. ८,१८,२० लाख पुगेको छ । २०६५ आषाढ मसान्तमा कर्जा तथा सापटको वृद्धिदर २२.२९ प्रतिशत रहेको थियो । २०६६ आषाढ मसान्तमा लघुवित्त विकास बैङ्कहरुको कर्जा/निक्षेप अनुपात ४१७.०९ प्रतिशत रहेको छ । यो अनुपात २०६५ आषाढ मसान्त र २०६४ आषाढ मसान्तमा क्रमशः ४७१.०४ प्रतिशत तथा ५३१.९१ प्रतिशत रहेको थियो ।

१.३.९ प्रतिफलको स्थिति

लघुवित्त विकास बैङ्कहरुको २०६४ आषाढ, २०६५ आषाढ तथा २०६६ आषाढ मसान्तको व्याज आम्दानी, व्याज खर्च, संचालन आम्दानी तथा खुद नाफा/नोक्सानको स्थिति निम्नानुसार रहेको देखिन्छ ।

(रु. लाखमा)

विवरण	२०६६ आषाढ (१)	२०६५ आषाढ (२)	२०६४ आषाढ (३)	प्रतिशत परिवर्तन	
				(१-२)/(२)	(२-३)/(३)
ब्याज आम्दानी	१,११,८१	८८,८६	८९,२६	२५.८२	(०.४४)
ब्याज खर्च	४७,२५	२९,६७	३७,७२	५९.२५	(२१.३४)
संचालन आम्दानी	१,२१,५८	५१,०७	९२,३५	१३८.०६	(४४.६९)
खुद नाफा/नोक्सान	२१,९८	१४,४३	८,६१	५२.३२	६७.५९

२०६६ आषाढमा लघुवित्त विकास बैङ्कहरुको व्याज आम्दानी रु १,११,८१ लाख रहेको छ, जुन २०६५ आषाढ र २०६४ आषाढमा क्रमशः रु. ८८,८६ लाख, रु ८९,२६ लाख रहेको थियो । त्यस्तै, २०६६ आषाढमा व्याज खर्च रु. ४७,२५ लाख रहेको छ । २०६५ आषाढ र २०६४ आषाढमा व्याज खर्च क्रमशः रु २९,६७ लाख र रु. ३७,७२ लाख रहेको थियो ।

लघुवित्त विकास बैङ्कहरुले २०६६ आषाढमा रु. १,२१,५८ लाख संचालन आम्दानी गरेको देखिन्छ । २०६५ आषाढ र २०६४ आषाढमा लघुवित्त विकास बैङ्कहरुले क्रमशः ५१,०७ लाख र रु. ९२,३५ लाख संचालन आम्दानी गरेको थियो । २०६५ आषाढ मसान्तमा लघुवित्त विकास बैङ्कहरु रु. १४,४३ लाख खुद मुनाफामा रहेकोमा २०६६ आषाढ मसान्तमा ५२.३२ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. २१,९८ लाख खुद मुनाफा कमाउन सक्षम

भएको छ। २०६५ आषाढमा लघुवित्त विकास बैङ्कहरूको खुद मुनाफा ६७.५९ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो।

१.३.१० तरलता

लघुवित्त विकास बैङ्कहरूको २०६४ आषाढ, २०६५ आषाढ तथा २०६६ आषाढ मसान्तको कुल निक्षेप, कुल तरलता तथा निक्षेपमा तरलताको स्थिति निम्नानुसार रहेको देखिन्छ।

(रु. लाखमा)

विवरण	२०६६ आषाढ (१)	२०६५ आषाढ (२)	२०६४ आषाढ (३)	प्रतिशत परिवर्तन	
				(१-२)/(२)	(२-३)/(३)
कुल तरल सम्पत्ति	२,६३,५३	४,२४,०६	३,९५,३९	(३७.८५)	३४.४८
कुल निक्षेप (सापटी बाहेक)	१९६९६	१,५२,३२	१,१०,३०	२८.७८	३८.०९
तरलता/ कुल निक्षेप (प्रतिशत)	१३४.३५	२७८.४०	२८५.८६		

२०६५ आषाढमा ३४.४८ प्रतिशतले बढेको लघुवित्त विकास बैङ्कहरूको कुल तरल सम्पत्तिमा २०६६ आषाढ मसान्तमा ३७.८५ प्रतिशतले ह्रास आई रु. २,६३,५३ लाख पुगेको छ। सापटी बाहेकको यी संस्थाहरूको कुल निक्षेपमा कायम रहेको तरलताको अनुपात २०६६ आषाढ मसान्तमा १३४.३५ प्रतिशत रहेको छ। २०६५ आषाढ मसान्त तथा २०६४ आषाढ मसान्तमा तरलता/निक्षेप अनुपात २७८.४० प्रतिशत र २८५.८६ प्रतिशत रहेको थियो।

१.४. सीमित बैकिङ कारोबार गर्न इजाजत प्राप्त सहकारी संस्थाहरू

२०६६ आषाढ मसान्तसम्म सीमित बैकिङ कारोबार गर्न यस बैकबाट इजाजत प्राप्त १६ वटा सहकारी संस्थाहरूको २०६४ आषाढ मसान्त, २०६५ आषाढ मसान्त तथा २०६६ आषाढ मसान्तको प्राप्त वित्तीय विवरणका आधारमा ती संस्थाहरूको निम्नवमोजिम वित्तीय विश्लेषण गरिएको छ।

१.४.१ कुल सम्पत्ति

सहकारी संस्थाहरूको २०६४ आषाढ, २०६५ आषाढ तथा २०६६ आषाढ मसान्तको कुल सम्पत्ति तथा जोखिम भारित सम्पत्तिको स्थिति निम्नानुसार रहेको देखिन्छ।

(रु. लाखमा)

विवरण	२०६६ आषाढ (१)	२०६५ आषाढ (२)	२०६४ आषाढ (३)	प्रतिशत परिवर्तन	
				(१-२)/(२)	(२-३)/(३)
कुल सम्पत्ति	५,३८,८४	४,२९,९३	३,३९,७९	२७.९५	२३.९३
जोखिम भारित सम्पत्ति	४,४६,९३	३,५५,६९	२,७७,८०	२५.४२	२८.०३
जोखिम भारित सम्पत्ति/ कुल सम्पत्ति	८२.८०	८४.४६	८१.७६		

२०६६ आषाढ मसान्तमा सहकारी संस्थाहरूको कुल सम्पत्ति गत वर्षको सोही अवधिको तुलनामा २७.९५ प्रतिशतले वृद्धि भई ५,३८,८४ लाख रहेको छ। २०६५ आषाढमा गत वर्षको सोही अवधिको तुलनामा कुल सम्पत्ति २३.९३ प्रतिशतले बढ्न गएको थियो। यसैगरी, सहकारी संस्थाहरूको कुल जोखिम भारित सम्पत्ति २०६६ आषाढ मसान्तमा २५.४२ प्रतिशतले वृद्धि भएको देखिन्छ भने २०६५ आषाढको वृद्धिदर २८.०३ प्रतिशत रहेको थियो।

सहकारी संस्थाहरूको कुल सम्पत्तिमा जोखिम भारित सम्पत्तिको अनुपात २०६६ आषाढ मसान्तमा ८२.८० प्रतिशत रहेको देखिन्छ। २०६४ आषाढ मसान्त तथा २०६५ आषाढ मसान्तमा यो प्रतिशत क्रमशः ८१.७६ प्रतिशत र ८४.४६ प्रतिशत रहेको थियो।

१.४.२ पुँजी कोष

सहकारी संस्थाहरूको २०६४ आषाढ, २०६५ आषाढ तथा २०६६ आषाढ मसान्तको प्राथमिक पुँजी, पुँजीकोष तथा जोखिम भारित सम्पत्तिमा प्राथमिक पुँजी तथा पुँजीकोष अनुपातको स्थिति निम्नानुसार रहेको देखिन्छ ।

(रु..लाखमा)

विवरण	२०६६ आषाढ (१)	२०६५ आषाढ (२)	२०६४ आषाढ (३)	प्रतिशत परिवर्तन	
				(१-२)/(२)	(२-३)/(३)
प्राथमिक पुँजी	४२,८४	३२,६३	१९,५७	३१.२९	६६.७३
पुँजीकोष	४६,२१	३७,९०	२१,१३	२१.९२	७९.३६
जोखिम भारित सम्पत्ति	४,४६,१३	३,५५,६९	२,२९,८०	२५.४२	५४.७८
प्राथमिक पुँजी/जोखिम भारित सम्पत्ति अनुपात	९.६०	९.१७	८.५२		
पुँजीकोष/जोखिम भारित सम्पत्ति अनुपात	१०.३६	१०.६५	९.१९		

२०६५ आषाढ मसान्तमा गत वर्षको सोही अवधिको तुलनामा ६६.७३ प्रतिशतले वृद्धि भएको सहकारी संस्थाहरूको प्राथमिक पुँजी २०६६ आषाढ मसान्तमा ३१.२९ प्रतिशतले वृद्धि भई ४२,८४ लाख पुगेको छ । यस्तै, २०६५ आषाढको तुलनामा पुँजीकोषमा २१.९२ प्रतिशतले वृद्धि आई ४६,२१ लाख पुगेको छ । २०६५ आषाढमा पुँजीकोष ७९.३६ प्रतिशतले बढेको थियो । सहकारी संस्थाहरूको जोखिम भारित सम्पत्ति गत वर्षको सोही अवधिहरूको तुलनामा २०६५ आषाढ मसान्त र २०६६ आषाढ मसान्तमा क्रमशः ५४.७८ प्रतिशत तथा २५.४२ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ ।

जोखिम भारित सम्पत्तिमा प्राथमिक पुँजीको अनुपात २०६६ आषाढ मसान्तमा ९.६० प्रतिशत रहेको छ । २०६५ आषाढ तथा २०६४ आषाढ मसान्तमा यो अनुपात क्रमशः ९.१७ प्रतिशत तथा ८.५२ प्रतिशत रहेको थियो । यसैगरी २०६४ आषाढ मसान्तमा ९.१९ प्रतिशत रहेको पुँजीकोष अनुपात २०६५ आषाढ तथा २०६६ आषाढमा क्रमशः १०.६५ प्रतिशत तथा १०.३६ प्रतिशत रहेको छ ।

१.४.३ वित्तीय स्रोत सङ्कलन

सहकारी संस्थाहरूको २०६४ आषाढ, २०६५ आषाढ तथा २०६६ आषाढ मसान्तको कुल वित्तीय स्रोत संकलन तथा प्राथमिक पुँजीसँगको अनुपातको स्थिति निम्नानुसार रहेको देखिन्छ ।

(रु..लाखमा)

विवरण	२०६६ आषाढ (१)	२०६५ आषाढ (२)	२०६४ आषाढ (३)	प्रतिशत परिवर्तन	
				(१-२)/(२)	(२-३)/(३)
निक्षेप	३,८३,४७	३,२१,५१	२,६०,६८	१९.२७	२३.३३
सापटी	२७,८३	२०,६७	१३,९७	३४.६३	४७.९५
कुल वित्तीय स्रोत (निक्षेप+सापटी)	४,११,३०	३,४२,१८	२,७४,६५	२०.१९	२४.५८
प्राथमिक पुँजी	४२,८४	३२,६३	२८,७९	३१.२९	१३.३३
वित्तीय स्रोत/प्राथमिक पुँजी (गुणा)	९.६०	१०.४९	९.५४		

सहकारी संस्थाहरूबाट सङ्कलित कुल वित्तीय स्रोत २०६५ आषाढ मसान्तको तुलनामा २०६६ आषाढ मसान्तमा १९.२७ प्रतिशतले वृद्धि भएको देखिन्छ भने २०६५ आषाढमा गत वर्षको सोही अवधिको तुलनामा

२३.३३ प्रतिशतले बढी वित्तीय स्रोत संकलन गरेको थियो ।

२०६६ आषाढ मसान्तमा सहकारी संस्थाहरूले प्राथमिक पुँजीको ९.६० गुणा वित्तीय स्रोत संकलन गरेको देखिन्छ । २०६५ आषाढ मसान्त र २०६४ आषाढ मसान्तको सहकारी संस्थाहरूको वित्तीय स्रोत संकलन प्राथमिक पुँजीको क्रमशः १०.४९ गुणा र ९.५४ गुणा रहेको थियो ।

१.४.५ तरलता

२०६४ आषाढ, २०६५ आषाढ तथा २०६६ आषाढ मसान्तमा सहकारी संस्थाहरूमा कायम रहेको तरल सम्पत्ति तथा तरल सम्पत्ति/कुल निक्षेप अनुपात निम्न बमोजिम रहेको देखिन्छ ।

(रु..लाखमा)

विवरण	२०६६ आषाढ (१)	२०६५ आषाढ (२)	२०६४ आषाढ (३)	प्रतिशत परिवर्तन	
				(१-२)/(२)	(२-३)/(३)
नगद	८,३०	४,७४	६,५०	७५.११	(२७.०७)
नेपाल राष्ट्र बैङ्क मौज्जात	५,७८	१,३८	१,७४	३१८.८४	(२०.६८)
अन्य बैङ्क मौज्जात	७०,८५	५८,६०	५४,८१	२०.९०	६.९१
सरकारी ऋणपत्र/राष्ट्र बैंक ऋण पत्र	३९	७९	३९	(५०.६३)	१०२.५६
मुद्दति निक्षेप (९० प्रतिशत)	१३,६४	-	-	-	-
जम्मा तरल सम्पत्ति	९८,९६	६५,५१	६३,४४	५१.०६	३.२६
कुल निक्षेप (सापटी बाहेक)	३,८३,४७	३,२१,५१	२,६०,६८	१९.२७	२३.३३
तरल सम्पत्ति/कुल निक्षेप	२५.८१	२०.३८	२४.३४		

२०६६ आषाढ मसान्तमा सहकारी संस्थाहरूको कुल तरल सम्पत्ति गत वर्षको सोही अवधिको तुलनामा ५१.०६ प्रतिशतले वृद्धि भई ९८,९६ लाख पुगेको देखिन्छ । २०६५ आषाढ मसान्तमा यो वृद्धिदर ३.२६ प्रतिशत तथा कुल तरल सम्पत्ति रु. ६५,५१ लाख रहेको थियो ।

सहकारी संस्थाहरूमा रहेको कुल निक्षेपमा कुल तरल सम्पत्तिको अनुपात २०६६ आषाढ मसान्तमा २५.८१ प्रतिशत रहेको देखिन्छ । यो अनुपात २०६५ आषाढ मसान्त र २०६४ आषाढ मसान्तमा क्रमशः २०.८३ प्रतिशत र २४.३४ प्रतिशत रहेको थियो ।

१.४.६ कर्जा निक्षेप अनुपात

सहकारी संस्थाहरूमा २०६४ आषाढ, २०६५ आषाढ तथा २०६६ आषाढ मसान्तमा कायम कुल कर्जा, कुल निक्षेप एवं कर्जा/निक्षेप अनुपात निम्न बमोजिम रहेको देखिन्छ ।

(रु.लाखमा)

विवरण	२०६६ आषाढ (१)	२०६५ आषाढ (२)	२०६४ आषाढ (३)	प्रतिशत परिवर्तन	
				(१-२)/(२)	(२-३)/(३)
कुल कर्जा	३,६०,३५	२,८१,५३	२,२३,१४	२७.९९	२६.१६
कुल निक्षेप	३,८३,४७	३,२१,५१	२,६०,६८	१९.२७	२३.३३
कुल कर्जा/कुल निक्षेप अनुपात	९३.९७	८७.५७	८५.६०		

२०६६ आषाढ मसान्तमा लघुवित्त विकास बैङ्कहरूको कुल कर्जा गत वर्षको सोही अवधिको तुलनामा

२७.९९ प्रतिशतले बढन गई रु. ३,६०,३५ लाख पुगेको छ । २०६५ आषाढ मसान्तमा कर्जा वृद्धिदर २६.९६ प्रतिशत रहेको थियो । यसैगरी, २०६६ आषाढ मसान्तमा सहकारी संस्थाहरूको कुल निक्षेप गत वर्षको सोही अवधिको तुलनामा १९.२७ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ३,८३,४७ लाख पुगेको छ । २०६५ आषाढ मसान्तमा कुल निक्षेप वृद्धिदर २३.३३ प्रतिशत रहेको थियो । २०६६ आषाढ मसान्तमा वित्त कम्पनीहरूको कर्जा/निक्षेप अनुपात ९३.९७ प्रतिशत रहेको छ । यो अनुपात २०६५ आषाढ मसान्त र २०६४ आषाढ मसान्तमा क्रमशः ८७.५७ प्रतिशत तथा ८५.६० प्रतिशत रहेको थियो ।

१.४.७ कर्जा नोक्सानी व्यवस्था

२०६४ आषाढ, २०६५ आषाढ तथा २०६६ आषाढ मसान्तमा सहकारी संस्थाहरूले कायम गरेको कर्जा नोक्सानी व्यवस्था निम्न बमोजिम रहेको देखिन्छ ।

विवरण	२०६६ आषाढ (१)	२०६५ आषाढ (२)	२०६४ आषाढ (३)	प्रतिशत परिवर्तन	
				(१-२)/(२)	(२-३)/(३)
सक्रिय कर्जा नो. व्यवस्था	३,३८	५,२७	१,९४	३५.८६	१७१.६४
निष्क्रिय कर्जा नो. व्यवस्था	११,३४	८,५६	९,५४	३२.४७	१०.२७
कुल कर्जा नोक्सानी व्यवस्था	१४,७२	१३,८३	११,४८	६.४३	२०.४७
कुल कर्जा	३,६०,३५	२,८१,५३	२,२३,१४	२७.९९	२६.९६

(रु.लाखमा)

२०६६ आषाढमा सहकारी संस्थाहरूको कुल कर्जा नोक्सानी व्यवस्था गत वर्षको सोही अवधिको तुलनामा २७.९९ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ३,६०,३५ लाख पुगेको छ । यसमध्ये सक्रिय कर्जा नोक्सानी व्यवस्था रु. ३,३८ लाख र निष्क्रिय कर्जा नोक्सानी व्यवस्था रु. ११,३४ लाख रहेको देखिन्छ । २०६५ आषाढ मसान्तमा सहकारी संस्थाहरूको कुल कर्जा नोक्सानी व्यवस्था गत वर्षको सोही अवधिको तुलनामा २६.९६ प्रतिशतले बढेर रु. २,८१,५३ लाख कायम थियो जसमध्ये सक्रिय कर्जा नोक्सानी व्यवस्था रु. ५,२७ लाख तथा निष्क्रिय कर्जा नोक्सानी व्यवस्था रु. ८,५६ लाख रहेको थियो ।

१.४.८ गैर बैकिङ सम्पत्ति

२०६६ आषाढ मसान्तमा सहकारी संस्थाहरूसंग रहेको गैर बैकिङ सम्पत्ति तथा कुल सम्पत्तिको विवरण निम्नानुसार रहेको छ ।

विवरण	२०६६ आषाढ (१)	२०६५ आषाढ (२)	२०६४ आषाढ (३)	प्रतिशत परिवर्तन	
				(१-२)/(२)	(२-३)/(३)
गैर बैकिङ सम्पत्ति	३,६९	४२५	७१४	(१३.१७)	(४०.४७)
कुल सम्पत्ति	५,३८,८४	४२११३	३३९७९	२७.९५	२३.९३
गैर बैकिङ सम्पत्ति/कुल सम्पत्ति (प्रतिशतमा)	०.६९	१.०१	२.१०		

(रु.लाखमा)

सहकारी संस्थाहरूको गैर बैकिङ सम्पत्ति २०६६ आषाढ मसान्तमा गत वर्षको सोही अवधिको तुलनामा १३.१७ प्रतिशतले घटन गई रु. ३,६९ लाख रहेको देखिन्छ । २०६५ आषाढ मसान्तमा गैर बैकिङ सम्पत्ति ४०.४७ प्रतिशतले घटेको थियो । सहकारी संस्थाहरूको कुल कायम सम्पत्तिमा गैर बैकिङ सम्पत्तिको अनुपात २०६६ आषाढ मसान्तमा ०.६९ प्रतिशत रहेको छ । यो अनुपात २०६४ आषाढ मसान्त तथा २०६५ आषाढ मसान्तमा क्रमशः २.१० प्रतिशत र १.०१ प्रतिशत रहेको थियो ।

२. वार्षिक वित्तीय विवरण प्रकाशन तथा निर्देशन :

यस विभागको सुपरीवेक्षकीय दायराभित्र रहेका निम्न विकास बैंक, वित्त कम्पनी तथा लघु वित्त विकास बैंकहरूलाई आर्थिक वर्ष ०६५/६६ को गैरस्थलगत सुपरीवेक्षण, वाह्य तथा आन्तरिक लेखा परीक्षकको प्रतिवेदनमा औल्याइएका मुख्य मुख्य कैफियतहरूका आधारमा वार्षिक साधारणसभा प्रयोजनका लागि वित्तीय विवरण प्रकाशन गर्न स्वीकृति प्रदान गर्दा दिइएका मुख्य मुख्य निर्देशनहरू देहाय बमोजिम रहेका छन् ।

२.१. विकास बैंक

२.१.१ एस डेभलपमेन्ट बैंक

१. विदेशी विनिमय कारोवारसम्बन्धी जोखिम न्यूनीकरण गर्न आवश्यक संयन्त्र व्यवस्था गर्न ।
२. संचालन जोखिम व्यवस्थापन (Operational Risk Management) सम्बन्धी नीति, कार्यविधि तथा निर्देशिका तर्जुमा गर्न ।
३. नगद संचालन (Treasury Operation) सम्बन्धी निर्देशिका तयार गर्न ।
४. संचालक तथा प्रमुख कार्यकारी अधिकृतको लागि आचारसंहिता तयार गर्न ।
५. वाह्य लेखा परीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरू सुधार गर्न ।

२.१.२ अल्पाइन डेभलपमेन्ट बैंक लिमिटेड

१. कर्जा नीतिमा उल्लिखित अख्तियारी भित्र रही कर्जा प्रवाह गर्न ।
२. लेखा परीक्षण कार्यविधिमा उल्लेख भए बमोजिम सम्पूर्ण शाखा कार्यालयहरूको समेत अनिवार्य रूपमा आन्तरिक लेखापरीक्षण गर्न ।
३. एकल ग्राहक कर्जासम्बन्धी कार्यविधि तर्जुमा गर्नुका साथै कम्प्युटर सफ्टवेयरबाट समेत एकल ग्राहक कर्जा र आपसी सम्बन्ध भएका ग्राहकहरूको विवरण उपलब्ध हुने गरी सफ्टवेयरमा आवश्यक परिमार्जन गर्न ।
४. अर्थव्यवस्थाको एकै क्षेत्रका ग्राहकहरूमा ५ प्रतिशतभन्दा बढी प्रवाह भएको कर्जाको मापन र अनुगमनको कार्यविधि तथा सूचना प्रणालीको व्यवस्था गर्न ।
५. संचालन जोखिम व्यवस्थापन (Operational Risk Management) सम्बन्धी नीति, कार्यविधि तथा निर्देशिका तर्जुमा गर्न ।
६. सर्वसाधारणमा शेयर जारी गर्ने समयावधि सहितको योजना पेश गर्न ।
७. वाह्य लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरू सुधार गर्न ।

२.१.३ दियालो विकास बैंक लिमिटेड बनेपा

१. ग्राहक पहिचान नीति तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्न ।
२. बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०६३ बमोजिम व्यावसायिक विशेषज्ञ संचालक नियुक्त गरी जानकारी दिन ।
३. संस्थाको लागि आवश्यक सूचना प्रविधि, खराब कर्जा असुली, वासलात बाहिरका कारोवार, संचालन जोखिम व्यवस्थापन लगायतका सम्बन्धित निर्देशिका तथा कार्यविधि तर्जुमा गर्न ।
४. स्वीकृत भौगोलिक कार्यक्षेत्र भन्दा बाहिरको धितो लिई प्रवाहित कर्जा कारोवार लाई भुक्तानी अवधि (Maturity Period) वा तोकिएको समय सीमाभित्र समायोजन गरिसक्न ।
५. संस्थालाई आवश्यक पर्ने सम्पूर्ण विवरण प्राप्त हुने गरी कम्प्युटर सफ्टवेयरमा आवश्यक परिमार्जन गर्नुहुन ।
६. सर्वसाधारणमा शेयर जारी गर्ने समयावधि सहितको योजना पेश गर्न ।
७. वाह्य लेखा परीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरू सुधार गर्न ।

२.१.४ भिवोर विकास बैंक लिमिटेड त्रिपुरेश्वर

१. व्यवस्थापन सूचना प्रणाली, कोष व्यवस्थापन निर्देशिका र वित्तीय जोखिम व्यवस्थापनसम्बन्धी कार्यविधि तथा निर्देशिका तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याउन ।

२. निक्षेप स्वीकार गर्दा प्रकाशित व्याजदरमा शून्य दशमलव पाँच प्रतिशत बिन्दुभन्दा बढीले फरक हुने गरी व्याज प्रदान नगर्न ।
३. कर्जाको सावाँ र व्याज अलग अलग लेखांकन गर्न र संस्थाको कम्प्युटर सफ्टवेयर समेत सोही अनुरूप परिमार्जन गर्न ।
४. आपसी सम्बन्ध भएका ग्राहकहरुको समूह पहिचान गर्ने कार्यविधि तय गरी कर्जा नीतिमा समावेश गर्न ।
५. वासलात बाहिरका कारोवारसम्बन्धी नीति तथा निर्देशिका तर्जुमा गर्न ।
६. संचालन तथा बजारसम्बन्धी जोखिमको न्यूनीकरणका लागि नीति तथा निर्देशिकाहरु तर्जुमा गर्न ।
७. कोष सञ्चालन सम्बन्धी निर्देशिका तर्जुमा गर्न ।
८. संचालक तथा प्रमुख कार्यकारी अधिकृतको लागि आचारसंहिता तयार गर्न ।
९. ग्राहक पहिचानसम्बन्धी कार्यविधिको कार्यान्वयन गर्न ।
१०. वाह्य लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरु सुधार गर्न ।

२.१.५ क्लिन ईनर्जी डेभलपमेण्ट बैंक लिमिटेड, काठमाडौं

१. ग्राहक पहिचान नीति अनुरूप ग्राहकको खाता खोल्न तथा खाता संचालन गर्न ।
२. Pre-Matured मुद्दति निक्षेपको सांवा भुक्तानी, व्याज गणना, व्याज भुक्तानी र लेखांकनसम्बन्धी निर्देशिका परिमार्जन गरी सोही अनुरूपमात्र कारोवार गर्न ।
३. कर्जा स्वीकृतिको अख्तियारी एकल व्यक्तिमा मात्र सीमित नगर्नुका साथै स्वीकृत कर्जाको उच्च अधिकारीबाट अनुगमन, निरीक्षण गर्ने व्यवस्था कायम गरी कर्जासम्बन्धी आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली सुदृढ गर्न ।
४. संचालनमा नरहेका निष्क्रिय निक्षेप खाताहरुको संचालन र पहिचानसंग सम्बन्धित कार्यविधि तथा निर्देशिका तर्जुमा गर्न ।
५. आन्तरिक तथा वाह्य लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरु सुधार गर्न ।

२.१.६ महाकाली विकास बैंक लिमिटेड, महेन्द्रनगर

१. स्वीकृत सीमाभित्र रही कर्जा प्रवाह गर्न ।
२. कर्जामा असुल गर्न बाँकी व्याजलाई यस बैंकको निर्देशन बमोजिम लेखांकन गर्न ।
३. आर्थिक प्रशासन नियमावली, लगानी तथा कोष व्यवस्थापनसम्बन्धी नीति र संचालन कार्यविधि तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याउन ।
४. व्यावसायिक विशेषज्ञ संचालकको नियुक्ति गर्न ।
५. आगामी साधारण सभाबाट बैंक तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी ऐन, २०६३ को परिच्छेद-३ को दफा १२ (१) बमोजिम सञ्चालक समितिको गठन गर्न ।
६. वाह्य लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरु सुधार गर्न ।

२.१.७ रेसुङ्गा विकास बैंक लि., तम्घास

१. लगानी नीति, वित्तीय श्रोत संकलन नीति, गैरबैंकिङ्ग सम्पत्ति सकार तथा विक्रीसम्बन्धी व्यवस्था, वासलात बाहिरको कारोवारसम्बन्धी व्यवस्था र आन्तरिक लेखापरीक्षणसम्बन्धी विस्तृत कार्यप्रणाली तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्न ।
२. आर्थिक प्रशासन विनियमावली, २०६४ बमोजिम वार्षिक बजेट तर्जुमा गरी संचालक समितिबाट स्वीकृत गराएर मात्र खर्च गर्न ।
३. कर्मचारी सेवा विनियमावली, २०६४ बमोजिम कर्मचारी नियुक्त गर्न ।
४. संस्थाको कर्जा नीति बमोजिम आवश्यक प्रक्रिया पूरा गरेर मात्र कर्जा प्रवाह गर्न ।
५. नगद संचालनसम्बन्धी नीति तथा निर्देशिका तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्न ।
६. सर्वसाधारणमा शेयर जारी गर्ने समयविधि सहितको योजना पेश गर्न ।
७. वाह्य लेखा परीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरु सुधार गर्न ।

२.१.८ हिमचुली विकास बैंक लिमिटेड बैंक पोखरा

१. यस बैंकको निर्देशन बमोजिम ग्राहक पहिचानसम्बन्धी मार्गदर्शन कार्यान्वयन गर्न ।
२. रकम भुक्तानी गर्दा सबल आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली कायम गर्न ।
३. शाखा कार्यालय संचालनसम्बन्धी नीति, कार्यविधि तथा निर्देशिका तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्न ।
४. कर्जा नीतिमा कर्जा पुनसंरचना तथा विपन्न वर्ग कर्जासम्बन्धी नीति तथा कार्यविधि समावेश गरी अद्यावधिक गर्न ।
५. आवश्यक कागजात संलग्न गरी प्रक्रिया पुऱ्याएर मात्र कर्जा प्रवाह गर्न ।
६. एकीकृत निर्देशन, २०६६ को निर्देशन नं. ८ दफा ५ बमोजिम आन्तरिक लेखापरीक्षकबाट प्रमाणित तथा व्यवस्थापनबाट स्वीकृत लगानी मूल्यांकन विवरण अर्द्धवार्षिक रूपमा पठाउने गर्न ।
७. आन्तरिक लेखापरीक्षणसम्बन्धी विस्तृत कार्य प्रणाली तयार गरी सोको आधारमा समग्र आन्तरिक लेखापरीक्षण गर्न ।
८. लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरु सुधार गर्न ।

२.१.९ पब्लिक डेभपमेण्ट बैंक लि., वीरगञ्ज

१. आन्तरिक लेखापरीक्षणसम्बन्धी विस्तृत कार्यविधि, सूचना प्रविधि तथा बजार जोखिम व्यवस्थापनसम्बन्धी नीति तर्जुमा गर्न ।
२. यस बैंकको निर्देशन बमोजिम ग्राहक पहिचानसम्बन्धी मार्गदर्शन लागु गर्न ।
३. कर्जा प्रवाह गर्दा ऋणीको आयश्रोत लिन, कर्जा प्रवाह गर्नु अगावै कर्जा सूचना लिन तथा distress value को तोकिए बमोजिमको अनुपातसम्म मात्र कर्जा प्रवाह गर्न ।
४. स्वीकृत सीमाभित्र रही कर्जा प्रवाह गर्न ।
५. पुरानो कर्जा चुक्ता गर्ने प्रयोजनका लागि नयां कर्जा प्रवाह गर्ने कार्य नगर्न ।
६. बचत खाता overdrawn गरी कर्जाको किस्ता असुल नगर्न ।
७. संचालक तथा प्रमुख कार्यकारी अधिकृतको लागि छुट्टै आचारसंहिता तयार गर्न ।
८. व्याजदर निर्धारणसम्बन्धी कार्यविधि तर्जुमा गरी लागु गर्न ।
९. ग्राहकबाट खरिद गरिएको चेक रकमलाई यस बैंकको निर्देशन बमोजिम लेखाकन गर्न ।
१०. व्याज तथा हर्जाना मिनाहा गर्ने सम्बन्धी कार्यविधि तय गरी सोही अनुसार आवश्यक कागजातहरु संलग्न गरी निर्णय गरेर मात्र व्याज तथा हर्जाना मिनाहा गर्न ।
११. पुँजीकोषसम्बन्धी विवरणहरु आन्तरिक लेखापरीक्षकबाट प्रमाणित गराई पठाउने गर्न ।
१२. आ.व.०६५/६६ मा कर्जाको बृद्धिदर अत्यधिक रहेकोले सोबाट उत्पन्न हुने जोखिमप्रति सजग रहन ।
१३. कर्जा तथा निक्षेपको अनुपात अधिक रहेकोले यसतर्फ सजग रहन ।
१४. लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरु सुधार गर्न ।

२.१.१० सेवा विकास बैंक लि., बुटवल

१. सर्वसाधारणमा शेयर जारी गर्ने समयावधि सहितको योजना पेश गर्न ।
२. ग्राहक पहिचान कार्यविधि प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्न ।
३. प्रकाशित व्याजदरमा शून्य दशमलव पाँच प्रतिशत बिन्दुभन्दा बढीले फरक हुनेगरी निक्षेपमा व्याज प्रदान नगर्न ।
४. कर्जा प्रवाह गर्दा आवश्यक सम्पूर्ण कागजात संलग्न गर्नुका साथै कर्जा सूचना लिएर मात्र कर्जा प्रवाह गर्न ।
५. आपसी सम्बन्ध भएका ग्राहकहरुको पहिचानसम्बन्धी कार्यविधि तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्न ।
६. प्राथमिक पुँजीको शत प्रतिशत भन्दा बढी एउटै क्षेत्रमा प्रवाहित कर्जाका सम्बन्धमा संचालक समितिबाट अनुमोदन गराई सो को जानकारी यस बैंकमा पठाउन ।
७. कर्मचारीलाई प्रदान गरेको सापटी अन्य सम्पत्ति अन्तर्गत कर्मचारी सापटी शीर्षकमा लेखांकन गर्न ।

८. संस्थागत सुशासनको मर्म विपरीत नियुक्त गरिएका आन्तरिक लेखापरीक्षकलाई हटाई जानकारी दिन ।
९. वाह्य लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरू सुधार गर्न ।

२.१.११ सांग्रिला विकास बैंक लि., पोखरा

१. वासलात बाहिरका कारोवारसम्बन्धी कार्यविधि तर्जुमा गर्न ।
२. कर्जा तथा व्याज असुलीसम्बन्धी निर्देशिका तर्जुमा गर्न ।
३. लगानी तथा कोष व्यवस्थापनसम्बन्धी नीति/कार्यविधि तर्जुमा गर्न ।
४. संचालन निर्देशिका (Operation Manual) तर्जुमा गर्न ।
५. आन्तरिक लेखापरीक्षणसम्बन्धी कार्यविधि तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्न ।
६. ग्राहक पहिचानसम्बन्धी कार्यविधि तर्जुमा गर्न ।
७. वाह्य लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरू सुधार गर्न ।

२.१.१२ मुक्तिनाथ विकास बैंक लि., पोखरा

१. शाखा विस्तार गर्ने क्रममा भएका पुँजीगत खर्चहरू स्थिर सम्पत्तिमा लेखांकन गरी पेशकी (Advance) रकम हिसाव मिलान गर्न ।
२. कर्जा प्रवाह गर्दा सम्पूर्ण कागजात संलग्न गरी आवश्यक प्रक्रिया पूरा गरेर मात्र कर्जा प्रवाह गर्न ।
३. कार्य संचालन निर्देशिका (Operational Manual) तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्न ।
४. ग्राहक पहिचानसम्बन्धी कार्यविधि तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्न ।
५. बैंक तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा १२ (२) अनुसार व्यावसायिक विशेषज्ञ संचालक नियुक्त गर्न ।
६. आन्तरिक लेखापरीक्षणसम्बन्धी कार्यविधि तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्न ।
७. एउटै ग्राहक वा आपसी सम्बन्ध भएका ग्राहकहरूको अभिलेख तयार गरी पठाउने गर्न ।
८. २५ लाख वा सो भन्दा बढीको कर्जाको त्रैमासिक विवरण कर्जा सूचना केन्द्रमा पठाउने गर्न ।
९. कुल कर्जा समावेश गरी जोखिम भारित सम्पत्तिको निर्धारण गर्न ।
१०. कर्मचारी नियमावलीमा व्यवस्था गरेर मात्र कर्मचारीहरूलाई सापटी तथा पेशकी सुविधा प्रदान गर्ने व्यवस्था गर्न ।
११. आ.व.०६५/६६ मा कर्जाको वृद्धिदर अत्यधिक रहेकोले सोबाट उत्पन्न हुने जोखिमप्रति सजग रहन ।
१२. वाह्य लेखा परीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरू सुधार गर्न ।

२.१.१३ नेपाल डेभलपमेण्ट एण्ड इम्प्लायमेण्ट प्रमोशन बैंक लिमिटेड, कमलादी

१. आवश्यक कागजात संलग्न गरी प्रक्रिया पुऱ्याएर मात्र कर्जा प्रवाह गर्न तथा प्रवाहित कर्जाको सदुपयोगिता निरीक्षण गर्न ।
२. वासलात बाहिरका कारोवारसम्बन्धी नीति तथा कार्यविधि तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्न ।
३. बैंक तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा १२ (२) अनुसार व्यावसायिक विशेषज्ञ संचालक नियुक्त गर्न ।
४. एकीकृत निर्देशन, २०६६ को निर्देशन नं. १५ बमोजिम प्रकाशित व्याजदरमा शून्य दशमलव पाँच प्रतिशत बिन्दुभन्दा बढीले फरक हुनेगरी निक्षेपमा व्याज प्रदान नगर्न ।
५. नियमित रुपमा स्थिर सम्पत्तिको भौतिक परीक्षण गरी अभिलेख अद्यावधिक गर्न ।
६. आन्तरिक तथा वाह्य लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरू सुधार गर्न ।

२.१.१४ निलगिरी विकास बैंक लि., बेनी

१. सर्वसाधारणका लागि छुट्टाडिएको शेयर शीघ्र जारी गर्ने व्यवस्था गर्न ।
२. वासलात बाहिरका कारोवारहरूसम्बन्धी नीति तथा निर्देशिका तर्जुमा गर्न ।
३. कार्यसंचालन निर्देशिका (Operation Manual) तर्जुमा गर्न ।

४. ग्राहक पहिचानसम्बन्धी नीति तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्न ।
५. ऋणीका सम्बन्धमा आवश्यक कागजात सबै लिनुका साथै सम्पूर्ण प्रक्रिया पूरा गरेर मात्र कर्जा प्रवाह गर्ने गर्न ।
६. उच्च कर्जा निक्षेप अनुपातबाट संस्थामा आईपर्न सक्ने जोखिमप्रति सजग रहन ।
७. बाह्य लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरु सुधार गर्न ।

२.१.१५ मितेरी डेभलपमेण्ट बैंक लि., धरान

१. ऋणीका सम्बन्धमा आवश्यक लिनुका साथै सम्पूर्ण प्रक्रिया पूरा गरेर मात्र कर्जा प्रवाह गर्ने गर्न ।
२. बैंक तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा २३ को उपदफा (१) बमोजिम संचालक समितिको बैठक बस्न ।
३. ग्राहक पहिचान कार्यविधि तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्न ।
४. बजार जोखिम व्यवस्थापनसम्बन्धी नीति तर्जुमा गर्न ।
५. आन्तरिक लेखापरीक्षण कार्यविधि तथा सम्पत्ति दायित्व व्यवस्थापन नीति तर्जुमा गर्न ।
६. नियन्त्रण तथा सन्तुलन कायम रहने गरी ढुकुटी संचालनको अख्तियारी प्रदान गर्न ।
७. आ.व.०६५/६६ मा संस्थाको कर्जाको बृद्धिदर अत्यधिक रहेकोले सोबाट उत्पन्न हुने जोखिमप्रति सजग रहन ।
८. बाह्य लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरु सुधार गर्न ।

२.१.१६ रारा विकास बैंक लि., वीरेन्द्रनगर

१. वासलात बाहिरका कारोवारसम्बन्धी निर्देशिका तर्जुमा गर्न ।
२. लगानी नीति तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्न ।
३. ग्राहक पहिचानसम्बन्धी निर्देशिका तर्जुमा गर्न ।
४. विपन्न वर्ग कर्जासम्बन्धी अभिलेख उपयुक्त किसिमले राख्न ।
५. व्यावसायिक विशेषज्ञ सञ्चालक नियुक्त गरी जानकारी दिन ।
६. बाह्य लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरु सुधार गर्न ।

२.१.१७ राइजिङ्ग डेभलपमेण्ट बैंक लिमिटेड गैडाकोट

१. बैंक तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा १२ अनुसार व्यावसायिक विशेषज्ञ संचालक नियुक्त गर्न ।
२. एउटा ग्राहक वा आपसी सम्बन्ध भएका ग्राहकहरुको अभिलेख अर्द्धवार्षिक रुपमा तयार गरी यस बैंकमा पठाउने गर्न ।
३. प्रकाशित व्याजदरमा शून्य दशमलव पाँच प्रतिशत बिन्दुभन्दा बढीले फरक हुनेगरी निक्षेपमा व्याज प्रदान नगर्न ।
४. यस बैंकको निर्देशन अनुसार ग्राहक पहिचान मार्गदर्शनको कार्यान्वयन गर्न ।
५. आवश्यक कागजात संलग्न गरी प्रक्रिया पुऱ्याएर मात्र कर्जा प्रवाह गर्न ।
६. वीमाङ्क रकमको सीमा ननाघ्ने गरी ढुकुटीमा नगद मौज्जात कायम गर्न ।
७. व्यवस्थापन सूचना प्रणालीसम्बन्धी नीति, वासलात बाहिरका कारोवारसम्बन्धी कार्यविधि तर्जुमा गर्नुका साथै विपन्न वर्ग कर्जासम्बन्धी नीतिगत तथा प्रक्रियागत व्यवस्थालाई कर्जा नीतिमा स्पष्ट उल्लेख गर्न ।
८. अर्थव्यवस्थाको एकै क्षेत्रमा ५० प्रतिशतभन्दा बढी प्रवाह भएको कर्जाको मापन र अनुगमनको कार्यविधि तथा सूचना प्रणालीको व्यवस्था गर्न ।
९. यस बैंकको मिति २०६६।७।५ को स्थलगत निरीक्षण प्रतिवेदनको निर्देशन अनुरूप यस बैंकबाट संस्थापक शेयरधनीका रुपमा वैधानिक स्वीकृति नपाइसकेका व्यक्तिहरुबाट समेत जम्मा भएको रकम रु. ३,९६,३० हजार सण्डी क्रेडिटर्स हिसावमा देखाइएको र पुँजीकोष गणना गर्ने प्रयोजनको लागि उक्त सण्डी क्रेडिटर्समा रहेको रकमलाई समेत समावेश गरी गणना गरेको हुँदा उक्त पुँजीकोष गणना गर्दा समावेश गरेको उक्त

रकमलाई पुँजीकोष तालिकामा समावेश नगरी संशोधित पुँजीकोष तालिका प्रकाशन गर्न ।
१०.लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरु सुधार गर्न ।

२.१.१८ अरनिको डेभलपमेण्ट बैंक लि., धुलिखेल

१. मसलन्द मौज्दातको रेकर्ड अद्यावधिक गर्न साथै स्थिर सम्पत्तिको वीमा, भौतिक परीक्षण र सांकेतिकरण गरी अद्यावधिक गर्न ।
२. लेखापरीक्षण समितिको संयोजक श्री दिलसुन्दर श्रेष्ठ कर्जा समितिको पनि सदस्य रहनु भएकोले संस्थागत सुशासनको दृष्टिकोणबाट अनुपयुक्त देखिएको हुँदा कर्जा समितिको सदस्यमा नरहने व्यवस्था गरी सोको जानकारी दिन ।
३. Distressed मूल्य, पुरानो सवारी साधनको हायरपचेज कर्जा, धितो मूल्यांकनको स्पष्ट आधारहरु तथा धितोको मूल्य र कर्जा प्रवाह जस्ता विषयहरु स्पष्ट र विस्तृत रुपमा उल्लेख गरी कर्जा नीति अद्यावधिक गर्न ।
४. सम्पूर्ण प्रक्रियाहरु पूरा गरी आवश्यक कागजातहरु अनिवार्य रुपमा लिएर मात्र कर्जा प्रवाह गर्न ।
५. रु. १० लाखभन्दा बढीको धितो मूल्यांकन सूचिकृत मूल्यांकनकर्ताबाट गराउन तथा शेयर कर्जाको हकमा शेयर खरिद विक्रीसम्बन्धी तथा बजार मूल्य खुल्ने कागजात संलग्न गर्न ।
६. वासलात बाहिरका कारोवार तथा कार्यसंचालन निर्देशिका तर्जुमा गरी सोको जानकारी यस बैंकलाई दिन ।
७. यस बैंकको ग्राहक पहिचान मार्गदर्शन अनुरूप सम्पूर्ण प्रक्रिया पुऱ्याई निक्षेप खाता संचालन गर्न ।
८. प्राथमिक पुँजीको शत प्रतिशत भन्दा बढी अर्थव्यवस्थाको एउटै क्षेत्रमा प्रवाहित कर्जाका सम्बन्धमा संचालक समितिबाट वार्षिक रुपमा निर्णय गराई सोको जानकारी यस बैंकमा पठाउने गर्न ।
९. व्यक्तिगत/संस्थागत जमानीमा कर्जा प्रदान गर्दा यस बैंकको निर्देशन बमोजिम ऋणीको व्यक्तिगत जमानी रकम बराबरको अन्य कसैको दावी नलाग्ने सम्पत्तिको विवरण अनिवार्य रुपमा लिने गर्न ।
१०. यस बैंकको एकीकृत निर्देशन, २०६६ निर्देशन नं. ८ बुँदा ३ बमोजिम जनरल इन्सुरेन्स कम्पनीमा लगानी गरे बराबरको रकम लगानी समायोजन कोष खडा गर्न ।
११. यस बैंकमा पठाउनु पर्ने वित्तीय विवरणहरु तोकिएको समयभित्र पठाउने गर्न ।
१२. बाह्य लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरु सुधार गर्न ।

२.१.१९ कन्ट्री डेभलपमेण्ट बैंक लि., वनेपा

१. शेयरहोल्डरहरुको रजिष्टर कायम गरी विवरण अद्यावधिक गर्न ।
२. ऋणीको आयश्रोत पुष्टि हुने प्रमाणित कागजातहरु, लेखापरीक्षण गरिएको वित्तीय विवरण, कर चुक्ता प्रमाणपत्र, व्यक्तिगत धनजमानी दिनेको व्यक्तिगत विवरण र सम्पत्तिको विवरण, PAN/VAT प्रमाण पत्र, कर्जा सूचना आदि आवश्यक सम्पूर्ण कागजातहरु लिई प्रक्रिया पुऱ्याएर मात्र कर्जा प्रवाह गर्न ।
३. यस बैंकको ग्राहक पहिचान मार्गदर्शन अनुरूप निक्षेप खाता खोल्दा आवश्यक कागजातहरु लिने गर्न तथा खाता बन्द गर्दा ग्राहकको दस्तखत नमूना रुजु गर्न ।
४. चेक बुक जारी गर्दा चेक प्राप्त स्लिपमा कम्पनीको छाप लगाउने र ग्राहकको दस्तखत गराउने, बुझ्ने/बुझाउने रजिष्टर कायम गरी चेकबुक जारी गर्न र चेक जारी गर्दा तथा रकम भुक्तानी गर्दा खातावालाको दस्तखत रुजु गर्न ।
५. वार्षिक बजेटको सीमाभन्दा वास्तविक खर्च बढी भएको अवस्थामा सम्बन्धित Authority बाट स्वीकृत/अनुमोदन गराउने गर्न ।
६. व्यवस्थापन सूचना प्रणालीसम्बन्धी नीति तर्जुमा गर्न ।
७. कर्जा निक्षेप अनुपात अत्यधिक (११५.३१ प्रतिशत) रहेकोले त्यसबाट उत्पन्न हुने कर्जा तथा तरलता जोखिमप्रति सजग रहन ।
८. शेयरधनीहरुबाट अग्रिम जम्मा भएको रकमलाई पुँजी समायोजन कोषमा लेखांकन गर्न ।
९. यस बैंकको एकीकृत निर्देशन, २०६६ को निर्देशन नं. ३ को दफा ११ बमोजिम क्षेत्रगत कर्जासम्बन्धी

निर्देशनको पालना गर्न तथा क्षेत्रगत कर्जा सघनता जोखिम न्यूनीकरण गर्न ।

१०. स्थिर सम्पत्ति रजिष्टर अद्यावधिक गर्न ।

११. कर्जा प्रवाह गर्नु पूर्व कर्जा सूचनाकेन्द्रबाट अनिवार्यरूपमा कर्जा सूचना लिने गर्न ।

१२. ऋणीको तर्फबाट बीमा पोलिसी नवीकरण गर्दा तिरिने बीमा प्रिमियम रकमलाई सम्बन्धित ऋणीको ऋण खातामा नै खर्च लेख्ने गर्न ।

१३. लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरू सुधार गर्न ।

२.१.२० भार्गव विकास बैंक लिमिटेड नेपालगञ्ज

१. कर्जा प्रवाह गर्दा कर्जा सूचना लिन, ऋणीको आयश्रोत विश्लेषण गर्न तथा आवश्यक कागजातहरू संलग्न गरी प्रक्रिया अनुरूप मात्र कर्जा प्रवाह गर्न ।

२. वासलात बाहिरका कारोवारसम्बन्धी छुट्टै निर्देशिका तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्न ।

३. शाखा कारोवारको Reconciliation विवरण तयार गर्न ।

४. आपसी सम्बन्ध भएका ग्राहकहरूको पहिचान हुने गरी व्यवस्थापन सूचना प्रणालीलाई अद्यावधिक गर्न ।

५. संचालन जोखिमसम्बन्धी निर्देशिका तर्जुमा गर्नुका साथै जोखिम व्यवस्थापनसम्बन्धी समिति समेत गठन गर्न ।

६. आन्तरिक लेखा परीक्षणसम्बन्धी विस्तृत कार्यप्रणाली तर्जुमा गर्न ।

७. लगानीसम्बन्धी निर्देशिका तर्जुमा गर्न ।

८. कर्जा असुलीसम्बन्धी नीति तथा निर्देशिका तर्जुमा गर्न ।

९. यस बैंकको निर्देशन अनुसार Gap Analysis गरी तरलता तथा व्याजदर जोखिम न्यूनीकरण गर्न ।

१०. ग्राहक पहिचानसम्बन्धी कार्यविधि तर्जुमा गर्न ।

११. प्रवन्धपत्र तथा नियमावलीमा व्यवस्था गरेर मात्र संचालकहरूलाई पारिश्रमिक तथा अन्य सुविधा प्रदान गर्न ।

१२. संस्थाको निष्क्रिय कर्जाको अनुपात अत्यधिक वृद्धि भएकोले यसबाट उत्पन्न हुने जोखिमप्रति सजग रहन तथा कर्जा असुलीतर्फ सक्रिय रहन ।

१३. संस्थाको कर्जाको वृद्धिदर अत्यधिक रहेकोले यसबाट उत्पन्न हुने जोखिम प्रति सजग रहन ।

१४. लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरू सुधार गर्न ।

२.१.२१ काष्ठमण्डप डेभलपमेण्ट बैंक लि., न्यूरोड

१. निक्षेप खाता खोल्दा ग्राहक पहिचान नीति बमोजिम आवश्यक कागजात लिन ।

२. कर्जालाई सम्बन्धित शीर्षकमा लेखांकन गर्न ।

३. निक्षेपमा व्याज प्रदान गर्दा प्रकाशित व्याजदरमा ०.५ प्रतिशत भन्दा बढीले थपघट नगर्न ।

४. अर्थतन्त्रको एउटै क्षेत्रमा प्राथमिक पुँजीकोषको शतप्रतिशतभन्दा बढी कर्जा प्रवाह भएको अवस्थामा यस बैंकको निर्देशन बमोजिम सञ्चालक समितिबाट वार्षिक रूपमा अनुमोदन गराई यस बैंकमा पठाउन ।

५. कर्जा प्रवाह तथा नवीकरण गर्दा अनिवार्य रूपमा कर्जा सूचना लिने गर्न ।

६. धितोस्वरूप लिइएका सुरक्षणको बीमा गर्न तथा बीमा अवधि समाप्त भएका सुरक्षणको समयमै नवीकरण गर्न ।

७. स्थिर सम्पत्ति खरिद गर्दा आर्थिक प्रशासन विनियमावलीको पालना गर्न ।

८. घर जग्गा खरिद गर्दा बैंकको तर्फबाट सार्वजनिक सूचना जारी गरी प्रतिस्पर्धी खरिद प्रक्रिया अवलम्बन गर्न ।

९. स्थिर सम्पत्तिको यस वर्षको ह्यासकट्टी रकम र नाफा नोक्सान हिसावमा खर्च लेखेको ह्यास कट्टी रकम फरक परेकोले उक्त रकम हिसाव मिलान गरी यस बैंकलाई जानकारी दिन ।

१०. यस बैंकको एकीकृत निर्देशन २०६६ को निर्देशन नं ४ को बुँदा नं. १० बमोजिम स्थगन कर दायित्व लेखांकन गरी सोही बमोजिम समायोजन गर्न ।

११. आपसी सम्बन्ध भएका ग्राहकहरूको पहिचान गर्ने आवश्यक कार्यविधि तर्जुमा गरी कर्जा नीति तथा निर्देशिकामा समावेश गर्न ।
१२. संचालक, कार्यकारी प्रमुख तथा कर्मचारी र निजहरूको स्वार्थ रहेको सम्बन्धित फर्म तथा कम्पनीहरूको पहिचान गर्ने सम्बन्धमा आवश्यक कार्यविधि तर्जुमा गर्न ।
१३. संचालक श्री कृष्णप्रसाद ज्ञवालीको स्वामित्वमा रहेको Advance Money Transfer Company संग व्यावसायिक कारोवार गरेको सम्बन्धमा स्पष्ट पार्न ।
१४. वाह्य लेखा परीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरू सुधार गर्न ।

२.१.२२ कन्काई विकास बैंक लिमिटेड, दमक

१. युवा स्वरोजगार कोषमा जम्मा भएको रकम यस बैंकको इ.प्रा. निर्देशन नं. १७/०६६ को निर्देशन नं. ११ बमोजिम कर्जा तथा सापट शीर्षकमा लेखांकन तथा वर्गीकरण गरी सोही अनुसार कर्जा नोक्सानी व्यवस्था समेत गर्न ।
२. आवश्यक सम्पूर्ण कागजातहरू लिई प्रक्रिया अनुरूप मात्र कर्जा प्रवाह गर्न ।
३. कर्जा प्रवाह गर्दा अंशियार सदस्यहरूको मञ्जुरीनामा अनिवार्य रूपमा लिने गर्न ।
४. वासलात बाहिरको कारोवारसम्बन्धी निर्देशिका तयार गर्न ।
५. आन्तरिक लेखा परीक्षण समितिलाई सक्रिय बनाई सोको काम कारवाही प्रभावकारी बनाउनुका साथै आन्तरिक लेखा परीक्षणसम्बन्धी कार्यविधि तयार गर्न ।
६. लगानी सम्बन्धी नीति तर्जुमा गर्न ।
७. ग्राहक पहिचान कार्यविधि पूर्णरूपमा पालना गर्न ।
८. संस्थाको कर्जाको वृद्धिदर अत्यधिक (१०७.६७ प्रतिशत) रहेकोले यसबाट उत्पन्न हुने तरलता तथा कर्जा जोखिमप्रति सजग रहन ।
९. लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरू सुधार गर्न ।

२.१.२३ तिनाउ विकास बैंक लि., बुटवल

१. कर्जा प्रवाह गर्दा कर्जा सूचना लिन, धितोको बीमा गर्न, ऋणीको आम्दानीको श्रोतको पर्याप्त विश्लेषण गरी तथा आवश्यक कागजात संलग्न गरी प्रक्रिया पुऱ्याएर निर्धारित कार्यक्षेत्र भित्र मात्र कर्जा प्रवाह गर्न ।
२. स्वीकृत सीमाभन्दा बढी कर्जा प्रवाह नगर्न ।
३. कर्जा असुली प्रणालीमा सुधार गरी भाका नाघेका कर्जा चुक्ता गराउन प्रभावकारी पहल गर्न ।
४. एकीकृत निर्देशन २०६६ निर्देशन नं. ३ को बुँदा ११ बमोजिम क्षेत्रगत कर्जा सघनता जोखिम अनुगमन र नियन्त्रण गर्न पर्याप्त आन्तरिक नीति नियमको तर्जुमा गर्न साथै प्राथमिक पुँजीको शत प्रतिशतभन्दा बढी अर्थव्यवस्थाको एउटै क्षेत्रमा प्रवाहित गर्ने/नगर्ने सम्बन्धमा संचालक समितिबाट वार्षिक रूपमा अनुमोदन गराई सोको जानकारी यस बैंकमा पठाउन ।
५. एकीकृत निर्देशन २०६६ निर्देशन नं.३ को बुँदा ७ बमोजिम आपसी सम्बन्ध भएका ग्राहकको विवरण अर्द्धवार्षिक रूपमा तयार गरी यस बैंकमा पठाउन ।
६. विद्यमान शेयरहोल्डरहरूको छुट्टै रजिष्टर खडा गरी उनीहरूको लगत राख्न तथा संचालकहरूको छुट्टाछुट्टै फाइल खडा गरी निजहरूको व्यक्तिगत विवरणहरू अद्यावधिक गर्न ।
७. बैंक तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा १२ (१) बमोजिम संचालक समिति गठन गर्न ।
८. एकीकृत निर्देशन, २०६६ को निर्देशन नं. ६ को बुँदा ५ बमोजिम संस्थाको लेखापरीक्षण समितिलाई क्रियाशील बनाउन ।
९. स्थिर सम्पत्तिको वार्षिक रूपमा भौतिक परीक्षण र बीमा गर्न ।
१०. लगानी नीति, वासलात बाहिरको कारोवारसम्बन्धी निर्देशिका, संचालन निर्देशिका, आन्तरिक लेखापरीक्षण निर्देशिका र ग्राहक पहिचान निर्देशिका तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याउन ।
११. नियमावलीमा उल्लेख गरेर मात्र अध्यक्ष तथा संचालकहरूलाई बैठक भत्ता तथा अन्य सुविधा प्रदान गर्न ।
१२. संस्थाको निष्क्रिय कर्जाको वृद्धि अत्यधिक रहेकोले यसबाट उत्पन्न हुने जोखिमप्रति सजग रहन तथा कर्जा

असुलीतर्फ सक्रिय रहन ।

१३.संस्थाको कर्जा निक्षेप अनुपात अत्यधिक (१०८.३८) रहेकोले यसबाट उत्पन्न हुने कर्जा तथा तरलता जोखिमप्रति सजग रहन ।

१४.जनरल इन्स्योरेन्स कम्पनीमा गरेको लगानी वापत लगानी समायोजन कोषमा जम्मा गरेको रकम संस्था सूचिकृत नभएसम्म अन्यत्र उपयोग नगर्न ।

१५.लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरु सुधार गर्न ।

२.१.२४ वेष्टर्न डेभलपमेण्ट बैंक लि., घोराही

१. नियमावलीमा उल्लेख गरेर मात्र अध्यक्ष तथा संचालकहरुलाई बैठक भत्ता तथा अन्य सुविधा प्रदान गर्न ।

२. एउटा ग्राहक वा आपसी सम्बन्ध भएका ग्राहकहरुको अभिलेख तयार गरी यस बैंकमा पठाउन ।

३. अर्थव्यवस्थाको कुनै एउटा क्षेत्रमा प्राथमिक पुँजीको शतप्रतिशतभन्दा बढी कर्जा प्रवाह भएकोमा संचालक समितिबाट सो सम्बन्धमा वार्षिकरूपमा निर्णय तथा अनुमोदन गरी जानकारी दिन तथा क्षेत्रगत कर्जा जोखिम नियन्त्रण तथा कर्जा सघनता अनुगमन गर्न आन्तरिक नीति नियमको व्यवस्था गर्न ।

४. कर्जा प्रवाह तथा नवीकरण गर्नु पूर्व अनिवार्य रूपमा कर्जा सूचना लिने गर्न तथा धितोको वीमा गर्न ।

५. फर्म दर्ता प्रमाण पत्र, स्थायी लेखा नम्बर प्रमाण पत्र, आय विवरण, जग्गाधनी प्रमाणपूजा, प्रमिशरी नोट, चार किल्ला प्रमाणित पत्र लगायतका आवश्यक कागजातहरु अनिवार्य रूपमा लिई सम्पूर्ण प्रक्रिया पुऱ्याएर मात्र कर्जा प्रवाह गर्न ।

६. व्यापारिक एवं औद्योगिक प्रकृतिका कर्जामा परियोजना लिई सोको विस्तृत विश्लेषण गरेर मात्र कर्जा प्रवाह गर्न ।

७. कर्जा अपलेखन नीति, लगानी नीति, सम्पत्ति दायित्व व्यवस्थापन नीति, सूचना प्रविधि नीति र वासलात बाहिरका कारोवारसम्बन्धी नीति तथा निर्देशिका तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याउन ।

८. सण्डी डेटर्स हिसावमा रहेका पुराना बक्यौता रकमलाई राफसाफ पार्न ।

९. बैंक मौज्दातको मासिकरूपमा रिकर्न्सिलियसन गर्न ।

१०. यस बैंकको ग्राहक पहिचान मार्गदर्शन बमोजिम निक्षेप खाता खोल्दा आवश्यक कागजातहरु अनिवार्य रूपमा लिने गर्न ।

११. युवा स्वरोजगार कोषमा जम्मा भएको रकम यस बैंकको इ. प्रा. निर्देशन नं. १७/०६६ को निर्देशन नं. ११ बमोजिम कर्जा तथा सापट शीर्षकमा लेखांकन तथा वर्गीकरण गरी सोही अनुसार कर्जा नोक्सानी व्यवस्था समेत गर्न ।

१२. बाह्य लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरु सुधार गर्न ।

२.१.२५ अन्नपूर्ण विकास बैंक, बनेपा

१. यस बैंकको निर्देशन अनुरूप आपसी सम्बन्ध भएका ग्राहकहरुको विवरण अद्यावधिक गर्न ।

२. अन्तर शाखा हिसाब मिलान नियमित रूपमा समयमै सम्पन्न गर्न ।

३. व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (MIS) नीति तयार गरी लागु गर्न ।

४. यस बैंकको निर्देशन अनुरूप अनिवार्य रूपमा कर्जा सूचना लिएर मात्र कर्जा प्रवाह गर्न ।

५. कर्जा प्रवाह गर्दा आवश्यक सम्पूर्ण कागजातहरु लिएर मात्र कर्जा प्रवाह गर्न ।

६. अविलम्ब व्यावसायिक विशेषज्ञ संचालक नियुक्त गरी जानकारी दिन ।

७. लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरु सुधार गर्न ।

२.१.२६. बागेश्वरी विकास बैंक लिमिटेड, नेपालगंज, बाँके

१. कर्जा प्रवाह गर्नु पूर्व सम्पूर्ण कागजात तथा प्रक्रिया पुऱ्याई कर्जा प्रवाह गर्न ।

२. कतिपय कर्जाहरुमा धितोको वीमा समयमा नै नवीकरण गरेको नदेखिएकोले समयमा वीमा नवीकरण गर्न ।

३. कर्जा भुक्तानी तालिका तयार गरी दुवै पक्षको सहीछाप गरी सम्बन्धित कर्जा फाइलमा राख्ने व्यवस्था मिलाउन हुन ।

४. धितोको मूल्याङ्कन आधिकारिक मूल्याङ्कनकर्ताद्वारा मात्र गराउने व्यवस्था मिलाउन ।
५. कर्जा सूचना केन्द्रबाट साख सूचना प्राप्त भएपछि मात्र कर्जा प्रवाह गर्न ।
६. बैंकले ऋणीको कर्जा तिर्ने क्षमताको विश्लेषण तथा ऋणीले घोषणा गरेको आयको स्रोत प्रमाणित हुने कागजात लिन ।
७. यस बैंकको निर्देशन बमोजिम ग्राहक पहिचान मार्गदर्शन पूर्ण पालना गर्न ।
८. बैंक तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा १२ को उपदफा २ बमोजिमका विशेषज्ञ संचालक नियुक्त गर्न ।
९. कर्जा पुनरतालिकीकरण/पुनरसंरचना गर्दा यस बैंकको निर्देशन बमोजिम गर्न ।
१०. लेखापरीक्षकले औल्याएका कैफियतहरु सुधार गर्न ।

२.१.२७ भृकुटी डेभलपमेण्ट बैंक लिमिटेड, बुटवल

१. यस बैंकको निर्देशन विपरीत निक्षेपमा प्रकाशित व्याजदर भन्दा ०.५० प्रतिशतले बढी हुनेगरी व्याज प्रदान नगर्न संचालक समितिको ध्यानाकर्षण गराउन ।
२. यस बैंकको निर्देशन अनुसार बचत खातामा त्रैमासिक रुपमा व्याज प्रदान गर्न ।
३. ऋणीको कर्जा तिर्ने क्षमताको विश्लेषण तथा ऋणीले घोषणा गरेको आयको स्रोत प्रमाणित हुने कागजात लिन तथा परियोजनाको विश्लेषण गरेर मात्र कर्जा प्रवाह गर्न ।
४. बैंकिङ्ग मूल्य र मान्यता भित्र रही चेकको भुक्तानी गर्ने व्यवस्था मिलाउनको साथै ग्राहक पहिचान मार्गदर्शन प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयन गर्न ।
५. आपसी सम्बन्ध भएका व्यक्ति, कम्पनी वा समूहहरुको पहिचानको लागि उपयुक्त कार्यविधि अवलम्बन गर्न ।
६. प्रस्तावित बोनश शेयर तथा कर प्रयोजनको लागि प्रस्तावित नगद लाभांश नाफा नोक्सान बाँडफाँड हिसाबमा अलग अलग देखाई वित्तीय विवरणमा समायोजन गर्न ।
७. यथाशीघ्र व्यावसायिक विशेषज्ञ संचालक नियुक्त गरी जानकारी दिन ।

२.१.२८ विराटलक्ष्मी विकास बैंक लिमिटेड, विराटनगर

१. यस बैंकको निर्देशन अनुरूप अनिवार्य रुपमा कर्जा सूचना लिएर मात्र कर्जा प्रवाह गर्न ।
२. निष्क्रिय कर्जाको वृद्धिदर उच्च रहेकोले सो घटाउनेतर्फ आवश्यक पहल गर्न तथा कर्जाको वृद्धिदर उच्च रहेको देखिएकोले त्यसबाट उत्पन्न हुने जोखिमप्रति सजग रहन ।
३. कर्जा प्रवाह गर्दा आवश्यक सम्पूर्ण कागजातहरु लिई आवश्यक प्रक्रिया पूरा गरी कर्जा प्रवाह गर्न ।
४. कतिपय खातामा व्याज गणना गर्दा System मा देखिएको कमजोरी अविलम्ब सुधार गर्न ।
५. खाता संचालन गर्दा ग्राहक पहिचानसम्बन्धी मार्गदर्शन अनुरूपका प्रक्रियाहरु पूर्णरुपमा पालना गर्न ।
६. स्थिर सम्पत्तिको भौतिक परीक्षण गरी अभिलेख अद्यावधिक गर्न ।
७. संचालक पुरस्कार वापत छुट्याइएको रकम वितरण नगरी संचिति नाफामा जम्मा गर्न ।
८. लेखापरीक्षकले औल्याएका कैफियतहरु सुधार गर्न ।

२.१.२९ एक्सेल डेभलपमेण्ट बैंक लिमिटेड, बिर्तामोड

१. जोखिम व्यवस्थापन गर्न प्रभावकारी संयन्त्रको विकास गर्न ।
२. कर्जा प्रवाह गर्दा आवश्यक सम्पूर्ण कागजातहरु लिई आवश्यक प्रक्रिया पूरा गरी कर्जा प्रवाह गर्न तथा वीमायोग्य धितोको अनिवार्य रुपमा वीमा गर्न ।
३. एकीकृत निर्देशन, २०६६ बमोजिम ग्राहक पहिचान मार्गदर्शनको पूर्ण रुपमा कार्यान्वयन गर्न ।
४. बैंक तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा १२ को उपदफा १ र २ बमोजिमका संचालकहरु नियुक्त गर्न ।
५. कर्मचारी सापटीका सम्बन्धमा कर्मचारी विनियमावलीमा स्पष्ट नीतिगत एवम् प्रक्रियागत व्यवस्था गरेर मात्र कर्मचारीहरुलाई सापटी प्रदान गर्न ।
६. निष्क्रिय कर्जाको वृद्धिदर उच्च रहेकोले सो घटाउनेतर्फ आवश्यक पहल गर्न तथा कर्जाको वृद्धिदर उच्च

रहेको देखिएकोले त्यसबाट उत्पन्न हुने जोखिमप्रति सजग रहन ।

७. Call In Advance रकमलाई अन्य दायित्व शीर्षकमा देखाइएकोमा पुँजी समायोजन कोषमा लेखाङ्कन गरी वित्तीय विवरण समायोजन गर्न ।
८. अनिवार्य मौज्जात विवरण लगायत यस बैंकमा पठाउने अन्य वित्तीय विवरणहरु तोकिएको समयमा पठाउने व्यवस्था मिलाउन ।
९. आन्तरिक तथा बाह्य लेखापरीक्षकले औल्याएका कैफियतहरु सुधार गर्ने तथा त्यस्ता कैफियतहरु पुनः दोहोरिन नदिई कार्यान्वयन पक्षलाई प्रभावकारी बनाउन ।

२.१.३० गण्डकी विकास बैंक लिमिटेड, पोखरा

१. यस बैंकको एकीकृत निर्देशन बमोजिम लगानी पुनरावलोकन गर्न साथै लगानी नीति र कार्यविधि समेत तर्जुमा गर्न ।
२. संस्थाले Disaster Recovery योजना तथा सूचना प्रविधि नीति तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्न ।
३. युवा तथा साना व्यवसायी स्वरोजगार कोषको नाममा आफ्नै संस्थास्थित खातामा रकम जम्मा गर्न ।
४. संस्थाले विपन्न वर्ग कर्जा लगानी नीति तथा विपन्न वर्ग कर्जासम्बन्धी कार्यविधि तर्जुमा गर्न ।
५. कर्जा प्रवाह गर्दा आवश्यक सम्पूर्ण कागजातहरु लिई आवश्यक प्रक्रिया पूरा गरी कर्जा प्रवाह गर्न तथा वीमायोग्य धितोको अनिवार्य रुपमा वीमा गर्न ।
६. संस्थाको लेखापरीक्षण समितिलाई प्रभावकारी बनाउन ।
७. निष्क्रिय कर्जाको वृद्धिदर उच्च रहेकोले सो घटाउनेतर्फ आवश्यक पहल गर्न तथा कर्जाको वृद्धिदर उच्च रहेको देखिएकोले त्यसबाट उत्पन्न हुने जोखिमप्रति सजग रहन ।
८. लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरु सुधार गर्न ।

२.१.३१ गौरीशंकर डेभलपमेण्ट बैंक लिमिटेड, कावासोती

१. हालसम्म के कति कारणले गर्दा सर्वसाधारणमा शेयर जारी नगरेको हो सो सम्बन्धमा स्पष्ट गर्नको साथै सो बारेमा भएको कार्य प्रगतिको जानकारी दिन ।
२. यस बैंकको निर्देशन विपरीत निक्षेपमा प्रकाशित ब्याजदर भन्दा ०.५० प्रतिशतले बढी हुनेगरी व्याज प्रदान नगर्न संचालक समितिको ध्यानाकर्षण गराउन ।
३. अविलम्ब सूचना प्रविधि नीति तथा ग्राहक पहिचानसम्बन्धी मार्गदर्शन तयार गरी लागु गर्न ।
४. प्रवन्धपत्र, नियमावली तथा नीति निर्देशिकामा भएका परिवर्तनहरुलाई समावेश गरी नीति निर्देशिका अद्यावधिक गर्न ।
५. वीमाको सीमा भित्र रही नगद व्यवस्थापन गर्नको साथै नगद कारोवार गर्दा हुने जोखिम कम गर्न आवश्यक उपाय अवलम्बन गर्न ।
६. स्थिर सम्पत्तिहरुको भौतिक परीक्षण गरी रजिष्टर अद्यावधिक गर्न ।
७. कर्जा प्रवाह गर्नु पूर्व सम्पूर्ण कागजात तथा प्रक्रिया पुऱ्याई कर्जा प्रवाह गर्न ।
८. आइन्दा यस बैंकको निर्देशन बमोजिमका विवरणहरु तोकिएको समय भित्र यस बैंकमा पठाउन ।
९. बैंक तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा १२ को उपदफा १ मा भएको व्यवस्था बमोजिम संचालक समिति गठन गरी जानकारी दिन ।
१०. आर्थिक वर्ष २०६५/६६ मा कर्जाको वृद्धिदर उच्च रहेको देखिएकोले त्यसबाट उत्पन्न हुने जोखिमप्रति सजग रहन ।
११. सम्पत्ति तथा दायित्व व्यवस्थापनप्रति ध्यान दिनुको साथै सम्पत्ति तथा दायित्वको भुक्तानी अवधि मिलान नहुने (Maturity Mismatch) अवस्थाको जोखिमतर्फ सजग रहन ।
१२. बैंक तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा १२ को उपदफा २ बमोजिम व्यावसायिक विशेषज्ञ संचालक नियुक्त गर्न ।
१३. लेखापरीक्षकले औल्याएका कैफियतहरु सुधार गर्न ।

२.१.३२ गोर्खा डेभलपमेन्ट बैंक लिमिटेड, पुतलीसडक

१. निक्षेपमा देखिएको अधिकेन्द्रित जोखिम कम गर्न अविलम्ब आवश्यक रणनीति अवलम्बन गर्न तथा उच्च कर्जा/निक्षेप अनुपात घटाउनेतर्फ पहल गर्न ।
२. जोखिम व्यवस्थापन गर्न प्रभावकारी संयन्त्रको विकास गर्न ।
३. कम्पनी ऐन २०६३, को दफा १६४ को उपदफा १ बमोजिमको लेखापरीक्षण समिति गठन गरी समितिलाई प्रभावकारी बनाउन ।
४. कर्जा प्रवाह गर्दा आवश्यक सम्पूर्ण कागजातहरू लिई आवश्यक प्रक्रिया पूरा गरी कर्जा प्रवाह गर्न तथा वीमायोग्य धितोको अनिवार्य रूपमा वीमा गर्न ।
५. एकीकृत निर्देशन, २०६६ बमोजिम ग्राहक पहिचान मार्गदर्शनको पूर्ण रूपमा कार्यान्वयन गर्न ।
६. निष्क्रिय कर्जाको वृद्धिदर उच्च रहेकोले सो घटाउनेतर्फ आवश्यक पहल गर्न तथा कर्जाको वृद्धिदर उच्च रहेको देखिएकोले त्यसबाट उत्पन्न हुने जोखिम प्रति सजग रहन ।
७. कुल कर्जाको अधिकांश अंश रियल स्टेट कर्जा रहेकोले उक्त क्षेत्रको कर्जा घटाउनेतर्फ व्यवस्थापनले समयमा नै ध्यान पुर्याउन ।
८. सम्पत्ति तथा दायित्व व्यवस्थापनप्रति ध्यान दिनुको साथै सम्पत्ति तथा दायित्वको भुक्तानी अवधि मिलान नहुने (Maturity Mismatch) अवस्थाको जोखिमतर्फ सजग रहन ।
९. युवा तथा साना व्यवसायी स्वरोजगार कोषको रकमलाई विपन्न वर्ग कर्जा शीर्षक अन्तर्गत राख्न ।
१०. बैंक तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा १२ को उपदफा २ बमोजिम व्यावसायिक विशेषज्ञ संचालक नियुक्त गर्न ।
११. लेखापरीक्षकले औल्याएका कैफियतहरू सुधार गर्न ।

२.१.३३ इन्फ्रास्ट्रक्चर डेभलपमेन्ट बैंक लिमिटेड, बनेपा

१. स्थिर सम्पत्तिको लगत राखी नियमित रूपमा स्थिर सम्पत्तिको भौतिक परीक्षण गर्ने व्यवस्था मिलाउन ।
२. कर्जा प्रवाह गर्दा आवश्यक सम्पूर्ण कागजातहरू लिई आवश्यक प्रक्रिया पूरा गरी कर्जा प्रवाह गर्न तथा वीमायोग्य धितोको अनिवार्य रूपमा वीमा गर्न ।
३. कार्यालयको कामको सिलसिलामा दिइएको पेशकी नियमानुसार तोकिएको समय भित्र असुल उपर गर्न ।
४. यस बैंकको निर्देशन विपरीत हुने गरी अब उप्रान्त कार्यक्षेत्रभन्दा बाहिर गई कर्जा प्रवाह नगर्न संचालक समितिको ध्यानाकर्षण गराउन ।
५. यस बैंकको एकीकृत निर्देशन बमोजिमका प्रक्रियाहरू पूरा गरेर मात्र कर्जा पुनरतालिकीकरण र पुनरसंरचना गर्न ।
६. एकीकृत निर्देशन नम्बर २ को (६) विपरीत कार्य नगर्न संस्थाको व्यवस्थापनलाई सजग गराउन ।
७. एकीकृत निर्देशन, २०६६ बमोजिम ग्राहक पहिचान मार्गदर्शनको पूर्ण रूपमा कार्यान्वयन गर्न ।
८. प्रचलित बैकिङ्ग मूल्य र मान्यता भित्र रही खाताबाट रकम भुक्तानी गर्ने व्यवस्था मिलाउन ।
९. संस्थागत सुशासनको मर्म विपरीत नहुने गरी लेखापरीक्षण समिति गठन गर्न ।
१०. यस बैंकको निर्देशन बमोजिमका विवरणहरू तोकिएको समयभित्र यस बैंकमा पठाउन ।
११. बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा १२ को उपदफा २ बमोजिम व्यावसायिक विशेषज्ञ संचालक नियुक्त गर्न ।
१२. लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरू सुधार गर्न ।

२.१.३४ मनकामना डेभलपमेन्ट बैंक लि., हेरिटेज प्लाजा

१. संस्थामा रहेको निष्क्रिय कर्जा घटाउन आवश्यक रणनीतिक योजना तर्जुमा गरी न्यूनतम सीमाभित्र ल्याउन ।
२. अविलम्ब सर्वसाधारणमा शेयर जारी गरी यस बैंकलाई जानकारी दिन ।
३. कर्जा अपलेखन नीति र लगानी नीति तयार गरी कार्यान्वयन गर्नु हुनको साथै ग्राहक पहिचान कार्यविधिको

पूर्ण पालना गर्न ।

४. यस बैंकको निर्देशन अनुरूप आन्तरिक लेखापरीक्षण निर्देशिका तयार गरी नियमित रूपमा आन्तरिक लेखापरीक्षण गर्नु हुनको साथै आन्तरिक लेखा परीक्षण समितिलाई प्रभावकारी बनाउन ।
५. कर्जा प्रवाह गर्दा कर्जा नीतिमा उल्लेख भएको व्यवस्थाको प्रतिकूल हुने गरी कर्जा प्रवाह नगर्न ।
६. ऋण प्रदान गर्दा ऋणीको आयश्रोत प्रमाणित गर्ने कागजातहरूको अध्ययन गरी ऋण तिर्ने क्षमता तथा परियोजनाको विश्लेषण गरेर मात्र कर्जा प्रवाह गर्न ।
७. व्यावसायिक विशेषज्ञ संचालक यथाशीघ्र नियुक्त गरी जानकारी दिन ।
८. लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरू सुधार गर्न ।

२.१.३५ नारायणी डेभलपमेण्ट बैंक लिमिटेड, सौराहा चोक

१. स्थिर सम्पत्तिको लगत राखी नियमित रूपमा भौतिक परीक्षण गर्ने व्यवस्था मिलाउन ।
२. ग्राहक पहिचानसम्बन्धी नीति पूर्ण रूपमा कार्यान्वयनमा ल्याउन ।
३. यस बैंकको निर्देशन बमोजिम आपसी सम्बन्ध भएका ग्राहकहरूको विवरण अद्यावधिक गर्न ।
४. ऋणीहरूको वित्तीय अवस्थाको विश्लेषण गरेर मात्र कर्जा प्रवाह गर्न ।
५. शेयरको धितोमा प्रवाहित कर्जाको यस बैंकको निर्देशन बमोजिम अनुगमन गर्ने व्यवस्था मिलाउन ।
६. बैंक तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा १२ को उपदफा २ बमोजिम व्यावसायिक विशेषज्ञ संचालक नियुक्त गर्न ।
७. लेखापरीक्षकले औल्याएका कैफियतहरू सुधार गर्न ।

२.१.३६ पश्चिमाञ्चल डेभलपमेण्ट बैंक लिमिटेड, बुटवल

१. यस बैंकको निर्देशन विपरीत निक्षेपमा प्रकाशित ब्याजदर भन्दा ०.५० प्रतिशतले बढी हुने गरी ब्याज प्रदान नगर्न ।
२. संस्थापकलाई दिएको पेशकी अविलम्ब असुल गर्न तथा बिना उद्देश्य पेशकी नदिन र पेशकी हिसाब मिलान गर्न ।
३. कारोबारहरूको लेखांकन गर्दा सो कारोबारलाई समर्थन गर्ने आवश्यक कागजातहरू (Supporting Documents) लिएर मात्र लेखांकन गर्न ।
४. ऋणीहरूको वित्तीय अवस्थाको विश्लेषण गरेर मात्र कर्जा प्रवाह गर्न ।
५. प्रचलित बैकिङ्ग मूल्य र मान्यताभित्र रही चेकको भुक्तानी गर्ने व्यवस्था मिलाउनको साथै यस बैंकको निर्देशन अनुरूप ग्राहक पहिचान मार्गदर्शन प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्न ।
६. उच्च कर्जा निक्षेप तथा कुल निक्षेपको तुलनामा तरल सम्पत्तिमा कमीको कारणबाट उत्पन्न हुने तरलता जोखिमप्रति समयमा नै ध्यान पुऱ्याउन ।
७. निष्क्रिय कर्जामा भएको वृद्धि घटाउन आवश्यक रणनीति अवलम्बन गर्न ।
८. सम्पत्ति तथा दायित्व व्यवस्थापनप्रति ध्यान दिनुको साथै सम्पत्ति तथा दायित्वको भुक्तानी अवधि मिलान नहुने (Maturity Mismatch) अवस्थाको जोखिमतर्फ सजग रहन ।
९. यथाशीघ्र व्यावसायिक विशेषज्ञ संचालक नियुक्त गरी जानकारी दिन ।
१०. लेखापरीक्षकले औल्याएका कैफियतहरू सुधार गर्न ।

२.१.३७ पशुपति विकास बैंक लिमिटेड, बनेपा

१. कार्यक्षेत्रभन्दा बाहिर प्रदान भएको कर्जामा शत प्रतिशत कर्जा नोक्सानी व्यवस्था गरी वित्तीय विवरणमा समायोजन गर्न ।
२. बैंक तथा वित्तीयसंस्था सम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा १२ मा भएको व्यवस्था अनुसार संचालक समिति अविलम्ब गठन गरी जानकारी दिन ।
३. यस बैंकको निर्देशन अनुरूप पुनरसंरचना र पुनरतालिकीकरण गरिएको कर्जामा कर्जा नोक्सानी व्यवस्था गर्न ।

४. संस्थामा रहेको उच्च कर्जा/निक्षेप अनुपात घटाउनेतर्फ आवश्यक पहल गर्न ।
५. आर्थिक वर्ष २०६५/६६ मा कुल कर्जा र खराब कर्जाको वृद्धिदर उच्च रहेकोले त्यसबाट उत्पन्न हुने जोखिमप्रति सजग रहन ।
६. यस बैंकको निर्देशन विपरीत निक्षेपमा प्रकाशित ब्याजदर भन्दा ०.५० प्रतिशतले बढी हुने गरी व्याज प्रदान नगर्न संचालक समितिको ध्यानाकर्षण गराउन ।
७. कर्मचारीहरुलाई दिइएको तलब पेशकी नियमानुसार तोकिएको समय भित्र असुल उपर गर्न ।
८. नयाँ खाता खोल्दा आवश्यक सम्पूर्ण कागजातहरु संलग्न गर्नुको साथै KYC निर्देशिकाको पूर्ण रुपमा पालना गर्न ।
९. कर्जा प्रवाह गर्दा आवश्यक सम्पूर्ण कागजातहरु लिएर मात्र कर्जा प्रवाह गर्न ।
१०. स्थिर सम्पत्तिको दर्ता कित्ताव अद्यावधिक गर्नको साथै नियमित रुपमा भौतिक परीक्षण गर्ने व्यवस्था मिलाउन ।
११. आपसी सम्बन्ध भएका ग्राहकहरुको विवरण अद्यावधिक गरी यस बैंकको निर्देशन अनुरूप यस बैंकमा पठाउन ।
१२. यथाशीघ्र व्यावसायिक विशेषज्ञ संचालक नियुक्त गरी जानकारी दिन ।
१३. लेखापरीक्षकले औल्याएका कैफियतहरु सुधार गर्न ।

२.१.३८ सहयोगी विकास बैंक जनकपुरधाम

१. यस बैंकको निर्देशन बमोजिम मुद्दति निक्षेपमा गरेको लगानीलाई जोखिम भार प्रदान गरी वित्तीय विवरण समायोजन गर्न ।
२. कर्जा प्रवाह गर्दा आवश्यक सम्पूर्ण कागजातहरु लिएर मात्र कर्जा प्रवाह गर्न ।
३. ऋणीको वित्तीय अवस्थाको विश्लेषण गरेर मात्र कर्जा प्रवाह गर्न ।
४. स्थायी सम्पत्तिको अभिलेख व्यवस्थित रुपमा अद्यावधिक गर्न ।
५. वीमायोग्य धितो सम्पत्तिहरुको वीमा नवीकरण समय भित्रै गर्न ।
६. अन्तरशाखा हिसाव मिलान समय भित्र गर्ने व्यवस्था मिलाउन ।
७. लेखापरीक्षकले औल्याएका कैफियतहरु सुधार गर्न ।

२.१.३९ सानिमा विकास बैंक नागपोखरी

१. २०६६ आषाढ मसान्तको वित्तीय विवरणको लेखा सम्बन्धी टिप्पणीमा विक्री नभएको हकप्रद शेयर उल्लेख गर्नको साथै सोको लागि छुट्टयाएको प्रस्तावित वोनश शेयर तथा नगद लाभांशको रकम समेत खुलाई वित्तीय विवरण प्रकाशन गर्न ।
२. न्यूनतम पुँजीकोष कायम नगरेको वित्तीय संस्थामा राखेको मुद्दति निक्षेपमा यस बैंकको निर्देशन अनुरूप जोखिम भार प्रदान गरी वित्तीय विवरण समायोजन गर्न ।
३. निक्षेप एकाग्रतामा देखिएको जोखिम कम गर्न आवश्यक रणनीति तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्न ।
४. विपन्न वर्गमा प्रवाहित कर्जाको यस बैंकको निर्देशन अनुरूप अनुगमन तथा निरीक्षण गर्ने व्यवस्था मिलाउन ।
५. कानुनी लिखत लगायतका अन्य कागजातहरुको वार्षिक रुपमा नियमित भौतिक परीक्षण गर्नको साथै त्यस्ता कागजातहरु सुरक्षित तवरले ढुकुटी भित्र राख्न ।
६. स्थिर सम्पत्तिको दर्ता कित्ताव अद्यावधिक गर्न ।
७. लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरु सुधार गर्न ।

२.१.४० सिद्धार्थ डेभलपमेण्ट बैंक लिमिटेड, बुटवल

१. यस बैंकको निर्देशन विपरीत निक्षेपमा प्रकाशित ब्याजदर भन्दा ०.५ प्रतिशतभन्दा बढी हुने गरी व्याज प्रदान नगर्न ।
२. ऋणी तथा जमानी बस्नेको वित्तीय अवस्थाको विश्लेषण गरेर मात्र कर्जा प्रवाह गर्न ।

३. स्थिर सम्पत्ति खरिद गर्दा अनिवार्य रूपमा आर्थिक प्रशासन नियमावलीमा गरिएको व्यवस्थाको पालना गर्न ।
४. आन्तरिक लेखापरीक्षण कार्यविधि अनुसार आन्तरिक लेखापरीक्षण गर्न तथा आन्तरिक लेखापरीक्षणलाई प्रभावकारी बनाउन ।
५. संस्था संचालन कार्यविधि तथा ग्राहक पहिचान मार्गदर्शन तयार गरी कार्यान्वयन गर्न ।
६. यथाशीघ्र व्यावसायिक विशेषज्ञ संचालक नियुक्त गरी जानकारी दिन ।
७. लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरु सुधार गर्न ।

२.१.४१ शुभेच्छा विकास बैंक लिमिटेड, नारायणगढ

१. यस बैंकको निर्देशन अनुरूप पुनरसंरचना र पुनरतालिकीकरण गरिएको कर्जामा कर्जा नोक्सानी व्यवस्था गर्न ।
२. संस्थामा रहेको उच्च कर्जा/निक्षेप अनुपात घटाउने तर्फ गम्भीर हुन संचालक समितिको ध्यान आकृष्ट गराउन ।
३. वीमाको सीमाभित्र रही नगद व्यवस्थापन गर्न ।
४. कर्जा प्रवाह गर्दा आवश्यक सम्पूर्ण कागजातहरु लिएर मात्र कर्जा प्रवाह गर्न ।
५. स्थिर सम्पत्तिको दर्ता कित्ताव अद्यावधिक गर्नको साथै नियमित रूपमा भौतिक परीक्षण गर्ने व्यवस्था मिलाई आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली प्रभावकारी बनाउन ।
६. आपसी सम्बन्ध भएका ग्राहकहरुको विवरण अद्यावधिक गरी यस बैंकको निर्देशन अनुरूप यस बैंकमा पठाउन ।
७. अन्तरशाखा हिसाव मिलान समयमा नै सम्पन्न गर्न ।
८. व्यावसायिक विशेषज्ञ संचालक नियुक्त गरी जानकारी दिन ।
९. लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरु सुधार गर्न ।

२.१.४२ त्रिवेणी विकास बैंक लिमिटेड, नारायणगढ

१. कर्जा प्रदान गर्दा ऋणीको कर्जा तिर्ने क्षमताको विश्लेषण तथा ऋणीले घोषणा गरेको आयको स्रोत प्रमाणित हुने कागजात लिने व्यवस्था मिलाउन ।
२. कर्जा प्रवाह गर्दा आवश्यक सम्पूर्ण कागजातहरु लिएर मात्र कर्जा प्रवाह गर्न ।
३. कर्जाको भुक्तानी तालिका तयार गरी दुबै पक्षको सहीछाप गरी सम्बन्धित कर्जा फाइलमा राख्ने व्यवस्था मिलाउन ।
४. कर्जा सूचना केन्द्रबाट साख सूचना प्राप्त भएपछि मात्र ऋण प्रवाह गर्न ।
५. संस्थाको आर्थिक प्रशासन विनियमावली अनुसार खरिद कार्य गर्न ।
६. आयकर ऐन, २०५८ अनुसार कर (व्याजकर) कट्टी गर्नुको साथै समयमै कर दाखिला गर्न ।
७. वीमाको सीमाभित्र रही नगद व्यवस्थापन गर्न ।
८. यस बैंकको निर्देशन बमोजिम अविलम्ब व्यावसायिक विशेषज्ञ सञ्चालक नियुक्त गर्न ।
९. कर्मचारी सापटीका सम्बन्धमा कर्मचारी विनियमावलीमा स्पष्ट नीतिगत एवम् प्रक्रियागत व्यवस्था गरेर मात्र कर्मचारीहरुलाई सापटी प्रदान गर्न ।
१०. निष्क्रिय कर्जाको वृद्धिदर उच्च रहेकोले सो घटाउने तर्फ आवश्यक पहल गर्न ।
११. कर्मचारी विनियमावली अनुसार कर्मचारी उपदान कोषको व्यवस्था गर्न ।
१२. लेखापरीक्षकले औल्याएका कैफियतहरु सुधार गर्न ।

२.१.४३ बागमती डेभलपमेण्ट बैंक लिमिटेड, हरिवन

१. कर्जा प्रवाह गर्दा कर्जा नीति बमोजिम धितो मूल्यांकन, आयस्रोत लगायतका वित्तीय विवरणहरुको विश्लेषण तथा साख सूचना लिएर मात्र कर्जा प्रवाह गर्नुका साथै धितोस्वरूप लिएको वीमायोग्य सम्पत्तिको वीमा गर्न ।

२. लगानी नीति, सम्पत्ति/दायित्व व्यवस्थापन नीति तयार गरी लागु गर्न ।
३. खरिद कार्य गर्दा आर्थिक प्रशासन विनियमावली २०६५ अनुसार गर्न ।
४. निक्षेप व्याजदर तथा त्रैमासिक वित्तीय विवरणहरु सार्वजनिक रुपमा पत्रपत्रिकामा प्रकाशित गरी सर्वसाधारणलाई जानकारी गराउने गर्न ।
५. निर्देशन बमोजिम वित्तीय विवरणहरु आन्तरिक लेखापरीक्षकबाट त्रैमासिक रुपमा परीक्षण गराई पेश गर्ने व्यवस्था मिलाउन ।

२.१.४४ गरिमा विकास बैंक लिमिटेड, वालिङ्ग, स्याङ्गजा

१. कर्जा प्रवाह गर्नुपूर्व कर्जा सूचना लिने गर्नका साथै कर्जा प्रवाह पश्चात् नियमितरुपमा सदुपयोगिता निरीक्षण गरी फाइल अद्यावधिक राख्न ।
२. ऋणीको वित्तीय विवरण लिन र धितो मूल्यांकनसम्बन्धी कर्जा नीति, २०६४ मा भएको व्यवस्थाको पालना गर्ने गर्न ।
३. जोखिम व्यवस्थापन समिति गठन गर्न ।
४. कार्य संचालन निर्देशिका (Operation Manual) तर्जुमा तथा ग्राहक पहिचानसम्बन्धी नीतिको कार्यान्वयन गर्नका साथै कर्मचारी सापटी तथा पेशकी सम्बन्धमा स्पष्ट नीति वा कार्यविधि तर्जुमा गर्न ।
५. कार्यालय सामग्री खरिद गर्दा संस्थाको आर्थिक प्रशासन विनियमावलीमा भएको व्यवस्थाको अक्षरशः पालना गर्न ।
६. वीमायोग्य स्थिर सम्पत्तिको वीमा गर्नका साथै संस्थाको स्थिर सम्पत्तिको अभिलेख अद्यावधिक गरी उक्त सम्पत्तिहरुमा निहित जोखिम न्यूनीकरण गर्न ।
७. ग्राहक पहिचानसम्बन्धी मार्गदर्शनमा भएको प्रक्रिया पूरा गरेर मात्र निक्षेप खाता खोल्ने गर्न ।
८. लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरु सुधार गर्न ।

२.१.४५ विश्व विकास बैंक लिमिटेड, पोखरा

१. कर्जा सुरक्षित गर्न ऋणीको आयश्रोत खुल्ने कागजात लगायत आवश्यक सम्पूर्ण प्रक्रिया पूरा गरेर मात्र कर्जा प्रवाह गर्न ।
२. खाता खोल्दा ग्राहक पहिचानसम्बन्धी कार्यविधिको पालना गर्न ।
३. नगद कारोवारमा विशेष सतर्कता अपनाई नगद संचालन निर्देशिका तर्जुमा गरी सोही अनुरूप प्रक्रिया पूरा गरी नगद तथा निक्षेपसम्बन्धी कारोवार संचालन गर्न ।
४. जोखिम व्यवस्थापन समिति गठन गर्न ।
५. बाह्य लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरु सुधार गर्न ।

२.१.४६ सिटी डेभलपमण्ट बैंक लिमिटेड, चिप्लेढुङ्गा

१. कर्जा सुरक्षित गर्न कर्जा प्रवाह गर्दा आयश्रोत खुल्ने कागजातहरु लिन, कर्जा सदुपयोगिता निरीक्षण गर्नुका साथै कर्जा भुक्तानी तालिका कर्जा फाइलमा संलग्न गर्न ।
२. निक्षेप खाता खोल्दा KYC मार्गदर्शन अनुरूपको प्रक्रियाहरु पूरा गर्ने गर्न ।
३. स्थिर सम्पत्तिहरुको यथार्थ मूल्यांकन गरी वीमा गर्न तथा समयमा नै वीमा पोलिसी नवीकरण गर्ने गर्न ।
४. वासलात बाहिरका कारोवारहरुका सम्बन्धमा नीति निर्देशिका तर्जुमा गर्न ।
५. बाह्य लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरु सुधार गर्न ।

२.१.४७ हाम्रो विकास बैंक लिमिटेड, नुवाकोट

१. कर्जा फाइल सम्बन्धी
 - (क) धितो समयानुकूल निरीक्षण गरी कर्जाको सदुपयोगिताको अनुगमन गर्ने गर्न ।
 - (ख) भाखा नाघ्नु अघि ऋणीहरुलाई कर्जा चुक्ता गर्न ताकेता गर्ने गर्न ।
 - (ग) धितोमा रहेको सम्पत्तिको पर्याप्त वीमा गर्ने गर्न ।

- (घ) रु. १० लाखभन्दा बढी कर्जाको लागि कर्जा सूचना लिने गर्नका साथै रु २५ लाख भन्दा बढी कर्जा प्रवाह गर्दा कर्जा सूचना केन्द्रमा सूचना पठाउने गर्न ।
२. निम्न नीति तथा निर्देशनहरु निर्माण गरी तत्काल कार्यान्वयन गर्न :
- जोखिम व्यवस्थापनसम्बन्धी नीति,
 - दैनिक कार्य सञ्चालन निर्देशिका (Operation Manual),
 - सूचना प्रविधि नीति
 - लेखासम्बन्धी नीति
 - सम्पत्ति दायित्व व्यवस्थापन नीति
 - वासलात बाहिरका कारोवारसम्बन्धी निर्देशिका
 - आन्तरिक लेखापरीक्षणसम्बन्धी निर्देशिका
 - वित्तीय श्रोत संकलनसम्बन्धी निर्देशिका
 - ग्राहक पहिचानसम्बन्धी कार्यविधि
 - कोष व्यवस्थापनसम्बन्धी निर्देशिका
३. लेखापरीक्षण समितिको काम कार्यवाही यस बैंकको निर्देशन अनुरूप हुने गरी प्रभावकारी बनाउन ।
४. त्रैमासिक रुपमा आन्तरिक लेखापरीक्षण गराई संस्थाको आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली दुरुस्त राख्न ।
५. जोखिम व्यवस्थापन समिति गठन गर्न ।
६. स्थिर सम्पत्तिको अभिलेख रजिष्टर राखी सांकेतिकरण गर्न तथा कम्तीमा वर्षमा १ पल्ट भौतिक निरीक्षण गर्ने गर्न ।
७. ढुकुटीमा रहेको नगदको पर्याप्त वीमा गर्ने गर्न ।
८. यस बैंकमा पठाउनु पर्ने विवरणहरु आन्तरिक लेखापरीक्षकद्वारा प्रमाणित गरी मात्र पठाउने गर्न ।
९. एउटै ग्राहक समूहसम्बन्धी अभिलेख राखी अर्द्धवार्षिक रुपमा उक्त अभिलेख यस बैंकमा पेश गर्न ।
१०. व्याजदर जोखिम न्यूनीकरण गर्न GAP Analysis गर्ने गर्न ।
११. संस्थापक, सञ्चालक तथा व्यवस्थापकीय कर्मचारीहरुको नाम, परिवारिक विवरण, शेयर संख्या आदि खुल्ने गरी अभिलेख राख्ने गर्न ।
१२. लेखा परीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरुको सुधार गर्न ।

२.१.४८ ज्योति विकास बैंक लिमिटेड, कमलादी

१. कर्जा सुरक्षित गर्न कर्जा प्रवाह गर्दा कर चुक्ता प्रमाणपत्र, आयश्रोत खुल्ने कागजातहरु साथै कर्जा भुक्तानी तालिका कर्जा फाइलमा संलग्न गर्न ।
२. स्थिर सम्पत्तिको रजिष्टर राख्न तथा सांकेतिकरण गर्न ।
३. वासलात बाहिरका कारोवारहरुका सम्बन्धमा नीति निर्देशिका तर्जुमा गर्न ।
४. वाह्य लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरु सुधार गर्न ।

२.१.४९ काबेली विकास बैंक लि., धनकुटा

१. यस बैंकको निर्देशन अनुरूप हुने गरी समानुपातिक रुपमा चुक्ता पुँजी कायम गर्न ।
२. कर्जा सुरक्षित गर्न कर्जा प्रवाह गर्दा कर चुक्ता प्रमाणपत्र, आयश्रोत खुल्ने कागजातहरु लिने लगायत आवश्यक सम्पूर्ण प्रक्रिया पूरा गरी कर्जा स्वीकृत गर्न ।
३. खाता खोल्दा ग्राहक पहिचानसम्बन्धी कार्यविधिको पालना गर्न ।
४. वीमा गरिएको रकमको सीमासम्म मात्र ढुकुटीमा नगद मौज्जात राख्न ।
५. संस्थामा रहेका स्थिर सम्पत्तिहरुको भौतिक परीक्षण गरी अभिलेख अद्यावधिक राख्न र स्थिर सम्पत्तिको सांकेतिकरण तथा वीमा गर्ने गर्न ।
६. वासलात बाहिरका कारोवारसम्बन्धी निर्देशिका तथा सञ्चालन कार्यविधि तयार गर्न ।

७. जोखिम व्यवस्थापन समिति गठन गर्न ।
८. अन्तर शाखा तथा शाखा र प्रधान कार्यालयको हिसाब मिलान समयमा गर्ने गर्न ।
९. एउटै ग्राहक तथा आपसी सम्बन्ध भएका ग्राहकहरूको समूह पहिचान गर्ने अभिलेख राख्न तथा सो सम्बन्धी विवरणको जानकारी यस बैंकमा आवधिक रूपमा दिन ।
१०. ब्याजदर जोखिम न्यूनीकरण गर्न GAP Analysis गर्ने गर्न ।
११. चुक्तापुँजीको १५ प्रतिशत भन्दा बढी शेयर लिएका संस्थापक शेयरधनीहरूको शेयर संख्या उक्त सीमाभित्र कायम गर्न ।
१२. पुँजीकोष गणना गर्दा पूरक पुँजीमा असल कर्जाको निमित्त व्यवस्था गरिएको रकम मात्र समावेश गर्न ।
१३. लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरू सुधार गर्न ।

२.१.५० कामना विकास बैङ्क लिमिटेड, लेखनाथ, कास्की

१. यस बैङ्कको निर्देशन बमोजिम चुक्ता पुँजी वृद्धि गर्न तथा पुँजीकोष कायम गर्न र यस बैङ्कको निर्देशन पालना नगरी स्वप्रयोजनका लागि जग्गा खरिद गरेकोमा आइन्दा यस्तो नगर्नेतर्फ सदैव सजग रहन । साथै, यसरी निर्देशन विपरीत जग्गा खरिद गरेको रकम रु. १,००,४६ हजारलाई प्राथमिक पुँजीबाट घटाई तथा प्राथमिक पुँजी गणना गर्दा अवास्तविक सम्पत्ति घटाउने प्रयोजनका लागि कम्प्युटर सफ्टवेयरलाई अवास्तविक सम्पत्तिबाट हटाई संशोधित वित्तीय विवरण प्रकाशन गर्न ।
२. कर्जा तथा सापटमा प्राप्त ब्याज बाहेक कमिशन लगायत अन्य सम्पूर्ण आम्दानीलाई Accrual Basis मा लेखाङ्कन गर्ने गर्नका साथै सोही बमोजिम संस्थाको लेखा नीतिमा आवश्यक संशोधन गर्न ।
३. सूचना प्रविधि सम्बन्धी नीति तथा वासलात बाहिरका कारोबारसम्बन्धी कार्यविधि तर्जुमा गर्न । साथै, ग्राहक पहिचानसम्बन्धी कार्यविधि पूर्ण रूपमा लागु गर्न ।
४. ब्याजदर जोखिम न्यूनीकरण गर्न GAP Analysis गर्ने गर्न ।
५. ऋणीको साख सूचना लिए पश्चात् मात्र कर्जा प्रवाह गर्न तथा आवश्यक सम्पूर्ण कागजातहरू लिई कर्जा फाइलमा राख्ने गर्न ।
६. जोखिम व्यवस्थापन समिति गठन गर्न ।
७. कर्जा तथा निक्षेपको उच्च बृद्धिदर तथा उच्च कर्जा/निक्षेप अनुपातबाट आइपर्ने सक्ने जोखिमप्रति सजग रहन ।
८. लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरू सुधार गर्न ।

२.१.५१ पाथीभरा विकास बैंक लिमिटेड, ऊर्लावारी

१. यस बैंकले तोके बमोजिम समानुपातिक रूपमा पुँजी वृद्धि गर्न ।
२. शाखा संचालन कार्यविधि, लेखा नीति, सम्पत्ति तथा दायित्व व्यवस्थापन निर्देशिका तर्जुमा गरी तत्काल लागु गर्न ।
३. जोखिम व्यवस्थापन समिति गठन गर्नुका साथै आपसी सम्बन्ध भएका ग्राहक, संस्थापक, संचालक आदि पहिचान गर्ने नीति निर्माण गर्न ।
४. स्थिर सम्पत्तिको अभिलेख रजिष्टर अद्यावधिक राख्न तथा सांकेतिकरण गर्नुका साथै वर्षमा कम्तीमा एकपटक स्थिर सम्पत्तिको भौतिक परीक्षण गर्न ।
५. आन्तरिक लेखापरीक्षणसम्बन्धी कार्यविधि तय गर्न ।
६. संचालन खर्चहरू व्यापारिक दृष्टिकोणले मूल्याङ्कन गरी बजेट निर्धारण गर्नका साथै उक्त खर्चहरू बजेट सीमाभित्र राख्न ।
७. कर्जा अनुगमन प्रभावकारी रूपमा गर्न ।
८. कर्जा प्रवाह गर्दा आयको श्रोत समेत परीक्षण गर्न ।
९. वाट्य लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरू सुधार गर्न ।

२.१.५२ प्रोफेशनल विकास बैंक लिमिटेड, बनेपा

१. यस बैंकको निर्देशन बमोजिम समानुपतिक रुपले पुँजी वृद्धि गर्न ।
२. कर्जा प्रवाह गर्दा सोको लागि आवश्यक कागजात तयार गर्नुका साथै ऋणीको आयश्रोत यकिन गरी वीमायोग्य धितोको वीमा गर्न तथा ऋणीको साख सूचना लिए पश्चात उद्देश्य अनुसारको शीर्षक कायम हुने गरी कर्जा प्रवाह गर्न ।
३. ग्राहक पहिचान मार्गदर्शन, सम्पत्ति दायित्व व्यवस्थापन तथा वासलात वाहिरका कारोवारसम्बन्धी नीति तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याउन ।
४. स्थिर सम्पत्तिको आवधिक रुपमा भौतिक परीक्षण गरी अभिलेख अद्यावधिक राख्न र स्थिर सम्पत्तिको सांकेतिकरण तथा वीमा गर्न ।
५. आर्थिक प्रशासन विनियमावली अनुसार सम्पत्ति, सेवा तथा अन्य खरिद कार्य गर्न ।
६. ग्राहक पहिचान मार्गदर्शन, सम्पत्ति दायित्व व्यवस्थापन तथा वासलात वाहिरका कारोवारसम्बन्धी नीति तर्जुमा गर्न ।
७. असल कर्जाको निमित्त व्यवस्था गरिएको रकम मात्र समावेश गरी पुँजीकोष गणना गर्न ।
८. प्राथमिक पुँजी गणना गर्दा अवास्तविक सम्पत्ति घटाई तथा Software मा भएको खर्चलाई अन्य सम्पत्ति अन्तर्गत लेखाङ्कन गरी संशोधित वित्तीय विवरण प्रकाशन गर्न ।
९. लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरु सुधार गर्न ।

२.१.५३ पूर्णमा विकास बैंक लिमिटेड, सिद्धार्थनगर

१. यस बैंकको निर्देशन बमोजिम न्यूनतम पुँजी पुऱ्याउन समानुपतिक रुपले पुँजी वृद्धि गर्न ।
२. कुल कर्जाबाट कर्जा नोक्सानी व्यवस्था गरेको रकम नघटाई जोखिम भारित सम्पत्ति गणना गरी पुँजीकोष समायोजन गर्न ।
३. बैंक तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा ४४ मा भएको व्यवस्था अनुरूप साधारण जगेडा कोष कायम गर्न ।
४. स्थिर सम्पत्तिको अभिलेख व्यवस्थित तवरले राख्न तथा वीमायोग्य सम्पत्तिको वीमा गर्न ।
५. वीमा गरिएको सीमासम्म मात्र ढुकुटीमा नगद मौज्जात राख्न ।
६. आयश्रोत लगायतका वित्तीय विवरणहरुको विश्लेषण गर्न तथा साख सूचना पश्चात् मात्र कर्जा प्रवाह गर्नुका साथै धितोस्वरुप लिएको सम्पत्तिको वीमा गर्न ।
७. निक्षेप खाता खोल्दा KYC मार्गदर्शन अनुरूपको प्रक्रियाहरु पूरा गर्न ।
८. वाट्य लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरु सुधार गर्न ।

२.१.५४ शाइन डेभलपमेण्ट बैङ्क लिमिटेड, बुटवल

१. सर्वसाधारणलाई छुट्याइएको शेयर निष्काशन गर्नेतर्फ तत्काल पहल गर्न ।
२. कर्जा प्रवाह Portfolio मा विविधिकरण (Diversification) ल्याई कर्जा सघनता जोखिम न्यूनीकरण गर्न । साथै, आफ्नो प्राथमिक पुँजीको ५० देखि १०० प्रतिशत सम्म अर्थव्यवस्थाको एकै क्षेत्रमा प्रवाहित कर्जा मापन तथा अनुगमन कार्यविधि अपनाई क्षेत्रगत कर्जा सघनता जोखिम नियन्त्रण गर्नका साथै अर्थव्यवस्थाको एकै क्षेत्रमा प्राथमिक पुँजीको शत प्रतिशत भन्दा बढी कर्जा प्रवाह भएकोमा सञ्चालक समितिबाट सोको अनुमोदन गराई सोको कार्यान्वयन गर्न ।
३. कर्जा प्रवाह गर्दा जमानत दिने व्यक्तिगत जमानतकर्ताको Networth विवरण, ऋणीको आयश्रोत विवरण, कर्जा सूचना लगायत सम्पूर्ण प्रक्रिया पूरा गरेर मात्र कर्जा प्रवाह गर्ने गर्न ।
४. निक्षेपमा प्रकाशित ब्याजदरमा ०.५० प्रतिशत भन्दा बढीले थपघट गरी ब्याजदर प्रदान नगर्ने तर्फ सञ्चालक समिति सजग रहन ।
५. स्थिर सम्पत्तिको छुट्टै अभिलेख खडा गर्न तथा उक्त सम्पत्तिको कोडिङ तथा भौतिक परीक्षण गर्ने गर्न ।
६. लगानी नीति, सञ्चालन निर्देशिका (Operation Manual), ग्राहक पहिचानसम्बन्धी नीति, सुरक्षा नीति तथा कार्यविधि, विपन्न वर्ग कर्जासम्बन्धी नीति, सम्पत्ति तथा दायित्व व्यवस्थापन नीति, वासलात

- बाहिरको कारोबारसम्बन्धी नीति तथा आन्तरिक लेखापरीक्षण निर्देशिका तर्जुमा गर्न ।
७. लेखापरीक्षण समितिको बैठक नियमित रूपले बस्ने गर्नुका साथै जोखिम व्यवस्थापन समिति गठन गर्न ।
 ८. कर्मचारीको सञ्चित विदाको रकम Accrual Basis मा खर्च लेखाङ्कन गर्ने गर्न ।
 ९. कर्जा तथा सापटमा प्राप्त व्याज बाहेक अन्य सम्पूर्ण आम्दानीलाई Accrual Basis मा लेखाङ्कन गर्ने गर्नका साथै सोही बमोजिम संस्थाको लेखा नीतिमा आवश्यक संशोधन गर्न ।
 १०. खर्च लेखाङ्कन गर्दा भौचरसाथ आवश्यक बिल संलग्न गर्ने गर्न ।
 ११. व्यावसायिक सञ्चालक नियुक्त गर्न ।
 १२. लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरू सुधार गर्न ।

२.२ वित्त कम्पनी

२.२.१ इन्टरनेशनल लिजिङ्ग एण्ड फाइनेन्स कम्पनी लिमिटेड, नयाँबानेश्वर, काठमाडौं

१. निक्षेप खाता खोल्दा तथा निक्षेप स्वीकार गर्दा ग्राहक पहिचान कार्यविधि पूरा गर्न ।
२. कर्जा प्रवाह गर्दा आवश्यक सम्पूर्ण कागजात लिनको साथै संस्थाको कर्जा नीति अनुसार आवश्यक प्रक्रिया पुर्याएर मात्र कर्जा प्रवाह गर्न । साथै, कर्जा प्रवाह पछि सदुपयोग भए/नभएको यकीन गर्न निरीक्षण गरी सोसम्बन्धी प्रतिवेदन सम्बन्धित फाइलमा राख्ने गर्न ।
३. ग्राहक पहिचान मार्गदर्शन (Know Your Customer Guidelines), सूचना प्रविधिसम्बन्धी नीति (Information Security Policy) तर्जुमा गर्न ।
४. यस बैंकको एकीकृत निर्देशन नं १५ को दफा ३ विपरीत निक्षेपमा प्रकाशित व्याजदरमा ०.५ प्रतिशत भन्दा बढी प्रदान गरेको व्याज आइन्दा प्रदान नगर्न संचालक समिति तथा व्यवस्थापन सजग रहन ।
५. नगदको उचित व्यवस्थापन र सुरक्षाका लागि Vault Room निर्माण गर्न ।
६. कर्जा/निक्षेप अनुपात १५६.६५ प्रतिशत रहेकोले तरलता जोखिम न्यूनीकरणतर्फ व्यवस्थापन सजग रहन ।
७. संस्थापक शेयरधनी यशस्विका इन्टरनेशनलको तर्फबाट प्रतिनिधित्व गर्ने संचालक नेपाल टेलिकमको कर्मचारी भएको हुँदा उक्त कार्यालयलवाट स्वीकृत नलिई संचालकको रूपमा बैठकमा सहभागी नगराउन ।
८. लामो समयदेखि सकार गरिएको गैरवैकिङ्ग सम्पत्ति यथासक्य छिटो विक्री गर्न ।
९. लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरू सुधार गर्न ।

२.२.२ श्री लुम्बिनी फाइनेन्स एण्ड लिजिङ्ग कम्पनी लिमिटेड, त्रिदेवीमार्ग, ठमेल, काठमाडौं

१. बैंक तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा २१ को उपदफा (१) मा भएको व्यवस्था बमोजिम संस्थाको नियमावलीमा प्रवन्ध संचालक (कार्यकारी निर्देशक) लाई प्रदान गर्ने पारिश्रमिक र अन्य सुविधा वापत रकमनै उल्लेख गर्न र तदनुसार मात्र पारिश्रमिक तथा अन्य सुविधा प्रदान गर्न ।
२. कर्जा प्रवाह गर्दा आवश्यक सम्पूर्ण कागजात लिनको साथै संस्थाको कर्जा नीति अनुसार आवश्यक प्रक्रिया पुर्याएर मात्र कर्जा प्रवाह गर्न । साथै, कर्जा प्रवाह पछि सदुपयोग भए/नभएको यकिन गर्न निरीक्षण गरी सो सम्बन्धी प्रतिवेदन सम्बन्धित फाइलमा राख्ने गर्न ।
३. कर्जा निक्षेप अनुपात ११५ प्रतिशत रहेकोले तरलता जोखिम न्यूनीकरण तर्फ व्यवस्थापन सजग रहन ।
४. संस्थाले एउटै क्षेत्रमा प्राथमिक पुँजीको १८८.७४ प्रतिशत सम्म कर्जा प्रवाह गरेकाले सो सम्बन्धमा यस बैंकको निर्देशन नं. ३ को दफा ११ (ख) मा भएको व्यवस्था पालना गर्न ।
५. निक्षेप खाता खोल्दा तथा निक्षेप स्वीकार गर्दा ग्राहक पहिचान कार्यविधि पालना गर्न ।
६. चल्ती नभएका वा हक दावी नपरेका निक्षेप खाताहरूको विवरण तयार गर्नका साथै ५ वर्ष भन्दा बढीका भुक्तानी दिन बाँकी लाभांशको विवरण अनिवार्य रूपमा प्रकाशित गर्न ।
७. बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०६३ बमोजिम व्यावसायिक विशेषज्ञ संचालक नियुक्त गर्न ।
८. लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरू सुधार गर्न ।

२.२.३ अन्नपूर्ण फाइनेन्स कम्पनी लिमिटेड, चिप्लेहुङ्गा पोखरा

१. वासलात बाहिरको कारोवार, कोष व्यवस्थापन तथा लगानीसम्बन्धी नीति, कर्जा असुली नीति, कर्जा जोखिम व्यवस्थापन कार्यविधि तयार गरी लागु गर्नु हुन ।
२. खाता खोल्दा ग्राहक पहिचान (Know your customer) कार्यविधि पूरा गरी आवश्यक आधिकारिक कागजातहरू लिएर मात्र खाता खोल्ने कार्य गर्नु हुन ।
३. कर्जा प्रवाह तथा नवीकरण गर्नु पूर्व आवश्यक/आधिकारिक कागजातहरू लिएर मात्र आवश्यक कार्य गर्न तथा धितो रहेको सम्पत्तिको बीमा म्याद समाप्त हुनासाथ पुनः आवश्यकता अनुसार बीमा नवीकरण गरी कर्जा सुरक्षित गर्न तथा कर्जा प्रवाह गर्नु पूर्व धितो लगायत ऋणी तथा सम्बन्धित व्यवसायसंग सम्बन्धित अन्य पक्षहरूको समेत विश्लेषण गर्नु हुन ।
४. कर्मचारीहरूले भुक्तानीको कार्य गर्दा अधिकार सीमा भित्र रहेर कार्य सम्पादन गर्ने व्यवस्था गर्नु हुन ।
५. बीमा कभर भए भन्दा बढी नगद मार्गस्थ नरहने व्यवस्था मिलाउनु हुन ।
६. भौतिक सम्पत्ति रजिष्टर अद्यावधिक गर्न तथा स्थिर सम्पत्तिहरूको समय समयमा भौतिक परीक्षण गरी सोको अभिलेख अद्यावधिक गर्नु हुन ।
७. क्षेत्रगत कर्जा तथा सुविधा सम्बन्धमा यस बैंकको निर्देशन नं. ३ को दफा ८ मा भएको व्यवस्थाको पूर्ण पालना गर्नु हुन ।
८. संस्थाको पाउनु पर्ने व्याज र शंकास्पद व्याजको हिसाब मिलान गर्नु हुन ।
९. कर्जा निक्षेप अनुपात ११९.३५ प्रतिशत रहेकोले जोखिम न्यूनीकरण तर्फ व्यवस्थापन सजग रहन ।
१०. लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरू सुधार गर्नु हुन ।

२.२.४ गुडविल फाइनेन्स लि., ढिल्लीवजार, काठमाडौं

१. ग्राहक पहिचान मार्ग निर्देशन, लगानी नीति, वासलात बाहिरका कारोवारसम्बन्धी नीति, जोखिम व्यवस्थापन नीति, आन्तरिक लेखापरीक्षण कार्यविधि तथा सूचना प्रविधिसम्बन्धी नीतिहरू तर्जुमा गर्नका साथै कर्जा नीति र कर्मचारी सेवा शर्त सम्बन्धी विनियमावली परिमार्जन गर्न ।
२. आर्थिक प्रशासन विनियमावली भित्र रहेरमात्र खर्चहरू गर्ने गर्न ।
३. गैरबैंकिङ्ग सम्पत्ति यथासक्य छिटो विक्री गरी हिसाब राफसाफ गर्न ।
४. बैंक तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा १२(२) बमोजिम व्यावसायिक विशेषज्ञ संचालक नियुक्त गर्न ।
५. यस बैंकको एकीकृत निर्देशन नं. ६ को अनुसूची १ अनुसार संचालकहरूको विवरण भरी पठाउन ।
६. लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरू सुधार गर्न ।

२.२.५ गोरखा फाइनेन्स लिमिटेड, हात्तिसार, काठमाडौं

१. संस्थापक शेयरधनीहरूबाट समानुपातिक पुँजी वृद्धि प्रयोजनार्थ अग्रिम जम्मा (Calls in Advance) गरेको रु. २,०४,६७ हजार (रु. ३,०४,५० हजारमध्ये बढी संकलित रु. १८,८३ हजार घटाई) अनुसूची ४.१ मा राखिएको उक्त रकम यस बैंकको एकीकृत निर्देशन नं. ४ को बुँदा २ (ड) अनुसार पुँजी समायोजन कोषमा राखी वासलातमा चुक्ता पुँजी रु. ५,९५,५० हजार समायोजन गर्नका साथै सोको कारणले अन्य शीर्षकमा पर्ने प्रभावलाई समेत समायोजन गरी समायोजित वित्तीय विवरण प्रकाशित गर्न ।
२. Calls in Advance शीर्षकमा रहेको रु. ३,०४,५० मध्ये बढी संकलित रु. १८,८३ हजार घटाई संस्थापक शेयरधनीहरूले आफ्नो सीमा/हक (Stake) सम्मको मात्र रु. २,०४,६७ हजार कायम गर्न यस बैंकको एकीकृत निर्देशन नं. १० को बुँदा नं. १९ को बुँदा २ (ग) अनुसार “अग्रिम रूपमा शेयरमा लगानी गर्दा सम्बन्धित संस्थापक शेयरधनीले आफ्नो अंश (Share) सम्म मात्र लगानी गर्न सक्ने” नीतिगत व्यवस्था पालनाका लागि सोही एकीकृत निर्देशन नं. १० को २ (ख) अनुसार हकप्रद शेयरमा समायोजन गर्न ।
३. यस बैंकको एकीकृत निर्देशन नं. १५ को बुँदा नं. ३ विपरीत निक्षेपमा प्रकाशित व्याजदरमा ०.५ प्रतिशत भन्दा बढी प्रदान गर्न नपाइने नीतिगत व्यवस्थाप्रति संचालक समिति/व्यवस्थापन सजग रहन ।
४. यस बैंकको एकीकृत निर्देशन नं. १६ को बुँदा नं. ४ अनुसार चल्ती नभएका वा दावी नपरेका निक्षेप तथा

लाभांशहरूको विवरण यस बैंकमा पेश गर्नुका साथै राष्ट्रियस्तरको पत्रिकामा समेत प्रकाशित गरी यस बैंकलाई जानकारी दिन ।

५. कर्जा प्रवाह पूर्व आवश्यक प्रक्रियागत कागजातहरू लिनका साथै कर्जा सदुपयोगिता निरीक्षण प्रतिवेदन सम्बन्धित फाइलमा संलग्न गर्न ।
६. कर्जा/निक्षेप अनुपात १०६.४८ प्रतिशत रहेकोले तरलता जोखिम न्यूनीकरणतर्फ व्यवस्थापन सजग रहन ।
७. कर्जा असुली नीति तथा वासलात बाहिरका कारोवारहरूको कार्यविधि, आर्थिक प्रसाशन विनियमाली, आन्तरिक लेखापरीक्षण कार्यविधि, लगानी नीति, ग्राहक पहिचान मार्गदर्शन (KYC) तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याउन ।
८. निक्षेप खाता खोल्दा एवं निक्षेप परिचालन गर्दा यस बैंकको एकीकृत निर्देशन नं १९ को ग्राहक पहिचान सम्बन्धी मार्गदर्शन अनुसार गर्न ।
९. बैंक तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी ऐन, २०६३ अनुसार संचालकहरूको लगत राख्नका साथै यस बैंकको एकीकृत निर्देशन नं. ६ को अनुसूची १ अनुसारको आचारसंहिता अद्यावधिक गरी यस बैंकलाई जानकारी दिन ।
१०. संस्थाको कर्मचारी विनियमाली, २०५९ यस बैंकको एकीकृत निर्देशन, नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८, बैंक तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी ऐन, २०६३ तथा कम्पनी ऐन, २०६३ मा उल्लेखित मर्म एवं भावना समेटिने गरी आवश्यक प्रक्रिया पुऱ्याई कर्मचारी विनियमावली संशोधन गर्न ।
११. संचालक, शेयरधनी, संस्थापक, कार्यकारी प्रमुख तथा कर्मचारीहरूका आपसी सम्बन्ध भएका व्यक्ति, फर्म कम्पनी तथा यस बैंकको एकीकृत निर्देशन नं. ३ अनुसार आपसी सम्बन्ध भएका ग्राहकहरूको विवरण अद्यावधिक गर्न ।
१२. लेखापरीक्षण समितिमा रहेका पदाधिकारी अन्य समिति/उपसमितिमा नरहने व्यवस्था गरी जानकारी दिन ।
१३. कर्जा सापटमा प्राप्त ब्याजवाहेक कमिशन लगायत अन्य सम्पूर्ण आम्दानीलाई उपार्जनको आधारमा (Accrual Basis) लेखाङ्कन गर्ने गर्नका साथै सोही बमोजिम संस्थाको लेखा नीतिमा आवश्यक संशोधन गर्न ।
१४. लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरू सुधार गर्न ।

२.२.६ श्री इन्भेष्टा फाइनेन्स लिमिटेड (वित्तीय संस्था) वीरगञ्ज

१. यस बैंकको निर्देशन बमोजिम सर्वसाधारणमा शेयर निष्काशन नगरेको सन्दर्भमा मिति २०६६।१०।०७ को सूचना बमोजिम २०६६ चैत्र मसान्तभित्र निष्काशन तथा विक्री प्रबन्धक नियुक्त गरी धितोपत्र बोर्डमा विवरण पत्र पेश गर्न र २०६७ आश्विन मसान्तभित्र सार्वजनिक निष्काशन गरी बाँडफाँडसमेत गरिसक्न ।
२. यस बैंकबाट जारी मिति २०६५।६।६ को परिपत्र बमोजिम संस्थापक शेयरमा १५ प्रतिशतभन्दा बढी लगानी गर्ने लगानीकर्ता आत्माराम कावरा (१६.६४ प्रतिशत), हरि नारायण कावरा (१६.६४ प्रतिशत), राजेन्द्र कावरा (३३.२८ प्रतिशत) र दिपंकर कावरा (३२.४४ प्रतिशत)लाई तोकिएको सीमाभित्र नआएसम्म हकप्रद शेयरमा सहभागी हुन बन्देज लगाउन ।
३. कर्जा सापटमा प्राप्त ब्याजवाहेक कमिशन लगायत अन्य सम्पूर्ण आम्दानीलाई उपार्जन (Accrual Basis) को आधारमा लेखांकन गर्नका साथै सोही बमोजिम संस्थाको लेखा नीतिमा आवश्यक संशोधन गर्न ।
४. वासलात बाहिरका कारोवारसम्बन्धी नीति, कर्मचारी विनियमावली, कर्जा नीति, असुली नीति, ग्राहक पहिचान मार्गदर्शन, सम्पत्ति तथा दायित्व व्यवस्थापन, आन्तरिक लेखापरीक्षण निर्देशिका, आर्थिक प्रशासन सम्बन्धी विनियमावली, कर्जा अपलेखनसम्बन्धी नीति तथा सूचना प्रविधि एवम् व्यवस्थापन सूचना प्रणाली नीति तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्न ।
५. बैंक तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा १२(१) अनुरूप न्युनतम ५ जना संचालक रहने गरी संचालक समिति पुनर्गठन गर्न ।
६. यस बैंकले तोकेको निक्षेप अनुपातको सीमाभित्र रही कुनै एक व्यक्ति/संस्थाबाट निक्षेप संकलन गर्न सदैव सजग रहन ।

७. यस बैङ्कको निर्देशन नं. १५ को दफा ६ बमोजिम नगदमा असुल हुन नसकेको ब्याजलाई वासलातमा देखाउन । साथै, प्राप्त हुन बाँकी ब्याज र ब्याज मुल्यहीन हिसाबमा लेखांकन गरी सो अनुरूपको वित्तीय विवरण प्रकाशन गर्न ।
८. वीमायोग्य स्थिर सम्पत्तिको वीमा गर्न र त्यस्ता सम्पत्तिहरूको सांकेतिकरण तथा भौतिक परीक्षण गरी अभिलेख अद्यावधिक गर्न ।
९. संस्थागत सुशासनसम्बन्धी निर्देशन नं. ६ को दफा १ (घ) विपरीत संचालकहरू संस्थाको दैनिक कार्यमा संलग्न नरहन ।
१०. लेखापरीक्षण समितिलाई क्रियाशील बनाउन ।
११. निष्क्रिय कर्जा कम गर्न ।
१२. बैंक तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी ऐन, २०६३ बमोजिम व्यावसायिक विशेषज्ञ संचालक नियुक्त गर्न ।
१३. कर्जा निक्षेप अनुपात अत्याधिक रहेकोले तरलता जोखिम न्यूनीकरणतर्फ व्यवस्थापन सजग रहन ।
१४. आर्थिक प्रशासनसम्बन्धी नीति तयार गरी सोको व्यवस्था अनुरूप स्थिर सम्पत्ति खरिद गर्न ।
१५. ब्याजदर राष्ट्रिय स्तरको पत्रिकामा प्रकाशित गर्न ।
१६. संस्थाको कार्य गरेबापत संस्थाबाट हुने भुक्तानीहरू सम्झौता गरेर मात्र भुक्तानी गर्न ।
१७. यस बैंकबाट स्थलगत तथा गैर स्थलगत निरीक्षणका क्रममा दिइएका निर्देशनहरूको पालना नभएको सन्दर्भमा स्पष्ट पार्नुहुन ।
१८. लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरू सुधार गर्न ।
१९. बैंक तथा वित्तीय संस्था संस्थापना एवं वित्तीय कारोबार गर्ने इजाजतपत्र सम्बन्धी नीतिगत एवं प्रक्रिया व्यवस्था, २०६३ को दफा १.४ अनुरूप यस बैंकले तोकेको चुक्ता पुंजी २०७० सालसम्म समानुपातिक रूपमा बृद्धि गर्दै लैजानुपर्नेमा आ.व २०६५।६६ को लेखापरीक्षण भएको वित्तीय विवरणको आधारमा समानुपातिक रूपमा पुऱ्याउनुपर्ने चुक्ता पुंजी नपुगेको देखिएको हुँदा उक्त नीतिगत एवं प्रक्रिया व्यवस्थाको उपदफा (ख) बमोजिम निक्षेप संकलनमा प्रतिबन्ध लगाउन नपर्ने कारण भए पत्र प्राप्त भएको मितिले १५ दिन भित्र स्पष्टीकरण पेश गर्न ।

२.२.७ काठमाडौं फाइनान्स लिमिटेड, राधेमार्ग, काठमाडौं

१. मिलन बहुदेशीय सहकारी संस्था लि. ले त्यस संस्थाको संस्थापक शेयरमा गरेको लगानी प्रचलित कानुनी प्रक्रिया पूरा गरी विक्री गराउने व्यवस्था मिलाउन तथा उक्त शेयर विक्री नभएसम्म उक्त संस्थालाई हकप्रद शेयर/नगद लाभांस वितरण नगर्न, बोनस शेयरलाई रोक्का राख्न र रोक्का राखिएको बोनस शेयर लगायत सबै Cross Holding विक्री गरेपछि मात्र रोक्का फुकुवा गर्नु हुन ।
२. बैंक तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा २१ को उपदफा (१) मा भएको व्यवस्था बमोजिम संस्थाको नियमावलीमा प्रबन्ध संचालकलाई प्रदान गर्ने पारिश्रमिक र अन्य सुविधाहरू रकम नै उल्लेख गरेर मात्र पारिश्रमिक तथा अन्य सुविधा प्रदान गर्न ।
३. निक्षेप खाता खोल्दा तथा निक्षेप स्वीकार गर्दा एकीकृत निर्देशन २०६६ को निर्देशन नं. १९ ग्राहक पहिचान (Know Your Customer) सम्बन्धी निर्देशन पालना गर्न ।
४. कार्य संचालन जोखिम व्यवस्थापन नीति (Operation Risk Management Policy) तथा ग्राहक पहिचान मार्गदर्शन (Know Your Customer) सम्बन्धी कार्यविधि बनाई लागु गर्न ।
५. यस बैंकबाट जारी एकीकृत निर्देशन २०६६ को निर्देशन नं. १५ को दफा ३ विपरीत निक्षेपमा प्रकाशित ब्याजदरमा ०.५ प्रतिशत भन्दा बढी ब्याज प्रदान नगर्न संचालक समिति तथा व्यवस्थापन सजग रहन ।
६. संचालक, संस्थापक/उच्च व्यवस्थापनसँग आपसी सम्बन्ध भएका व्यक्ति, फर्म, कम्पनी वा संस्थाहरूको विवरण अद्यावधिक गरी यस बैंकमा पेश गर्न ।
७. कर्जा प्रवाह गर्दा आवश्यक सम्पूर्ण कागजात लिई कर्जा नीति निर्देशिका बमोजिम आवश्यक प्रक्रिया पुऱ्याएर मात्र कर्जा प्रवाह गर्न साथै कर्जा प्रवाह पश्चात सदुपयोगिता निरीक्षण गरी प्रतिवेदन फाइलमा राख्ने व्यवस्था गर्न ।
८. मार्गस्थ नगद वीमा कभर भन्दा बढी नगद मार्गस्थ नरहने व्यवस्था मिलाउन ।

९. संस्थाले हिमालयन डिष्टिलरीको प्रत्याभूति गरेको शुरुको शेयर संख्या तथा लागत लेखा टिप्पणीमा खुलाउन ।
१०. संस्थाको कर्जा वृद्धि दर ५२.३४ प्रतिशत रहनुका साथै कर्जा निक्षेप अनुपात ११०.६५ प्रतिशत रहेकोले उत्पन्न हुनसक्ने तरलता जोखिम न्यूनीकरणतर्फ व्यवस्थापन सजग रहन ।
११. बैंक तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी ऐन, २०६३ बमोजिम व्यावसायिक विशेषज्ञ संचालक नियुक्त गर्न ।
१२. लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरु सुधार गर्न ।

२.२.८ नारायणी फाइनान्स कम्पनी लिमिटेड, नारायणगढ, चितवन

१. संस्थाले खाता संचालन गरेका बैंक तथा वित्तीय संस्थाबाट अनिवार्य रुपमा बैंक ब्यालेन्स सर्तिफिकेट लिने गर्न एवं मासिक तथा त्रैमासिक रुपमा बैंक हिसाब मिलान विवरण अनिवार्य रुपमा तयार पार्न ।
२. स्थिर सम्पत्तिको छुट्टै रजिष्टर खडा गरी सम्पत्तिको कोडिङ गर्ने व्यवस्था गर्न ।
३. कतिपय कर्जा फाइलहरुमा ऋणीको आम्दानी प्रमाणित गर्न ग्राहकले आफ्नो आम्दानीको श्रोतका वारेमा Self Declaration, आम्दानीको श्रोत पुष्ट्याई गर्ने कागजात, निवेदन फाराम आदि पूर्ण रुपमा भर्न लगाउन, कर्जा फाइलमा चेकलिष्ट राख्ने गर्न, व्यवसायमा लगानी गर्दा समग्र वित्तीय विवरणको विश्लेषण गर्ने गर्न, कर्जा प्रवाह गर्नु अगावै साख सूचना लिन, धितो मूल्याङ्कन सूचिकृत मूल्याङ्कन कर्ताबाट गराई कर्जा जोखिम न्यून गर्न , मालपोत तिरेको रसिद, लालपुर्जा, नागरिकता आदि जस्ता आवश्यक प्रक्रियागत कागजात लिई कर्जा प्रवाह गर्न ।
४. संस्थाको कर्जा नीति २०६४ मा उल्लिखित सम्पूर्ण रित पूरा गरी मात्र कर्जा प्रवाह गर्न ।
५. निक्षेप खाता खोल्दा पुऱ्याउनु पर्ने सम्पूर्ण प्रक्रिया जस्तै फोटो, नागरिकताको प्रतिलिपि लिन, दरखास्त फाराम पूर्ण रुपमा भर्न, प्रमाणित गर्नेको हस्ताक्षर लिई मात्र खाता संचालन गर्न ।
६. बैंक तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी ऐन २०६३ अनुसार व्यावसायिक विशेषज्ञ नियुक्त गर्न ।
७. कर्मचारी नियुक्त गर्दा मान्यता प्राप्त चिकित्सकबाट स्वास्थ्य परीक्षण गराउन ।
७. ग्राहक पहिचान नीति (KYC) कार्यविधि कार्यान्वयनमा ल्याउन ।

२.२.९ नेशनल फाइनान्स लि.,पाको, न्यूरोड, काठमाडौं

१. संस्थापक शेयरमा लगानी गरेको स्टार सेभिडग एण्ड क्रेडिट कोअपरेटिभको संस्थापक शेयर प्रचलित कानुनी प्रक्रिया पूरा गरी विक्री गर्न लाउने व्यवस्था मिलाउन तथा उक्त शेयर विक्री नभएसम्म हकप्रद शेयर/नगद लाभांस वितरण नगर्न, बोनस शेयरलाई रोक्का राख्न र रोक्का राखिएको बोनस शेयर लगायत सबै Cross Holding विक्री गरेपछि मात्र नगद लाभांश फुकुवा गर्नु हुन ।
२. सम्पत्ति दायित्व व्यवस्थापन नीति, सूचना प्रविधि नीति, व्यवस्थापन सूचना प्रणाली नीति, वासलात बाहिरको कारोबारसम्बन्धी नीति तर्जुमा गरी लागु गर्नु हुन ।
३. ग्राहक पहिचान (Know Your Customer) नीति लागु गर्नु हुन र सो अनुरूप आवश्यक प्रक्रिया पूरा गरी निक्षेप खाता खोल्न र निक्षेप स्वीकार गर्ने गर्नु हुन ।
४. कर्जा प्रवाह गर्दा आवश्यक सम्पूर्ण कागजात लिई कर्जा नीति निर्देशिका बमोजिम आवश्यक प्रक्रिया पुऱ्याएर मात्र कर्जा प्रवाह गर्न साथै कर्जा प्रवाह पश्चात सदुपयोगिता निरीक्षण गरी प्रतिवेदन फाइलमा राख्नु हुन ।
५. स्थिर सम्पत्तिहरुको सांकेतिकरण गर्नुका साथै आवधिक रुपमा भौतिक परीक्षण गरी लगत अद्यावधिक गर्नु हुन ।
६. बैंक तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा १२ को उपदफा २ अनुसार व्यावसायिक विशेषज्ञ नियुक्त गर्नु हुन ।
७. लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरु सुधार गर्नु हुन ।

२.२.१० नेपाल आवास विकास वित्त कम्पनी लिमिटेड

१. वार्षिक वित्तीय विवरणको अनुसूची ४.१ मा उल्लिखित जारी पुँजी सच्याउन, लेखापरीक्षण भएको र नभएको वित्तीय विवरणको तुलना अनुसूची ४.३५ मा प्रस्तुत गर्न र अपरिष्कृत त्रैमासिक विवरण यस

बैंकको ढाँचा अनुसार पूर्ण गरी अनुसूची ४ (अ) मा प्रस्तुत गर्न तथा अन्य सम्पत्ति अन्तर्गत देखाइएको कर्मचारी कल्याणकोष रकम रु. ६९,६५७।- जोखिम भारित सम्पत्ति गणनामा शत प्रतिशत जोखिम भार प्रदान गरी समायोजन गर्नका साथै सोको कारणले अन्य शीर्षकमा पर्ने प्रभावलाई समेत समायोजन गरी समायोजित वित्तीय विवरण प्रकाशन गर्न ।

२. कृषि विकास बैंक र राष्ट्रिय बाणिज्य बैंकले त्यस संस्थामा लगानी गरेको संस्थापक शेयर प्रचलित कानुनी प्रक्रिया पूरा गरी विक्री गर्न तथा उक्त शेयर विक्री नभएसम्म हकप्रद शेयर/नगद लाभांश वितरण नगर्न, बोनस शेयरलाई रोक्का राख्न र रोक्का राखिएको बोनस शेयर लगायत सबै Cross Holding विक्री गरेपछि मात्र नगद लाभांश फुकुवा गर्न ।
३. लगानी नीति, विपन्नवर्ग कर्जा नीति, क्षेत्रगत कर्जा अधिकेन्द्रित जोखिम नीति, ग्राहक पहिचान कार्यविधि, सम्पत्ति दायित्व व्यवस्थापन नीति, कोष व्यवस्थापन नीति, सूचना प्रविधि नीति, विप्रेषण कारोबार नीति, आन्तरिक लेखा परीक्षण कार्यविधि तयार गरी लागु गर्न ।
४. यस बैंकले निरीक्षण तथा सुपरीवेक्षणको क्रममा संस्थालाई जारी गरेको निर्देशन तथा यस बैंकबाट जारी एकीकृत निर्देशन २०६६ को निर्देशन नं १२ कर्जा सूचना तथा कालोसूची सम्बन्धी व्यवस्था र निर्देशन नं १५ व्याजदर सम्बन्धी व्यवस्था पूर्ण रुपमा पालना भएको नदेखिएकोले उपर्युक्त निर्देशनहरु पूर्ण पालना तर्फ सजग हुन ।
५. निक्षेप खाता खोल्दा तथा निक्षेप स्वीकार गर्दा एकीकृत निर्देशन २०६६ को निर्देशन नं. १९ ग्राहक पहिचान (KYC) सम्बन्धी निर्देशन पालना गर्न ।
६. कर्जा प्रवाह गर्दा आवश्यक सम्पूर्ण कागजात लिई कर्जा नीति निर्देशिका बमोजिम आवश्यक प्रक्रिया पुऱ्याएर मात्र कर्जा प्रवाह गर्न साथै कर्जा प्रवाह पश्चात सदुपयोगिता निरीक्षण गरी प्रतिवेदन फाइलमा राख्ने व्यवस्था गर्न ।
७. बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा १२ को उपदफा २ अनुसार व्यावसायिक विशेषज्ञ नियुक्त गर्न ।
८. लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरु सुधार गर्न ।

२.२.११ नेपाल हाउजिंग एण्ड मर्चेन्ट फाइनान्स लिमिटेड, ढिल्लीवजार, काठमाडौं

१. यस बैंकको एकीकृत निर्देशन नं. १६ को बुँदा नं. ३ (३) अनुसार ५ वर्ष भन्दा वढीले भाखा नाघेका दावी नपरेका लाभांशका सम्बन्धी विवरण यस बैंकमा पेश गर्नुका साथै राष्ट्रियस्तरको पत्रिकामा प्रकाशित गर्न ।
२. कर्जा प्रवाह पूर्व आवश्यक प्रक्रियागत कागजातहरु लिनका साथै कर्जा सदुपयोगिता निरीक्षण प्रतिवेदन सम्बन्धित फाइलमा संलग्न गर्न ।
३. कर्जा निक्षेप अनुपात १०२.७१ प्रतिशत रहेकोले तरलता जोखिम न्यूनीकरण तर्फ सजग रहन ।
४. यस बैंकको एकीकृत निर्देशन नं. १२ को ४ र ५ अनुसार निर्देशन अनुसार जमानीकर्तालाई कालोसूचीमा संलग्न हुनसक्ने अवस्थाको अनुसूची भराउन ।
५. स्थिर सम्पत्तिको छुट्टै रजिष्टर खडा गरी अद्यावधिक गर्नका साथै भौतिक परीक्षण गरी साङ्केतिकरण गर्न ।
६. यस बैंकको एकीकृत निर्देशन नं.३ को ११ अनुसार संस्थाले क्षेत्रगत कर्जासम्बन्धी नीति कार्यान्वयनमा ल्याई यस बैंकको निर्देशन बमोजिम एकै क्षेत्रमा ५० प्रतिशत भन्दा वढी तथा १०० प्रतिशत भन्दा वढी कर्जा प्रवाहका सम्बन्धमा क्षेत्रगत कर्जासम्बन्धी औचित्य एवं प्रभावकारितासहित व्यवस्थापन/संचालक समितिबाट निर्णय गराउन ।
७. निक्षेप खाता खोल्दा एवं निक्षेप परिचालन गर्दा यस बैंकको एकीकृत निर्देशन नं १७ को ग्राहक पहिचान सम्बन्धी मार्ग दर्शनको अनुसार गर्न ।
८. बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा १२(२) बमोजिम व्यावसायिक विशेषज्ञ संचालक नियुक्त गर्न ।
९. लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरु सुधार गर्न ।

२.२.१२ एनआइडीसी क्यापिटल मार्केट्स लि., कमलपोखरी, काठमाडौं

१. कर्जा असुली नीति, वासलात बाहिरको कारोवारसम्बन्धी नीति, सूचना प्रविधिसम्बन्धी नीति, ग्राहक

- पहिचान मार्गदर्शन (KYC), संचालन तथा बजार जोखिम व्यवस्थापन नीति तर्जुमा गरी लागु गर्न ।
२. नेपाल औद्योगिक विकास निगमको संस्थापक शेयर स्वामित्व ४५.०४ प्रतिशत रहेकोमा यस बैंकको निर्देशन बमोजिम बिक्री गर्न/गराउन र बिक्री नभएसम्मकालागि सो निगमलाई नगद लाभांश, बोनस तथा हकप्रद शेयरमा सहभागी नगराउन ।
 ३. कर्जा प्रवाह गर्दा आवश्यक सम्पूर्ण कागजात लिनको साथै संस्थाको कर्जा नीति अनुसार आवश्यक प्रक्रिया पुऱ्याएर मात्र कर्जा प्रवाह गर्न । साथै, कर्जा प्रवाह पछि सदुपयोग भए/नभएको यकीन गर्न निरीक्षण गरी सोसम्बन्धी प्रतिवेदन सम्बन्धित फाइलमा राख्ने गर्न ।
 ४. बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन २०६३ को दफा ८२ (२) अनुसार ५ वर्ष भन्दा बढीका भुक्तानी दिन बाँकी लाभांशको विवरण अनिवार्य रूपमा प्रकाशित गर्न ।
 ५. बैंक तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी ऐन, २०६३ बमोजिमको संचालक समिति तथा कार्यकारी अधिकृतहरुलाई लागु हुने Code of Conduct तयार गरी यस बैंकमा पठाउन ।
 ६. लामो समयदेखि सकार गरिएको गैरबैंकिङ्ग सम्पत्ति यथासक्य छिटो बिक्री गर्न ।
 ७. लेखापरीक्षण समितिलाई क्रियाशील बनाउन ।
 ८. लामो समयदेखि बक्यौता रहेको सण्डी क्रेडिटर्स हिसाब राफसाफ गर्न ।
 ९. बैंक तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी ऐन, २०६३ बमोजिम व्यावसायिक विशेषज्ञ संचालक नियुक्त गर्न ।
 १०. लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरु सुधार गर्न ।

२.२.१३ पश्चिमाञ्चल फाइनेन्स कम्पनी लिमिटेड, बुटवल, रुपन्देही

१. विभिन्न वर्गमा वर्गीकरण गरिएका कर्जाहरु पुर्नसंरचना गर्दा सोका लागि गरिएको कर्जा नोक्सानी व्यवस्थालाई यस बैंकको निर्देशन विपरीत फिर्ता (Writeback) गरेको रु. २१,५१ हजारलाई कर्जा नोक्सानी व्यवस्थामा नै कायम गरी नाफानोक्सान हिसाबमा समायोजन गर्नका साथै सोको कारणले अन्य शीर्षकमा पर्ने प्रभावलाई समेत समायोजन गर्न ।
२. बैंक तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा ४८ (छ) विपरीत नेपाल ईण्डष्ट्रियल एण्ड कमर्सियल बैंक लि.को धितोपत्रमा गरिएको लगानी अविलम्ब बिक्री गर्न ।
३. यस बैंकको एकीकृत निर्देशन नं. ३ को बुँदा नं. ११ (२ क, ख) अनुसार प्राथमिक पुँजीको पचास प्रतिशत/शतप्रतिशत भन्दा बढी एउटै क्षेत्रमा प्रवाहित कर्जा सापट र सुविधाको सम्बन्धमा इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाको सञ्चालक समितिबाट समेत अनुमोदन गर्न ।
४. कर्जा प्रवाह पूर्व आवश्यक प्रक्रियागत कागजातहरु लिनका साथै कर्जा सदुपयोगिता निरीक्षण प्रतिवेदन सम्बन्धित फाइलमा संलग्न गर्न ।
५. आन्तरिक लेखापरीक्षण कार्यविधि, सूचना प्रविधि नीति, संचालन जोखिम कार्यविधि, ग्राहक पहिचान मार्गदर्शन (KYC) तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्न ।
६. आ.व. ०५८/५९ देखि रहेको गैरबैंकिङ्ग सम्पत्ति बिक्री गर्न ।
७. बैंक तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी ऐन, २०६३ १२ (२) अनुसार व्यावसायिक विशेषज्ञ संचालक नियुक्त गर्न ।
८. लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरु सुधार गर्न ।

२.२.१४ श्री इन्भेष्टमेण्ट एण्ड फाइनेन्स लि., डिल्लीबजार, काठमाडौं

१. बैंक तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा २३ अनुसार अध्यक्ष र संचालकहरु मात्र रहने गरी संचालक समिति गठन गर्न ।
२. लेखापरीक्षण समितिमा संलग्न पदाधिकारीहरुलाई अन्य समिति उपसमितिमा नरहने व्यवस्था गर्न ।
३. बैंक तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा १२ अनुसार व्यावसायिक विशेषज्ञ संचालक नियुक्त गर्न ।
४. आन्तरिक लेखापरीक्षण तथा नियन्त्रण सम्बन्धी कार्यविधि, सम्पत्ति/दायित्व व्यवस्थापन नीति/कार्यविधि तथा कार्यप्रणाली तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्न ।
५. लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरु सुधार गर्न ।

२.२.१५ श्री स्टेण्डर्ड फाइनान्स लिमिटेड, नारायणचौर, नक्साल, काठमाडौं

१. विभिन्न वर्गमा वर्गीकरण गरिएका कर्जाहरु पुर्नसंरचना गर्दा सोका लागि गरिएको कर्जा नोक्सानी व्यवस्थालाई यस बैंकको निर्देशन विपरीत फिर्ता (Writeback) गरेको रकम रु. ५,०० हजारलाई कर्जा नोक्सानी व्यवस्था नै कायम गरी नाफा नोक्सान हिसावमा समायोजन गर्नका साथै सोको कारणले अन्य शीर्षकमा पर्ने प्रभावलाई समेत समायोजन गर्न ।
२. शेयर पुँजीमा देखाइएको हकप्रद शेयर बापत अग्रिम रुपमा प्राप्त रकम (Calls in Advance) रु. ५०,०९,४० हजारलाई जगेडा तथा कोष अन्तर्गत पुँजी समायोजन कोषमा लेखांकन गर्न ।
३. स्थगन कर सम्पत्ति रु. २८,६५ हजारलाई भैपरि आउने कोषमा लेखांकन नगर्न ।
४. संचालकको एकाघर परिवारसंग गरेको भाडा सम्झौतालाई वार्षिक वित्तीय विवरणको लेखासम्बन्धी टिप्पणीमा सम्बद्ध पक्ष कारोवार (Related Party Transaction) अन्तर्गत उल्लेख गर्न ।
५. यस बैंकको एकीकृत निर्देशन नं ६ (१०) मा उल्लेखित सुविधा वाहेक संचालक समितिका अध्यक्ष तथा संचालकहरुलाई अन्य सुविधा प्रदान नगर्न ।
६. वासलात बाहिरका कारोवारसम्बन्धी नीति, सूचना प्रणाली नीति, संस्थागत सुशासनसम्बन्धी नीति, संचालक समिति, प्रमुख कार्यकारी अधिकृत तथा कर्मचारीहरुलाई लागु हुने आचारसंहिता तयार गरी लागु गर्न ।
७. कर्मचारी विनियमावलीको व्यवस्था बमोजिम मात्र कर्मचारी नियुक्ति गर्न ।
८. बैंक तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी ऐन २०६३ को दफा ८२ (२) अनुसार ५ वर्ष भन्दा बढीका भुक्तानी दिन बाँकी लाभांशको विवरण अनिवार्य रुपमा प्रकाशित गर्न ।
९. कर्जा प्रवाह गर्दा आवश्यक सम्पूर्ण कागजात लिनको साथै संस्थाको कर्जा नीति अनुसार आवश्यक प्रक्रिया पुऱ्याएर मात्र कर्जा प्रवाह गर्न । साथै, कर्जा प्रवाह पश्चात सदुपयोग निरीक्षण गरी प्रतिवेदन सम्बन्धित फाइलमा राख्न ।
१०. कर्जा निक्षेप अनुपात १०४.१५ प्रतिशत रहेकाले तरलता जोखिम न्यूनीकरणतर्फ सजग रहन ।
११. आन्तरिक लेखापरीक्षण त्रैमासिक रुपमा गर्न ।
१२. लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरु सुधार गर्न ।

२.२.१६ श्री यति फाइनान्स लिमिटेड, बैंक रोड, हेटौँडा

१. एउटै क्षेत्रमा प्राथमिक पुँजीको शत प्रतिशत भन्दा बढी प्रवाहित कर्जा तथा सापट सम्बन्धमा यस बैंकको निर्देशन नं. ३ को दफा ८ मा भएको व्यवस्थाको पालना गर्न ।
२. भुक्तानी दिन बाँकी लाभांश सम्बन्धमा एकीकृत निर्देशन नं. १६ बमोजिमको विवरण यस बैंकमा पेश गर्न तथा राष्ट्रिय स्तरको पत्रिकामा प्रकाशित गर्न ।
३. कर्जा मूल्याङ्कन तथा स्वीकृत गर्दा ऋणीको आयस्रोत खुल्ने विवरण, वीमासम्बन्धी कागजात र अन्य कानुनी कागजातहरु संलग्न गर्न ।
४. यस बैंकको एकीकृत निर्देशन नं १५ को दफा ३ विपरीत निक्षेपमा प्रकाशित ब्याजदरमा ०.५ प्रतिशत भन्दा बढी ब्याज प्रदान नगर्न ।
५. निक्षेप खाता खोल्दा तथा निक्षेप स्वीकार गर्दा ग्राहक पहिचान कार्यविधि पूरा गर्न ।
६. बजार जोखिम (Market Risk) व्यवस्थापनसम्बन्धी नीति, आन्तरिक लेखापरीक्षण निर्देशिका, ग्राहक पहिचान मार्गदर्शन (KYC), संचालन निर्देशिका (Operational Manual), निक्षेप संकलन कार्यविधि (Deposit Manual), System Security सम्बन्धी नीति तथा लगानी नीति तर्जुमा गरी लागु गर्न ।
७. संस्थागत सुशासनसम्बन्धी एकीकृत निर्देशन नं ६ बमोजिम संचालक तथा कार्यकारी अधिकृतबाट आचरण सम्बन्धी व्यवस्था पालना गरी जानकारी दिनु हुन ।
८. संस्थाको भल्ट तथा काउन्टरको सुरक्षाका लागि आवश्यक व्यवस्था गर्न ।
९. बैंक तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा १२ को उपदफा २ अनुसार व्यावसायिक विशेषज्ञ नियुक्त गर्न ।
१०. स्थिर सम्पत्तिहरुको समय समयमा भौतिक परीक्षण गरी सो को अभिलेख अद्यावधिक गर्न ।

१२. कर्जा निक्षेप अनुपात ११७.७ प्रतिशत रहेकोले तरलता जोखिम न्यूनीकरणतर्फ व्यवस्थापन सजग रहन
११. लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरु सुधार गर्न ।

२.२.१७ पिपल्स फाइनेन्स लिमिटेड, त्रिपुरेश्वर, काठमाडौं

१. कोष संचालन तथा लगानी नीति, कार्य संचालन नीति तथा कार्यविधि, सूचना प्रविधि तथा सुरक्षा कार्यविधि, आन्तरिक लेखापरीक्षण र नियन्त्रण निर्देशिका तथा वासलात बाहिरका कारोबार संचालन कार्यविधि तर्जुमा गरी लागु गर्न ।
२. संचालक,संस्थापक/उच्च व्यवस्थापनसँग आपसी सम्बन्ध भएका व्यक्ति, फर्म, कम्पनी/संस्थाहरुको विवरण अद्यावधिक गरी यस बैंकमा पेश गर्न ।
३. आपसी सम्बन्ध भएका ग्राहकहरुको समूह र अर्थ व्यवस्थाको एकै क्षेत्रमा प्रवाहित कर्जाको सम्बन्धमा यस बैंकबाट जारी एकीकृत निर्देशन नं ३ को बुदाँ नं ७ (आपसी सम्बन्ध भएका ग्राहकहरुको विवरण) र ११ (क्षेत्रगत कर्जा सम्बन्धी व्यवस्था) को व्यवस्था पालना गर्न ।
४. शेयर सुरक्षण राखी प्रवाह गरेको Margin Lending प्रकृतिको कर्जाको सम्बन्धमा यस बैंकबाट जारी एकीकृत निर्देशन नं २ १६ क (२) को Margin call सम्बन्धी व्यवस्था पूर्ण पालना गर्न ।
५. वीमाङ्क रकमको सीमाभित्र रही ढुकुटी/काउण्टरमा नगद कारोबार गर्न ।
६. कर्जा प्रवाह गर्दा आवश्यक सम्पूर्ण कागजात लिई कर्जा नीति निर्देशिका बमोजिम आवश्यक प्रक्रिया पुऱ्याएर मात्र कर्जा प्रवाह गर्न साथै कर्जा प्रवाह पश्चात सदुपयोगिता निरीक्षण गरी प्रतिवेदन फाइलमा राख्ने व्यवस्था गर्न तथा कर्जा जोखिम, बजार जोखिम व्यवस्थापनतर्फ सजग रहन ।
७. संस्थाको गतवर्षको कर्जा वृद्धि दर ६५.५५ प्रतिशत तथा कर्जा निक्षेप अनुपात ११२.७९ प्रतिशत रहेको देखिएकोले उत्पन्न हुनसक्ने तरलता जोखिम न्यूनीकरणतर्फ व्यवस्थापन सजग रहन ।
८. वितरण नभएको लाभाशंको सम्बन्धमा यस बैंकबाट जारी एकीकृत निर्देशन नं १६ को बुदाँ नं ३ को व्यवस्था अनुरूप राष्ट्रिय स्तरको पत्रिकामा विवरण प्रकाशन गर्न ।
९. बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०६३ बमोजिम व्यावसायिक विशेषज्ञ संचालक नियुक्त गर्न ।
१०. लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरु सुधार गर्न ।

२.२.१८ युनिभर्सल फाइनेन्स लिमिटेड कान्तिपथ, काठमाडौं

१. कर्जा प्रवाह गर्दा आवश्यक सम्पूर्ण कागजात लिनको साथै संस्थाको कर्जा नीति अनुसार आवश्यक प्रक्रिया पुऱ्याएर मात्र कर्जा प्रवाह गर्नुका साथै कर्जा प्रवाह पश्चात सदुपयोगिता निरीक्षण गर्न ।
२. वासलात बाहिरका कारोबारसम्बन्धी नीति, निक्षेप कार्यविधि, विपन्न वर्ग कर्जा कार्यविधि, जोखिम व्यवस्थापन नीति तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्न ।
३. निक्षेप खाता खोल्दा एवम् निक्षेप परिचालन गर्दा यस बैंकको एकीकृत निर्देशन नं १७ को ग्राहक पहिचान सम्बन्धी मार्गदर्शन (KYC) अनुसार गर्न ।
४. वीमाङ्क रकमको सीमा भित्र रही ढुकुटी/काउण्टरमा नगद कारोबार गर्न ।
५. पाँचवर्ष भन्दा बढी अवधि देखि रहेको गैरबैंकिङ्ग सम्पत्ति यथाशीघ्र विक्री गर्न ।
६. कर्जा/निक्षेप अनुपात १०९.८८ प्रतिशत रहेकोले तरलता जोखिम न्यूनीकरणतर्फ सजग रहन ।
७. बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा १२ (२) बमोजिम व्यावसायिक विशेषज्ञ सञ्चालक नियुक्त गर्न ।
८. विल भर्पाई संलग्न नगरी कार्यालय सञ्चालन खर्च अर्न्तगत रु. १५० हजार मनोरञ्जन शीर्षकमा लेखाकन गरेको सम्बन्धमा स्पष्ट पार्न ।
९. लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरु सुधार गर्न ।

२.२.१९ युनियन फाइनेन्स लिमिटेड, कमलादी, काठमाडौं

१. यस बैंकको एकीकृत निर्देशन नं ६ (१०) मा उल्लिखित सुविधावाहेक अन्य कुनै आर्थिक दायित्व बहन गर्नु पर्ने सुविधा सञ्चालक समितिका अध्यक्ष तथा अन्य सञ्चालकहरुलाई प्रदान नगर्न ।
२. लगानीसम्बन्धी नीति, वासलात बाहिरको कारोबारसम्बन्धी नीति, आन्तरिक लेखापरीक्षण कार्यविधि, ग्राहक

- पहिचान मार्गदर्शन (KYC), सञ्चालन जोखिमसम्बन्धी नीति तर्जुमा गरी लागु गर्न ।
३. एकीकृत निर्देशन नं १९ बमोजिम निक्षेप खाता खोल्दा तथा निक्षेप स्वीकार गर्दा ग्राहक पहिचानसम्बन्धी कार्यविधि पूरा गर्न ।
 ४. कर्जा प्रवाह गर्दा आवश्यक सम्पूर्ण कागजात लिनको साथै संस्थाको कर्जा नीति अनुसार आवश्यक प्रक्रिया पुऱ्याएर मात्र कर्जा प्रवाह गर्न । साथै, कर्जा प्रवाह पछि सदुपयोग भए/नभएको यकीन गर्न निरीक्षण गरी सो सम्बन्धी प्रतिवेदन सम्बन्धित फाइलमा राख्ने गर्न ।
 ५. बैंक तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी ऐन २०६३ को दफा ८२(२) अनुसार पाँच वर्षभन्दा बढीका भुक्तानी दिन बाँकी लाभांशको विवरण अनिवार्य रूपमा प्रकाशित गर्न ।
 ६. विनियोजित बजेटको सीमाभित्र रहेर खर्च गर्न ।
 ७. कर्जा निक्षेप अनुपात १२९.३१ प्रतिशत रहेकोले तरलता जोखिम न्यूनीकरणतर्फ व्यवस्थापन सजग रहन ।
 ८. बैंक तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा १२ को उपदफा २ अनुसार व्यावसायिक विशेषज्ञ नियुक्त गर्न ।
 ९. लेखापरीक्षकहरुले औल्याएका अन्य कैफियतहरु सुधार गर्न ।
 १०. वित्तीय संस्थाले प्रस्ताव गरेअनुसार आ.व. २०६५/६६ मा बाँडफाँडको लागि उपलब्ध मुनाफा रु. १,९३,८१ हजारबाट प्रस्तावित नगद लाभांश रु. १,५९,९१ हजार (१० प्रतिशत) शेयरधनीहरुलाई वितरण गर्न ।
 ११. युनियन फाइनान्स लिमिटेड (वित्तीय संस्था) का कार्यकारी प्रमुख श्री नरेश प्रधानले मिति २०६६/०१/१७ मा श्री प्रनुज मल्ललाई घर जग्गा (मिति २०६५/६/२६ मा दृष्टिबन्धक रहेको रु. १,५६,९२ हजार) तथा निजकै व्यक्तिगत जमानी धितो लिई रु. १ करोड ७५ लाख बराबरका दुई कर्जा रु. ३,५०,०० हजार स्वीकृत गरी मिति २०६६/०१/२२ मा व्यक्तिगत कर्जा शीर्षक अन्तर्गत प्रवाह भएकोमा मिति २०६६/०३/३० को निजको निवेदनको आधारमा श्री दिपक बोहराको बैंक अफ काठमाडौंको खाता नं. ०७००००००१४५४ NPR चेक नं. २३९११६४ को रु. ३,०३,२६ हजारको चेक धितो लिई कर्जा चुक्ता गरेको । मिति २०६६/३/३१ मा उक्त चेकको आधारमा रु. ३,०३,२६ हजारको Force Loan को रुपमा खरिद तथा डिस्काउन्ट गरिएका बिल्स कर्जा सिर्जना गरेको । सो चेकलाई २५ दिनसम्म संस्था आफैले Hold गरी चेक Clearing र Collection मा नपठाई निष्क्रिय राखेको । सो चेक पर्चेज कर्जा पनि ऋणिले मिति २०६६/०४/२७ मा नगद जम्मा गरी राफसाफ गरेको । साथै, मिति २०६६/०२/२७ मा श्रीमती रञ्जु श्रेष्ठको व्यक्तिगत जमानीमा श्री सुर्य ताम्राकारलाई रु. ४,००,०० हजारको कर्जा स्वीकृत भई मिति २०६६/०२/२८ मा व्यक्तिगत कर्जा शीर्षक अन्तर्गत प्रवाह भएकोमा २०६६/०३/२९ को निजको निवेदनको आधारमा सो कर्जा चुक्ता गर्न श्री किरण मालाकारको लक्ष्मी बैंक लिमिटेडको खाता नं. ००७१०४ ०००४७३८ चेक नं. २५०८४८५ को रु. ४,००,०० हजारको चेक धितो लिई कर्जा चुक्ता गरेको । मिति २०६६/३/३१ मा उक्त चेकको आधारमा रु. ४,००,०० हजारको Force Loan को रुपमा खरिद तथा डिस्काउन्ट गरिएका बिल्स कर्जा सिर्जना गरेको । सो चेकलाई ६० दिन सम्म संस्था आफैले Hold गरी चेक Clearing/ Collection मा नपठाई निष्क्रिय राखेको । सो चेक पर्चेज कर्जा पनि ऋणिले मिति २०६६/०५/२६ मा नगद जम्मा गरी राफसाफ गरेको । यसरी चेक खरिद गर्दा चेक रियलाइजेसनका लागि कलेक्सन/रियलाइजेसनमा नपठाई बैंकिङ्ग कारोवारमा चेक पर्चेज गर्दा पालना गर्नुपर्ने पने न्यूनतम मान्यता समेत पालना नगरी सोही चेकलाई धितो मानी Forced Loan कायम गरेको, चेक खरिद गरी खरिद तथा डिस्काउन्ट गरिएका बिल्समा लेखांकन गरेको, बैंकको हित सुरक्षित नहुने गरी निक्षेपकर्ता र लगानीकर्ताको हित विपरीत कार्य गरेको र यस किसिमको कार्य गर्दा सञ्चालक समितिको मिति २०६५/११/१४ मा बसेको २०३ औं बैठकबाट कार्यकारी प्रमुखले आफ्नो स्वविवेक प्रयोग गरी स्वीकृत गरेका र स्वीकृत गरिने रु. १ करोडभन्दा माथिका कर्जाहरुलाई बैठकद्वारा स्वीकृत गरिए सरह मान्यता दिने र त्यसरी स्वीकृत गरिएका कर्जाहरुको विवरण अनुमोदनार्थ उहाँले कम्तिमा त्रयमासिक रुपमा बैठकमा पेश गर्नुपर्नेमा सञ्चालक समितिबाट अनुमोदन नगराई बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा ४८ को उपदफा (१)को खण्ड (भ) र सोही ऐनको दफा ४८ को उपदफा (१) को खण्ड (३) विपरीत एवम् सोही ऐनको दफा ५६ को उपदफा (२) विपरीत कार्य गरेको देखिएको हुँदा संस्थाका कार्यकारी प्रमुख श्री नरेश प्रधानलाई बैंक तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा ७४ को उपदफा (४) को खण्ड (ड) बमोजिम कार्यकारी प्रमुख पदबाट हटाउनसम्मको आदेश दिन नपर्ने तथा प्रचलित कानून बमोजिम कारवाहीको लागि लेखी पठाउनु नपर्ने कुनै कारण भए सोही ऐनको दफा ७४

को उपदफा (५) अनुसार १५ दिनभित्र स्पष्टीकरण पेश गर्न ।

२.२.२० बुटवल फाइनेन्स लिमिटेड

१. कर्जा प्रवाह/नवीकरण गर्नु पूर्व ऋणीको विस्तृत विवरण लिई सोको आधारमा वित्तीय स्थितिको विश्लेषण गर्न । साथै, कर्जा प्रवाह गरे पश्चात नियमित रूपमा सदुपयोगिता निरीक्षण गर्न ।
२. क्षेत्रगत कर्जा सघनता अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्ने प्रक्रिया र सूचना प्रणालीको विकास गर्न । प्राथमिक पुँजीको शतप्रतिशत वा सोभन्दा बढी लगानी भएका क्षेत्रहरूको कर्जा सुविधा सम्बन्धमा सञ्चालक समितिबाट अनुमोदन गरी यस विभागलाई समेत जानकारी गराउने गर्न ।
३. कार्य सञ्चालन, कर्जा, व्याजदर एवं तरलतासम्बन्धी जोखिम मापन, अनुगमन तथा न्यूनीकरण गर्न, जोखिम व्यवस्थापन नीति तर्जुमा गर्न र जोखिम व्यवस्थापन समिति गठन गर्न ।
४. वीमाङ्गभन्दा बढी हुने गरी ढुकुटीमा मौज्जात नराख्न ।
५. आवधिक रूपमा स्थिर सम्पत्तिहरूको भौतिक परीक्षण गर्ने पद्धतिको विकास गर्न ।
६. यस बैंकको लगानी सम्बन्धी निर्देशन अनुसार संस्थाले अर्द्धवार्षिक रूपमा लगानीको पोर्टफोलियो पुनरावलोकन गरी सञ्चालक समितिबाट पारित गराउने गर्नको साथै आन्तरिक लेखापरीक्षकबाट प्रमाणित गराई यस बैंकलाई समेत जानकारी गराउने गर्न ।
७. संस्थाको कर्जा निक्षेप अनुपात ९१.३७ प्रतिशत रहेकोले सो बाट आउनसक्ने तरलता सम्बन्धी जोखिमप्रति सजग रहन ।
८. संस्थाका शेयरधनी तथा कार्यकारी अध्यक्ष श्री देवेन्द्र प्रसाद धुंजुको नाममा कुल चुक्ता पुँजीको २२ प्रतिशत शेयर रहेकोमा सोलाई १५ प्रतिशतमा सीमित गर्न गत वर्ष नै निर्देशन दिइएकोमा सो को पालना भएको नदेखिएकोले सोलाई सीमाभित्र ल्याउने लिखित प्रतिबद्धता पेश गर्न ।
९. एसियन लाइफ इन्स्योरेन्समा लगानी गरेको रकमको लागि यस बैंकको निर्देशनअनुसार लगानी समायोजन कोष खडा गरी जानकारी दिनुहुन ।
१०. संस्थाले कर्जामा असुल गर्न बाँकी र व्याज मुलतवी हिसाबमा उल्लेख गरिएको रकममा फरक देखिएको हुँदा सोको हिसाव मिलान गरी यथाशीघ्र जानकारी दिनुहुन ।
११. लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरू सुधार गर्न ।

२.२.२१ सेन्ट्रल फाइनेन्स लिमिटेड

१. कर्जा प्रवाह/नवीकरण गर्नु पूर्व ऋणीको विस्तृत विवरण लिई सोको आधारमा वित्तीय स्थितिको विश्लेषण गर्न । साथै, कर्जा प्रवाह गरे पश्चात नियमित रूपमा सदुपयोगिता निरीक्षण गर्ने गर्न । वित्तीय विवरणहरूको विश्लेषणमा समेत एकरूपता कायम गर्न ।
२. क्षेत्रगत कर्जा सघनता अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्ने प्रक्रिया र सूचना प्रणालीको विकास गर्न । प्राथमिक पुँजीको शतप्रतिशत वा सोभन्दा बढी लगानी भएका क्षेत्रहरूको कर्जा सुविधा सम्बन्धमा सञ्चालक समितिबाट कम्तीमा वार्षिक रूपमा अनुमोदन गर्न ।
३. बजार (व्याजदर एवं तरलतासम्बन्धी) जोखिम मापन, अनुगमन तथा न्यूनीकरण गर्न जोखिम व्यवस्थापन समिति गठन गर्न ।
४. खर्च लेख्दा भौचरसहित खर्च प्रमाणित गर्ने विल तथा अन्य कागजात संलग्न गर्न ।
५. स्थिर सम्पत्ति रजिष्टर खडा गरी नियमितरूपमा भौतिक परीक्षण गर्ने गर्न ।
६. कर्जा निक्षेप अनुपात ९३.७३ प्रतिशत रहेकोले संस्थामा आउनसक्ने तरलता सम्बन्धी जोखिमको नियमित अनुगमन गर्न ।
७. लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरू सुधार गर्न ।
८. यस बैंकको मिति २०६४।०१।०२ प.सं. वै.वि.नि.वि./नीति/परिपत्र/२५।०६।३६४ बाट हाल संचालनमा रहिरहेका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले २०७० आषाढ मसान्तभित्र चुक्ता पुँजी रु. २० करोड समानुपातिक रूपमा बाँकी वर्षहरूमा पूरा गर्न २०६४ आषाढ मसान्तलाई आधार वर्षको रूपमा लिई आ.व.२०६४।६५ देखि हरेक वर्ष नपुग रकमको समानुपातिक दरले वृद्धि गर्दै लैजानु पर्ने र सोही बमोजिम व्यावसायिक योजना/पुँजी योजना पेश गर्नुपर्ने निर्देशन दिइएकोमा संस्थाको २०६६ आषाढ मसान्तसम्ममा चुक्ता पुँजी रु.

१२ करोड ६८ लाख पुगेकोले निर्देशन बमोजिम पुँजी बृद्धि भएको देखिन्छ। यस बैङ्कले तोकेको न्यूनतम चुक्ता पुँजी पुगिसकेको तथा गत वर्षसम्मको सञ्चित मुनाफा रु. १९,४१ हजारमा आ.व. २०६५/६६ को सञ्चित रहने मुनाफा (२० प्रतिशत साधारण जगेडा कोषमा सारे पश्चात्) रु.२,२६,०२ हजार थप गर्दा हुने कुल रु. २,४५,४३ हजारबाट संस्थाले प्रस्ताव गरे अनुसार आ.व. २०६५/६६ मा बाँडफाँडको लागि उपलब्ध मुनाफा रु. २,८२,५२ हजारमध्ये चुक्ता पुँजीको १५ प्रतिशतले हुने बोनस शेयर रु. १,९०,३४,२६५/- तथा चुक्ता पुँजीको ०.७८९४७ प्रतिशतका दरले नगद लाभांश रु. १०,०१,८०३/- कर प्रयोजनको लागि) शेयरधनीहरूलाई वितरण गर्न।

२.२.२२ सिएमबि फाइनान्स लिमिटेड

१. संस्थामा खराब कर्जाको अनुपात ३३.०६ प्रतिशत रहेकोले सो कर्जालाई स्वीकारयोग्य तहमा भर्ना प्रभावकारी पहल गर्न।
२. कर्जा प्रवाह गर्नु पूर्व लिनुपर्ने ऋणी तथा परियोजनाको विस्तृत विवरणहरू लिने गर्न तथा संस्थाको कर्जा विश्लेषण प्रणालीमा रहेका कमजोरीहरू सुधार गर्न। साथै, कर्जा प्रवाह गरे पश्चात् नियमित रूपमा धितो तथा कर्जाको सदुपयोगिता निरीक्षण गर्न।
३. संस्थाको व्यवस्थापन/सूचना प्रणाली तथा आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीमा आवश्यक सुधार गर्न।
४. संस्थाले यस बैंकको निर्देशन अनुसार पेश गर्नु पर्ने पुँजी योजना १५ दिनभित्र पेश गर्न।
५. यस बैंकको निर्देशन अनुसार विपन्न वर्गमा प्रवाह गर्नु पर्ने कर्जा प्रवाह गर्न।
६. गैर वासलातमा आधारित कारोवारको अभिलेख प्रणाली चुस्त दुरुस्त राख्न।
७. संस्थामा आउन सक्ने कुनै पनि जोखिम व्यवस्थापन गर्न आवश्यक कार्यप्रणाली तयार गर्नका साथै जोखिम व्यवस्थापन समिति गठन गर्न।
८. कर्जा निक्षेप अनुपात १२३.१५ प्रतिशत रहेकोले संस्थामा आउनसक्ने तरलतासम्बन्धी जोखिमप्रति सजग रहन।
९. लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरू सुधार गर्न।
१०. गत आ.व. मा वित्तीय विवरण प्रकाशन गर्न स्वीकृति प्रदान गर्दा दिइएका कतिपय कैफियतहरू यसपटक समेत दोहोरिएको पाइएकोले यस बैंकबाट दिइएका निर्देशनको पूर्ण पालना गर्न।

२.२.२३ गृह्येश्वरी मर्चेण्ट बैकिङ एण्ड फाइनान्स कम्पनी लिमिटेड

१. व्यवस्थापन सूचना प्रणाली, सम्पत्ति दायित्व व्यवस्थापन नीति, सूचना प्रविधिसम्बन्धी नीति, वासलात बाहिरको कारोवारसम्बन्धी नीति बनाई कार्यान्वयन गर्न।
२. Dormant Deposit Account सम्बन्धमा भुक्तानी गर्दा उपयुक्त नियन्त्रण प्रणाली अपनाउनुको साथै सो प्रकारका निक्षेपको सम्बन्धमा रकमलाई यस बैंकको निर्देशन नं. १६ को (३) अनुसार गर्न।
३. यस बैंकको एकीकृत निर्देशन नं. ६ अनुसार सञ्चालकको लागि आचार संहिता बनाई कार्यान्वयन गर्नका साथै सोको विवरण यस बैंकमा समेत पेश गर्न।
४. कर्जा जोखिम, सञ्चालन जोखिम, तरलता जोखिम र बजार जोखिम व्यवस्थापनको लागि आवश्यक नीति, प्रक्रिया र प्रणाली बनाउनका साथै जोखिम व्यवस्थापन समिति गठन गर्न।
५. संस्थाको कर्जा व्यवस्थापनमा आवश्यक सुधार गर्न।
६. संस्थामा रहेको आन्तरिक लेखा परीक्षण समितिलाई प्रभावकारी बनाउन।
७. संस्थामा रहेका स्थिर सम्पत्तिको नियमितरूपमा भौतिक परीक्षण गर्ने गर्न।
८. विपन्न वर्गमा कर्जा प्रवाह गरेपश्चात उपयुक्त संयन्त्रको विकास गरी लक्षित वर्गमा कर्जा सदुपयोग भए नभएको निरीक्षण गर्न।
९. कम्प्युटर सफ्टवेयरमा गरिएको खर्चलाई स्थिर सम्पत्तिमा लेखांकन गरेको।
१०. कर्जा निक्षेप अनुपात ११८.७६ प्रतिशत रहेकोले संस्थामा रहेको तरलतासम्बन्धी जोखिमप्रति सजग रहन।
११. गत आ.व.मा समेत यस बैंकको एकीकृत निर्देशन नं. ६ अनुसार सञ्चालकको लागि आचार संहिता बनाई कार्यान्वयन गर्न निर्देशन दिइएकोमा सो को कार्यान्वयन भएको नपाइएकोले यस सम्बन्धमा संस्थाको उच्च व्यवस्थापनको ध्यानाकर्षण गराउन। स्थलगत निरीक्षणको क्रममा दिइएका निर्देशनको कार्यान्वयन गरी

जानकारी गराउन ।

१२. लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरु सुधार गर्न ।
१३. यस बैंकको मिति २०६४।०१।०२ प.सं. बै.वि.नि.वि./नीति/परिपत्र/२५।०६३६४ बाट हाल संचालनमा रहिरहेका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुले २०७० आषाढ मसान्तभित्र चुक्ता पुँजी रु.२० करोड समानुपातिक रुपमा बाँकी वर्षहरुमा पूरा गर्न २०६४ आषाढ मसान्तलाई आधार वर्षको रुपमा लिई आ.व. २०६४।६५ देखि हरेक वर्ष नपुग रकमको समानुपातिक दरले वृद्धि गर्दै लैजानु पर्ने र सोही बमोजिम व्यावसायिक योजना/पुँजी योजना पेश गर्नुपर्ने निर्देशन दिइएकोमा २०६६ आषाढ मसान्तसम्ममा समानुपातिकरुपमा वृद्धि भई चुक्ता पुँजी रु. १० करोड ९८ लाख पुगेको तथा यस वर्षको प्रस्तावित बोनश शेयर वितरण पश्चात चुक्ता पुँजी वृद्धि भई रु. १२ करोड ८ लाख पुग्ने देखिएकोले चुक्ता पुँजीसम्बन्धी यस बैंकको निर्देशन पालना भएको देखिन्छ । यस अवस्थामा संस्थाको गत वर्षसम्मको सञ्चित मुनाफा रु. २५,८४ हजारमा आ.व. २०६५/६६ को सञ्चित रहने मुनाफा (२० प्रतिशत साधारण जगेडा कोषमा सारे पश्चात्) रु. १,५८,९४ हजार थप गर्दा हुने कुल रु. १,८४,७८ हजारबाट संस्थाले प्रस्ताव गरेअनुसार बोनश शेयर रु. १,०९,८१,११०/- (चुक्ता पुँजीको १० प्रतिशत) र नगद लाभांश रु. २१,९६,२२२/- हजार (चुक्ता पुँजीको २.३६ प्रतिशत) वितरण गर्न ।
१४. गत आ.व. मा वित्तीय विवरण प्रकाशन गर्न स्वीकृति प्रदान गर्दा दिइएका कतिपय कैफियतहरु यसपटक समेत दोहोरिएको पाइएकोले यस बैंकबाट दिइएका निर्देशनको पूर्ण पालना गर्न संस्थाको व्यवस्थापनको ध्यानाकर्षण गराउन ।

२.२.२४ जानकी फाइनेन्स लिमिटेड

१. संस्थाको निष्क्रिय कर्जाको आकार बढ्दै गएकोले खराब कर्जा असुलीतर्फ विशेष ध्यान दिन ।
२. आवश्यक सम्पूर्ण कागजात लिई कर्जा नीति निर्देशिका बमोजिम आवश्यक प्रक्रिया पुऱ्याएर मात्र कर्जा प्रवाह गरी कर्जा प्रवाह पश्चात् त्यसको सदुपयोगिता निरीक्षण गर्न । धितोको मूल्यांकित रकम तथा वीमाको सीमाभन्दा बढी हुने गरी कर्जा प्रवाह नगर्न । वीमायोग्य सम्पत्तिको वीमा गरेर मात्र कर्जा प्रवाह गर्न ।
३. संस्थाको आन्तरिक लेखापरीक्षण समितिले यस बैंकबाट जारी भएको निर्देशन अनुसार संस्थाको वित्तीय अवस्था, आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली, लेखापरीक्षण कार्यक्रम र आन्तरिक लेखापरीक्षकले उठान गरेका कैफियतहरु उपर आवश्यक छलफल गरी व्यवस्थापनलाई सुझाव दिने गर्न ।
४. संस्थाको आन्तरिक लेखापरीक्षण कार्यलाई प्रभावकारी बनाउन ।
५. लेखापरीक्षण सम्बन्धी मार्गदर्शन, सम्पत्ति दायित्व व्यवस्थापन नीति र लेखा नीति बनाई कार्यान्वयन गर्न ।
६. संस्थाका सञ्चालक, कार्यकारी प्रमुख र कर्मचारीको लागि यस बैंकको निर्देशन नं. ६ अनुसारको आचार संहिता तयार गरी लागु गर्न ।
७. नेपाल सरकारले तोके अनुसार युवा तथा स्वरोजगार कोषमा रकम जम्मा गर्न ।
८. यस बैंकको एकीकृत निर्देशन २०६६ को इ.प्रा. निर्देशन नं. १२/०६६ बमोजिम ऋणीसम्बन्धी विवरण कर्जा सूचना केन्द्रमा नियमित रुपमा पठाउने र तहाँबाट ऋणीको कर्जा सूचना लिने व्यवस्था गर्न ।
९. कर्जा निक्षेप अनुपात १२४.०६ प्रतिशत रहेकोले संस्थामा आउनसक्ने तरलता सम्बन्धी जोखिमको नियमित अनुगमन गर्न ।
१०. गत वर्षको तुलनामा कर्जा वृद्धिदर उच्च (१०५.४५ प्रतिशत) रहेको अवस्थामा कर्जासंग सम्बन्धित जोखिम समेत वृद्धि हुने हुँदा कर्जा जोखिम न्यूनीकरण गर्न प्रभावकारी उपायहरु समेत अवलम्बन गर्न ।
- (ख) वित्तीय संस्थाले प्रस्ताव गरे अनुसार आ.व.२०६५।६६ मा बाँडफाँडको लागि उपलब्ध मुनाफामध्येबाट रु. १,५७,९०,०००।०० हजार (चुक्ता पुँजीको ३१.५८ प्रतिशत करसहित) शेयरधनीहरुलाई बोनश शेयर वितरण गर्न ।
- (ग) माथि बुँदा नं. (क) को (१), (२) र (३) मा उल्लिखित कैफियतहरु अघिल्लो आ.व. २०६४/६५ को साधारण सभा प्रयोजनका लागि वित्तीय विवरण प्रकाशन गर्न स्वीकृति दिँदा समेत दिइएकोमा पूर्ण रुपमा पालना भएको नदेखिएकोले आगामी दिनमा यस प्रकारका कैफियतहरुको पूनरावृत्ति नगर्न । संस्थालाई गत आ.व.मा समायोजित वित्तीय विवरण प्रकाशन गर्न निर्देशन दिइएकोमा समायोजित वित्तीय विवरण प्रकाशन नगरेको देखिएकोले संस्थालाई बैंक तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी ऐनको दफा ७४ को (१) (क)

बमोजिम सचेत गराउनुका साथै गत आ.व.को समायोजित वित्तीय विवरण अनुसार बोनश बाँड्न सक्ने नदेखिएकोले गत आ.व.को विवरण अनुसार प्रस्ताव गरिएको बोनश शेयर नबाँड्नु ।

२.२.२५ ललितपुर फाइनेन्स लिमिटेड

१. कर्जा प्रवाह गर्दा ऋणीको आयश्रोत प्रमाणित हुने कागजात, लेखापरीक्षण भएका वित्तीय विवरण, कर चुक्ता प्रमाणपत्र आदि लिएर मात्र कर्जा प्रवाह गर्न ।
२. निष्क्रिय कर्जा असुलीको लागि स्पष्ट असुली नीति बनाई कार्यान्वयन गर्न ।
३. गैर बैकिङ्ग सम्पत्तिको रुपमा प्राप्त भएको अन्य इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाको संस्थापक शेयर विक्री गर्न ।
४. जोखिम व्यवस्थापन समिति बनाई संस्थामा आउन सक्ने कर्जासम्बन्धी जोखिम, तरलतासम्बन्धी जोखिम र सञ्चालन जोखिमको व्यवस्थापन गर्न ।
५. स्थिर सम्पत्तिको नियमितरुपमा भौतिक परीक्षण गर्न ।
६. सकार गरिएका गैर बैकिङ्ग सम्पत्तिको व्यवस्थापन यथासम्भव छिटो गर्न ।
७. गत आ.व.को तुलनामा कर्जा बृद्धिदर उच्च (६५.९५ प्रतिशत) रहेकोले कर्जासंग सम्बन्धित जोखिम समेत बढेकोले यसप्रति सजग रहन ।
८. कर्जा निक्षेप अनुपात १३१.९७ प्रतिशतभन्दा बढी रहेकोले संस्थामा आउन सक्ने तरलतासम्बन्धी जोखिमप्रति सजग रहन ।
९. लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरु सुधार गर्न ।
१०. यस बैंकको मिति २०६४।०१।०२ प.सं. बै.वि.नि.वि./नीति/परिपत्र/२५।०६३।६४ बाट हाल संचालनमा रहिरहेका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुले २०७० आषाढ मसान्तभित्र चुक्ता पुँजी रु.२० करोड समानुपातिक रुपमा बाँकी वर्षहरुमा पूरा गर्न २०६४ आषाढ मसान्तलाई आधार वर्षको रुपमा लिई आ.व. २०६४।६५ देखि हरेक वर्ष नपुग रकमको समानुपातिक दरले वृद्धि गर्दै लैजानु पर्ने र सोही बमोजिम व्यावसायिक योजना/पुँजी योजना पेश गर्नुपर्ने निर्देशन दिइएकोमा २०६६ आषाढ मसान्तसम्ममा समानुपातिकरुपमा वृद्धि भई चुक्ता पुँजी रु. ११ करोड ३९ लाख पुगेको तथा यस वर्षको प्रस्तावित बोनश शेयर वितरण पश्चात चुक्ता पुँजी वृद्धि भई रु. १७ करोड ५९ लाख पुग्ने देखिएकोले चुक्ता पुँजी सम्बन्धी यस बैंकको निर्देशन पालना हुने देखिन्छ । प्रस्तावित बोनश शेयर वितरण पश्चात यस बैंकले तोकेको न्यूनतम चुक्ता पुँजी पुगिसकेकोले संस्थाको गत वर्षसम्मको सञ्चित मुनाफा रु. ८६,३९ हजारमा आ.व. २०६५/६६ को सञ्चित रहने मुनाफा (२० प्रतिशत साधारण जगेडा कोषमा सारे पश्चात्) रु. ५,३८,९५ हजार थप गर्दा हुने कुल रु. ६,२५,३४ हजारबाट संस्थाले प्रस्ताव गरेअनुसार बोनश शेयर रु. ५,६९,५३,०००/- (चुक्ता पुँजीको ५० प्रतिशत) र नगद लाभांश रु. २९,९८,०००/- हजार (चुक्ता पुँजीको २.३६ प्रतिशत) वितरण गर्न ।

२.२.२६ महालक्ष्मी फाइनेन्स लिमिटेड

१. कर्जा प्रवाह गर्नुपूर्व ऋणीको विस्तृत विवरणको आधारमा वित्तीय स्थितिको विश्लेषण गरेर मात्र कर्जा प्रवाह गर्न र लगानी पश्चात् नियमित रुपमा सदुपयोगिता निरीक्षण गर्न ।
२. धितो सुरक्षणमा रहेको अचल सम्पत्तिको वीमा/नवीकरण गर्ने गर्न ।
३. जोखिम व्यवस्थापन समिति गठन गरी जोखिम व्यवस्थापन गर्न, कार्य सञ्चालन निर्देशिका र आन्तरिक लेखापरीक्षण निर्देशिका तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्न ।
४. लामो समयदेखि भुक्तानी अवधि समाप्त भैसकेका मुद्दति खातामा रहेका रकमको व्यवस्थापन गर्न ।
५. कर्मचारीहरुलाई उपलब्ध गराएको सापटी सण्डी डेटर्स हिसाबमा नराखी कर्मचारी सापटी तथा पेशकी शीर्षकमा उल्लेख गर्न ।
६. संस्थापकहरुबाट अग्रिमरुपमा प्राप्त रकमलाई यस बैंकको निर्देशन अनुसार पुँजी समायोजन कोषमा लेखांकन गर्न ।
७. लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरु सुधार गर्न ।
८. यस बैंकको मिति २०६४।०१।०२ प.सं. बै.वि.नि.वि./नीति/परिपत्र/२५।०६३।६४ बाट हाल संचालनमा

रहिरहेका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले २०७० आषाढ मसान्तभित्र चुक्ता पुँजी रु.२० करोड समानुपातिक रुपमा बाँकी वर्षहरूमा पूरा गर्न २०६४ आषाढ मसान्तलाई आधार वर्षको रुपमा लिई आ.व. २०६४।६५ देखि हरेक वर्ष नपुग रकमको समानुपातिक दरले वृद्धि गर्दै लैजानु पर्ने र सोही बमोजिम व्यावसायिक योजना/पुँजी योजना पेश गर्नुपर्ने निर्देशन दिइएकोमा संस्थाको २०६६ आषाढ मसान्तसम्ममा चुक्ता पुँजी रु. ९ करोड ६० लाख पुगेको र कल ईन एडभान्समा रु. २,००,२० हजार जम्मा गरेकोले निर्देशन बमोजिम पुँजी वृद्धि भएको देखिन्छ। यस बैङ्कले तोकेको न्यूनतम चुक्ता पुँजी पुगिसकेको तथा गत वर्षसम्मको सञ्चित मुनाफा रु. १२,२४ हजारमा आ.व. २०६५/६६ को सञ्चित रहने मुनाफा (२० प्रतिशत साधारण जगेडा कोषमा सारे पश्चात्) रु. २,२३,१४ हजार थप गर्दा हुने कुल रु.२,९१,२९ हजारबाट संस्थाले प्रस्ताव गरेअनुसार नगद लाभांश रु.२,३०,४० हजार (चुक्ता पुँजीको २४ प्रतिशत) वितरण गर्न।

९. गत आ.व. मा वित्तीय विवरण प्रकाशन गर्न स्वीकृति प्रदान गर्दा दिइएका कतिपय कैफियतहरू यसपटक समेत दोहोरिएको पाइएकोले यस बैंकबाट दिइएका निर्देशनको पूर्ण पालना गर्न संस्थाको व्यवस्थापनको ध्यानाकर्षण गराउन।

२.२.२७ मर्चेन्ट फाइनेन्स लिमिटेड

१. कर्जा प्रवाह/नवीकरण गर्नु पूर्व ऋणीको विस्तृत विवरण लिई सोको आधारमा वित्तीय स्थितिको विश्लेषण गरेर मात्र कर्जा प्रवाह गर्ने गर्ने।
२. कार्य सञ्चालन, कर्जा, व्याजदर एवं तरलतासम्बन्धी जोखिमहरूको मापन, अनुगमन एवं न्यूनीकरण गर्न जोखिम व्यवस्थापन नीति तर्जुमा गर्न तथा जोखिम व्यवस्थापन समिति गठन गर्न।
३. आवधिक रुपमा स्थिर सम्पत्तिहरूको कोडिङ तथा भौतिक परीक्षण गर्ने पद्धतिको विकास गर्न।
४. व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (MIS) को विकास गर्न।
५. कर्जा असुली नीति तथा सम्पत्ति खरिद (Procurement) नीति तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्न।
६. वासलात बाहिरको कारोवारसम्बन्धी निर्देशिका तर्जुमा गर्न।
७. ग्राहक पहिचानसम्बन्धी निर्देशिका तर्जुमा गर्न।
८. संस्थाले बनाएको वार्षिक बजेट अनुसार खर्च गर्ने गर्ने।
९. यस बैंकको निर्देशन अनुसार बाँकी वर्षहरूमा समानुपातिकरुपमा पुँजी वृद्धि गर्ने पुँजी योजना बनाई चुक्ता पुँजी वृद्धि गर्ने प्रतिबद्धता पेश गर्न।
१०. स्थलगत निरीक्षणको क्रममा दिइएका निर्देशनमध्ये खराब ऋणी तथा जमानीकर्तालाई कालोसूचीमा राख्ने कारवाही गर्न तथा नक्कली कागजात धितो राखेको मनकामना सर्जिकलको कर्जा असुली गरी जानकारी दिन।
११. स्थलगत निरीक्षणको क्रममा दिइएका निर्देशन तथा लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरू सुधार गर्न।
१२. २०७० आषाढ मसान्तभित्र तोकिएको वर्षको चुक्ता पुँजी पूरा नगर्ने बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूलाई चुक्ता पुँजी पूरा नभएको वर्षलाई आधार वर्षको रुपमा लिई आ.व.२०६५।६६ मा तोकिएको चुक्ता पुँजी नपुन्याउनेलाई यस बैंकबाट जारी चुक्ता पुँजीसम्बन्धी मिति २०६४/१/२ को निर्देशन तथा न्यूनतम चुक्ता पुँजीसम्बन्धी नीतिगत व्यवस्था अन्तरगत बुँदा नं. (१.४) को (ख) अनुसार निक्षेप संकलन गर्न समेत प्रतिबन्ध लगाइने व्यवस्था अनुसार उक्त संस्थालाई निक्षेप सङ्कलनमा प्रतिबन्ध लगाउन नपर्ने कुनै कारण भए १५ दिन भित्र स्पष्टिकरण पेश गर्न।

२.२.२८ नवदुर्गा फाइनेन्स लिमिटेड

१. कर्जा प्रवाह/नवीकरण गर्नु पूर्व ऋणीको विस्तृत विवरण लिई सोको आधारमा वित्तीय स्थितिको विश्लेषण गर्न। ऋणीको आयश्रोत प्रमाणित हुने कागजात लिएरमात्र कर्जा प्रवाह गर्न। कर्जा प्रवाह गरे पश्चात् नियमित रुपमा सदुपयोगिता निरीक्षण गर्न तथा धितोमा रहेको सम्पत्तिको वीमा गर्न।
२. कार्य सञ्चालन एवं बजार व्याजदर एवं तरलतासम्बन्धी जोखिम मापन, अनुगमन तथा न्यूनीकरण गर्न जोखिम व्यवस्थापन नीति तर्जुमा गर्न तथा जोखिम व्यवस्थापन समिति गठन गर्न।
३. व्यवस्थापन सूचना प्रणाली, वासलात बाहिरको कारोवार, कर्जा अपलेखन, सम्पत्ति दायित्व व्यवस्थापन

- सम्बन्धी नीति, लगानी नीति तथा ग्राहक पहिचान मार्गदर्शन (KYC) तर्जुमा तथा कार्यान्वयन गर्न ।
४. जग्गा खरिद-विक्री गर्न प्रवाह गरिएको कर्जालाई रियल स्टेट कर्जा शीर्षकमा नै वर्गीकरण गरी लेखाङ्कन गर्न ।
 ५. कर्जा नीतिमा व्यवस्था भए अनुसार सञ्चालक समितिबाट कर्जा स्वीकृत/नवीकरण भए पछि मात्र कर्जा प्रवाह गर्न ।
 ६. अवधि समाप्त भएको मुद्दति निक्षेप र सण्डी क्रेडिटर्स हिसाबमा लामो समयदेखि बाँकी रहेको रकमको समयमा नै हिसाबमिलान गर्न ।
 ७. वीमाङ्कभन्दा अधिक हुने गरी भल्तमा नगद मौज्दात नराख्न ।
 ८. प्राथमिक पुँजीको ५० प्रतिशतभन्दा बढी कर्जा प्रदान गर्नुपर्दा अनुगमनको कार्यविधि तथा सूचना प्रणालीको व्यवस्था गरी यस बैंकको निर्देशन अनुसार संचालक समितिबाट अनुमोदन गराउन ।
 ९. कर्मचारीको सञ्चित विरामी विदा बापत भुक्तानी गर्नुपर्ने रकमको लागि व्यवस्था गर्न ।
 १०. कर्जा निक्षेप अनुपात १००.५९ प्रतिशत भएको अवस्थामा आउन सक्ने तरलतासम्बन्धी जोखिमप्रति सजग रहन ।
 ११. यस बैङ्कले यसअघि दिएका निर्देशनहरूका साथै लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरू सुधार गर्न ।

२.२.२९ नेपाल श्रीलङ्का मर्चेन्ट बैकिङ्ग एण्ड फाइनान्स लिमिटेड

१. यस बैंकले तोके बमोजिम पुँजीकोष पुऱ्याउन ।
२. उच्च (८९.३६ प्रतिशत) रहेको निष्क्रिय कर्जाको असुलीमा सार्थक प्रयास गर्न ।
३. कर्जा प्रवाह/नवीकरण गर्नु पूर्व ऋणीको विस्तृत विवरण लिने गर्न, कर्जाको उद्देश्य, ऋणीको वित्तीय स्थिति तथा जोखिमको विश्लेषण गरेरमात्र कर्जा प्रवाह गर्ने गर्न । कर्जा प्रवाह गरे पश्चात् नियमित रूपमा सदुपयोगिता निरीक्षण गर्ने गर्न ।
४. कार्य सञ्चालन, कर्जा, व्याजदर एवं तरलतासम्बन्धी जोखिमहरूको मापन, अनुगमन तथा न्यूनीकरण गर्न जोखिम व्यवस्थापन नीति तर्जुमा गर्न र जोखिम व्यवस्थापन समिति गठन गर्न ।
५. वासलात बाहिरको कारोवारसम्बन्धी स्पष्ट नीति बनाई मार्जिन दरमा एकरूपता ल्याउन ।
६. आन्तरिक लेखापरीक्षण समितिलाई यस बैंकको निर्देशन अनुसार सक्रिय तथा प्रभावकारी पार्न ।
७. एनबी ग्रुपलाई प्रवाह भएको रु. ९,७९,३४ हजार कर्जा यथाशीघ्र असुल गरी जानकारी दिन ।
८. आवधिक रूपमा स्थिर सम्पत्तिहरूको भौतिक परीक्षण गर्ने पद्धतिको विकास गर्न ।
९. एकल ग्राहक कर्जासम्बन्धी विवरण तयार गरी त्रैमासिकरूपमा यस बैंकमा पेश गर्ने गर्न ।
१०. यस बैंकको निर्देशन अनुसार संस्थाका सञ्चालक तथा कर्मचारीले पालना गर्नुपर्ने संस्थागत सुशासन सम्बन्धी आचरण पालना गर्ने स्वघोषणा गरी नियमितरूपमा यस बैंकमा पेश गर्न ।
११. सहवित्तीयकरण कर्जामा लिड बैंकसंग लिनुपर्ने आवश्यक सूचना लिन ।
१२. अवधि नाघेको निक्षेप रु. ४,६२,७१ हजारको भुक्तानी गर्न ।
१३. क्षेत्रगत कर्जा सघनता अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्ने प्रक्रिया र सूचना प्रणालीको विकास गर्न । प्राथमिक पुँजीको शतप्रतिशत वा सोभन्दा बढी लगानी भएका क्षेत्रहरूको कर्जा सुविधा सम्बन्धमा सञ्चालक समितिबाट अनुमोदन गराई यस बैंकलाई समेत जानकारी गराउने गर्न ।
१४. व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (MIS) को विकास गर्न ।
१५. सञ्चालक समितिका अध्यक्षको भत्ता तथा सुविधाहरू विनियमावलीमा व्यवस्था गर्न ।
१६. एनबी बैंकको ९१९४ कित्ता शेयर बिक्री गरी जानकारी गराउन ।
१७. बैंक तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी ऐन, २०६३ को प्रावधान अनुसार सञ्चालक समिति गठन गर्न ।
१८. यस बैङ्कले यसअघि दिएका निर्देशनहरूका साथै लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरू सुधार गर्न ।

२.२.३० ओम फाइनान्स लिमिटेड

१. कर्जा प्रवाह पश्चात् नियमित रूपमा सदुपयोगिता निरीक्षण गरी सोको प्रतिवेदन सम्बन्धित कर्जा फाइलमा समावेश गर्न ।
२. कर्जा असुली नीति तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्न ।
३. वासलात बाहिरको कारोवारसम्बन्धी निर्देशिका तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्न ।
४. जोखिमको वर्गीकरण, पहिचान र न्यूनीकरण गर्न जोखिम व्यवस्थापन समिति गठन गरी कार्य गर्न ।
५. विपन्न वर्ग कर्जा सदुपयोगिता भएको यकीन गर्ने संयन्त्र विकास गर्न ।
६. ग्राहक पहिचानसम्बन्धी निर्देशिका तर्जुमा गर्न ।
७. कर्जा निक्षेप अनुपात १०९.५८ प्रतिशत रहेकोले संस्थामा आउन सक्ने तरलतासम्बन्धी जोखिमप्रति सजग रहन । साथै, संस्थाको कर्जाको वृद्धिदर उच्च (४२.९२ प्रतिशत) रहेकोले कर्जामा आउन सक्ने जोखिमप्रति समेत सचेत रहन ।
८. लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरु सुधार गर्न ।

२.२.३१ पोखरा फाइनान्स लिमिटेड

१. पांच वर्षभन्दा बढी समयदेखि दावी नभएको लाभांश सम्बन्धमा यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त संस्थालाई जारी गरिएको एकीकृत निर्देशन नं.१६/०६६ को बुंदा न ३ मा भएको व्यवस्था अनुसार गर्न ।
२. कम्पनीले शेयर तथा ऋण पत्रमा लगानी गरेकोमा Investment Portfolio को नियमित समीक्षा गर्न ।
३. कर्जा प्रवाह गर्ने क्रममा कर्जा स्वीकृत गर्नु अगावै कर्जा सूचना लिने गर्न ।
४. विपन्न वर्ग कर्जासम्बन्धी यस निर्देशन अनुसार कुल बाँकी कर्जाको १ प्रतिशत विपन्न वर्गमा कर्जा प्रवाह गर्न ।
५. कर्जा प्रवाह पश्चात नियमित रूपमा सदुपयोगिता निरीक्षण गर्न ।
६. धितोस्वरूप सुरक्षणमा रहेको भवनहरुको बीमा अद्यावधिक राख्न ।
७. संस्थाले प्राथमिक पुँजीको शतप्रतिशत भन्दा बढी कर्जा एकै क्षेत्रमा प्रवाह गर्ने गरेकोमा नियमितरूपमा सञ्चालक समितिबाट अनुगमन तथा अनुमोदन गराउन ।
८. बैङ्क तथा वित्तीय संस्थाको मुद्दति निक्षेपमा गरिएको लगानीलाई लगानी शीर्षकमा लेखाङ्कन गर्न ।
९. कर्जा निक्षेप अनुपात १०९.१० प्रतिशत रहेकोले संस्थामा आउनसक्ने तरलतासम्बन्धी जोखिमप्रति सजग रहन ।
१०. हिमालयन डिप्लरी लिमिटेडको शेयरमा गरेको लगानी सम्बन्धमा अदालतमा मुद्दा चलिरहेको अवस्थामा नोक्सानी व्यवस्था फिर्ता गर्न नमिल्ने हुंदा शतप्रतिशत नै नोक्सानी व्यवस्था कायम गर्न ।
११. लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरु सुधार गर्न ।
१२. यस बैंकको मिति २०६४।०१।०२ प.सं. बै.वि.नि.वि./नीति/परिपत्र/२५।०६३।६४ बाट हाल संचालनमा रहिरहेका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुले २०७० आषाढ मसान्तभित्र चुक्ता पुँजी रु. २० करोड समानुपातिक रूपमा बाँकी वर्षहरुमा पूरा गर्न २०६४ आषाढ मसान्तलाई आधार वर्षको रूपमा लिई आ.व. २०६४/६५ देखि हरेक वर्ष नपुग रकमको समानुपातिक दरले वृद्धि गर्दै लैजानु पर्ने र सोही बमोजिम व्यावसायिक योजना/पुँजी योजना पेश गर्नुपर्ने निर्देशन दिइएकोमा संस्थाको २०६६ आषाढ मसान्तसम्ममा चुक्ता पुँजी रु. २४ करोड पुगिसकेको देखिन्छ । यस बैङ्कले तोकेको न्यूनतम चुक्ता पुँजी पुगिसकेको तथा गत वर्षसम्मको सञ्चित मुनाफा रु. २,७८,५२ हजारमा आ.व. २०६५/६६ को सञ्चित रहने मुनाफा (२० प्रतिशत साधारण जगेडा कोषमा सारे पश्चात्) रु. ६,९४,४७ हजार र पुँजी समायोजन कोषमा भएको रकम रकमान्तर गर्दा हुने कुल रु. १०,८५,०० हजारबाट संस्थाले प्रस्ताव गरे अनुसार आ.व. २०६५।६६ मा बाँडफाँडको लागि उपलब्ध मुनाफामध्ये चुक्ता पुँजीको ३० प्रतिशतले हुने बोनस शेयर रु. ७,२०,००,०००।- तथा चुक्ता पुँजीको १.५८ प्रतिशतका दरले नगद लाभांश रु. ३७,८९,४७४।- कर प्रयोजनको लागि) शेयरधनीहरुलाई वितरण गर्न ।
१३. गत आ.व.को वित्तीय विवरण प्रकाशन गर्ने क्रममा समायोजित वित्तीय विवरण प्रकाशित नगरेको तथा २०६५/८/१० को स्थलगत निरीक्षणको औल्याइएका कतिपय कैफियतहरु कार्यान्वयन नभएको

पाइएकोले सो निर्देशनहरूको कार्यान्वयन गर्नेतर्फ सञ्चालक समिति तथा व्यवस्थापन जिम्मेवार नदेखिएकोले संस्थाको उच्च व्यवस्थापन तथा सञ्चालक समितिलाई ध्यानाकर्षण गराउन । साथै, आगामी दिनमा समेत सो प्रकृतिका कैफियतहरू दोहोरिएमा बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०६३ अनुसार कारवाही गरिने व्यहोराको जानकारी दिन ।

२.२.३२ प्रिमियर फाइनान्स कम्पनी लिमिटेड

१. कर्जा प्रवाह गर्दा ऋणीको आयश्रोत प्रमाणित हुने कागजात, लेखापरीक्षण भएका वित्तीय विवरण, कर चुक्ता प्रमाणपत्र आदि लिने गर्न ।
२. वासलात बाहिरको कारोवारसम्बन्धी नीति बनाई कार्यान्वयन गर्न ।
३. संस्थामा आउन सक्ने कर्जासम्बन्धी जोखिम र सञ्चालन जोखिम लगायतका जोखिमको व्यवस्थापन गर्न जोखिम व्यवस्थापन समिति गठन गर्न ।
४. जोखिम व्यवस्थापनको लागि आवश्यक नीति, प्रक्रिया र मार्गदर्शन बनाई कार्यान्वयन गर्न । साथै, संस्थामा कार्यसञ्चालन निर्देशिका (Operation Manual) बनाई कार्यान्वयन गर्न ।
५. पांच वर्षभन्दा बढी समयदेखि दावी नभएको लाभांश रकमलाई यस बैंकको निर्देशन नं. १६ को (३) अनुसार कार्यान्वयन गर्न ।
६. संस्थामा Successor Plan बनाई कार्यान्वयन गर्न । संस्थाको पुंजी योजना र व्यावसायिक योजनामा एकरूपता ल्याउन ।
७. कर्जा निक्षेप अनुपात १०३.४३ प्रतिशत रहेकोले संस्थामा आउनसक्ने तरलतासम्बन्धी जोखिमप्रति सजग रहनका साथै कर्जाको बृद्धिदर उच्च (५८.६४ प्रतिशत) रहेकोले कर्जामा आउन सक्ने जोखिमप्रति समेत सजग रहन ।
८. लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरू सुधार गर्न ।

२.२.३३ रोल मर्चेन्ट बैंकिङ. एण्ड फाइनान्स लिमिटेड

१. कर्मचारी सेवा शर्त विनियमावलीमा उल्लेख भएका उपदान कोष र विदाको सट्टा नगद भुक्तानी गर्दा नेपाल लेखा मापदण्ड अनुरूप गर्न ।
२. कर्जा प्रवाह/नवीकरण गर्नु पूर्व ऋणीको विस्तृत विवरण लिई सोको आधारमा वित्तीय स्थितिको विश्लेषण गरेर मात्र कर्जा प्रवाह गर्न र कर्जा लगानी पश्चात् नियमित रूपमा सदुपयोगिता निरीक्षण गर्न ।
३. कर्जा असुली निर्देशिका तथा ट्रेजरी कारोवारसम्बन्धी निर्देशिका तयार गरी लागु गर्न ।
४. गत वर्षको तुलनामा कर्जा बृद्धिदर उच्च (७९ प्रतिशत) रहेको अवस्थामा कर्जासंग सम्बन्धित जोखिम समेत बृद्धि हुने हुँदा कर्जा जोखिम न्यूनीकरण गर्न प्रभावकारी उपायहरू समेत अबलम्बन गर्न ।
५. कर्जा निक्षेप अनुपात शतप्रतिशतभन्दा बढी रहेकोले संस्थामा आउन सक्ने तरलतासम्बन्धी जोखिमको नियमित अनुगमन गर्न ।
६. कर्जा र बजार जोखिम व्यवस्थापनको लागि समितिहरू गठन गरी जोखिम न्यूनीकरण गर्न ।
७. लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरू सुधार गर्न ।
८. वित्तीय संस्थाले प्रस्ताव गरे अनुसार आ.व. २०६५।६६ मा बाँडफाँडको लागि उपलब्ध मुनाफा रु. २,१८,८० हजारमध्ये बोनस शेयर रु. १,३४,२५,८०० (चुक्ता पुंजीको १० प्रतिशत) तथा कर प्रयोजनको लागि नगद लाभांश रु. ७,०६,६२१।०५ (चुक्ता पुंजीको ०.५२६ प्रतिशत) शेयरधनीहरूलाई वितरण गर्न ।

२.२.३४ श्रृजना फाइनान्स लिमिटेड, बिराटनगर

१. क्षेत्रगत कर्जा सघनता अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्ने प्रक्रिया र सूचना प्रणालीको विकास गर्न ।
२. सबै किसिमका जोखिम मापन, अनुगमन तथा न्यूनीकरण गर्न जोखिम व्यवस्थापन नीति तर्जुमा गरी जोखिम व्यवस्थापन समिति गठन गर्न ।
३. ग्राहक पहिचान मार्गदर्शन (KYC), सूचना प्रविधि, वासलात बाहिरका कारोवार सम्बन्धी नीतिहरू तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्न ।

४. स्थिर सम्पत्तिको सांकेतिकरण तथा भौतिक परीक्षण गरी अभिलेख अद्यावधिक गर्न ।
५. संस्थाले सकार गरेको गैर-बैकिङ्ग सम्पत्तिलाई विक्री गर्न ।
६. एक प्रतिशतभन्दा बढी शेयर स्वामित्व भएका संस्थापकलाई प्रदान गरिएको कर्जा असुली गर्न ।
७. प्रबन्ध निर्देशकलाई कर्मचारी सुविधा बाहेकको कर्जा प्रदान नगर्न तथा यसअघि प्रवाह गरेका कर्जा असुल गर्न ।
८. कर्जा असुली निर्देशिका, ट्रेजरी तथा लगानी निर्देशिका तर्जुमा गर्न ।
९. कर्जा प्रवाह गर्दा कर्जा सूचना लिने गर्न ।
१०. संस्थाको कर्पोरेट कार्यालय लाहानबाट सप्तरी र सप्तरीबाट बिराटनगर स्थानान्तरण पश्चात समेत लहान र सप्तरीस्थित कार्यालयहरू सञ्चालनमा रहिरहेको देखिएकोले सो सम्बन्धमा १५ दिनभित्र स्पष्ट जानकारी पेश गर्न ।
११. लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरू सुधार गर्न ।
१२. समानुपातिकरूपमा पुँजी बृद्धि गर्न सकेको नदेखिएकोले बोनश तथा लाभांश वितरण गर्न नपाउने हुंदा प्रस्तावित बोनश शेयर तथा नगद लाभांश वितरण नगर्न ।
१३. यस बैंकबाट स्थलगत वा गैरस्थलगत निरीक्षण गरी कार्यान्वयन गर्न दिइएका निर्देशनहरूको यथाशीघ्र कार्यान्वयन गरी जानकारी गराउने गर्न संस्थाको उच्च व्यवस्थापनको ध्यानाकर्षण गराउन ।

२.२.३५ भाजुरत्न फाइनेन्स एण्ड सेभिङ्ग कम्पनी लि, काठमाडौं

१. कर्जा प्रवाह/नवीकरण गर्नु पूर्व ऋणीको विस्तृत विवरण लिई सोको आधारमा वित्तीय स्थितिको विश्लेषण गर्न र कर्जा प्रवाह गरे पश्चात् नियमित रूपमा सदुपयोगिता निरीक्षण गर्न र वित्तीय विवरणहरूको विश्लेषणमा समेत एकरूपता कायम गर्न ।
२. क्षेत्रगत कर्जा सघनता अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्ने प्रक्रिया र सूचना प्रणालीको विकास गर्न । प्राथमिक पुँजीको शतप्रतिशत वा सोभन्दा बढी लगानी भएका क्षेत्रहरूको कर्जा सुविधा सम्बन्धमा सञ्चालक समितिबाट कम्तीमा वार्षिक रूपमा अनुमोदन गर्न ।
३. कार्य सञ्चालन जोखिम, व्याजदर एवं तरलता जोखिम र कर्जा जोखिम मापन, अनुगमन तथा न्यूनीकरण गर्न नीति तर्जुमा गर्न तथा जोखिम व्यवस्थापन समिति गठन गर्न ।
४. संस्थाले सकार गरेको गैर-बैकिङ्ग सम्पत्ति विक्री गर्न ।
५. यस बैंकको निर्देशन अनुसार विपन्न वर्गमा कर्जा प्रवाह गर्न ।
६. संस्थाको लेखापरीक्षण समितिलाई प्रभावकारी बनाउन ।
७. संस्थाले सम्पत्ति दायित्व व्यवस्थापन नीति, व्यवस्थापन सूचना प्रणाली नीति, सूचना प्रविधि नीति, ग्राहक पहिचान मार्गदर्शन (KYC), वासलात बाहिरका कारोवारसम्बन्धी नीति तथा लेखा निर्देशिका बनाई कार्यान्वयन गर्न ।
८. निक्षेप खाता खोल्दा तथा निक्षेप स्वीकार गर्दा ग्राहक पहिचान सम्बन्धी कार्यविधि पालना गर्न ।
९. स्थिर सम्पत्तिको सांकेतिकरण तथा भौतिक परीक्षण गरी अभिलेख अद्यावधिक गर्ने गर्न ।
१०. लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरू सुधार गर्न ।
११. गत आ.व.मा. समेत बुँदा नं. ७ देखि ९ सम्मका कैफियतहरू सुधार गर्न आ.व. २०६४/६५ को वित्तीय विवरण प्रकाशित गर्दा नै निर्देशन दिइएकोमा सो को पालना भएको नपाइएकोले यस सम्बन्धमा संस्थाको उच्च व्यवस्थापनको ध्यानाकर्षण गराउन ।
१२. संस्थापक शेयरमा १५ प्रतिशतभन्दा बढी शेयर धारण गर्ने संस्थापकहरूले आगामी हकप्रद शेयर बाँडफाँडको समयमा यस बैंकको निर्देशन अनुसारको सीमा कायम गर्न एकै व्यक्ति वा समूहको स्वामित्वमा बढीमा १५ प्रतिशतसम्म मात्र शेयर कायम हुने गरी हकप्रद शेयरमा आवेदन गर्ने अधिकार अन्य उपयुक्त पक्षलाई हस्तान्तरण गर्ने लिखित प्रतिबद्धता सम्बन्धित धारकबाट प्राप्त गरी यस बैंकमा पेश गर्न लगाउन ।
१३. उल्लिखित प्रावधान बमोजिम २०७० आषाढ मसान्तभित्र तोकिएको वर्षको चुक्ता पुँजी पूरा नगर्ने बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूलाई चुक्ता पुँजी पूरा नभएको वर्षलाई आधार वर्षको रूपमा लिई आ.व. २०६५/६६ मा

तोकिएको चुक्ता पुँजी नपुन्याउनेलाई यस बैकबाट जारी चुक्ता पुँजी सम्बन्धी मिति २०६४/१/२ को निर्देशन तथा न्यूनतम चुक्ता पुँजीसम्बन्धी नीतिगत व्यवस्था अन्तरगत बुँदा नं. (१.४) को (ख) अनुसार निक्षेप संकलन गर्न समेत प्रतिबन्ध लगाइने व्यवस्था अनुसार निक्षेप सङ्कलनमा प्रतिबन्ध लगाउन नपर्ने कुनै कारण भए १५ दिन भित्र स्पष्टिकरण पेश गर्न ।

२.२.३६ क्यापिटल मार्चेण्ट बैङ्किङ्ग एण्ड फाइनान्स लिमिटेड, बत्तिसपुतली

१. कर्जा निक्षेप अनुपात ११४.९३ प्रतिशत भएकोले संस्थामा आयनसक्ने तरलतासम्बन्धी जोखिमप्रति सजग रहन ।
२. कर्जा प्रवाह गर्दा ऋणीको आयश्रोत प्रमाणित हुने कागजात, लेखापरीक्षण भएका वित्तीय विवरण, कर चुक्ता प्रमाणपत्र, मौज्जातको विवरण आदि लिएर मात्र कर्जा प्रवाह गर्न ।
३. संस्थामा आउन सक्ने कर्जा जोखिम, तरलता जोखिम र सञ्चालन जोखिमको व्यवस्थापन गर्न आवश्यक जोखिमसम्बन्धी नीति तथा जोखिम व्यवस्थापन समिति बनाउन ।
४. क्षेत्रगत कर्जा सघनता अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्ने प्रक्रिया र सूचना प्रणालीको विकास गर्नका तथा प्राथमिक पुँजीको शतप्रतिशत वा सोभन्दा बढी लगानी भएका क्षेत्रहरुको कर्जा सुविधा सम्बन्धमा सञ्चालक समितिबाट कम्तीमा वार्षिक रुपमा अनुमोदन गराउन ।
५. संस्थापक, सञ्चालक तथा कार्यकारी प्रमुखको वित्तीय सम्बन्ध रहेका संस्थाहरुको अभिलेख चुस्त दुरुस्त बनाई यस बैकमा पेश गर्न ।
६. वासलात बाहिरको कारोवारसम्बन्धी नीति र ग्राहक पहिचान मार्गदर्शन बनाई कार्यान्वयन गर्न ।
७. स्थिर सम्पत्तिको नियमितरुपमा भौतिक परीक्षण गर्न ।
८. यस बैङ्कको निर्देशन अनुसार विपन्न वर्गमा कर्जा प्रवाह गर्न तथा नेपाल सरकार युवा स्वरोजगार कोषमा रकम जम्मा गर्न ।
९. संस्थाले प्रस्ताव गरे अनुसार आ.व. २०६५/६६ मा बाँडफाँडको लागि उपलब्ध मुनाफा रु. ३,४३,३४, हजारमध्ये चुक्ता पुँजीको ८.४२ प्रतिशतले हुने रु. ३,१४,९७ हजार नगद लाभांश शेयरधनीहरुलाई वितरण गर्न ।

२.२.३७ पाटन फाइनान्स लिमिटेड पुल्चोक, ललितपुर

१. कर्जा निक्षेप अनुपात ९८.६६ प्रतिशत रहेको अवस्थामा यसबाट आउन सक्ने तरलतासम्बन्धी जोखिमप्रति सजग रहन ।
२. धितो सुरक्षणमा रहेको सम्पत्तिको सुरक्षाको सुनिश्चितता यकीन गर्न र सोको लागि पर्याप्त बीमा गराउन ।
३. कार्य सञ्चालन एवं बजार व्याजदर एवं तरलतासम्बन्धी जोखिम मापन, अनुगमन तथा न्यूनीकरण गर्न जोखिम व्यवस्थापन नीति तर्जुमा गर्न तथा जोखिम व्यवस्थापन समिति गठन गर्न ।
४. यस बैङ्कको निर्देशन अनुसार विपन्न वर्गमा कर्जा प्रवाह गर्ने गर्न ।
५. वासलात बाहिरको कारोवारहरुका सम्बन्धमा नीति निर्देशिका तर्जुमा गर्न ।
६. प्राथमिक पुँजीको पचासदेखि शत प्रतिशतसम्म एउटै क्षेत्रमा प्रवाहित कर्जा सापट र सुविधाको मापन र अनुगमनको कार्यविधि तथा सूचना प्रणालीको व्यवस्था गर्न तथा सञ्चालक समितिले कम्तीमा त्रैमासिक रुपमा अनुगमन गर्न ।
७. एउटै क्षेत्रमा प्रवाहित कर्जा, सापट र सुविधाको सीमा प्राथमिक पुँजीको शतप्रतिशतभन्दा बढी राख्ने वा नराख्ने सम्बन्धमा सञ्चालक समितिबाट कम्तीमा वार्षिक रुपमा निर्णय तथा अनुमोदन गर्न ।
८. आन्तरिक लेखापरीक्षण समयमा सम्पन्न गर्ने गर्न ।
९. लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरु सुधार गर्न ।
१०. आ.व. २०६४/६५ को वित्तीय विवरण प्रकाशन गर्न स्वीकृति प्रदान गर्ने समयमा दिइएका आन्तरिक लेखा परीक्षण प्रणालीलाई प्रभावकारी बनाउने लगायतका निर्देशनको कार्यान्वयन भएको नपाइएकोले उपर्युक्त निर्देशनहरुको कार्यान्वयन गर्नका आगामी दिनमा यस बैकले दिएका निर्देशनको पालनातर्फ सजग रहनको लागि सञ्चालक समितिको ध्यानाकर्षण गराउन ।

११. २०६६ आषाढ मसान्तमा पूरा गर्नु पर्ने चुक्ता पुँजी २०६६ अश्विनमा मात्र पूरा गरेको अवस्थामा यस बैंकबाट जारी चुक्ता पुँजीसम्बन्धी मिति २०६४/१/२ को निर्देशन तथा न्यूनतम चुक्ता पुँजीसम्बन्धी नीतिगत व्यवस्था अन्तरगत बुंदा नं. (१.४) बमोजिम २०७० आषाढ मसान्तभित्र तोकिएको वर्षको चुक्ता पुँजी पूरा नगर्ने बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूलाई चुक्ता पुँजी पूरा नभएको वर्षलाई आधार वर्षको रूपमा लिई पहिलो आ.व. मा तोकिएको चुक्ता पुँजी नपुऱ्याउनेलाई लाभांश घोषणा तथा वितरण गर्न नदिने र दोश्रो वर्ष तोकिएको चुक्ता पुँजी नपुऱ्याउनेलाई निक्षेप संकलनमा प्रतिबन्ध लगाउने व्यवस्था रहेकोले संस्थाले प्रस्ताव गरेको बोनश शेयर तथा नगद लाभांश वितरण गर्न स्वीकृति दिन नमिल्ने देखिएको हुंदा प्रस्ताव गरे बमोजिमको बोनश शेयर तथा नगद लाभांश वितरण नगर्ने गरी वित्तीय विवरण प्रकाशित गर्न ।

२.२.३८ वर्ल्ड मर्चेण्ट बैङ्किङ्ग एण्ड फाइनान्स लिमिटेड, हेटौँडा, मकवानपुर

१. कर्जा जोखिम, व्याजदर जोखिम, तरलतासम्बन्धी जोखिम तथा सञ्चालन जोखिमहरूको मापन, अनुगमन तथा न्यूनीकरण गर्न जोखिम व्यवस्थापन समिति गठन गर्न ।
२. जुन अवधिको मुद्दति निक्षेपको व्याजदर प्रकाशित भएको हो सोही अवधिसम्मको मात्र निक्षेप परिचालन गर्न ।
३. ग्राहक पहिचान मार्गदर्शन (KYC), बजार जोखिम, संचालन जोखिम, सूचना प्रविधि, वासलात बाहिरका कारोवारसम्बन्धी नीति तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्न ।
४. निक्षेप खाता खोल्दा तथा निक्षेप स्वीकार गर्दा ग्राहक पहिचानसम्बन्धी कार्यविधि पालना गर्न ।
५. स्थिर सम्पत्तिको सांकेतिकरण तथा भौतिक परीक्षण गरी अभिलेख अद्यावधिक गर्न ।
६. रु. १० लाखभन्दा माथिको निक्षेपमा स्रोत खुलाउन लगाउने गर्न ।
७. संस्थागत संस्थापकको रूपमा रहेको मकवानपुर बचत तथा सहकारी संस्थामा रहेको मुद्दति खातामा रहेको रु. १ करोड ६३ लाख समेत यथाशीघ्र फिर्ता लिन ।
८. कर्जा प्रवाह/नवीकरण गर्नु पूर्व ऋणीको विस्तृत विवरण लिई सोको आधारमा वित्तीय स्थितिको विश्लेषण पश्चात् मात्र कर्जा प्रवाह गर्न । साथै, कर्जा प्रवाह गरे पश्चात् नियमित रूपमा सदुपयोगिता निरीक्षण गर्ने गर्न । वित्तीय विवरणहरूको विश्लेषणमा समेत एकरूपता कायम गर्न ।
९. व्यवस्थापन सूचना प्रणाली नीति, नगद तथा काउण्टर सञ्चालन कार्यविधि र वासलात बाहिरको कारोवार सम्बन्धी नीति तयार गरी कार्यान्वयन गर्न ।
१०. प्राथमिक पुँजीको शतप्रतिशत वा सोभन्दा बढी लगानी भएका क्षेत्रहरूको कर्जा सुविधा सम्बन्धमा सञ्चालक समितिबाट कम्तीमा वार्षिक रूपमा अनुमोदन गराउने गर्न ।
११. यस बैङ्कको निर्देशन अनुसार विपन्न वर्गमा कर्जा प्रवाह गर्न ।
१२. गत आ.व.को तुलनामा कर्जा वृद्धिदर उच्च (६५.९५ प्रतिशत) रहेकोले कर्जासंग सम्बन्धित जोखिम समेत बढेकोले सोको व्यवस्थापन गर्न सजग रहन ।
१३. कर्जा निक्षेप अनुपात १३१.९७ प्रतिशतभन्दा बढी रहेकोले संस्थामा आउनसक्ने तरलतासम्बन्धी जोखिमप्रति सजग रहन ।
१४. यस बैङ्कले यसअघि दिएका निर्देशनहरूका साथै लेखापरीक्षकले औँल्याएका अन्य कैफियतहरू सुधार गर्न ।
१५. यस बैंकको मिति २०६४।०१।०२ प.सं. बै.वि.नि.वि./नीति/परिपत्र/२५।०६३।६४ बाट हाल संचालनमा रहिरहेका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले २०७० आषाढ मसान्तभित्र चुक्ता पुँजी रु. २० करोड समानुपातिक रूपमा बाँकी वर्षहरूमा पूरा गर्न २०६४ आषाढ मसान्तलाई आधार वर्षको रूपमा लिई आ.व. २०६४।६५ देखि हरेक वर्ष नपुग रकमको समानुपातिक दरले वृद्धि गर्दै लैजानु पर्ने र सोही बमोजिम व्यावसायिक योजना/पुँजी योजना पेश गर्नुपर्ने निर्देशन दिइएकोमा २०६६ आषाढ मसान्तसम्ममा समानुपातिक रूपमा वृद्धि भई चुक्ता पुँजी रु. ८ करोड ६४ लाख पुगेको तथा यस वर्ष को प्रस्तावित बोनश शेयर रु. २,५९,२० हजार वितरण पश्चात् चुक्ता पुँजी वृद्धि भई रु. ११ करोड २३ लाख पुग्ने देखिएको तथा संस्थाले २०६६ आषाढ मसान्तसम्ममा प्राप्त गर्नुपर्ने हकप्रद शेयरवापतको रकम रु. ७ करोड २० लाख २०६६ अश्विनमा प्राप्त गरी जम्मा गरेकोले चुक्ता पुँजी रु.१५ करोड ३४ लाख पुगिसकेकोले यस बैंकको निर्देशन अनुसार चुक्ता पुँजी वृद्धि हुने देखिन्छ । यस अवस्थामा संस्थाको गत वर्षसम्मको सञ्चित मुनाफा रु. १,८३,७० हजारमा आ.व. २०६५/६६ को सञ्चित रहने मुनाफा (२० प्रतिशत साधारण जगेडा कोषमा सारे पश्चात्) रु. २,०९,७२ हजार थप गर्दा हुने कुल रु. ३,९३,४२ हजारबाट साधरणसभाबाट अनुमोदन गर्ने गरी संस्थाले

प्रस्ताव गरेअनुसार बोनस शेयर रु. २,५९,२०,०००/- तथा नगद लाभांश रु. १,००,०४,२१०। वितरण गर्न ।

१६. आ.व. २०६४/६५ को वित्तीय विवरण प्रकाशन गर्ने क्रममा औल्याइएका सस्थापक अध्यक्षको घरमा संस्थाको केन्द्रिय कार्यालय रहेकोमा सो ठाँउबाट सार्ने लगायतका कतिपय कैफियतहरु सुधार गर्न दिइएको निर्देशन कार्यान्वयन नभएको पाइएकोले सो निर्देशनहरुको कार्यान्वयन गर्नेतर्फ सञ्चालक समिति तथा व्यवस्थापन जिम्मेवार नदेखिएकोले संस्थाको उच्च व्यवस्थापन तथा सञ्चालक समितिलाई ध्यानाकर्षण गराउन ।

२.२.३९ युनाइटेड फाइनेन्स लिमिटेड

१. क्षेत्रगत कर्जाका सम्बन्धमा यस बैंकको एकीकृत निर्देशनको निर्देशन नं. ३ को दफा ८ खण्ड (१) बमोजिमको प्रक्रिया अवलम्बन गर्न ।
२. सम्पत्ति दायित्व व्यवस्थापन नीति, लेखापरीक्षण निर्देशिका, ग्राहक पहिचान मार्गदर्शन, व्यवस्थापन सूचना प्रणाली सम्बन्धी नीति, सूचना प्रविधिसम्बन्धी नीति, वासलात बाहिरका कारोबारसम्बन्धी नीति लगायतका संस्था संचालनका लागि आवश्यक नीति निर्देशिकाहरुको तर्जुमा गरी लागु गर्न ।
३. प्रबन्ध संचालकलाई प्रदान गरिने पारिश्रमिक तथा सुविधा साधारणसभाबाट निर्णय गर्नका साथै नियमावलीमा व्यवस्था गरेको मितिबाट मात्र प्रदान गर्न ।
४. धितो लिइएको सम्पत्तिको स्वामित्व संस्थाको नाममा नल्याई गैर बैकिङ्ग सम्पत्तिमा सारिएको भाखा नाघेको कर्जालाई कर्जा तथा सापट शीर्षकमा नै लेखांकन गर्न । संस्थाले सकार गरेका गैर बैकिङ्ग सम्पत्तिको समयमै व्यवस्थापन गर्न ।
५. संस्थाले १५ प्रतिशत भन्दा बढी शेयर धारण गरेको संस्थापक शेयरधनी श्री राहुल इन्फ्रास्ट्रक्चर कम्पनीलाई यस बैंकबाट तोकिएको सीमा भित्र शेयर अनुपात कायम नगराएसम्म नगद लाभांश, बोनस शेयर वितरण नगर्नको साथै उक्त सीमाभन्दा बढी हुने हकप्रद शेयरको हक हस्तान्तरण गर्न लगाउन ।
६. माथि उल्लिखित कैफियतहरु सुधार गर्नुका साथै शेयरधनीको जानकारीको लागि वार्षिक प्रतिवेदनको छुट्टै पानामा प्रकाशित गर्ने गरी वित्तीय संस्थाले प्रस्ताव गरे अनुसार आ.व. २०६५।६६ मा बाँडफाँडको लागि उपलब्ध मुनाफा रु. ४,५३,८४ हजारबाट प्रस्तावित बोनस शेयर रु. २,०६,२५ हजार (चुक्ता पुँजीको १२.५० प्रतिशत) र नगद लाभांश रु. १०,८५ हजार (चुक्ता पुँजीको ०.६६ प्रतिशत) गरी जम्मा प्रस्तावित कर सहितको लाभांश रु. २,१७,१० हजार (चुक्ता पुँजीको १३.१६ प्रतिशत) शेयरधनीहरुलाई वितरण गर्न ।
७. संस्थापक शेयरमा २० प्रतिशत शेयर धारण गरेको श्री राहुल इन्फ्रास्ट्रक्चर कम्पनीको कुल शेयर स्वामित्व यस बैंकले तोकेअनुसार १५ प्रतिशतको सीमाभन्दा बढी नहुने गरी आगामी हकप्रद शेयर निष्काशनमा उक्त कम्पनीको हकप्रद शेयरमा आवेदन गर्न पाउने अधिकार अन्य उपयुक्त पक्षलाई हस्तान्तरण गर्ने लिखित प्रतिबद्धता श्री राहुल इन्फ्रास्ट्रक्चर कम्पनीको सञ्चालक समितिबाट प्राप्त गरी सो उपलब्ध गराउन ।

२.२.४० सिद्धार्थ फाइनेन्स कम्पनी लिमिटेड (वित्तीय संस्था) भैरहवा

१. बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा २३(१) अनुसार संचालक समितिको बैठक बस्न ।
२. मिति २०६४।५।३० मा संस्थाको चन्द्रौटास्थित कार्यालय हुलदंगाबाट क्षतिग्रस्त हुदा नोक्सानी भई सण्ड्रे डेटर्स हिसाबमा देखाइएको रु. ११,८६,२६३/- को बराबर रकमको नाफा नोक्सान खातामा थप नोक्सानी व्यवस्था (अन्य शीर्षकमा) कायम गर्नहुन साथै सो कारणले अन्य शीर्षकमा पर्ने प्रभावलाई समेत समायोजन गरी समायोजित वित्तीय विवरण प्रकाशन गर्न ।
३. स्थिर सम्पत्तिहरुको सांकेतिकरण गर्नुका साथै आवधिक रुपमा भौतिक परीक्षण गरी लगत अद्यावधिक गर्न ।
४. कर्जा प्रवाह पूर्व आवश्यक प्रक्रियागत कागजातहरु लिनका साथै कर्जा सदुपयोगिता निरीक्षण प्रतिवेदन सम्बन्धित फाइलमा संलग्न गर्न ।
५. यस बैंकको एकीकृत निर्देशन नं. ३ को बुँदा नं. ११(२ क, ख अनुसार प्राथमिक पुँजीको पचास प्रतिशत/शतप्रतिशत भन्दा बढी एउटै क्षेत्रमा (हाउजिङ्गमा ५३.५९) प्रतिशत प्रवाहित कर्जा सापट र सुविधाको सम्बन्धमा इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाको व्यवस्थापन/सञ्चालक समितिबाट समेत अनुमोदन गर्न ।
१५. बजार जोखिम (Market Risk) व्यवस्थापनसम्बन्धी नीति, आन्तरिक लेखापरीक्षण निर्देशिका, स्थिर सम्पत्ति

- लेखाङ्कन प्रक्रिया, सूचना प्रविधि नीति र System Security Policy तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याउन ।
१६. निक्षेप खाता खोल्दा एवम् निक्षेप परिचालन गर्दा यस बैंकको एकीकृत निर्देशन नं १७ को ग्राहक पहिचान सम्बन्धी मार्गदर्शन KYC अनुसार गर्न ।
 १७. बैंक तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा २७ (ख) बमोजिम प्रबन्ध संचालकले वार्षिक वजेत र कार्य योजना आ.व. शुरु हुनु अघिनै संचालक समितिबाट स्वीकृत गराउन ।
 १८. कर्मचारी विनियमावली, २०६२ को दफा १८ र ५२ अनुसार नयाँ कर्मचारीहरूको परीक्षणकाल तोक्न र कर्मचारीहरूको कार्यसम्पादन मूल्याङ्कन तथा सोको लागि गठन गर्नुपर्ने मूल्याङ्कन समिति गठन गर्न ।
 १९. मार्गस्थ नगद व्यवस्थापन गर्दा छुट्टै रजिष्टर खडा गरी सोमा मार्गस्थ रकम, प्रस्थान र फर्केको समय, रुट, संलग्न कर्मचारीहरू सम्बन्धी रेकर्ड राख्ने गर्न ।
 २०. यस बैंकको एकीकृत निर्देशन, २०६६ को निर्देशन नं. १६ को २, ३ र ४ बमोजिम इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले लाभांश घोषणा गरेको पाँच वर्षसम्म पनि सम्बन्धित शेयरधनी वा निजको हकवालाले लाभांश लिन नआएमा तथा चल्ती नभएका वा दावी नपरेका निक्षेपहरू वा वितरण नभएका लाभांसको विवरण राष्ट्रियस्तरको पत्रिकामा प्रकाशित गरी सो सम्बन्धी विवरण यस बैंकमा पठाउनु पर्ने नीतिगत व्यवस्थाको पालना गर्न ।
 २१. वास्तविक तथ्याङ्क देखाउने गरी Accounting Software (FINACCT) को व्यवस्थापन गर्न ।
 २२. एकै समूहका ग्राहकहरू (संचालक, उच्च व्यवस्थापनका अधिकारी) पहिचान हुने गरी कार्यविधि तर्जुमा गर्न ।
 २३. कर्जा/निक्षेप अनुपात १०५.११ प्रतिशत रहेकोले तरलता जोखिम न्यूनीकरणतर्फ सजग रहन ।
 २४. लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरू सुधार गर्न ।

२.२.४१ नेपाल फाइनान्स लिमिटेड, काठमाडौं

१. वासलात बाहिरको कारोवारसम्बन्धी नीति, सूचना प्रविधिसम्बन्धी नीति, सम्पत्ति दायित्व व्यवस्थापन नीति, ग्राहक पहिचान मार्गदर्शन (KYC), स्थिर सम्पत्ति खरिदसम्बन्धी नीति, लेखा नीति, संचालन जोखिमसम्बन्धी नीति तर्जुमा गर्न ।
२. कर्जा प्रवाह गर्दा आवश्यक सम्पूर्ण कागजात लिनको साथै संस्थाको कर्जा नीति अनुसार आवश्यक प्रक्रिया पुऱ्याएर मात्र कर्जा प्रवाह गर्न । साथै, कर्जा प्रवाह पछि सदुपयोग भए/नभएको यकीन गर्न निरीक्षण गरी सोसम्बन्धी प्रतिवेदन सम्बन्धित फाइलमा राख्ने गर्न ।
३. यस बैंकको निर्देशन विपरीत यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू नेपाल बैंक, एस डेभलपमेण्ट बैंक, हिमालयन बैंक र लुम्बिनी बैंकमा शेयरमा रहेको लगानी अबिलम्ब विक्री गर्न ।
४. स्थिर सम्पत्तिहरूको सांकेतिकरण गरी आवधिक रूपमा भौतिक परीक्षण गर्न ।
५. यस बैंकको निर्देशन विपरीत रहेको क्यापिटल मर्चेन्ट बैंकिङ्ग एण्ड फाइनान्स र शुभश्री सहकारी संस्थाको संस्थापक शेयर अबिलम्ब विक्री गर्न ।
६. संस्थाले एउटै क्षेत्रमा प्राथमिक पुँजीको २०९.०९ प्रतिशत सम्म कर्जा प्रवाह गरेकाले सो सम्बन्धमा यस बैंकको निर्देशन नं. ३ को दफा ११ (ख) मा भएको व्यवस्था पालना गर्न ।
७. निक्षेप खाता खोल्दा तथा निक्षेप स्वीकार गर्दा ग्राहक पहिचान कार्यविधि पालना गर्न ।
८. बैंक तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा ८२(२) अनुसार ५ वर्ष भन्दा बढीका भुक्तानी दिन बाँकी लाभांशको विवरण अनिवार्य रूपमा प्रकाशित गर्न ।
९. लामो समयदेखि सकार गरिएको गैरबैंकिङ्ग सम्पत्ति यथासक्य छिटो विक्री गर्न ।
१०. आर्थिक प्रशासन विनियमावलीको व्यवस्था अनुरूप मात्र स्थिर सम्पत्ति खरिद गर्न ।
११. बैंक तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी ऐन, २०६३ बमोजिम व्यावसायिक विशेषज्ञ संचालक नियुक्त गर्न ।
१२. लामो समयदेखि सण्डी क्रेडिटर्समा रहेको बक्यौतालाई आवश्यक हिसाव मिलान गर्न ।
१३. कर्जा निक्षेप अनुपात १११.२६ प्रतिशत हुँदा तरलता जोखिम न्यूनीकरणतर्फ व्यवस्थापन सजग रहन ।
१४. लेखापरीक्षकहरूले औल्याएका अन्य कैफियतहरू सुधार गर्न ।

२.२.४२ नेपाल शेयर मार्केट्स एण्ड फाइनेन्स लिमिटेड, रामशाहपथ, काठमाडौं

१. बैंक तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा २१ को उपदफा (१) मा भएको व्यवस्था बमोजिम यस बैंकको स्वीकृति पश्चात् संस्थाको नियमावलीमा कार्यकारी अध्यक्षलाई प्रदान गर्ने पारिश्रमिक र अन्य सुविधा तथा सो बापतको रकम नै उल्लेख गरेर मात्र पारिश्रमिक तथा अन्य सुविधा प्रदान गर्न ।
२. यस बैंकको निर्देशन बमोजिम प्रत्याभूति गरिएको शेयर र स्थगन कर सम्बन्धमा वार्षिक वित्तीय विवरणको लेखासम्बन्धी टिप्पणीमा उल्लेख गरी समायोजित वित्तीय विवरण प्रकाशित गर्न ।
३. कर्जा प्रवाह गर्दा आवश्यक सम्पूर्ण कागजात लिनको साथै संस्थाको कर्जा नीति अनुसार आवश्यक प्रक्रिया पुऱ्याएर मात्र कर्जा प्रवाह गर्न । साथै, कर्जा प्रवाह पछि सदुपयोग भए/नभएको यकीन गर्न निरीक्षण गरी सोसम्बन्धी प्रतिवेदन सम्बन्धित फाइलमा राख्ने गर्न ।
४. बैंक तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी ऐन २०६३ को दफा ८२(२) अनुसार ५ वर्ष भन्दा बढीका भुक्तानी दिन बाँकी लाभांशको विवरण अनिवार्य रूपमा प्रकाशित गर्न ।
५. एकीकृत निर्देशन नं १९ बमोजिम निक्षेप खाता खोल्दा तथा निक्षेप स्वीकार गर्दा ग्राहक पहिचान कार्यविधि पूरा गर्न ।
६. जोखिम व्यवस्थापन नीति, लगानीसम्बन्धी नीति, वासलात बाहिरको कारोवारसम्बन्धी नीति तर्जुमा गर्न ।
७. लामो समयदेखि सकार गरिएको गैरबैकिङ्ग सम्पत्ति यथासक्य छिटो बिक्री गर्न ।
८. कर्जा निक्षेप अनुपात १२३.०५ प्रतिशत रहेकोले तरलता जोखिम न्यूनीकरणतर्फ व्यवस्थापन सजग रहन ।
९. बैंक तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी ऐन, २०६३ बमोजिम व्यावसायिक विशेषज्ञ संचालक नियुक्त गर्न ।
१०. लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरु सुधार गर्न ।

२.२.४३ वीरगंज फाइनेन्स लिमिटेड, वीरगंज

१. सम्पत्ति तथा दायित्व व्यवस्थापनसम्बन्धी नीति, ग्राहक पहिचानसम्बन्धी नीति, जोखिम व्यवस्थापनसम्बन्धी नीति, सूचना प्रविधिसम्बन्धी नीति तथा नगद व्यवस्थापन नीति तर्जुमा गर्न ।
२. कर्जा प्रवाह गर्दा ऋणीको आयश्रोतसम्बन्धी कागजातहरु लिई धितोको मूल्याङ्कन तथा वीमायोग्य धितोको वीमा गर्न तथा कर्जा नीतिमा तोकिएको सीमाभन्दा बढी कुनै पनि कर्जा प्रवाह नगर्न । कर्जा फाइलहरुमा कर्जा भुक्तानी तालिका समावेश गर्ने गर्न ।
३. जोखिम व्यवस्थापन समिति गठन गर्न ।
४. विपन्न वर्ग कर्जासम्बन्धी नीति तर्जुमा गरी सो बमोजिम यस बैङ्कले तोकेको अनुपातमा विपन्न वर्गमा कर्जा प्रवाह गर्न ।
५. कर्जा तथा निक्षेपको उच्च बृद्धिदर तथा उच्च कर्जा निक्षेप अनुपातको कारण उत्पन्न हुने जोखिमप्रति सजग रहन ।
६. लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरु सुधार गर्न ।

२.२.४४ सिभिल मर्चेण्ट वित्तीय संस्था लिमिटेड, कुलेश्वर

१. कर्जा प्रवाह/नवीकरण गर्दा ऋणीको आयश्रोत प्रमाण तथा कर्जा सूचना लिई भुक्तानी क्षमताको विश्लेषण र धितो वा परियोजनाको स्थलगत निरीक्षण पश्चात् मात्र कर्जाहरु प्रवाह गर्न तथा वीमायोग्य धितोको वीमा पोलिसी नवीकरण गरी अद्यावधिक गर्न ।
२. लेखापरीक्षण समितिको बैठकमा पेश भएका विषयवस्तुहरु माथि विस्तृतरूपले छलफल गर्न ।
३. शेयर धितोमा प्रवाहित कर्जाहरुको धितोमा रहेको/राखेको शेयरहरुको मूल्य साप्ताहिक रूपमा अनुगमन गरी मार्जिन कलसम्बन्धी यस बैङ्कले तोकेको कार्यविधि अवलम्बन गर्न ।
४. आर्थिक प्रशासन विनियमावलीले तोकेको भौतिक परीक्षण समिति गठन गरी स्थिर सम्पत्तिको भौतिक परीक्षण गर्न ।
५. कर्जा नीतिमा विपन्न वर्ग कर्जासम्बन्धी नीतिगत एवं प्रक्रियागत व्यवस्था थप गरी तोकिएको अनुपातमा विपन्न वर्ग कर्जा प्रवाह गर्न ।
६. कुनै पनि एउटै क्षेत्रमा प्राथमिक पुँजीको शतप्रतिशत भन्दा अधिक कर्जा प्रवाह गर्दा यस बैङ्कको एकीकृत

निर्देशन, २०६६ ले तोकेको कार्यविधि अवलम्बन गर्न ।

७. त्रैमासिक वित्तीय विवरण अनिवार्यरूपमा आन्तरिक लेखापरीक्षकबाट प्रमाणित गरेर मात्र प्रकाशन गर्न ।
८. वासलात बाहिरका कारोबारसम्बन्धी नीति तथा व्यवस्थापन सूचना प्रणाली नीति तर्जुमा गरी लागु गर्न ।
९. लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरु सुधार गर्न ।
१०. उपर्युक्त निर्देशनहरु कार्यान्वयन गरी जानकारी गराउनका साथै उक्त निर्देशनहरु सर्वसाधारणको जानकारीका लागि वार्षिक प्रतिवेदनको छुट्टै पानामा प्रकाशन गर्न ।

२.२.४५ एभरेष्ट फाइनान्स लिमिटेड

१. उच्च कर्जा निक्षेप अनुपातबाट आइपुग्न सक्ने तरलता जोखिमप्रति सजग रहन ।
२. कर्जा फाइलहरुमा कर्जा सदुपयोगिता निरीक्षण प्रतिवेदन, ऋणीको आयश्रोत प्रमाणित हुने कागजात, धितो मूल्याङ्कन प्रतिवेदन तथा कर्जा सूचना विवरण संलग्न गर्न । साथै, कर्जा सूचना प्राप्त भएपश्चात् मात्र कर्जा प्रवाह गर्न, ऋणीको धितोयोग्य सम्पत्तिको वीमा गर्न तथा आपसी सम्बन्ध भएका ग्राहकहरुको विवरण लिने गर्न ।
३. कर्जा प्रवाह गर्नुपूर्व विश्लेषण गर्न, ऋणी तथा ऋणीको जमानतकर्तासँग आवश्यक कागजातहरु लिन र संस्थागत ऋणीको फर्म दर्ता प्रमाणपत्रको नवीकरण प्रतिलिपि लिने गर्न । साथै, आवश्यक प्रक्रिया पूरा गरेर मात्र बैङ्क जमानत नवीकरण गर्ने गर्न ।
४. संस्थाको धितो मूल्याङ्कनकर्तालाई प्रवाह गरेको कर्जा अविलम्ब असुल उपर गर्न तथा आफ्नै संस्थाको धितो मूल्याङ्कनकर्तालाई कर्जा प्रवाह नगर्नेतर्फ सजग रहन ।
५. नियमावलीमा तोकिएको भन्दा बढी बैठक भत्ता नलिन सञ्चालकहरु सजग रहन ।
६. सञ्चालकहरुबाट एकीकृत निर्देशन, २०६६ को निर्देशन नं.६/०६६ को बुँदा नं. ९ ले तोकेको स्वघोषणापत्र लिन ।
७. सम्पत्ति तथा दायित्व व्यवस्थापन नीति, गैरवैकिङ्ग सम्पत्तिसम्बन्धी नीति, व्यवस्थापन सूचना प्रणाली तथा सूचना प्रविधिसम्बन्धी नीति, आन्तरिक लेखापरीक्षणसम्बन्धी कार्यविधि, ग्राहक पहिचानसम्बन्धी कार्यविधि, लगानी नीति, नगद सञ्चालन नीति, कर्जा अपलेखनसम्बन्धी विनियमावली आदि तर्जुमा गर्न तथा ग्राहक पहिचानसम्बन्धी निर्देशनको पूर्ण पालना गर्न ।
८. जोखिम व्यवस्थापन समिति गठन गर्न । साथै, लेखापरीक्षण समितिको कार्यलाई प्रभावकारी बनाउन ।
९. कर्मचारीको विदा वापतको खर्चलाई Accrual Basis मा लेखाङ्कन गर्न तथा कर्मचारी उपदान कोषको यथार्थ व्यवस्था गर्न ।
१०. खर्चको भुक्तानी दिँदा बिल भौचर संलग्न गर्न तथा श्रोतमा कट्टी गरिएको कर सम्बन्धित राजस्व कार्यालयमा अविलम्ब दाखिला गर्न ।
११. अप्राकृतिक व्यक्तिको नाममा खोलिएको वचत खाता तत्काल बन्द गर्न । साथै, आवश्यक सम्पूर्ण कागजातहरु लिएपश्चात् मात्र निक्षेप खाता खोल्ने गर्न ।
१२. ढुकुटीमा रहेको नगद मौज्जातको नियमित निरीक्षण गर्न ।
१३. स्थिर सम्पत्तिको पूर्णरूपले वीमा गरी सुरक्षित हुन ।
१४. डेफर्ड कर दायित्वलाई वासलातको अन्य दायित्व अन्तर्गत अन्य शीर्षकभन्दा माथि देखाउन तथा सोही बमोजिम संशोधित वित्तीय विवरण प्रकाशन गर्न ।
१५. लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरु सुधार गर्न ।

२.२.४६ फेवा फाइनान्स लिमिटेड, पोखरा

१. ऋणीको आयश्रोतको प्रमाण लगायत अन्य आवश्यक कागजातहरुसहित सम्पूर्ण कर्जा फाइलहरु व्यवस्थित गर्न ।
२. यस बैङ्कले तोकेको अनुपातमा विपन्न वर्गमा कर्जा प्रवाह गर्न ।
३. क्षेत्रगतरूपमा प्रवाह गरिएका कर्जा तथा सुविधाको सघनतालाई एकीकृत निर्देशन, २०६६ इ.प्रा.नं. ३/६६

को दफा ११ को उपदफा (२) मा तोकिएको कार्यविधि अपनाई अनुगमन तथा नियन्त्रण गर्न ।

४. सञ्चालक समितिको निर्णय गराएर मात्र ब्याजदर लागु गर्न ।
५. बैङ्क तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा २३ अनुसार दुई बैठकको बीचको फरक २ महिना भन्दा बढी नहुने गरी सञ्चालक समितिको बैठक बस्ने गर्न ।
६. लेखापरीक्षण समितिको बैठक संस्थाको आर्थिक प्रशासन विनियमावलीमा तोकिए बमोजिम नियमितरूपमा बस्ने गर्न ।
७. संस्थाको अन्य बैङ्क तथा वित्तीय संस्थामा रहेको खाता सञ्चालन गर्न सञ्चालकहरूलाई अख्तियारी नदिन सञ्चालक समितिलाई सचेत गराउन ।
८. व्यवस्थापन सूचना प्रणाली, सम्पत्ति तथा दायित्व व्यवस्थापन, जोखिम व्यवस्थापन, नगद तथा टेलर सञ्चालन, ग्राहक पहिचान तथा आपसी सम्बन्ध भएका ग्राहक/सञ्चालक पहिचानसम्बन्धी नीतिहरू तर्जुमा गर्न ।
९. लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरू सुधार गर्न ।

२.२.४७ आइ.सि.एफ.सी. वित्तीय संस्था लिमिटेड, भाटभटेनी

१. कर्जा फाइलहरूमा ऋणीको वित्तीय विवरणहरू अद्यावधिक गर्न ।
२. लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरू सुधार गर्न ।
३. वित्तीय संस्थाले प्रस्ताव गरे अनुसार आ.व. २०६५/६६ मा बाँडफाँडको लागि उपलब्ध मुनाफाबाट रु.३,४६,७९,९६५।२६ नगद लाभांश (कर समेत) शेयरधनीहरूलाई वितरण गर्न ।
४. उपर्युक्त निर्देशनहरू कार्यान्वयन गरी यस बैकलाई जानकारी गराउनका साथै निर्देशनहरू सर्वसाधारणको जानकारीका लागि वार्षिक प्रतिवेदनको छुट्टै पानामा प्रकाशन गर्न ।

२.२.४८ आइ.एम.ई फाइनान्सियल इन्स्टिच्यूशन लिमिटेड, पानीपोखरी

१. निक्षेपमा प्रकाशित ब्याजदरमा यस बैङ्कले तोकेभन्दा अधिक प्रतिशतले पटक पटक सञ्चालक समितिले थपघट गर्ने गरेको पाइएकोले सञ्चालक समितिलाई आइन्दा यस्तो निर्णय नगर्न सजग गराउन ।
२. बैङ्क वा वित्तीय संस्थासम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा ११ विपरीत हुने गरी सञ्चालक नियुक्तिको निर्णय गरेकोले सञ्चालक समितिलाई आइन्दा यस्तो नगर्न सजग गराउन ।
३. बैङ्क तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी ऐन, २०६३ दफा १२ (२) बमोजिम व्यावसायिक सञ्चालक नियुक्त गर्न ।
४. यस बैङ्कको निर्देशन बमोजिम विपन्न वर्गमा कर्जा प्रवाह गर्न ।
५. कर्जा प्रवाह गर्दा ऋणीको आयश्रोत खुल्ने प्रमाणित कागजात लिनका साथै वीमायोग्य धितोको वीमा गराउने गर्न ।
६. वीमाको सीमाभित्र रहने गरी नगद कारोबार गर्न ।
७. खर्च गर्दा वा सम्पत्ति खरिद गर्दा संस्थाको आर्थिक विनियमावलीमा भएको प्रक्रियाको पूर्ण पालना गर्नका साथै कर्मचारी विनियमावलीमा भएको व्यवस्था बमोजिम स्थायी कर्मचारीहरूको जीवन वीमा गर्न ।
८. स्थिर सम्पत्तिको कोडिङ गर्नका साथै उपर्युक्त सम्पत्तिहरूको भौतिक परीक्षण गरी अभिलेख अद्यावधिक गर्न ।
९. व्यवस्थापन सूचना प्रणालीसम्बन्धी नीति तर्जुमा गरी लागु गर्न ।
१०. यस बैङ्कले यस अधि दिएका निर्देशनहरूका साथै आन्तरिक तथा बाह्य लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरू सुधार गर्न ।

२.२.४९ इम्पेरियल फाइनान्स लिमिटेड, काठमाडौं

१. वीमायोग्य धितोको वीमा गरी कर्जा सुरक्षित राख्न तथा अधिकार प्राप्त अधिकारीबाट स्वीकृत गरेपछि मात्र कर्जा प्रवाह गर्न । साथै, धितो मूल्याङ्कन प्रतिवेदन तथा आयश्रोतको भरपर्दो कागजातहरू कर्जा फाइलमा संलग्न गर्न र कर्जा प्रवाह पश्चात् कर्जा सदुपयोगिता निरीक्षण गरी सोको प्रतिवेदन कर्जा फाइलमा संलग्न गर्न ।

२. कर्जा अपलेखन गर्दा कर्जा अपलेखनसम्बन्धी प्रक्रियाको पूर्ण पालना गर्ने ।
३. कर्जा प्रवाह गर्नुपूर्व ऋणीसँग सम्बन्धित व्यक्ति, कम्पनी वा व्यवसायसम्बन्धी सूचना लिई सूचना अद्यावधिक राख्न । साथै, ग्राहक पहिचानसम्बन्धी मार्गदर्शनको पालना गर्ने ।
४. यस बैङ्कले तोकेको अनुपातमा युवा तथा स्वरोजगार कोषमा रकम जम्मा गर्नका साथै विपन्न वर्गमा तोकिएको अनुपातमा कर्जा प्रवाह गर्दा त्रयमासको अन्तिम समयमा मात्र प्रवाह गर्ने नगरी नियमितरूपले प्रवाह गर्ने गर्ने ।
५. कर्मचारी सेवा विनियमावलीमा सुविधायुक्त सापटीको व्यवस्था गरेर मात्र कर्मचारीहरूलाई कर्जा प्रदान गर्ने । विनियमावलीमा व्यवस्था नगरी कर्मचारीलाई प्रदान गरेको कर्जा शीघ्र असुलउपर गरी जानकारी दिन ।
६. एकीकृत निर्देशन, २०६६ निर्देशन नं.६/०६६ को बुँदा नं. ९ ले तोकेको स्वघोषणापत्र सञ्चालकहरूबाट लिने गर्ने ।
७. सूचना प्रविधि तथा व्यवस्थापन सूचना प्रणालीसम्बन्धी नीति तर्जुमा गर्ने ।
८. जोखिम व्यवस्थापन समिति गठन गर्ने ।
९. श्रोतमा कट्टी भएको कर (TDS) लाई आयकर दायित्वमा देखाउने गर्ने तथा कर्मचारी उपदान कोषमा रकम व्यवस्था गर्ने ।
१०. लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरू सुधार गर्ने ।

२.२.५० कास्की फाइनेन्स लिमिटेड, पोखरा

१. यस बैङ्कको निर्देशनअनुरूप हुने गरी चुक्ता पुँजी कायम गर्ने ।
२. बजार जोखिमको मापन, अनुगमन तथा न्यूनीकरण गर्न आवश्यक नीति तर्जुमा गर्ने ।
३. जोखिम व्यवस्थापन समितिको गठन गर्ने ।
४. लगानीसम्बन्धी नीति तथा वासलात बाहिरका कारोवारसम्बन्धी नीति तर्जुमा गर्ने ।
५. सूचना प्रविधि नीति वा कार्यविधि तर्जुमा गर्ने ।
६. लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरू सुधार गर्ने ।
७. लेखापरीक्षण समितिको काम कारवाही प्रभावकारी बनाउनेतर्फ संचालक समिति सजग रहन ।
८. बैंक तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी ऐन, २०६३ दफा १२ उपदफा २ अनुसार व्यावसायिक विशेषज्ञ संचालक नियुक्त गर्ने ।
९. उपर्युक्त निर्देशनहरू कार्यान्वयन गरी जानकारी गराउनका साथै उक्त निर्देशनहरू सर्वसाधारणको जानकारीका लागि वार्षिक प्रतिवेदनको छुट्टै पानामा प्रकाशन गर्ने ।

२.२.५१ लर्डबुद्ध फाइनेन्स लिमिटेड, काठमाडौं

१. यस बैङ्कको निर्देशन अनुरूप हुने गरी समानुपातिक रूपमा पुँजी वृद्धि गर्ने ।
२. Credit Policy Guidelines मा भएका सम्पूर्ण प्रक्रिया पूरा गर्नुका साथै आवश्यक पर्ने कागजातहरू लिएर मात्र कर्जा प्रवाह गर्ने ।
३. ऋणीसँग आवधिकरूपमा वित्तीय विवरण लिने गर्ने ।
४. ऋणीको व्यक्तिगत निरीक्षणको कागजातहरू उपयुक्त रूपमा फाइल गर्ने गर्ने ।
५. संस्थाको १ प्रतिशत वा सोभन्दा बढी शेयरधारक तथा परिवारका सदस्यहरूलाई ऋण प्रवाह भए/नभएको यकीन गरी सोको विवरण यस बैंकमा पेश गर्ने ।
६. वासलात बाहिरको कारोवारसम्बन्धी नीति तर्जुमा गर्ने ।
७. ब्याज दर निर्धारण कार्य संचालक समितिबाट गर्ने गर्ने ।
८. ढुकुटीको साँचोहरू अलग अलग व्यक्तिले लिने गर्ने ।
९. भुक्तानीयोग्य चेक (Good For Payment) को दस्तखत रुजु गर्ने गर्ने ।
१०. लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरू सुधार गर्ने ।

२.२.५२ युनिक फाइनान्सियल इन्स्टिच्युशन लिमिटेड

१. संस्थाले यस बैंकको निर्देशन अनुसार समानुपातिक रुपमा पुँजी वृद्धि गर्ने योजना १५ दिनभित्र पेश गर्न । साथै, आ.व. २०६६ चैत्रमसान्तसम्ममा सर्वसाधारणको लागि छुट्याएको शेयर निष्काशन गरी पुँजी वृद्धि गर्न ।
२. कर्जा प्रवाह गरेपश्चात कर्जाको सदुपयोग भए नभएको र धितोको बारेमा नियमित रुपमा अनुगमन गर्नका साथै ऋणीको आयश्रोतको विवरण लिने गर्न । व्यक्तिगत जमानतमा कर्जा प्रवाह गर्दा जमानतकर्ताको वित्तीय स्थितिको विश्लेषण गर्न ।
३. संगठित संस्थालाई कर्जा प्रवाह गर्दा ऋणीको लेखापरीक्षण भएको वित्तीय विवरण लिने गर्न ।
४. संस्थाले यस बैंकमा अर्द्धवार्षिक रुपमा पठाउनु पर्ने एकल ग्राहक कर्जासम्बन्धी विवरण तयार गर्न तथा यस बैंकमा नियमित रुपमा पेश गर्न ।
५. निक्षेप/वित्तीय स्रोत संकलन तथा भुक्तानी मार्गदर्शन, वासलात बाहिरको कारोवारसम्बन्धी मार्गदर्शन, लगानी नीति, ग्राहक पहिचान मार्गदर्शन, आन्तरिक नियन्त्रण नीति, सम्पत्ति दायित्व व्यवस्थापन नीति, सूचना प्रविधि नीति तयार गरी कार्यान्वयन गर्न ।
६. नेपाल राष्ट्र बैंकको निर्देशनअनुसार विपन्न वर्गमा प्रवाह गर्न ।
७. यस बैंकको मिति २०६६।१।१६ को निर्देशन अनुसार नेपाल सरकार, युवा तथा साना व्यवसायी स्वरोजगार कोषमा रकम जम्मा गर्न ।
८. बैङ्क तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा १२ को उपदफा (२) बमोजिम व्यावसायिक विशेषज्ञ सञ्चालक नियुक्त गर्न ।

२.२.५३ मञ्जुश्री फाइनान्सियल इन्स्टिच्युसन लिमिटेड, नयाँ बानेश्वर

१. सर्वसाधारणलाई छुट्याएको शेयर अविलम्ब निष्काशन गर्नेतर्फ पहल गरी सम्पूर्ण संस्थापक शेयरधनीहरूको शेयर स्वामित्व चुक्ता पुँजीको १५ प्रतिशतको सीमाभित्र ल्याउन ।
२. उच्च कर्जा निक्षेप अनुपातबाट आइपर्न सक्ने जोखिमप्रति सजग रही उक्त अनुपातलाई वाञ्छित सीमाभित्र ल्याउनेतर्फ तत्काल आवश्यक पहल गर्न ।
३. कर्जासंग सम्बन्धित कागजातहरू कर्जा फाइलमा राख्ने गर्न ।
४. फर्महरूलाई कर्जा प्रवाह गर्दा लेखापरीक्षण भएको वित्तीय विवरण कर्जा फाइलमा संलग्न गर्ने गर्न ।
५. धितोमा रहने सुरक्षणको समयमा वीमा नवीकरण गर्ने गर्न ।
६. खाता खोल्दा खाता संचालकको फोटो लगायतका अन्य सम्पूर्ण कागजातहरू लिने गर्न ।
७. कार्यालय सामानहरू खरिद गर्दा संस्थाको आर्थिक प्रशासन विनियमावली अनुरूप गर्न ।
८. आन्तरिक लेखापरीक्षणसम्बन्धी कार्यविधि तयार गरी तत्काल लागु गर्न ।
९. लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरू सुधार गर्न ।

२.२.५४ नमस्ते वित्तीय संस्था लिमिटेड, घोराही

१. यस बैङ्कको निर्देशन अनुरूप हुने गरी समानुपातिक रुपमा चुक्ता पुँजी वृद्धि गर्न ।
२. सर्वसाधारणलाई छुट्याएको शेयर निष्काशन गर्नेतर्फ तत्काल कारवाही अगाडि बढाउन ।
३. सम्पूर्ण कागजातहरू पूरा गरेर मात्र कर्जा प्रवाह गर्न तथा कर्जाको सदुपयोगिता निरीक्षण गर्ने गर्न ।
४. क्षेत्रगत कर्जा सघनता अनुगमन तथा नियन्त्रण गर्ने व्यवस्था गर्न ।
५. एकल ग्राहक सीमा निर्धारण गर्न एउटै समूहका ऋणीहरूको पहिचान गर्ने संयन्त्र निर्माण गर्न ।
६. सम्पत्तिहरूको नियमित रुपमा भौतिक परीक्षण गर्ने गर्न ।
७. गैर बैंकिंग सम्पत्ति व्यवस्थापन नीति, सूचना प्रविधि नीति वासलात बाहिरको कारोवार नीति तथा ग्राहक पहिचानसम्बन्धी नीतिहरू तर्जुमा गर्न ।
८. त्रैमासिक रुपमा आन्तरिक लेखापरीक्षण गर्ने व्यवस्था मिलाई लेखापरीक्षण समितिको काम कारवाही समेत प्रभावकारी बनाउन ।

९. जोखिम व्यवस्थापन समिति गठन गर्न ।
१०. लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरु सुधार गर्न ।

२.२.५५ नेपाल एक्सप्रेस फाइनेन्स लिमिटेड, सुन्धारा

१. कर्जाको नियमितरूपमा निरीक्षण गरी निरीक्षण प्रतिवेदन सम्बन्धित फाइलमा राख्ने गर्न ।
२. धितोमा रहेको बीमायोग्य सम्पत्तिको बीमा गराएर मात्र कर्जा प्रवाह गर्ने गर्न ।
३. सञ्चालक तथा कर्मचारीहरुले एकीकृत निर्देशन, २०६६ को निर्देशन नं. ६ मा तोकिएका आचरणहरु अनिवार्य रूपले पालना गरे/नगरेको विवरण तयार गर्नुहुनका साथै सञ्चालकहरुबाट सोही निर्देशनको दफा १९ ले व्यवस्था गरेको Self-Declaration गरेको विवरण लिन ।
४. यस बैङ्कद्वारा जारी गरिएको ग्राहक पहिचानसम्बन्धी मार्गदर्शनलाई कार्यविधि बनाई लागु गर्न ।
५. जोखिम व्यवस्थापन समिति गठन गरी विभिन्न किसिमका जोखिमहरुको अनुगमन तथा नियन्त्रण गर्न ।
६. सूचना प्रविधि नीति तर्जुमा गर्न ।
७. लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरु सुधार गर्न ।

२.२.५६ प्रभु फाइनेन्स कम्पनी लिमिटेड, लैनचौर

१. अर्थव्यवस्थाको केही क्षेत्रहरुमा प्राथमिक पुँजी शत प्रतिशत भन्दा बढी कर्जा प्रवाह भएको विषयलाई सञ्चालक समितिबाट अनुमोदन गर्न ।
२. आन्तरिक लेखापरीक्षण निर्देशिका, Treasury Operation सम्बन्धी निर्देशिका, सम्पत्ति तथा दायित्व व्यवस्थापन नीति तर्जुमा गर्न ।
३. आपसी सम्बन्ध भएको ग्राहक तथा सञ्चालकहरुको अभिलेख व्यवस्थित गर्न ।
४. लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरु सुधार गर्न ।
५. वित्तीय संस्थाले प्रस्ताव गरे अनुसार आ.व. २०६५/६६ मा बाँडफाँडको लागि उपलब्ध मुनाफाबाट रु. १,६८,४२,१०५।०० नगद लाभांश (कर समेत) शेयरधनीहरुलाई वितरण गर्न ।
६. निक्षेपको प्रकाशित ब्याजदरमा यस बैङ्कको निर्देशन भन्दा बढी प्रतिशतले फरक हुने गरी थपघट नगर्न सञ्चालक समितिलाई सजग गराउन ।
७. उपर्युक्त निर्देशनहरु कार्यान्वयन गरी यस बैकलाई जानकारी गराउनका साथै निर्देशनहरु सर्वसाधारणको जानकारीका लागि वार्षिक प्रतिवेदनको छुट्टै पानामा प्रकाशन गर्न ।

२.२.५७ प्रुडेन्सियल फाइनेन्स कम्पनी लिमिटेड, डिल्लीबजार

१. कर्जा तथा निक्षेपको उच्च वृद्धिदर तथा उच्च कर्जा/निक्षेप अनुपातबाट आइपर्ने सक्ने जोखिमप्रति सजग रहन ।
२. लेखापरीक्षण समितिमा रहेका सदस्यहरुलाई अन्य समितिहरुमा संलग्न नगरी लेखापरीक्षण समितिको स्वच्छता कायम गर्न ।
३. कर्जा असुली, कर्जा अनुगमन, सहवित्तीयकरण कर्जा, गैर बैकिङ्ग सम्पत्ति, विल्स खरिद तथा डिस्काउण्ट लगायतका विषयहरु समावेश गरी कर्जा नीतिमा संशोधन गर्न ।
४. निक्षेपकर्ताहरुलाई निक्षेपमा प्रकाशित ब्याजदरमा ०.५० प्रतिशत भन्दा बढीले थप ब्याजदर प्रदान नगर्ने तर्फ सजग रहन ।
५. कर्जा अपलेखन नीति, वासलात वाहिरका कारोबारसम्बन्धी नीति, लेखापरीक्षण समितिको कार्यविधि तथा सूचना प्रविधिसम्बन्धी नीति तर्जुमा गर्न ।
६. क्षेत्रगत कर्जा सघनताको अनुगमन गर्न ।
७. जोखिम व्यवस्थापन समिति गठन गर्न ।
८. एकीकृत निर्देशन, २०६६ को निर्देशन नं. ६/०६६ को बुँदा नं. ७ (२) बमोजिमको सुशासन इकाई गठन गर्न ।
९. व्यक्तिगत जमानतमा प्रवाहित कर्जाको लागि गरिएको २० प्रतिशत अतिरिक्त कर्जा नोक्सानी व्यवस्थालाई

पुँजीकोष गणना प्रयोजनका लागि पूरक पुँजीमा नलिई संशोधित वित्तीय विवरण प्रकाशन गर्न ।

१०. कर्मचारी उपदान कोषको व्यवस्था गर्न ।
११. लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरु सुधार गर्न ।

२.२.५८ सगरमाथा मर्चेण्ट बैकिङ्ग एण्ड फाइनेन्स लिमिटेड, मानभवन

१. कर्जा नीतिमा तोकिए बमोजिमका कागजातहरु लिनुका साथै ग्राहकको कर्जा भुक्तानी क्षमताको पर्याप्त विश्लेषण गरेर मात्र कर्जा प्रवाह गर्न ।
२. वीमायोग्य धितोको वीमा गरेर मात्र कर्जा प्रवाह गर्न ।
३. चेकमा उल्लिखित मिति अगाडि नै चेकको भुक्तानी नगर्न ।
४. निक्षेप खाता खोल्दा ग्राहक पहिचानसम्बन्धी मार्गदर्शनको पूर्ण पालना गर्न ।
५. ब्याजदरसम्बन्धी यस बैङ्कको निर्देशनको पूर्ण पालना गर्न ।
६. निक्षेपमा ब्याज भुक्तानी गर्दा प्रचलित आयकर व्यवस्था अनुसारको करकट्टी गर्न ।
७. आन्तरिक तथा बाह्य लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरु सुधार गर्न ।

२.२.५९ सेती वित्तीय संस्था लिमिटेड, टिकापुर, कैलाली

१. एकीकृत निर्देशन, २०६६ को निर्देशन नं.३ को दफा ११ को उप दफा २ बमोजिम क्षेत्रगत कर्जा सघनता अनुगमन तथा नियन्त्रण गर्ने व्यवस्था गर्न ।
२. कर्जा प्रवाह गर्नु पूर्व आवश्यक सम्पूर्ण कागजातहरु लिने गर्न ।
३. प्रकाशित ब्याजदरमा ०.५ प्रतिशत भन्दा बढी वा कम हुने गरी निक्षेप स्वीकार नगर्न ।
४. संचालकहरुको व्यक्तिगत फाइल अद्यावधिक गर्न ।
५. कार्यकारी अधिकृतलाई प्रदान गरिने तलब, भत्ता तथा अन्य सुविधा बृद्धि भएको अवस्थामा सोको जानकारी यस बैङ्कलाई उपलब्ध गराउन ।
६. जोखिम व्यवस्थापन समितिको गठन गर्न ।
७. Know Your Customer (KYC) मार्गदर्शन, सम्पत्ति दायित्व व्यवस्थापन तथा व्यवस्थापन सूचनासम्बन्धी नीतिको तर्जुमा गरी लागु गर्न ।
८. वीमा भएको सीमाभन्दा बढी रकम ढुक्नुमा नराख्न ।
९. आयकर ऐन, २०५८ बमोजिम अग्रिम आयकर कट्टा गरेर मात्र रकमको भुक्तानी गर्ने गर्न ।
१०. भ्याट बिल संलग्न गरेर मात्र रकम भुक्तानी गर्न ।
११. चेक काटेको मिति अगाडै चेकको भुक्तानी भएको विषयमा स्पष्ट रुपमा यस बैङ्कलाई जानकारी गराउन ।
१२. एकीकृत निर्देशन, २०६६ (साविकको एकीकृत निर्देशन, २०६२) बमोजिम यस बैङ्कमा पठाउनुपर्ने विवरण यथासमयमा पेश गर्न ।
१३. लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरु सुधार गर्न ।

२.२.६० शिखर वित्तीय संस्था लिमिटेड, सुन्धारा

१. यस बैङ्कको निर्देशन बमोजिम समानुपातिकरूपले चुक्ता पुँजी बृद्धि गर्न ।
२. यस बैङ्कले तोकेको अनुपातमा नियमितरूपले विपन्न वर्ग कर्जा प्रवाह गर्न ।
३. निष्क्रिय कर्जा असुलीमा कडाई गरी निष्क्रिय कर्जा अनुपातलाई कम गर्दै संस्थाको वित्तीय स्थितिमा सुधार गर्न । साथै, कर्जा प्रवाहलाई विभिन्न उद्देश्यहरुमा विकेन्द्रित गरी कर्जा जोखिम न्यूनीकरण गर्न ।
४. उच्च कर्जा निक्षेप अनुपातबाट उत्पन्न हुने जोखिमप्रति सजग रहन ।
५. आयश्रोत प्रमाणित हुने कागजातहरुको आधारमा कर्जा स्वीकृत गर्ने गर्न ।
६. अन्य बैङ्क तथा वित्तीय संस्थाको मुद्दति रसिदको धितोमा कर्जा प्रवाह नगर्न ।
७. स्थिर सम्पत्तिको रजिस्टर व्यवस्थित ढङ्गले तयार गर्न ।

८. वीमाको सीमाभन्दा अधिक भल्तमा नगद मौज्दात नराख्न वा वीमाको सीमा बृद्धि गरी नगद कारोबार सुरक्षित गर्न ।
९. सञ्चालन निर्देशिका (Operation Manual) तर्जुमा गरी कारोबारलाई व्यवस्थित गर्न ।
१०. जोखिम व्यवस्थापन समिति गठन गर्न ।
११. निक्षेप खाता खोल्दा तथा कर्जा प्रवाह गर्दा आवश्यक कागजातहरू लिने गर्न ।
१२. निक्षेपमा प्रकाशित व्याजदरमा ०.५० प्रतिशत भन्दा बढीले थप नगर्न व्यवस्थापन सजग रहन ।
१३. लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरू सुधार गर्न ।
१४. संस्थाको नियमावलीमा संशोधन नगरी बढी बैठक भत्ता नलिन सञ्चालकहरू सजग रहन ।

२.२.६१ शुभलक्ष्मी फाइनेन्स लिमिटेड, नक्साल

१. पूरक पुँजी गणना गर्दा असल कर्जामा गरेको नोक्सानी व्यवस्थालाई पूर्णरूपले देखाउन ।
२. कर्जा निर्देशिका/कर्जा असुलीसम्बन्धी नीति/मार्गदर्शन तथा सूचना प्रणाली निर्देशिका तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्न ।
३. वीमायोग्य धितोको वीमा गर्न तथा वीमा पोलिसी समयमै अद्यावधिक गर्न ।
४. कर्जा प्रवाह गर्दा ऋणीको प्रमाणित आयश्रोत लिन तथा धितो मूल्याङ्कन प्रतिवेदन कर्जा फाइलमा संलग्न गर्न ।
५. दस्तखत नमूना कार्डमा नमूना दस्तखत गराएर मात्र निक्षेप खाता खोल्ने गर्न ।
६. निक्षेप खाताहरूको चेक वितरण गर्दा सम्बन्धित खाता कै चेक प्रिन्ट हुने गरी सिष्टममा अविलम्ब सुधार गर्न ।
७. आ.व. २०६६/६७ को चैत्र मसान्तसम्ममा सर्वसाधारणको लागि छुट्टाएको शेयर निष्काशन गरी पुँजी बृद्धि गरिसक्न ।
८. बैङ्क तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा १२ को उपदफा (२) बमोजिम व्यावसायिक विशेषज्ञ सञ्चालक नियुक्त गर्न ।

२.२.६२ सुर्यदर्शन वित्तीय संस्था लिमिटेड, काठमाडौं

१. यस बैङ्कको निर्देशन अनुरूप हुने गरी समानुपातिक रूपमा चुक्ता पुँजी बृद्धि गर्न ।
२. सर्वसाधारणलाई छुट्टयाएको शेयर निष्काशन गर्नेतर्फ तत्काल कारवाही अगाडि बढाउन ।
३. सम्पूर्ण कागजातहरू पूरा गरेर मात्र कर्जा प्रवाह गर्न तथा कर्जाको सदुपयोगिता निरीक्षण गर्ने गर्न ।
४. क्षेत्रगत कर्जा सघनता अनुगमन तथा नियन्त्रण गर्ने व्यवस्था गर्न ।
५. एकल ग्राहक सीमा निर्धारण गर्न एउटै समूहका ऋणीहरूको पहिचान गर्ने संयन्त्र निर्माण गर्न ।
६. सम्पत्तिहरूको नियमित रूपमा भौतिक परीक्षण गर्ने गर्न ।
७. गैर बैकिंग सम्पत्ति व्यवस्थापन नीति, सूचना प्रविधि नीति वासलात बाहिरको कारोबार नीति तथा ग्राहक पहिचानसम्बन्धी नीतिहरू तर्जुमा गर्न ।
८. त्रैमासिक रूपमा आन्तरिक लेखापरीक्षण गर्ने व्यवस्था मिलाई लेखापरीक्षण समितिको काम कारवाही समेत प्रभावकारी बनाउन ।
९. जोखिम व्यवस्थापन समिति गठन गर्न ।
१०. लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरू सुधार गर्न ।

२.२.६३ स्वस्तिक मर्चेन्ट फाइनेन्स कम्पनी लिमिटेड, काठमाण्डौं

१. सर्वसाधारणलाई छुट्टयाएको शेयर अविलम्ब निष्काशन गर्नेतर्फ पहल गरी सम्पूर्ण संस्थापक शेयरधनीहरूको शेयर स्वामित्व चुक्ता पुँजीको १५ प्रतिशतको सीमाभित्र ल्याउन ।
२. यस बैङ्कले तोके बमोजिम चुक्ता पुँजी कायम गर्नेतर्फ पहल गर्न ।
३. कर्जा प्रवाह गर्दा लिनुपर्ने सम्पूर्ण कागजातहरू लिई रितपूर्वक व्यक्तिगत जमानतपत्र, तमसुक लगायत अन्य कागजातहरू तयार गरी कर्जा सुरक्षित गर्न । साथै, धितो मूल्याङ्कन प्रतिवेदन, ऋणीको आयश्रोतको

प्रमाण आदि कर्जा फाइलमा संलग्न गर्न तथा वीमायोग्य धितोको प्राकृतिक प्रकोपबाट हुने जोखिम cover सहितको वीमा पोलिसी लिई कर्जा फाइलमा संलग्न गर्न ।

४. कर्जा अपलेखनसम्बन्धी नीति, वासलात बाहिरको कारोवारसम्बन्धी नीति तथा ग्राहक पहिचानसम्बन्धी नीतिको पूर्ण पालन गर्न ।
५. स्थिर सम्पत्तिहरूको भौतिक परीक्षण तथा वीमा गर्न । साथै, संस्थाको नगद मौज्जातलाई दुरुस्त राख्न तथा वीमाको सीमाभित्र नगद मौज्जात कायम गर्न ।
६. प्राथमिक पुँजी गणना गर्दा अवास्तविक सम्पत्ति घटाउने प्रयोजनका लागि कम्प्युटर सफ्टवेयरलाई अवास्तविक सम्पत्तिबाट हटाई र प्राथमिक पुँजी गणना गर्दा घटाइएको पूर्व सञ्चालन खर्चलाई जोखिम भरित सम्पत्ति गणना प्रयोजनका लागि हटाई संशोधित वित्तीय विवरण प्रकाशन गर्न ।
७. कर्जा तथा सापटमा प्राप्त ब्याज रकम बाहेक अन्य सम्पूर्ण आमदानीलाई उपार्जनको आधारमा लेखाङ्कन गर्न तथा सोही बमोजिम संस्थाको लेखा नीतिमा आवश्यक संशोधन गर्न ।
८. अधिल्लो आर्थिक वर्षमा थप नोक्सानी व्यवस्था कायम गरी चालु आर्थिक वर्षमा सो वा सोको केही अंश नोक्सानी व्यवस्थाबाट फिर्ता गर्दा वा नोक्सानी व्यवस्थामा थप गर्नु नपर्ने कारणबाट वित्तीय परिसूचकहरूमा अवास्तविकरूपले सुधार देखिने हुनाले यसबाट आइपर्ने जोखिमप्रति सजग रहन ।
९. कर्जा तथा निक्षेपको उच्च वृद्धिदर तथा उच्च कर्जा/निक्षेप अनुपातबाट आइपर्ने सक्ने जोखिमप्रति पनि सजग रहन ।
१०. आयकर ऐन, २०५८ मा भएको दरले संस्थापक निक्षेपकर्ताहरूले निक्षेपमा आर्जन गरेको ब्याजमा कर कट्टी गर्न । साथै, खर्चहरूलाई जुन आर्थिक वर्षसँग सम्बन्धित हो सोही वर्षको नाफा नोक्सान हिसाबमा खर्च लेखी वित्तीय विवरणमा शुद्धता कायम गर्न ।
११. जोखिम व्यवस्थापन समिति गठन गर्न ।
१२. लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरू सुधार गर्न ।

२.२.६४ भ्याली फाइनान्स लिमिटेड, महाराजगंज

- १ यस बैङ्कको निर्देशन अनुरूप हुने गरी समानुपातिक रूपमा पुँजी वृद्धि गर्न ।
- २ सर्वसाधारणलाई छुट्याएको शेयर निष्काशन गर्नेतर्फ तत्काल कारवाही अगाडि बढाउन ।
- ३ एकीकृत निर्देशन, २०६६ को निर्देशन नं. ३ को दफा ११ को उप दफा २ बमोजिम क्षेत्रगत कर्जा सघनता अनुगमन तथा नियन्त्रण गर्ने व्यवस्था गर्न ।
- ४ कर्जा प्रवाह गर्नु पूर्व आवश्यक सम्पूर्ण कागजातहरू लिने गर्न ।
- ५ संचालक समितिको सीमाभित्र रहने कर्जाहरू समितिबाट स्वीकृत भए पश्चात् मात्र कर्जा प्रवाह गर्ने गर्न ।
- ६ अख्तियारी प्राप्त व्यक्तिबाट मात्र कर्जा स्वीकृत गर्न ।
- ७ प्रकाशित ब्याज दरभन्दा कम दरमा कर्जा प्रवाह नगर्न ।
- ८ धितो मूल्यांकनकर्तासँग सम्भौता गर्दा सबै व्यहोरा खुल्ने गरी गर्न ।
- ९ धितो मूल्यांकन कर्तालाई सम्भौता भन्दा बढी डिस्ट्रेस मूल्य राखी धितो मूल्यांकन गर्ने कार्य बन्द गराउन ।
- १० संस्थाको सूचिभन्दा बाहिरकोबाट धितो मूल्यांकन गर्ने कार्य नगर्न ।
- ११ बैंक तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी ऐन, २०६३ को परिच्छेद ३ को दफा १२ बमोजिम संचालक समितिको संख्या कायम गर्न ।
- १२ कार्यविधि बनाएर मात्र कर्मचारीहरूलाई सापटी तथा अन्य सुविधा प्रदान गर्ने गर्न ।
- १३ लगानी नीति, वासलात बाहिरको कारोवार नीति तथा कोष व्यवस्थापन नीतिको तर्जुमा गर्न ।
- १४ जोखिम व्यवस्थापन समितिको गठन गर्न ।
- १५ बोनस ऐन, २०३० अनुसार कर्मचारीहरूलाई बोनसको व्यवस्था गर्न ।
- १६ सूचना प्रविधिसम्बन्धी दक्ष कर्मचारी भर्ना गर्न ।

- १७ आयकर ऐन, २०५८ अनुसार कर्मचारीहरुको कर कट्टा गर्न ।
- १८ लेखापरीक्षण समितिको काम कारवाही प्रभावकारी बनाउनका साथै लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरु सुधार गर्न ।

२.२.६५ जेनिथ फाइनेन्स लिमिटेड, काठमाण्डौ

१. वासलात बाहिरका कारोवारसम्बन्धी नीति तर्जुमा गर्न ।
२. क्षेत्रगत कर्जा सम्बन्धमा यस बैंकको एकीकृत निर्देशन नं.३ को दफा ११ को उप दफा २ बमोजिमको प्रक्रिया अवलम्बन गर्न ।
३. विपन्न वर्गमा कर्जा प्रवाह गर्ने सम्बन्धी नीति तर्जुमा गरेर कर्जा प्रवाह गर्न ।
४. कर्जा प्रवाह गर्दा आवश्यक पर्ने सम्पूर्ण कागजातहरु पूरा गरेर मात्र कर्जा प्रवाह गर्न ।
५. यस बैंकको निर्देशन अनुरूप हुने गरी चुक्ता पुँजी कायम गर्न ।
६. लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरु सुधार गर्न ।
७. हकप्रद शेयर वापत शेयरधनीहरुले अग्रिम रुपमा जम्मा गरेको रकम (Calls-in-Advance) लाई वासलातको जगेडा तथा कोषहरु अन्तर्गत पुँजी समायोजन कोष शीर्षकमा लेखाङ्कन गरेर मात्र वित्तीय विवरण प्रकाशित गर्न ।
८. गत वर्षको बढी आयकर व्यवस्था रु. ३,११ हजारलाई नाफा नोक्सान हिसाबमा लेखाङ्कन गरी सोही अनुरूप साधारण जगेडा कोषमा रकम व्यवस्था गरेर मात्र वित्तीय विवरण प्रकाशित गर्न ।
९. बैंक तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा १२(२) बमोजिम सञ्चालक समितिमा व्यावसायिक सञ्चालक नियुक्त गर्न ।
१०. उपर्युक्त निर्देशनहरु कार्यान्वयन गरी जानकारी गराउनका साथै निर्देशनहरु सर्वसाधारणको जानकारीका लागि वार्षिक प्रतिवेदनको छुट्टै पानामा प्रकाशन गर्न ।

२.३ लघुवित्त विकास बैंक

२.३.१ डिप्रोस्क विकास बैंक लिमिटेड, नारायणगढ, चितवन

१. जोखिम व्यवस्थापन समिति गठन गर्न ।
२. आन्तरिक लेखापरीक्षण त्रैमासिक रुपमा गरी संस्थाको आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली चुस्त दुरुस्त राख्न ।
३. शाखाको हिसाब मिलान कार्य मासिक रुपमा गरी हिसाब मिलान कार्य प्रभावकारी बनाउन ।
४. यस बैंकको निर्देशन अनुसार पाकेको तर प्राप्त हुन नसकेको व्याज गणना गरी पाउनु पर्ने व्याज हिसाबमा खर्च लेखी व्याज मुलतवी हिसाबमा जम्मा गर्न ।
५. यस बैंकको एकीकृत निर्देशन नं १५ को बुँदा नं. ५ अनुसार संस्थाको व्याजदर आफ्नो सूचना पाटीमा टाँस गरी सार्वजनिक जानकारी हुने व्यवस्था गर्न ।
६. मासिक रुपमा Bank Reconciliation Statement तयार गर्न ।
७. यस बैंकको मिति २०६६।०४।१८ देखि २०६६।०४।२४ गतेसम्मको स्थलगत निरीक्षणमा देखिएका कैफियतहरुको देहाय बमोजिम सुधार गर्न :
 - क. संस्थाको कर्जा नीतिमा समसामायिक संशोधन गरिएको व्यहोरा यस बैंकलाई जानकारी दिना
 - ख. संस्थाको शाखा कार्यालय, हेटौडाको केन्द्र नं. ७६ बाट लक्षित वर्गमा नपर्ने ३ जनाको ऋणीहरुको कर्जा तत्काल चुक्ता गर्न ।
 - ग. २०६६ पौषको अर्द्धवार्षिक खाताबन्दीका स्थिर सम्पत्तिको गरिने विवरण तत्काल पेश गर्न ।
८. आन्तरिक तथा बाह्य लेखापरीक्षकले औल्याएका कैफियतहरु सुधार गर्न ।

२.३.२ पश्चिमाञ्चल ग्रामीण विकास बैंक लिमिटेड, बुटवल

१. व्याजदर जोखिम न्यूनीकरण गर्न सम्पत्ति तथा दायित्वको भुक्तानी अवधिअनुसार आवधिक रुपमा GAP Analysis गर्न ।

२. निष्क्रिय कर्जाहरूको असुलीको लागि थप प्रयास गर्न ।
३. बीमा वा अन्य उपाय अवलम्बन गरी मार्गस्थ रकमको भरपदो सुरक्षा व्यवस्था गर्न ।
४. कम्पनी ऐन २०६० बमोजिम शेयरधनी दर्ता किताव तयार गरी लगत राख्ने गर्न ।
५. व्याजदर जोखिम न्यूनीकरण गर्न सम्पत्ति तथा दायित्वको भुक्तानी अवधि अनुसार आवधिक रूपमा GAP Analysis गर्न ।
६. व्यवस्थापन सूचना प्रणाली स्थापना गर्न ।
७. बजार जोखिम, सञ्चालन जोखिम लगायतका जोखिमहरू न्यूनीकरण गर्न जोखिम व्यवस्थापन समिति गठन गर्नुका साथै गैर बैंकिंग सम्पत्ति सम्बन्धी नीति तर्जुमा गर्न ।
७. वित्तीय विवरणहरू यस बैंकको निर्देशन बमोजिम प्रकाशन गर्न ।
८. लेखाप्रणालीलाई Computerised गर्न ।
९. प्रचलित लेखा मापदण्ड बमोजिम वित्तीय विवरणहरू तयार गर्न ।
१०. यस बैंकको निर्देशन बमोजिम व्याज मुल्यी हिसाव लेखांकन गर्न ।
११. कर योग्य रकम भुक्तानी गर्दा कर कट्टा गरी भुक्तानी गर्न ।
१२. आवश्यक सम्पूर्ण विवरण सहितको स्थिर सम्पत्तिको रजिष्टर राख्न ।
१३. नेपाल सरकारलाई कर तिर्न छुट्याइएको रकम रिभर्स गरी हिसाव मिलान गर्न ।
१४. आन्तरिक तथा बाह्य लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरू सुधार गर्न ।

२.३.३ पूर्वाञ्चल ग्रामीण विकास बैंक लि. विराटनगर

१. बैङ्क/वित्तीय संस्था संस्थापना एवं वित्तीय कारोबार गर्ने इजाजतपत्रसम्बन्धी नीतिगत एवं प्रक्रियागत व्यवस्था : २०६३ को क्रम संख्या नं. ९.२ बमोजिम श्री एच.पी.अग्रवाल ग्रुप अफ कम्पनीजको शेयर स्वामित्व यस बैंकले तोकेको समयभित्र २५ प्रतिशतको सीमाभित्र ल्याउन आवश्यक पहल गर्न ।
२. जोखिम व्यवस्थापन समिति गठन गर्न ।
३. आन्तरिक लेखा परीक्षण तथा लेखापरीक्षण समितिको काम कारवाही प्रभावकारी बनाउन ।
४. संस्थाको लेखाप्रणालीलाई Computerized गर्न ।
५. संस्थाको कारोबारमा हुने बेईमानी तथा जालसाजी न्यूनीकरण/नियन्त्रण गर्न पर्याप्त रूपमा आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीको भरपदो व्यवस्था गर्न ।
६. ऋण असुलीमा प्रभावकारिता ल्याउन ।
७. कारोबार नहुने खातालाई Dormant account मा रकमान्तर गर्न ।
८. व्याज दरको व्यवस्थापन गर्न GAP Analysis गर्ने गर्न ।
९. एकीकृत निर्देशन २०६६ को निर्देशन नं. १५ को दफा ५ बमोजिम निक्षेपमा दिने र कर्जा सापटमा लिने व्याजदरसम्बन्धी विवरण आफ्नो सूचना पाटीमा टाँस गरी सार्वजनिक जानकारी हुने व्यवस्था मिलाउन ।
१०. विगत ५ आ.व.देखि संस्थाको पुँजीकोष घट्टै गएकोले पुँजीकोष सम्बन्धी यस बैंकको निर्देशन पालना गर्नेतर्फ सजग रहन ।
११. लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरू सुधार गर्न ।

२.३.४ रुरल माइक्रोफाइनेन्स डेभलपमेन्ट सेन्टर (RMDC) लिमिटेड, काठमाडौं

१. स्थिर सम्पत्तिको ह्रासकट्टी नेपाल लेखामान मापदण्डमा तोकिएको दरले गर्ने गर्न ।
२. लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरू सुधार गर्न ।
३. आ.व. २०६५/६६ का लागि लगानीकर्ताहरूलाई रु. ३,२०,०० हजार नगद लाभांश भुक्तानी गर्न ।
४. उपर्युक्त निर्देशनहरू कार्यान्वयन गरी यस बैंकलाई जानकारी गराउनका साथै उक्त निर्देशनहरू सर्वसाधारणको जानकारीका लागि वार्षिक प्रतिवेदनको छुट्टै पानामा प्रकाशन गर्न ।

२.३.५ समीट माइक्रो फाइनान्स डेभलपमेण्ट बैंक लि. अनारमनी, भापा

१. एकीकृत निर्देशन २०६६ को नियम ६ अनुरूप संस्थागत सुशासनसम्बन्धी व्यवस्थाको पूर्णरूपमा पालना गर्ने
२. संस्थामा रहेका समितिहरूलाई क्रियाशील बनाउनुका साथै विद्यमान नीति नियमहरूको पूर्ण पालना गर्ने ।
३. कर्जा नीतिमा उल्लेख भए बमोजिम शाखा तथा उपशाखा प्रवन्धकले कम्तीमा हप्ताको ४ वटा वा तीन/तीन महिनामा शाखा तथा उपशाखा अन्तर्गतका सम्पूर्ण केन्द्रका बैठकहरूको स्थलगत निरीक्षण गरी त्यसको लिखित प्रतिवेदन पेश गर्नु पर्ने व्यवस्थाको पूर्ण पालना गर्ने ।
४. शाखा कार्यालयमा रहने नगदको वीमा गर्ने व्यवस्था गर्ने ।
५. आर्थिक प्रशासन विनीयमावलीमा उल्लेखित प्रक्रिया पुऱ्याएर मात्र सामानहरू खरिद गर्ने गर्ने ।
६. बैंकले “निक्षेप वीमा तथा कर्जा सुरक्षण निगम प्रा.लि.” संग गरेको सम्मौता बमोजिम बैंकको ऋणमा खरिद भएको पशुधनको वीमा गर्ने गर्ने ।
७. लेखापरीक्षण समिति गठन गर्ने ।
८. ग्राहक पहिचानसम्बन्धी कार्यविधि तयार गरी लागु गर्ने ।
९. बाह्य एवं आन्तरिक लेखापरीक्षकले औल्याएका अन्य कैफियतहरू सुधार गर्ने ।

२.३.६ स्वावलम्बन लघुवित्त विकास बैंक लिमिटेड, जनकपुर

१. कर्जा जोखिम, संचालन जोखिम तथा बजार जोखिम ब्यवस्थापन गर्न जोखिम ब्यवस्थापन समिति गठन गर्ने ।
२. व्याजदर जोखिम न्यूनीकरण गर्न सम्पत्ति तथा दायित्वको भुक्तानी अवधि अनुसार आवधिक रुपमा Gap Analysis गर्ने गर्ने ।
३. लेखाप्रणाली Computerised गर्ने ।
४. बैंक तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा २२ तथा २५ बमोजिम संचालकहरूको व्यक्तिगत, पारिवारिक तथा निजहरू संलग्न रहेको फर्मसंग सम्बन्धित विवरणहरू तयार गरी यस बैंकमा पठाउने गर्ने ।
५. मार्गस्थ नगद तथा ढुकुटीको वीमा गर्ने गर्ने ।
६. कर्मचारीबाट हिनामिना गरिएको रकम असुली गर्नुका साथै पूर्व कर्मचारी संग लिनुपर्ने रकमको नोक्सानी व्यवस्था गर्ने ।
७. श्री म्याग्नेस कन्सल्टिड ग्रुपलाई प्रदान गरेको पेशकीको हिसाबमिलान गर्ने ।
८. सहकारी संस्था लंगडिमा जम्मा गरेको रकमको हिसाबमिलान गर्ने ।

खण्ड (घ)

लक्षित तथा विशेष निरीक्षण

वित्तीय संस्थाहरूको कुनै विशेष क्षेत्र वा कारोवार तथा नयाँ वित्तीय संस्थाको निश्चित पक्ष समेट्ने उद्देश्यले लक्षित निरीक्षण गरिन्छ । नयाँ खुलेका संस्थाहरूको निरीक्षणबाट खासगरी प्रचलित कानून तथा नियमनको पालना, संस्थागत सुशासन स्थिति लगायतका पक्षहरूमा कमजोरी देखिए समयमै सुधारात्मक कदम चाल्न मद्दत पुगोस् भन्ने उद्देश्यका लागि बैङ्कले संस्था स्थापना भएको सामान्यतया छ महिना भित्र लक्षित निरीक्षण गर्ने नीति अवलम्बन गरेको छ । त्यसैगरी कुनै वित्तीय संस्थामा निक्षेपकर्ताको हित विपरीत कार्य भएको वा अनियमितता भइरहेको वा सर्वसाधारणलाई गलत सूचना प्रवाह गरीरहेको जस्ता विषयमा सार्वजनिक सञ्चार माध्यम तथा अन्य स्रोतबाट प्राप्त जानकारीका आधारमा पनि विशेष निरीक्षण गरिन्छ । साथै, वित्तीय संस्थाहरूको निरीक्षण प्रतिवेदनमा औल्याइएका कैफियतहरू सुधार गर्ने क्रममा दिइएको निर्देशन पालनाको स्थितिको अनुगमन निरीक्षण गरिन्छ । यस्ता अनुगमनबाट ती संस्थाहरूको वित्तीय स्वस्थता बारे आश्वस्त हुने आधार तयार हुने भएकोले यस्तो अनुगमन कार्यलाई निरन्तरता दिइदै आएको छ ।

१. लक्षित निरीक्षण

आर्थिक वर्ष २०६५/६६मा देहाय बमोजिमका ८ विकास बैङ्कहरूको लक्षित निरीक्षण गरिएको छ ।

१.१ कामना विकास बैंक लि. लेखनाथ ७, डाँडाकोनाक कास्की (मिति २०६५।१९ देखि २०६५।११)

१. संस्थाले लगानी गरेको “प्रसाद रेष्टुरेण्ट एण्ड वार” को स्थलगत निरीक्षण गर्दा परियोजना नै नरहेको एवं कर्जा लगानी निर्देशिका विपरीत संस्था आफैले धितो मूल्यांकन गरी तोकिएको मार्जिन भन्दा बढी कर्जा प्रवाह गरेकोले उक्त कर्जा जोखिमयुक्त भएको ।
२. संस्थाले लागु गरेको कर्जा लगानी निर्देशिकाको दफा ४ को उपदफा (२) अनुसार वित्तीय जमानत जारी नगरेको ।
३. यस बैंकको निर्देशन अनुसार संस्थाले रु. १० लाख भन्दा माथि कर्जा प्रवाह गर्दा अनिवार्य रुपमा कर्जा सूचना लिनु पर्नेमा कर्जा सूचना प्राप्त गर्नु अगावै नै कर्जा प्रवाह गर्ने गरेको ।
४. संस्थाको कर्जा लगानी नीतिमा रु.१० लाख भन्दा माथिको कर्जाको वाट्य धितो मूल्यांकनकर्ताद्वारा गराउने भन्ने उल्लेख भएतापनि संस्थाले आन्तरिक मूल्यांकन गरी कर्जा प्रवाह गर्ने गरेको ।
५. ऋण उपसमितिबाट कर्जा स्वीकृत हुनु पर्नेमा सो हुने नगरेको ।
६. ऋणीको आयश्रोत एवं ऋण तिर्न सक्ने क्षमताको विश्लेषण गर्ने नगरेको ।
७. कर्जा नीति, २०६४ मा कर्जा प्रवाह गर्दा धितो मूल्यांकनको प्रक्रिया के कसरी गरिने हो सो सम्बन्धमा उल्लेख नभएको ।
८. दैनिक कारोवारको क्रममा संचालकले विभिन्न बैंकहरूको बैंक चेकमा हस्ताक्षर गर्न सक्ने व्यवस्था रहेको ।
९. संस्थाले सम्पत्ति तथा दायित्व व्यवस्थापन नीति, आफ्नो ग्राहक पहिचान नीति (KYC), लगानी नीति, सूचना प्रविधि नीति एवं आन्तरिक लेखापरीक्षण निर्देशिका तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा नल्याएको ।
१०. प्रमुख कार्यकारी अधिकृत तथा कम्पनी सचिवको योग्यताको प्रमाणपत्रहरू तथा सेवा सुविधाहरू फाइलमा अद्यावधिक नगरेको ।
११. संस्थाको Successor Plan नभएको ।
१२. संस्थाको अध्यक्षले कतिपय दैनिक कार्यालय प्रयोजनको कागजातहरू आफै राख्ने गरेको साथै पोखरा शाखा कार्यालयको लागि घरधनीसंग अध्यक्षले नै सम्भौता गरेको ।
१३. संचालक समितिमा संस्थाको वित्तीय विश्लेषण, सम्भाव्यता अध्ययन, आम्दानी तथा खर्चको यथार्थ

विवरण एवं जनशक्ति व्यवस्थापन नै नगरी शाखा कार्यालयहरु खोल्ने निर्णय गर्ने गरेको ।

१४. संस्थाको चुक्ता पुँजी रु. २.६५ करोडमा १ प्रतिशतले हुन आउने रकमको आधारमा अनुसार प्रमुख कार्यकारी अधिकृतको शेयरको अंश ०.४ प्रतिशत र प्रबन्धक श्री माधव प्रसाद उपाध्यायको १.४ प्रतिशत रहेको ।
१५. संस्थागत सुशासनको मर्म विपरीत संस्थाको केन्द्रीय कार्यालय र गल्याड शाखा कार्यालय संस्थापक शेयरधनीको घरमा घर वहाल लिएको ।
१६. संस्थागत सुशासनको मर्म विपरीत संस्थापकलाई समितिहरुको संयोजक तथा सदस्यहरुमा संलग्न गराई समिति तथा उपसमितिहरु गठन गरेको ।
१७. संस्थाले आफ्नो आ.व २०६६/०६७ भित्र रु.१० करोड पुऱ्याउने योजना एवं सर्वसाधारणमा शेयर विक्री गर्ने सम्बन्धमा यस बैंकको निर्देशन अनुसार तयार नगरेको ।
१८. यस बैंकबाट जारी एकीकृत निर्देशन नं. ६ को दफा ५ बमोजिम आन्तरिक लेखापरीक्षणसम्बन्धी विस्तृत कार्यप्रणाली बनाई लागु गर्नु पर्ने व्यवस्था रहेकोमा हालसम्म त्यस्तो कार्य प्रणाली तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा नल्याइएको ।
१९. संस्थाले लेखापरीक्षण समिति समेत गठन नगरेको । साथै, आन्तरिक तथा बाह्य लेखापरीक्षक नियुक्ति नगरेको ।
२०. संस्थाको शाखा कार्यालयहरुको वित्तीय विवरणहरु दैनिकरूपमा केन्द्रीय कार्यालयमा पठाउनु पर्नेमा सो नगरेको ।
२१. शाखा कार्यालयको आम्दानी तथा खर्चहरुको विश्लेषण नगरेको ।
२२. संस्थाले सम्पत्ति तथा दायित्व व्यवस्थापन गर्नको लागि सम्पत्ति तथा दायित्व व्यवस्थापन नीति तयार गरी नियमित रूपमा बजार सम्बेदनशिलता विश्लेषण गर्नुपर्नेमा निरीक्षण अवधिसम्म यसप्रकारको नीति तयार नगरेको ।
२३. संस्थाले पोखरा शाखा कार्यालयका लागि AB'S Engineering Consultancy Pvt. LTd संग गरिएको सम्झौताको दफा ६ अनुसार तोकिएको अवधिमा काम समाप्त नभएको ।
२४. आर्थिक प्रशासन विनियमावलीको नियम २१ अनुसार कार्य समाप्त भएको १५ दिनभित्र पेशकी रकम फछ्छ्यौट गरिसक्नु पर्नेमा सो नगरेको ।
२५. दैनिक रूपमा काउण्टरमा हुने कारोवार र भल्टमा रहने नगद मौज्दातको दैनिक रूपमा Denomination समेत उल्लेख गरी सम्बन्धित अधिकृत तथा कर्मचारीबाट प्रमाणित गराई सोको अभिलेख दैनिक रूपमा सिलसिलेवार ढङ्गले राख्नु पर्नेमा सो अनुरूप राख्ने नगरेको ।
२६. ढुकुटी वीमा र काउण्टर वीमाको सीमाभन्दा वढी रकम राख्ने गरेको ।
२७. संस्था संचालनमा आउनु पूर्व, पूर्व संचालन खर्च रु.४,९२,००४।- र स्थिर सम्पत्ति खर्च रु. ४४,९०,७२९।- गरी कुल रु. ४९,८२,७३३।- भएको देखिन्छ । यस बैंकको निर्देशन अनुसार चुक्ता पुँजीको १ प्रतिशत भन्दा वढी प्रारम्भिक खर्च गर्न नपाउने भनिएतापनि सो भन्दा वढी खर्च गरेको ।
२८. संस्थाले वित्तीय कारोवार गर्ने इजाजतपत्र प्राप्त गरेपछि पनि संचालक समितिको बैठक नं. १७ को निर्णयानुसार अध्यक्षले नेपाल राष्ट्र बैंक र अन्य निकायसंग सल्लाह गर्दा भएको खर्च रु. ५६,०३०।- भुक्तानी गरी सो खर्चलाई समेत पूर्व संचालनमा लेखांकन गरेको ।

१.२ निलगिरी बिकास बैंक लिमिटेड (मिति २०६५।८।२२ देखि २०६५।८।२४ सम्म)

१. संस्थाले २०७० आषाढ मसान्तभित्र तोकिएको पुँजी संरचना अनुसारको न्यूनतम चुक्तापुँजी रु. २ करोड पुऱ्याई सकेको देखिन्छ । तर, संस्थाले २०६५ असोज महिनामा आफ्नो भवन निर्माण प्रयोजनार्थ रु. ४८,७५ हजारमा बेनी बजारमा जग्गा खरिद गरेको देखिन्छ । यसरी संस्थाले स्थिर सम्पत्ति (घर जग्गा) खरिद गर्दा यस बैंकको पत्र संख्या बै.वि.नि.वि./नीति/परिपत्र/२१/०६३/६४ मिति २०६३/१०/२३ को खण्ड (क) तथा खण्ड (ख) बमोजिम संस्था स्थापना हुँदा खर्च भएको पूर्व संचालन खर्च सम्पूर्ण रूपमा

अपलेखन भई नसकेको तथा प्रबन्धपत्र र नियमावलीमा उल्लेख भए बमोजिमको शेयर सर्वसाधारणमा जारी भई नसकेको अवस्थामा समेत यस बैंकको उपर्युक्त निर्देशनको पालना नगरेको ।

२. संस्था स्थापना भएको पहिलो वर्षमा नै निष्क्रिय कर्जा १.९२ प्रतिशत रहेको ।
३. संस्थाले कार्यालयको संरचना तयार गर्ने क्रममा डेकोरेशन, रंग रोगन, पार्टिसन आदिमा खर्च भएको रकम तथा सफ्टवेयर खरिदमा गरेको अपलेखन हुने रकम स्थिर सम्पत्ति शीर्षकमा लेखांकन गरेको ।
४. कर्जा प्रवाह गरे पश्चात् कर्जाको सदुपयोगिता निरीक्षण तथा समय समयमा संस्थाको तर्फबाट ऋणीको परियोजनाको निरीक्षण तथा अनुगमन हुन नसकेको, कर्जाको किस्ताले भाखा नाघेको अवस्थामा समेत समयमै कर्जा चुक्ता गर्न तरताकेता हुन नसकेको ।
५. संस्थाले कर्जा सूचना केन्द्रको सदस्यता लिनु भन्दा अगावै प्रवाह गरेका कर्जाहरुमा कर्जा सूचना लिएको देखिएन । तथापि, हाल संस्थाले कर्जा सूचना केन्द्रको सदस्यता लिई सकेको हुँदा सदस्यता लिनु भन्दा अगावै प्रवाह गरेका कर्जाहरुमा कर्जा सूचना लिनुपर्ने ।
६. संचालक समितिको निर्णय पुस्तिका अध्ययन गर्दा संस्थाको कर्जा लगानी, निक्षेप संकलन, मुनाफा स्थिति लगायत समग्र वित्तीय स्थितिको समिक्षा गर्ने नगरेको ।
७. संस्थागत सुशासनको मर्म विपरीत संचालक समिति र व्यवस्थापन भन्दा बाहिरका संस्थापक शेयरधनीहरुलाई संस्थाको व्यवस्थापकीय कार्यमा संलग्न गराइएको ।
८. यस बैंकबाट जारी गरिएको एकिकृत निर्देशन नं.६ को दफा ५ मा संस्थाको संचालक समितिले गैर कार्यकारी संचालकको मातहतमा एउटा लेखापरीक्षण समिति गठन गर्नु पर्ने र सो समितिले संस्थाको आर्थिक अवस्थाको समिक्षा, आन्तरिक नियन्त्रण, लेखापरीक्षण सम्बन्धी कार्यक्रम र लेखापरीक्षणको परिणाम सम्बन्धमा विस्तृत छलफल गरी व्यवस्थापनलाई आवश्यक निर्देशन दिने तथा लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा औल्याइएका विषयहरुमा समीक्षा गरी सो सम्बन्धमा अपनाउनु पर्ने कदम बारे संचालक समितिलाई सुझाव दिनु पर्ने व्यवस्था तथा सोही निर्देशनको दफा २ बमोजिम आन्तरिक लेखापरीक्षण सम्बन्धी विस्तृत कार्यप्रणाली तर्जुमा गरी सो को आधारमा लेखापरीक्षण गराउनु पर्ने भन्ने व्यवस्थाको पालना नभएको । साथै, आन्तरिक लेखापरीक्षण समेत गर्ने नगरेको ।
९. हालसम्म कार्यान्वयनमा ल्याएका चार वटा विनियमावली र नीतिहरु बाहेक आवश्यक अन्य नीति, निर्देशिकाहरु तर्जुमा नगरेको ।
१०. संस्थाद्वारा कर्मचारी सापटी सुविधा अन्तर्गत कर्मचारीहरुलाई प्रदान गरिएको रकमलाई कर्मचारी सापटी/पेशकी शीर्षक अन्तर्गत लेखांकन गरिएतापनि कर्मचारी विनियमावलीको दफा ३१ मा “कर्मचारी कर्जा” भन्ने वाक्यांश रहेको ।

१.३ पाथिभरा विकास बैंक लिमिटेड, ऊर्लावारी, मोरङ (मिति २०६५।१।३० देखि २०६५।१।२ सम्म)

१. संस्थाले असल वर्गमा रहेका कर्जाहरुको लागि यस बैंकको निर्देशन बमोजिम न्यूनतम १ प्रतिशत रकम कर्जा नोक्सानी व्यवस्था गर्नुपर्नेमा वेलवारी शाखामा रहेका कर्जाहरुमा सो बमोजिम कर्जा नोक्सानी व्यवस्था नगरेकोले स्थलगत निरीक्षण पश्चात गरिएको सुपरीवेक्षण प्रतिवेदन अनुसार थप रु. ५६ हजार कर्जा नोक्सानी व्यवस्था गर्नुपर्ने ।
२. कर्जा प्रवाह गर्नुपूर्व विस्तृत कर्जा विश्लेषण गर्ने नगरेको तथा कर्जा स्वीकृत गर्दा कर्जा नीति निर्देशिकामा उल्लेख भए बमोजिमका कागजातहरु जस्तै: आयश्रोत प्रमाणित हुने कागजात कर्जा फाइलमा नदेखिएको ।
३. संस्थाको कर्जा नीति, २०६४ अनुसार रु. १० लाखसम्मको कर्जाको धितो मूल्यांकन संस्थाका कर्मचारीले नै गर्ने गरेकोमा कम्तीमा दुई जना कर्मचारीले मूल्यांकन गरी प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेमा अधिकांश मूल्यांकन एकजना कर्मचारीले मात्र गर्ने गरेको ।
४. सम्पत्ति तथा दायित्व व्यवस्थापन नीति, लगानी सम्बन्धी नीति, आन्तरिक लेखापरीक्षण कार्यविधि, वासलात बाहिरको कारोवारसम्बन्धी कार्यविधि, ग्राहक पहिचान मार्गदर्शन (KYC) तयार नगरेको ।
५. संस्थाको कर्जा नीति, २०६४ को दफा ५ मा बैंक तथा वित्तीय संस्थाको ग्यारेन्टीमा समेत कर्जा दिने व्यवस्था उल्लेख गरेको पाइएकोले सो व्यवस्था यस बैंकको मिति २०६४।०६।२० को परिपत्र विपरीत

देखिएको ।

६. संस्थाका कर्मचारीहरुलाई काजमा खटाउँदा भ्रमण आदेश जारी नगरी पेशकी उपलब्ध गराएको ।
७. संस्थाको पथरी र तरहरा शाखा रहेको घरको घर भाडा सम्झौता नगरी घर भाडा भुक्तानी गरेको ।
८. संस्थाको सञ्चालक समितिको निर्णयानुसार संस्थाका कर्मचारीहरुलाई मोटरसाईकल सापटी सुविधा उपलब्ध गराउने गरेकोमा सो व्यवस्था कर्मचारी सेवा विनियमावलीमा समावेश नभएको ।
९. संस्थाको कर्मचारी सेवा विनियमावली, २०६४ मा सञ्चित रहेको घर विदा वापतको रकमको लागि एकमुष्ट रकम दिने वा अनिवार्य विदा बस्न लगाउने व्यवस्था रहेकोले स्पष्ट नभएको ।
१०. संस्थाको नियमावलीमा सञ्चालकहरुले पाउने दैनिक भ्रमण भत्ता रु. १,०००। मात्र उल्लेख भएकोमा कार्यकारी अध्यक्षले विभिन्न मितिमा १७ दिनको भ्रमण खर्च वापत रु. १,५००। का दरले रु. २५,५००। वृद्धिलिएको ।
११. संस्थाको नियमावली तथा आर्थिक प्रशासन सम्बन्धि विनियमावली, २०६४ मा सञ्चालकहरुको दैनिक भत्ता रकम फरक व्यवस्था गरेको ।
१२. संस्थाका कर्मचारीलाई पेशकी उपलब्ध गराउँदा मिति २०६४।०६।०४ मा संस्थाका सञ्चालक श्री परशुराम खतिवडाले तोक लगाई पेशकी रकम उपलब्ध गराएको देखिएकोले संस्थाको दैनिक कार्यमा समेत सञ्चालकहरु संलग्न रहने गरेको देखिएको ।
१३. यस बैंकको निर्देशन बमोजिम पूर्व सञ्चालन खर्च वापत तोकिएको शीर्षकमा चुक्ता पूजीको १ प्रतिशत मात्र खर्च गर्न सकिने व्यवस्था भएकोमा संस्थाको पूर्व सञ्चालन खर्च निर्देशन विपरीत रहेको ।
१४. संस्थाले गर्ने कुनै पनि निर्माण तथा खरिद कार्यको लागि प्राप्त कोटेशन स्वीकृत गर्दा सञ्चालक समितिको निर्णयमा मूल्य उल्लेख गर्ने नगरेको ।
१५. सञ्चालक समितिबाट मूल्यांकनकर्ताको चयन गरिएता पनि सम्बन्धित पक्षसंग सम्झौता नगरेको ।
१६. सञ्चालक समितिको मिति २०६४।१२।२१ को १३ औं बैठकले कार्यकारी अध्यक्षलाई उपयुक्त लागेमा कर्जा तथा निक्षेपको प्रचलित ब्याजदरमा १ प्रतिशत सम्म थपघट गर्न सक्ने निर्णय यस बैंकको निक्षेपमा प्रकाशित ब्याजदरमा ०.५ प्रतिशतसम्ममात्र थपघट गर्न सक्ने निर्देशनको विपरीत रहेको ।
१७. सञ्चालक समितिको मिति २०६४।११।२३ को १५ औं बैठकले कार्यकारी अध्यक्षको अनुपस्थितिमा निजबाट गरिने कार्य सञ्चालक श्री दयाराम भट्टराईलाई अख्तियारी दिने निर्णय गरेबाट संस्थाको दैनिक कार्यमा सञ्चालकहरुबाट हस्तक्षेप हुने गरेको ।
१८. सञ्चालक समितिको बैठकको माइन्ट अध्ययन गर्दा निर्णय नम्बरहरु दोहोरिने गरेको ।
१९. सञ्चालक समितिको २३ औं बैठकले गरेको धितो मूल्यांकन शुल्क सम्बन्धी निर्णय स्पष्ट र व्यावहारिक नभएको । उदाहरणका लागि रु. ५,००,०००। सम्मका धितो मूल्यांकनलाई रु. २,५००। शुल्क लिने र रु. ५,००,००१। देखि रु. १०,००,०००। सम्मको धितो मूल्यांकनलाई ०.४० प्रतिशत शुल्क लिने निर्णय गरेकोमा रु. ५,००,०००। भन्दा माथि रु. ६,००,०००। को धितो मूल्यांकन शुल्क रु. २,४००। मात्र हुने देखिएकोले सो व्यवस्था व्यावहारिक नभएको ।
२०. संस्थाको नाममा जडान भएको विद्युत लाईनबाट सव मीटर प्रयोग गरी संस्थाका सञ्चालकले आफ्नो निजी व्यवसायमा प्रयोग गर्ने गरेको ।
२१. यस बैंकको निर्देशन बमोजिम आन्तरिक लेखापरीक्षण निर्देशिका तयार गरी लागु नगरेको ।
२२. संस्थाको आन्तरिक लेखापरीक्षण समितिमा संस्थापक सदस्य रहेको पाइएकोले संस्थागत सुशासनको मर्म अनुसार भएको नदेखिएको ।
२३. संस्थाले सम्पत्ति तथा दायित्व व्यवस्थापन गर्नको लागि सम्पत्ति तथा दायित्व व्यवस्थापन नीति तयार गरी सोको अधिनमा रही बजार सम्बेदनशीलता विश्लेषण नियमित रूपमा गर्नुपर्नेमा निरीक्षण अवधिसम्म यसप्रकारको नीति तयार गरेको नपाइएको ।

- २४ संस्थाले काउण्टरमा रहने नगदको लागि रु. १५ लाखको काउण्टर वीमा गरेकोमा मिति २०६५।०६।१० मा रु. १६,३४,८५१।९७, मिति २०६५।०६।२९ मा रु. २० लाख र मिति २०६५।०७।०८ मा रु. २० लाख नगद राखेकोमा सो को वीमा कभर गरेको नपाइएको ।
२५. स्थिर सम्पत्तिको लगत किताबमा अन्य कुराहरुको अतिरिक्त स्थिर सम्पत्तिको संख्या र परिमाण देखिने गरी महल खडा गर्नुपर्नेमा सो महल नराखेको ।

१.४ पूर्णमा विकास बैंक लिमिटेड (मिति २०६५।१।२३ देखि २०६५।१।२५ सम्म)

१. संस्थाले आ.ब. २०६६।६।७ भित्र रु. १० करोड चुक्ता पुँजी पुर्याउन पुँजी योजना तयार गरी नेपाल राष्ट्र बैङ्कमा पेश गरेको देखिन्छ । आ.ब.२०६५/६६ भित्र चुक्ता पुँजी रु. ३ करोड ५० लाख पुर्याउने गरी तयार गरेको पुँजी योजनामा संस्थालाई इजाजतपत्र प्रदान गर्दा तोकिएका शर्तहरुमध्ये बुँदा नं. ४ मा उल्लेख भए अनुसार समानुपातिक रूपले पुँजी बृद्धि नभएको ।
२. संस्थाको कर्जा नीतिको परिच्छेद २ दफा ५ को (ज) मा शेयर धितो कर्जा प्रवाह प्रक्रियाका सम्बन्धमा गरिएको व्यवस्थामा यस बैंकबाट मिति २०६४।१।०।८ को परिपत्रमा उल्लेख भए बमोजिमका विषयहरु नसमेटिएको ।
३. कतिपय ऋणीको आयश्रोत प्रमाणित हुने कागजात नलिएको, कर्जा विश्लेषणमा धितोको मात्र विश्लेषण गर्ने तर परियोजनाको विश्लेषण गर्ने नगरेको, कर्जा फाइलमा कर्जा निवेदनदेखिका प्रक्रियाहरु सिलसिलेवार रूपमा व्यवस्थित नगरिएको तथा कर्जा फाइलमा ऋणीको नामथर, ठेगाना, कर्जा नम्बर, कर्जाको किसिम, कर्जाको उद्देश्य आदि उल्लेख गरी व्यवस्थित गरेको नपाइएको । कर्जा प्रवाह पश्चात् कर्जा सदुपयोगिता निरीक्षण गरी सोको प्रतिवेदन सम्बन्धित फाइलमा राख्ने नगरेको, कर्जा सूचना केन्द्रबाट कर्जा सूचना प्राप्त नहुँदै कर्जा प्रवाह गरिएको, आवास निर्माण कर्जा प्रवाह गर्दा निर्माणको प्राविधिक ईस्टिमेट, नक्शा आदि जस्ता कागजात वेगर कर्जा प्रवाह गरिएको, एक वर्षभन्दा बढी अवधिको लागि कर्जा प्रवाह गरिएकोमा कर्जा भुक्तानी तालिका संलग्न नभएको ।
४. यस बैंकको मिति २०६४।०४।१० को परिपत्रानुसार संस्थाले आ.ब.२०६५।६६ को आषाढ मसान्तमा २०६५ पौष मसान्तको कुल बाँकी कर्जा सापटको न्यूनतम १.५ प्रतिशत विपन्न वर्गमा कर्जा प्रवाह गर्नुपर्ने निर्देशन रहेकोमा संस्थाले हालसम्म विपन्न वर्गमा कर्जा प्रवाह नगरेको ।
५. बैङ्क तथा वित्तीय संस्थालाई जारी गरेको एकीकृत निर्देशन नं. ३ को दफा ८ को उपदफा (१) र (२) मा भएको व्यवस्थानुसार क्षेत्रगत कर्जा जोखिम नियन्त्रण गर्न आन्तरिक नीति नियमहरुको व्यवस्था गर्नुपर्ने, अर्थव्यवस्थाको एकै क्षेत्रमा प्राथमिक पुँजीको पचास प्रतिशतभन्दा बढी कर्जा प्रवाह गर्दा कर्जाको मापन र अनुगमनको कार्यविधि तथा सूचना प्रणालीको व्यवस्था गरी कम्तीमा त्रैमासिक रूपमा अनुगमन गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेकोमा सो बमोजिम गर्ने नगरेको ।
६. लेखापरीक्षण समिति गठन भएपश्चात् हालसम्म एउटा पनि बैठक नबसेकोले समिति क्रियाशील रहेको देखिएन ।
७. संस्थाले विभिन्न विषयहरुमा आवश्यकता अनुसार सरसल्लाह लिन सल्लाहकार वा विशेषज्ञलाई आमन्त्रित गर्न सक्ने भएतापनि संस्थाको संचालक समितिको माइन्स्यूट अध्ययन गर्दा समितिको प्रायः सबै बैठकहरुमा सल्लाहकारहरुको नियमित उपस्थिति औचित्यपूर्ण नदेखिएको ।
८. विषयगत विशेषज्ञताको आधारमा संस्थाको आवश्यकता अनुसार मात्र सल्लाहकारलाई आमन्त्रित गर्नुपर्नेमा सल्लाहकारको अध्यक्षतामा समिति गठन गरेको देखिएको ।
९. बैंक तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा २२ र २५ बमोजिम संस्थामा संस्थापक तथा संचालकहरुको विवरण सहितको छुट्टै फाइल खडा गरी सोमा शैक्षिक योग्यताको प्रमाणपत्र, अनुभवको प्रमाणपत्र, आपसी सम्बन्ध भएका संस्था, फर्म, कम्पनी तथा एकाघर परिवारको विवरण र निजहरुको संलग्नता विवरण, नागरिकताको प्रमाणपत्र सहितका विवरणहरु संलग्न गरी अद्यावधिक राख्ने नगरेको ।
१०. बैंक तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा ८८ मा भएको व्यवस्था बमोजिम संचालकहरुले संचालकमा नियुक्ति भए पश्चात् सपथ ग्रहण नगरेको ।
११. संस्थाले लगानी नीति, सूचना प्रविधि नीति, सम्पत्ति तथा दायित्व व्यवस्थापनसम्बन्धी नीति, ग्राहक

- पहिचान कार्यविधि, आन्तरिक लेखापरीक्षण निर्देशिका, प्रत्याभूति र वित्तीय जमानत सम्बन्धी निर्देशिका र विपन्न वर्ग कर्जा प्रवाहसम्बन्धी कार्यविधि जस्ता नीति तथा कार्यविधिहरु तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याउनुपर्नेमा हालसम्म तयार नगरेको ।
१२. यस बैंकको एकीकृत निर्देशनको संस्थागत सुशासन (नं. ६) सम्बन्धी निर्देशनको दफा २ को (ग) अनुसार योग्य आन्तरिक लेखापरीक्षकहरुबाट नियमितरूपमा आन्तरिक लेखापरीक्षण गराउनुपर्ने निर्देशन रहेकोमा हालसम्म आन्तरिक लेखापरीक्षण नगरेको ।
१३. बैंक तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा १२ को उपदफा २ बमोजिम व्यावसायिक विशेषज्ञ संचालकको नियुक्ति नगरेको ।
१४. प्रमुख कार्यकारी अधिकृतले कम्पनी सचिवको समेत कार्य गर्दै आउनु भएकोमा सोसम्बन्धी सञ्चालक समितिको निर्णय भएता पनि निजलाई लिखित अख्तियारी नदिइएको ।
१५. यस बैंकको निर्देशन बमोजिम ५ वर्ष भन्दा बढी अवधिको निक्षेपमा मात्र व्याजदर आपसी सहमतिमा तय गर्न सकिने व्यवस्था भएकोमा संस्थाले ३ वर्ष भन्दा बढी अवधिको मुद्दति निक्षेपमा व्याजदर आपसी सहमतिमा तय गर्न सकिने गरी निर्णय गरेको ।
१६. यस बैंकको निर्देशन बमोजिम आपसी सम्बन्ध भएका ग्राहकहरुको अभिलेख राख्ने नगरेको ।
१७. संस्थाका संचालकहरुले यस बैंकबाट जारी एकीकृत निर्देशन, २०६२ निर्देशन नं ६ को दफा १ को उपदफा (११) बमोजिम आचरण पालना गरे/नगरेको विवरण आर्थिक वर्ष समाप्त भएको १५ दिन भित्र यस बैंकमा पठाउनु पर्नेमा सो अनुरूप नपठाएको ।
१८. यस बैंकबाट जारी एकीकृत निर्देशन नं ४ (क) को ४ बमोजिम आफ्नै Website बनाएर वित्तीय विवरणहरु प्रकाशन गर्नुपर्ने व्यवस्था भएकोमा हालसम्म संस्थाको Website नरहेको ।
१९. संचालक समितिको माइन्सूट अध्ययन गर्दा निम्नानुसारका त्रुटिहरु रहेको देखियो ।
- संचालक समितिको बैठकमा उपस्थित नभएका सदस्यहरुलाई अनुपस्थित जनाउनु पर्नेमा दस्तखत महल खाली राखिएको ।
 - बैठकमा छलफल भई निर्णय गरिएको विषय पूर्णरूपले नभरिएको ।
 - माइन्सूट निर्णयमा Correcting Fluid को प्रयोग तथा केरमेट गरिएको ।
 - माइन्सूट निर्णयमा बैठकमा उपस्थित सबै सदस्यहरुले दस्तखत नगरेको ।
२०. केही निक्षेप खाता खोल्ने आवेदन फाराम, दस्तखत नमूना कार्ड र मुद्दति रसिद अर्धकट्टि समेतमा सम्बन्धित अख्तियार प्राप्त अधिकृतको दस्तखत नभएको ।
२१. रित्तु तुलाधर (३ वर्षे मुद्दति निक्षेप खाता न 16 3y) को मुद्दति रसिद अर्धकट्टि जांच गर्दा अवधि ४ वर्ष, खाता खोलेको मिति र भुक्तानी मिति एउटै (२०६५।२।१३) उल्लेख भएको र अख्तियार प्राप्त अधिकृतको समेत दस्तखत नभएको ।
२२. संस्थागत खाता खोल्दा सम्बन्धित संस्थाको निर्णयको प्रतिलिपि नलिएको ।
२३. संस्थाले संस्था स्थापनाका क्रममा प्रबन्धपत्र नियमावली लगायतका कागजातहरु तयार गर्दा, अन्य स्थिर सम्पत्तिहरु खरिद एवम् जडान गर्दा गरेको खर्च सम्बन्धमा बजेट सीमा, अख्तियारी तथा खर्च गर्दा आवश्यक प्रक्रियाहरु पूरा नगरेको ।
२४. संस्थाको नगद व्यवस्थापनका सम्बन्धमा निम्नानुसार कमी कमजोरी रहेको देखियो ।
- (क) संस्था स्थापनाको शुरुका केही हप्ताहरुमा भल्टको वीमा रु. ५० लाख भएकोमा वीमित सीमा नाघ्ने गरी रकम राख्ने गरेको ।
- (ख) संस्थाको भल्ट बुक अध्ययन गर्दा नगद Denomination एवम् मौज्जात रकम उल्लेख गर्दा बारम्बार केरमेट गर्ने गरेको साथै संस्थाका क्यासियर एवम् व्यवस्थापकको हस्ताक्षर अद्यावधिक नभएको ।

- (ग) संस्थाको भल्टको सांचो लिने कर्मचारीलाई लिखित रुपमा जिम्मेवारी नदिइएको ।
- (घ) भल्ट सुरक्षाका लागी कारोवारको अन्तमा भल्टको मूल ढोकामा शिलछाप लगाई सुरक्षित गर्ने नगरेको ।
२५. संस्थाले स्थिर सम्पत्ति तथा फर्निचर फिक्स्चरहरुको रेकर्ड राखेको भएता पनि कोडिङ गरी व्यवस्थित रुपमा राख्ने नगरेको ।
२६. संस्थाले गर्ने गरेको वासलात वाहिरको केही कारोवारहरु अध्ययन गर्दा देहाय बमोजिम रहेको देखियो ।
- (क) हिमालय मनी चेञ्जर तथा माउण्ट मनी चेञ्जरलाई परफरमेन्स बण्ड जारी गर्दा उक्त दुवै संस्थाहरुलाई नेपाल राष्ट्र बैकबाट जारी भा.रु. खरिद विक्री अनुमति पत्र नलिएको ।
- (ख) नेपा ट्राभल्स एण्ड टुर्स प्रा.लि.को फाइलमा ने.रा.बैकबाट जारी ट्राभल्सको कारोवार गर्ने स्वीकृति पत्रको म्याद र बस्याल भेट फर्माको औषधी व्यवसायको प्रमाणपत्रको म्याद समाप्त भएको ।

१.५. ज्योति विकास बैंक लिमिटेड (मिति २०६५।११।४ देखि २०६५।११।६ सम्म)

१. कतिपय ऋणीलाई कर्जा माग गरेकोभन्दा बढी कर्जा प्रदान गरेको । साथै, अधिकांश कर्जा फाइलमा कर्जा भुक्तानी तालिका संलग्न नगरेको ।
२. संस्थाको कर्जा नीति तथा निर्देशिका, २०६५ मा शैक्षिक कर्जा प्रदान गर्ने उल्लेख भएता पनि सो सम्बन्धमा कर्जा प्रदान गरिने व्यक्ति, अध्ययनको क्षेत्र तथा स्थान, आवश्यक कागजपत्रहरु (जस्तै : राहदानी, प्रवेशाज्ञा, शिक्षा मन्त्रालयको स्वीकृति पत्र, सम्बन्धित विश्वविद्यालयको कागजपत्रहरु आदि) धितो, प्रक्रिया, कर्जाको सीमा आदि सम्बन्धमा विस्तृत रुपमा उल्लेख नगरेको ।
३. संस्थाले उमेशसिंह भण्डारीलाई भक्तपुर जिल्ला बालकोट गा.वि.स.वडा नं. ४, कित्ता नं. ६९०, क्षेत्रफल १ रोपनी ४ आना २ पैसा जग्गा धितो लिई कर्जा प्रदान गरेको । जग्गाको लम्बाइ १६७ फिट २ इन्च रहेको, मोहोडातर्फ चौडाइ केवल ३७ फिट ६ इन्च मात्र रहेको र पछाडितर्फ चौडाइ ३१ फिट ३ इन्च मात्र रहेको । उक्त जग्गाको धितो मूल्यांकनकर्ता पृथक इन्जिनियरिड कन्सलट्यान्टस प्रा.लि.ले जग्गाको चौडाइ तथा मोहोडा अत्यन्त कम रहेको अवस्थामा समेत सम्पूर्ण जग्गाको एउटै दर प्रति रोपनी रु. ४४,८० हजार कायम गरी रु. ५५,२८ हजार मूल्यांकन कायम गरेको । यसै आधारमा संस्थाले रु. ५० लाख ओभरड्राफ्ट कर्जा प्रवाह गरेकोमा कर्जा असुरक्षित रहेको ।
४. नेपाल सरकारको पूर्ण स्वामित्व भएको संस्था नेपाल विद्युत प्राधिकरणका स्थायी कर्मचारी श्री गोकर्ण प्रसाद शर्मा र मोहनरत्न शाक्य संस्थाको संचालक समितिको सदस्य रहेको ।
५. यस बैंकको निर्देशन बमोजिम संस्थाले लेखापरीक्षणसम्बन्धी कार्यप्रणाली, लगानी नीति, सम्पत्ति तथा दायित्व व्यवस्थापन नीति, नगद संचालनसम्बन्धी निर्देशिका, व्यवस्थापन सूचना प्रणाली, सूचना प्रविधि नीति, निक्षेप परिचालन नियम तथा कार्यविधि तथा ग्राहक पहिचानसम्बन्धी कार्यविधि तर्जुमा गरी लागु नगरेको ।
६. संस्थाको विनियमावलीमा संचालक समितिका सदस्यहरुको बैठक भत्ता रु. १,५००।- तोकिएकोमा मिति २०६५/३/३१ को बैठकबाट बृद्धि गरी रु. ३,०००।- कायम गरेको पाइयो ।
७. प्रमुख कार्यकारी अधिकृत मिति २०६५/७/३ बाट २०६५/७/११ सम्म विदा बसेको अवधिमा संचालक समितिबाट प्रमुख कार्यकारी अधिकृतको हैसियतले गर्नुपर्ने सम्पूर्ण जिम्मेवारी संचालक समितिका अध्यक्ष प्रचारमान सिंह प्रधानले सम्हाल्ने निर्णय भएको तथा अध्यक्ष प्रधानलाई जिम्मेवारी सम्हाले वापत प्रतिदिन रु. ३,०००।- का दरले ९ दिनको रु. २७,०००।- भुक्तानी गरेको ।
८. संचालक समितिबाट निर्णय नगरी संचालक समितिको बैठकमा उपस्थित भएवापत प्रमुख कार्यकारी अधिकृतलाई बैठक भत्ता प्रदान गरेको ।
९. संस्थाको विनियमावलीमा संचालक समितिका सदस्यहरुको बैठक भत्ता रु. १,५००।- उल्लेख भएकोमा संचालक समितिद्वारा गठित अन्य समितिमा प्रतिनिधित्व गर्ने संचालकहरु तथा सदस्यहरुलाई रु. २,०००।- का दरले भत्ता प्रदान गर्ने गरेको ।
१०. संचालक समितिको बैठकमा सहभागी हुनुभएका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत र कम्पनी सचिवले प्रत्येक

बैठकको निर्णयमा समेत हस्ताक्षर गर्ने गरेको ।

११. बैंक तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा २२ बमोजिम सञ्चालकहरूको स्वघोषणा नलिएको तथा दफा २५ बमोजिम व्यक्तिगत विवरण नभएको ।
१२. बैंक तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा १२ को उपदफा २ बमोजिम व्यावसायिक संचालक नियुक्त नगरेको ।
१३. प्रमुख कार्यकारी अधिकृतको पारिश्रमिक र सेवाको अन्य शर्तहरूको हकमा करार बमोजिम हुने र करारमा दस्तखत गर्ने अख्तियारी अध्यक्ष प्रचारमान सिंह प्रधानलाई दिने निर्णय भएता पनि निजको पारिश्रमिक कति हुने र सेवाका शर्तहरू के हुने भन्ने सम्बन्धमा संचालक समितिबाट निर्णय नभएको ।
१४. यस बैंकबाट २०६५/३/३० मा वित्तीय कारोवार गर्ने इजाजतपत्र प्रदान गर्दा संस्थाबाट पेश हुन आएका कर्मचारी सेवा, शर्त र सुविधासम्बन्धी विनियमावली, आर्थिक प्रशासन विनियमावली र कर्जा अपलेखन विनियमावलीमा यस बैंकको निर्देशन बमोजिम परिमार्जन गरी स्वीकृतिको लागि पेश गर्नुपर्ने भनी शर्त तोकिएकोमा हालसम्म उक्त शर्तहरूको पालना नभएको ।
१५. संस्थाका अधिकांश कर्मचारीहरूको व्यक्तिगत फाइलमा नागरिकता, शैक्षिक प्रमाणपत्र, निरोगिताको प्रमाणपत्र, सपथग्रहणको व्यहोरा तथा यस बैंकले जारी गरेको आचरण सम्बन्धी व्यवस्था पालन गर्ने बचनबद्धता सहित हस्ताक्षर गरिएको कागजात संलग्न नभएको ।
१६. संस्थाको कर्जा नीति, २०६५ मा प्रमुख कार्यकारी अधिकृतको संयोजकत्वमा संचालक समितिले तोकेको अन्य २ जना सदस्य रहने गरी कर्जा व्यवस्थापन समिति गठन गरिने व्यवस्था रहेको ।
१७. संस्थामा कर्जा असुली समितिको गठन नभएको ।
१८. संस्थाले पूर्वसंचालन खर्च १ वर्षमा नै अपलेखन गर्ने नीति लिएको सम्बन्धमा संचालक समितिबाट निर्णय नभएको ।
१९. २०६५ भाद्र ४ गते लेखापरीक्षण समितिको गठन भएको पाइयो । संस्थाको आर्थिक प्रशासन विनियमावली, २०६५ बमोजिम उक्त समितिको बैठक ३ महिनामा कम्तीमा १ पटक बस्नुपर्ने व्यवस्था रहेकोमा हालसम्म बैठक नबसेको ।
२०. त्रैमासिक रूपमा आन्तरिक लेखापरीक्षण गराउनुपर्नेमा संस्थाले हालसम्म आन्तरिक लेखापरीक्षण नगरेको ।
२१. प्रमुख कार्यकारी अधिकृतको प्रयोजनको लागि बा.अ.प. ५ च, २२४५ नं. को पुरानो मोटर प्राविधिकबाट मूल्यांकन समेत नगरी निजसंगै रु. १८ लाखमा खरिद गरेको पाइयो । साथै, संस्थाको आर्थिक प्रशासन विनियमावली बमोजिम खरिद समितिबाट स्पेसिफिकेसन निर्धारण गर्ने, गुणस्तर निर्धारण गर्ने तथा बोलपत्र तथा दरभाउपत्र कागजात स्वीकृत गरी आर्थिक निर्देशन समितिले बोलपत्र तथा आपूर्ति सम्भौता स्वीकृत गरेर मात्र खरिद गर्नुपर्ने व्यवस्थाको पालना नभएको ।
२२. संस्थाले वित्तीय विवरणहरू निम्नानुसार लेखांकन गरेको पाइयो ।
 - क. वासलातमा मुद्दति लगानीलाई बैंक मौज्जात शीर्षकमा लेखांकन गरेको ।
 - ख. ब्याज मुलतवी रकमलाई सम्बन्धित शीर्षकमा नदेखाई अन्य शीर्षकमा लेखांकन गरेको ।
 - ग. मागेका बखत प्राप्त हुने रकम (Money at Call) लाई बैंक मौज्जात शीर्षकमा लेखांकन गरेको ।
 - घ. पूर्व संचालन खर्चलाई सम्बन्धित शीर्षकमा नदेखाई अन्य शीर्षकमा लेखांकन गरेको ।
 - ङ. संस्थामा रहेको विदेशी मुद्रातर्फ नगद र बैंक मौज्जातलाई नेपाली रुपैयांतर्फ उल्लेख गर्ने गरेको ।
२३. मुद्दति लगानीलाई जोखिम भारित सम्पत्ति विवरण तालिकामा बैंक तथा वित्तीय संस्थामा रहेको मौज्जात शीर्षकमा समावेश गरी २० प्रतिशतमात्र भार दिई जोखिम भारित सम्पत्तिको गणना गरेको ।

१.६ नमस्ते वित्तीय संस्था लिमिटेड, घोराही, दाङ्ग (निरीक्षण अवधि ०६५।६।२९ देखि ०६५।९।१ सम्म)

१. २०६७ आषाढ सम्ममा यस बैंकको निर्देशन बमोजिम चुक्ता पुँजी पुग्ने नदेखिएको ।
२. रु. ५,६१ हजार थप कर्जा नोक्सानी व्यवस्था गर्नु पर्ने ।
३. संस्थाको अधिकृत पुँजी, जारी पुँजी र चुक्ता पुँजी पुऱ्याउने सम्बन्धमा संचालक समितिले कुनै प्रकारको प्रक्रिया सुरु नगरेको ।
४. यस बैंकको निर्देशन बमोजिम क्षेत्रगत कर्जा र एकल ग्राहक कर्जा सीमासम्बन्धी निर्देशन पालना नगरेको ।
५. बैंक तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी ऐन, २०६३ तथा यस बैंकबाट जारी निर्देशन बमोजिम ग वर्गको वित्तीय संस्थाले रिभल्विङ्ग ओभरड्राफ्ट कर्जा प्रवाह गर्न नपाउने प्रावधान रहेकोमा उक्त प्रकृतिको कर्जा प्रवाह गरेको ।
६. रु. ५ लाखभन्दा बढीको कर्जा प्राविधिक मूल्यांकनकर्ताबाट मूल्यांकन गराई प्रवाह गराउने व्यवस्था रहेकोमा अधिकांश कर्जा कर्मचारीहरूबाटै मूल्यांकन गराई प्रवाह गर्ने गरेको र केही कर्जा फाइल प्राविधिक मूल्यांकनकर्ताबाट मूल्यांकन गर्ने गरेको भएता पनि सोसम्बन्धी कुनै पनि सम्झौता नगरेको ।
७. अधिकांश कर्जाहरू कर्जा सूचना नलिइकन प्रवाह गर्ने गरेको ।

१.७ सिटी डेभलपमेन्ट बैंक लि. पोखरा (मिति २०६५।६।७ देखि २०६५।६।९ सम्म)

- १ कतिपय ऋणीको आय श्रोत प्रमाणित हुने कागजात तथा संस्थागत ऋणीको हकमा कम्पनी दर्ता प्रमाणपत्र एवं लेखापरीक्षण प्रतिवेदन राख्ने नगरेको साथै कर्जा प्रवाह पश्चात् कर्जा सदुपयोगिता निरीक्षण गरी सोको प्रतिवेदन सम्बन्धित फाइलमा राख्ने नगरेको ।
- २ कतिपय कर्जा फाइल अध्ययन गर्दा कर्जा स्वीकृत गरे पश्चातमात्र कर्जा सूचना लिने गरेको, स्थलगत निरीक्षण प्रतिवेदन पेश गर्ने नगरिएको तथा कर्जा प्रवाह पश्चात मात्र कर्जा स्वीकृति गर्ने गरेको ।
- ३ वीमा शुल्क भुक्तानी पश्चातमात्र वीमा दावी प्रभावकारी हुने सिद्धान्त विपरीत कर्जा प्रवाह गर्दा लिएको सुरक्षणको वीमा गर्दा वीमा शुल्क भुक्तानी रसिद वीमा अवधि पश्चातमात्र प्राप्त गरेको ।
- ४ सामान्यतया व्यक्तिगत कर्जा शीर्षक अन्तरगत प्रवाह भएको कर्जाको भूक्तानी अवधि १ वर्षको हुनु पर्नेमा सो भन्दा बढी अवधि कायम गरिएको, ग्रेस अवधि २ वर्षसम्म दिइएको, कर्जा किस्ता कायम गर्दा वित्तीय विवरणको सही विश्लेषण नगरेको (ऋणीको आय भन्दा बढीको किस्ता कायम गरिएको, संचालक समितिमा सिफारिस हुनुपर्ने कर्जा फाइल प्रमुख कार्यकारी अधिकृतबाट स्वीकृत भएको, कर्जा स्वीकृत पश्चात मात्र Credit Memo उठाइएको आदि) ।
- ५ कर्जा प्रवाह गर्नु अघि ऋणीको वित्तीय विवरणको आधारमा चालु सम्पत्ति र दायित्वको वास्तविक उतारचढाव, Stock मा आएको अस्वाभाविक परिवर्तन, नाफाको वांडफांड, कर तिर्नु पर्ने रकमको वास्तविकताको विस्तृत विश्लेषण नगरी गर्ने गरेको ।
- ६ संस्थाले मुद्दति रसिद धितो कर्जामा सुरक्षणमा लिएको मुद्दति रसिदमा ऋणीको दस्तखत Verification गर्ने नगरेको ।
- ७ कर्जा प्रवाह पश्चात ऋणीसंग गरिने तमसुकमा कर्जा रकम लेख्दा अंकमा मात्र लेख्ने व्यवस्था भएको र अक्षरमा लेख्ने व्यवस्था नभएको ।
- ८ बैंक तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी ऐन, २०६३ को परिच्छेद ३ को दफा १२ अनुसार संस्थाको संचालक समिति कम्तीमा ५ जनासम्मको गठन गर्नुपर्ने प्रावधान अनुसार संस्थाको संचालक समिति गठन नभएको ।
- ९ बैंक तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा २३ बमोजिम संचालक समितिको बैठक २ महिना भन्दा बढी फरक हुन नहुने व्यवस्था रहेकोमा मिति २०६४।१०।६ को २० औं र २०६४।१२।६ को २१ औं बैठक २ महिना भन्दा बढी फरक रहेको ।
- १० संस्थाको लेखापरीक्षण समितिको बैठक वस्दा समग्र वित्तीय अवस्थाको समीक्षा, वजेटिड., आन्तरिक नियन्त्रण, बैंकको निर्देशनको पालना स्थिति, खर्चको मितव्ययिता, नियमितता, औचित्य र प्रभावकारिताको

विश्लेषण गर्ने नगरिएको ।

- ११ संस्थागत सुशासनको मर्म विपरीत लेखापरीक्षण समितिमा प्रतिनिधित्व भएका पदाधिकारीहरूलाई अन्य उपसमितिहरूमा समेत प्रतिनिधित्व गराइएको ।
- १२ संस्थाले लगानी, नगद व्यवस्थापन कार्यप्रणाली, सूचना प्रविधि नीति, सम्पत्ति तथा दायित्व व्यवस्थापन सम्बन्धी नीति, निक्षेप परिचालन कार्यविधि, ग्राहक पहिचान कार्यविधि आदि नीति तथा कार्यविधि तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याउनुपर्नेमा हालसम्म तयार नगरेको । त्यस्तै, संस्थाले यस बैंकमा पठाउने त्रैमासिक वित्तीय विवरणहरू आन्तरिक लेखापरीक्षकबाट प्रमाणित नगराई पठाउने गरेको ।
- १३ बैंक तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा २२ र २५ बमोजिम संस्थाका संचालकहरूको विवरण अद्यावधिक नगरेको ।
- १४ संस्थाले बैंक तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा १२ को उपदफा २ बमोजिम व्यवसायिक विशेषज्ञ संचालकको नियुक्ति नगरेको ।
- १५ संस्थाको संचालक समितिबाट संस्थाका विद्यमान विनियमावलीहरूमा गरिएका समसामयिक संशोधनहरू समावेश गरी विनियमहरू अद्यावधिक नगरेको ।
- १६ यस बैंकद्वारा जारी एकिकृत निर्देशन नं. ६ बमोजिम संचालक तथा कर्मचारीहरूले आचरणसम्बन्धी व्यवस्था पालना गर्ने बचनबद्धता सहित हस्ताक्षर गर्नुपर्नेमा सो नगरेको ।
- १७ आ.ब. २०६४।६५ को आन्तरिक लेखापरीक्षण नगरेको ।
- १८ संचालक समितिका अध्यक्ष तथा संचालकहरू समेतबाट बैंक खाता संचालन गरेको ।
- १९ संस्थाले चलाईरहेको पुमोरी सफ्टवेयरबाट ऋणीको Loan Statement तथा Customer Liability Report निकाल्न नसक्ने देखिएको, भुक्तानी तालिकाको ग्रेस अवधिको ब्याज भुक्तानी तालिका प्रिन्ट गर्न नसक्ने आदि सफ्टवेयरसम्बन्धी कमजोरीहरू रहेको ।
- २० यस बैंकबाट मिति २०६४।६।२४ मा वित्तीय कारोवार गर्न इजाजतप्राप्त गरी २०६४।७।२ देखि कारोवार संचालन गरेको संस्थाको २०६४।६।५ को वित्तीय विवरण तयार गर्दा २०६४।४।१ देखि २०६५ आषाढ मसान्तसम्मको वित्तीय विवरण तयार गरेको पाइएकोले २०६४।४।१ देखि २०६४।६।१३ सम्मको अवधिको दोहोरो लेखांकन हुने सम्भावना रहेको ।
- २१ यस बैंकको प.सं.:बै.वि.नि.वि.नीति।परिपत्र।१।१।०६२।६३, मिति २०६३।३।४ को बुँदा नं. (ग) विपरीत निलगिरी बचत तथा ऋण सहकारी संस्थालाई मिति २०६४।१।१।८ मा ब्यापार ओभरड्राफ्ट अन्तर्गत रु. ८ लाख कर्जा प्रवाह गरेको ।
- २२ संस्था स्थापना सम्बन्धी कार्यहरूको थालनी २०६३।६।२८ बाट शुरु गरिएको संचालक समितिको माइन्टबाट देखिएको, तर पूर्व संचालन खर्चमा मिति २०६४।१।७ मा Staff Recruitment खर्च अन्तर्गत भौचर नं.१७ बाट रु.१३,४४८। खर्च गर्दा Asia Pacific Communication Associates Nepal Ltd। को मिति २००५।१।१।१०, १।१।१२, १।१।१३ को ४ वटा Himalayan Times / Annapurna Post मा २०६२।७।२४ मा फाइनान्स कम्पनीको प्रमुख कार्यकारी अधिकृतको विज्ञापन गरेको बिलको भुक्तानी गरेको ।
- २३ संस्थामा कार्यरत कर्मचारीहरूको व्यक्तिगत फाइल खडा गरिएको भएतापनि केही फाइलहरूमा शैक्षिक योग्यताको प्रमाणपत्र, नागरिकताको प्रमाणपत्र, शपथग्रहण पत्र तथा फोटो आदि संलग्न नगरिएको ।
- २४ भल्ट बुक संस्थाको सुरक्षित कागजात भएकोले रजिष्टर खडा गरी सुरक्षित राख्नु पर्नेमा सो बमोजिम नगरेको ।
- २५ भल्टबुकमा नेपाली रुपैया, सिक्का लगायत विदेशी मुद्रा (भा.रु.समेत) को डिनोमिनेशन र थान खुल्ने गरी छुट्टा छुट्टै रजिष्टर नभएको, साँचो लिने पदाधिकारीले धारण गरेको पद समेत उल्लेख गरी उक्त रजिष्टरमा दस्तखत गर्ने नगरेको र रजिष्टरमा उल्लिखित मौज्जात रकमलाई अक्षरमा समेत लेख्ने नगरिएको ।

२६ संस्थामा रहेको नगद मौज्दात र सुन कर्जाको सुरक्षणमा राखिएको सुन एउटै भल्तमा राख्ने गरेको ।

१.८ विश्व विकास बैंक लि. पोखरा (मिति २०६५।६।१० देखि २०६५।६।१२ सम्म)

- १ संस्थालाई वित्तीय कारोवार गर्ने इजाजतपत्र प्रदान गर्दा २०६७ आषाढ मसान्तसम्ममा चुक्ता पुँजी कम्तीमा रु.२० करोड पुऱ्याउनु पर्ने शर्त भएकोमा त्यस अनुरूपको पुँजी तथा व्यवसायिक योजना नबनाएको ।
- २ संस्थाले कर्जा प्रवाह गर्दा कर्जा स्वीकृत पश्चात् कर्जा सूचना लिने गरेको, Site निरीक्षण तथा जमानी Verification जमानीकर्ताको आम्दानीको स्रोतको मूल्याङ्कन नगरी कर्जा प्रवाह गरेको ।
- ३ कर्जा प्रवाह गर्दा ऋणीको वित्तीय विवरण (आ.व.२०६३/६४ र ०६४/६५) वाट देखिएको चालु दायित्वमा अप्रत्यासित रूपले घटेको, खुद नाफावाट तिरेको Tax Unreasonable रहेको आदि विषयमा विश्लेषण नै नगरी कर्जा प्रवाह गरेको ।
- ४ संस्थाले कर्जा प्रवाहका लागि आवश्यक प्रकृयागत कागजातहरु लिने नगरेको तथा संलग्न कागजातहरुमा आवश्यक पर्ने आधिकारिक दस्तखत विना नै कर्जा प्रवाह गर्ने तथा सम्पतिको वीमा संस्थाले नै गर्दा लाग्ने सम्पूर्ण खर्च रकम कुल कर्जा रकममा नै गाभी स्वीकृत कर्जा सीमा नै वृद्धि गरेको ।
- ५ केही कर्जा फाइलहरुमा व्यक्तिगत नेटवर्थको विवरण पूरा भर्ने नगरेको तथा केहीमा व्यक्तिगत जमानी वसेको तमसुकमा मिति लेख्न छुट गरेको ।
- ६ सञ्चालक समितिबाट असुली संभावना बढी भएका हायरपर्चेज र व्यक्तिगत कर्जामा प्राथमिक पुँजीको शतप्रतिशतभन्दा बढी कर्जा लगानी गर्न सक्ने निर्णय भएको देखिएता पनि त्यसरी प्रवाहित कर्जाको मापन र अनुगमनको कार्यविधि तथा सूचना प्रणालीको व्यवस्था सम्बन्धमा कुनै निर्णय नभएको ।
- ७ बैंक तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा २२ र २५ बमोजिम सञ्चालकहरु संलग्न रहेको फर्म, कम्पनी तथा संस्था, पारिवारिक विवरण, कार्य अनुभव, शैक्षिक योग्यता आदि समावेश भएको छुट्टाछुट्टै व्यक्तिगत फाइल खडा गरी अभिलेख राख्नु पर्नेमा त्यस्तो पूर्ण अभिलेख नराखेको । साथै, यस बैंकको निर्देशन नं. ६ को बुँदा १ मा उल्लेखित आचरणसम्बन्धी व्यवस्था स्वीकार गरी यस बैंकलाई लिखित जानकारी दिनु पर्नेमा हालसम्म जानकारी नगराएको ।
- ८ यस बैंकबाट इजाजत पाएको (२०६४।६।२८) करिव एक वर्ष हुँदा समेत संस्थागत सुशासनको महत्वपूर्ण अंगको रूपमा रहने लेखापरीक्षण समिति गठन नगरेको ।
- ९ संचालक समितिको बैठकमा आगामी बैठकमा छलफल गर्ने गरी समापन गर्ने, तर सो विषयमा त्यस पश्चातको बैठकमा छलफल हुने नगरेको ।
- १० संस्थाको नियमावलीको नियम ३२ बमोजिम सञ्चालकहरुलाई बैठक भत्ता रु. १,०००।- प्रदान गर्ने व्यवस्था रही पहिलो साधारणसभा नभएसम्म त्यस्तो पारिश्रमिक, बैठक भत्ता, भ्रमण भत्ता र अन्य सुविधा समितिले तोकी प्रथम साधारणसभाबाट समर्थन गराउनु पर्नेछ, तर यसरी एकपटक तोकिएको पारिश्रमिक, भत्ता तथा सुविधा प्रथम साधारणसभा नभएसम्म परिवर्तन गर्न सकिने छैन भन्ने व्यवस्था विपरीत मिति २०६४।१०।४ को १४ औं बैठकबाट अध्यक्षलाई रु. ३,०००। र संचालकलाई रु. २,५००। बैठक भत्ता प्रदान गर्ने निर्णय गरेको ।
- ११ पूर्व संचालन खर्चको लेखापरीक्षण भएको वित्तीय विवरण २०६४ कार्तिक मसान्तसम्म रहेको र आ.व. २०६४।६५ को वित्तीय विवरण २०६४ आश्विन २८ गते देखि २०६५ आषाढ मसान्तसम्मको रहेको देखिएकोले कारोवार तथा खर्चहरु Overlapping हुने, दोहोरो लेखाङ्कन हुने तथा Preliminary Exp. र Pre-operating Exp. को यथार्थ चित्रण नहुने अवस्था रहेको ।
- १२ संस्थाको खाता संचालनमा संचालक समितिको अध्यक्षको समेत दस्तखत हुने गरेकोले दैनिक कार्य संचालनमा हस्तक्षेप हुने गरेको देखिएको ।
- १३ पूर्व संचालनसम्बन्धी भएका खर्च तथा आम्दानी (शेयर रकम जम्मा) को गोश्वारा भौचर तयार गर्दा तयार गर्ने, चेक गर्ने र स्वीकृत गर्ने कसैको दस्तखत नभएको, के वापत खर्च भएको सोको व्यहोरा लेख्ने नगरेको, बिल तथा Receipt हुने नगरेको र कतिपयमा नाम मात्र लेखी भुक्तानी दिने गरेको ।

- १४ यस बैंकबाट जारी नीतिगत व्यवस्था अन्तर्गत संस्थालाई इजाजत प्रदान गर्दा पूर्व संचालनसम्बन्धी खर्चको व्यवस्था पालना नभएको ।
- १५ नेपाल राष्ट्र बैंकमा अन्तरक्रियामा भाग लिन मिति २०६४।४।१३,१४ र १५ गते काठमाडौं जाँदाको दैनिक भत्ता दैनिक रु. १,०००। का दरले ३ दिनको जनही रु. ३,०००। संचालकहरु योगबहादुर के.सी., अर्जुन बज्जारा, अनिल श्रेष्ठ, जगन बहादुर गुरुङ्ग र डोलराज पाण्डेले मिति २०६४।४।१६ को निवेदनबाट भौचर मिति २०६४।४।२५ भौचर नं ६५ बाट रु.१५,४३०। र मिति २०६४।४।२५ को निवेदनबाट भौचर मिति २०६४।४।२५ भौचर नं ६४ बाट रु.१७,६८१। (पेट्रोल बिल सहित) दोहोरो भुक्तानी लिएको ।
- १६ मिति २०६४।७।१४ मा भौचर नं १६८ बाट Fee & Dues A/C शीर्षकमा होटल बाराहीको सुमन नेउपानेको होटल बाराहीको खाममा लेखेको प्लेन टिकट खर्च २ जनाको रु. ९,८८०।, होटलमा एक दिन बसेको Accomodation लगायतका खर्चहरुको जम्मा खर्च रु. ५,५३६। को भुक्तानी गर्दा Summary Bill रु. ५,५३६। प्लेन टिकट खर्च रु. ९८८०। र पूनः छुट्टै छुट्टै बिल गरी जम्मा रु. २०,५३६। होटल खर्च दोहोरो पर्ने गरी भुक्तानी गरेको ।
- १७ संस्थाले देहायका नीति निर्देशिकाहरु तयार गरेकोमा संचालक समितिबाट स्वीकृत हुन बाँकी रहेको ।
- क. लगानी नीति,
- ख. वित्तीय स्रोत सङ्कलन नीति,
- ग. गैरबैंकिङ्ग सम्पत्ति सकार तथा बिक्री गर्नेसम्बन्धी नीतिगत व्यवस्था,
- घ. ग्राहक पहिचानसम्बन्धी निर्देशिका,
- ङ. वासलात बाहिरका कारोवार लागि आवश्यक नीति,
- १८ कर्जा नीतिमा कर्जा सीमा अख्तियारीका सम्बन्धमा समितिले तोके बमोजिम हुनेछ भन्ने उल्लेख भएको र सो सम्बन्धमा संचालक समितिले निर्णय समेत गरेको तर निर्णय अनुरूप कर्जा नीतिमा संशोधन भने नगरिएको ।
- १९ कतिपय कर्मचारीहरुको व्यक्तिगत फाइलमा नागरिकताको प्रमाणपत्र, शैक्षिक योग्यताका प्रमाणपत्र, कर्मचारीहरुको फोटो तथा सेवा प्रवेशको लागि दिएको निवेदन आदि कागजात संलग्न नभएको ।
- २० कम्पनी ऐन, २०६३ को दफा १६४ (१) र यस बैंकबाट जारी एकीकृत निर्देशन २०६३ को निर्देशन नं. ६ को बुँदा नं. ५ बमोजिम गठन गर्नुपर्ने लेखापरीक्षण समिति निरीक्षण अवधिसम्म गठन नभएको, यस बैंकबाट जारी एकीकृत निर्देशन नं. ६ को बुँदा ५ बमोजिम आन्तरिक लेखापरीक्षण सम्बन्धी विस्तृत कार्यप्रणाली बनाई लागू गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेकोमा हालसम्म त्यस्तो कार्यप्रणाली तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा नल्याएको । साथै, संस्थाका वित्तीय विवरणहरु आन्तरिक लेखापरीक्षकबाट प्रमाणित गराई यस बैंकमा पेश गर्नुपर्नेमा कतिपय वित्तीय विवरणहरु प्रमाणित नभएको ।
- २१ संस्थाले सम्पत्ति तथा दायित्व व्यवस्थापन गर्नको लागि सम्पत्ति तथा दायित्व व्यवस्थापन निर्देशिका तयार गरेतापनि संचालक समितिबाट स्वीकृत हुन बाँकी रहेको ।
- २२ नेपाली रुपैयाँ, सिक्का र भारतीय रुपियाँ नोटको दर (Denomination) खुल्ने गरी भल्ट बुकमा लेख्ने, ढुकुटीको साँचो लिने पदाधिकारीहरु सबैले दस्तखत गर्ने नगरेको ।
- २३ विदेशी मुद्रा (भा.रु. समेत) का लागि छुट्टै रजिष्टर खडा नगरेको र भल्टबुकमा उल्लेखित रकमलाई अंकमा मात्र लेख्ने गरेको ।
- २४ ढुकुटी एवं काउण्टर वीमाको सीमा रकमभन्दा बढी रकम ढुकुटीमा जम्मा राख्ने गरेको ।

विशेष निरीक्षण

आर्थिक वर्ष २०६५/६६ मा देहाय बमोजिमका संस्थाहरुको विशेष निरीक्षण कार्य सम्पन्न गरिएको छ।

क्र.सं.	विकास बैंक	निरीक्षण मिति
१	काष्ठमण्डप डेभलपमेण्ट बैंक	२०६५।४।५ र २०६५।४।७
२	अरनिको विकास बैंक	२०६५।४।२०
३	कण्ट्री डेभलपमेण्ट बैंक	२०६५।४।२०
४	इन्फ्रास्ट्रक्चर डेभलपमेन्ट बैंक लि., बनेपा,	२०६५।६।३, र २०६५।९।३
५	क्लिन इनर्जी डेभलपमेन्ट बैंक, सितापाइला,	२०६५।६।३
६	गोरखा विकास बैंक (नेपाल) लि., पुतलीसडक, काठमाडौं	२०६५।६।२९ र २०६६।९।६
७	सानिमा विकास बैंक लि., कमलपोखरी,	२०६५।९।७
८	रारा विकास बैंक लि., वीरेन्द्रनगर, सुर्खेत	२०६५।९।२७
९	उद्यम विकास बैंक लि, पुतलीसडक(शाखा)	२०६५।९।२५, र २०६६।३।३०
१०	नेपाल विकास बैंक लि, कमलादी, काठमाडा	२०६५।९।२।२ र २०६६।३।११
११	भार्गव विकास बैंक लि., नेपालगञ्ज, बाँके	२०६६।९।२९
१२	एस डेभलपमेण्ट बैंक लि., नक्साल,	२०६६।९।२९
१३	सिएसआइ डेभलपमेण्ट बैंक लि., हेरिटेज प्लाजा, काठमाडौं	२०६६।२।२७, र २०६६।३।२१
१४	सेवा विकास बैंक लि.	२०६६।३।१९
क्र.सं.	वित्त कम्पनी	निरीक्षण मिति
१	एन.आइ.डि.सी. क्यापिटल मार्केट लि.	२०६५।४।१३, २०६५।६।२२, २०६५।६।२९, २०६६।३।१५
२	मञ्जुश्री फाइनान्सियल इन्स्ट्रुमन्ट्स लि.	२०६५।४।१७
३	नेपाल हाउजिङ एण्ड मर्चेण्ट फाइनान्स लि.	२०६५।४।१७
४	सेण्ट्रल फाइनान्स लि., कुपण्डोल	२०६५।४।१७, २०६५।९।७, २०६६।९।६
५	प्रभु फाइनान्स कं. लि., कान्तिपथ	२०६५।४।१७, २०६५।६।२९
६	आइ.एम.ई. फाइनान्सियल इन्स्ट्रुमन्ट्स लि	२०६५।४।१७, २०६५।६।३
७	इण्टरनेशनल लिजिङ्ग एण्ड फाइनान्स कं.लि	२०६५।४।१७
८	ललितपुर फाइनान्स कम्पनी लि.	२०६५।४।२०, २०६५।९।७, २०६६।९।६
९	प्रुडेन्सियल वित्तीय संस्था लि.	२०६५।४।२०
१०	सगरमाथा मर्चेण्ट बैंकिङ्ग एण्ड फाइनान्स कं.लि.	२०६५।४।२०
११	रोयल मर्चेण्ट बैंकिङ्ग एण्ड फाइनान्स लि.	२०६५।४।२०
१२	भाजुरतन फाइनान्स एण्ड सेभिङ्स कं.लि	२०६५।४।२९
१३	गोरखा फाइनान्स कं.लि	२०६५।४।२९
१४	सिभिल मर्चेण्ट वित्तीय संस्था लि.,	२०६५।४।२९
१५	प्रिमियर फाइनान्स कम्पनी लि.,	२०६५।४।२३
१६	पाटन फाइनान्स कं.लि	२०६५।४।२३, २०६६।९।२०
१७	पिपल्स फाइनान्स लि	२०६५।४।२३, २०६५।६।२९, २०६६।९।६
१८	काठमाडौं फाइनान्स लि.,	२०६५।४।२३, २०६६।९।६
१९	गुहेश्वरी मर्चेण्ट बैंकिङ्ग एण्ड फाइनान्स लि.,	२०६५।४।२३,
२०	बुटवल फाइनान्स लि	२०६५।४।२६
२१	नेपाल आवास विकास वित्त कम्पनी लि	२०६५।४।२६
२२	शुभलक्ष्मी फाइनान्स लि., नक्साल	२०६५।४।२६
२३	क्रिप्टल फाइनान्स लि	२०६५।४।२६
२४	हिमालय फाइनान्स एण्ड सेभिङ्स कं.लि.,	२०६५।४।२६, २०६६।९।१५
२५	युनाइटेड फाइनान्स कं.लि.,	२०६५।४।२६, २०६५।६।२९
२६	सूर्यदर्शन फाइनान्सियल इन्स्ट्रुमन्ट्स लि.,	२०६५।४।२६
२७	स्वस्तिक मर्चेण्ट फाइनान्स कम्पनी लि	२०६५।४।२६, २०६६।९।६
२८	युनिक फाइनान्सियल इन्स्ट्रुमन्ट्स लि.,	२०६५।४।२६
२९	लर्डबुद्ध फाइनान्सियल इन्स्ट्रुमन्ट्स लि.,	२०६५।४।२६
३०	एल्यिक एभरेष्ट फाइनान्स लि.,	२०६५।४।३०

३१	किष्ट मर्चेण्ट बैकिङ्ग एण्ड फाइनान्स लि.	२०६५।५।३,२०६५।६।२९
३२	लुम्बिनी फाइनान्स एण्ड लिजिड कं.लि., ठमेल, काठमाडौं	२०६५।७।२६
३३	श्रीइन्भेष्टमेण्ट एण्ड फाइनान्स कं.लि., डिल्लीबजार,	२०६५।६।३
३४	क्यापिटल मर्चेण्ट बैकिङ्ग एण्ड फाइनान्स लि., वत्तिसपतुली	२०६५।६।३
३५	युनिभर्सल फाइनान्स लि., कान्तिपथ,	२०६५।६।३
३७	जनरल फाइनान्स लि., चाबहिल, काठमाडौं	२०६५।६।३
३८	हामा फाइनान्सियल इन्भेष्ट्च्युशन लि., त्रिपुरेश्वर, काठमाडौं	२०६५।६।३
३९	आइ.सि.एफ.सि. वित्तीय संस्था लि., भाटभटेनी, काठमाडौं	२०६५।९।७
४०	नेपाल फाइनान्स एण्ड सेभिङ्ग कम्पनी लि., पुतलीसडक,	२०६५।९।७,२०६६।१।८
४१	स्टाण्डर्ड फाइनान्स लि., कमलपोखरी, काठमाडौं	२०६५।९।८
४२	नेपाल श्रीलंका मर्चेण्ट बैकिङ्ग एण्ड फाइनान्स लि.,	२०६५।१०।१३,२०६५।१२।११,२०६६।१।३०
४३	वर्ल्ड मर्चेण्ट बैकिङ्ग एण्ड फाइनान्स कम्पनी लि.,	२०६५।११।२६
४४	जेनिथ मर्चेण्ट फाइनान्सियल इन्भेष्ट्च्युशन लि.,	२०६६।१।८
४५	युनियन फाइनान्स कं.लि., ज्ञानेश्वर, काठमाडौं	२०६६।१।८
४६	रिलायवल इन्भेष्टमेन्ट वित्तीय संस्था लिमिटेड, सुन्धारा,	२०६६।१।८
४७	जानकी फाइनान्स कम्पनी लि., जनकपुर,	२०६६।१।७
क्र.सं.	लघुवित्त विकास बैंक	निरीक्षण मिति
१	मध्यपश्चिमाञ्चल ग्रामीण विकास बैंक लि.	२०६५।९।२१

खण्ड (ङ) कार्यान्वयन (Enforcement)

निरीक्षणको उद्देश्यको सान्दर्भिकता प्रतिवेदनको कार्यान्वयनमा निर्भर रहेको भएकोले स्थलगत निरीक्षण तथा गैरस्थलगत सुपरीवेक्षण प्रतिवेदन कार्यान्वयनका क्रममा दिइएका निर्देशनहरूको आवश्यकतानुरूप सो निर्देशनका सन्दर्भमा भएको प्रगति विवरण माग गर्नुका साथै आवश्यकता अनुसार प्रचलित ऐन, कानून, नीति नियम र परिपत्रको दायराभित्र रही कारवाही समेत गर्ने गरिएको छ ।

आर्थिक वर्ष २०६५।६६ मा निरीक्षण प्रतिवेदन कार्यान्वयनका सिलसिलामा दिइएका थप निर्देशन एवं भए/गरेका प्रमुख काम कारवाहीहरू देहाय बमोजिम रहेका छन् ।

क) विकास बैंक

१. उद्यम विकास बैंक लि:

स्थलगत निरीक्षणको क्रममा दिइएका निर्देशनहरूको पालना सम्बन्धमा तत्कालीन कार्यकारी अध्यक्षबाट असुल गर्न दिइएको निर्देशन बमोजिम रकम जम्मा गरेको, पुमोरी सफ्टवेयर खरिद गरी संचालनमा ल्याएको तथा निक्षेप एकाग्रता सीमाभित्र ल्याएको देखिन्छ । यस बैंकबाट २०६५।१०।५ मा संस्थाले कार्यक्षेत्र बाहिर कर्जा प्रवाह तथा यस बैंकमा पुँजी योजना पेश गर्न नपर्ने भनी निर्णयमा संलग्न रहेका संचालकहरूलाई स्पष्टिकरण पेश गर्न निर्देशन दिइएकोमा संचालकहरूले निर्देशन पालना गर्ने प्रतिवद्धताका साथ क्षमायाचना सहित स्पष्टिकरण पेश गरेको । यस बैंकबाट आर्थिक वर्ष २०६४।६५ को वित्तीय विवरणको आधारमा गैरस्थलगत सुपरीवेक्षण गर्दा देखिएका कैफियतका सुधारका सम्बन्धमा थप स्पष्ट पार्न मिति २०६४।२।१० को पत्रबाट २०६६ आषाढ मसान्तभित्र सर्वसाधारणमा शेयर निष्काशन गरी न्यूनतम पुँजीकोष नपुर्याए निक्षेप संकलनमा पुनः सीमामा हदबन्दी लगाइने शर्तमा मिति २०६३।१।१ देखि निक्षेप संकलनमा लगाइएको प्रतिबन्ध फुक्वा गरिएकोमा सो शर्तका सम्बन्धमा भएको प्रगति, कार्यक्षेत्र बाहिर गरिएका कर्जा लगानीको हालसम्मको असुली विवरण, २०६६ वैशाख मसान्तसम्मको कर्जा असुली विवरण, आपसी सम्बन्ध भएका ग्राहकहरूको समूहलाई प्रवाह भएको कर्जा सुविधा तोकिएको सीमाभित्र ल्याउने जस्ता विषयमा भएको प्रगति विवरण पेश गर्न निर्देशन दिइएको । उपर्युक्त निर्देशनका सम्बन्धमा संस्थाको मिति २०६६।२।१७ को पत्र प्राप्त भएको । उक्त पत्रानुसार २०६६ आषाढ मसान्तभित्र सर्वसाधारणमा शेयर निष्काशनको लागि सम्बन्धित निकायमा पत्राचार भइरहेको, कार्यक्षेत्र बाहिर लगानी भएको कर्जा असुली हुन नसकी लिलाम विक्रीको लागि बोलपत्र माग गरिएकोमा कसैको पनि बोलपत्र पेश हुन नआएकोले बैंक आफैले सकार गरेको, नयां पुँजी योजना बनाउन हालको नयां व्यवस्थापन नयां रणनीति बनाउने पक्षमा रहेको भन्ने जानकारी प्राप्त हुन आएको ।

२. मालिका विकास बैंक लि:

आर्थिक वर्ष २०६४।६५ को गैरस्थलगत सुपरीवेक्षण गर्दा देखिएका कैफियतका सुधारका सम्बन्धमा कर्जा प्रवाह गर्नु पूर्व कर्जा सूचना लिन, वीमायोग्य धितोको वीमा गर्न, बैंक तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी ऐन, २०६३ बमोजिम समयमा नै लेखापरीक्षण गरी साधारण सभा सम्पन्न गर्न, अन्तर शाखा हिसाब मिलान समयमा नै गर्न लगायतका निर्देशनहरू मिति २०६६।२।१ को पत्रबाट निर्देशन दिइएको ।

३. सिद्धार्थ डेभलपमेण्ट बैंक लि:

यस बैंकको निर्देशन विपरीत एकल कर्जा सीमा नाघ्ने गरी कर्जा प्रवाह गरेको सम्बन्धमा संचालक समितिलाई सजग गराइएको, लिलाम विक्री गरेको गैरवैकिङ्ग सम्पत्तिको धितोमा कर्जा प्रवाह गरेको, ३० प्रतिशतसम्म हर्जाना ब्याज असुल गर्न सक्ने व्यवस्था रहेको तथा ऋणीको धितो लिलाम विक्रीमा रहेको विवाद सम्बन्धमा २०६५।४।१६ मा निर्देशन दिइएकोमा एकल कर्जा सीमाभित्र आइसकेको, थप धितोसहित कर्जा प्रवाह भएको, हर्जाना ब्याज ७ प्रतिशत कायम गरेको तथा धितो लिलामसम्बन्धी विवाद जिल्ला अदालतममा सो सम्बन्धमा परेको मुद्दा डिसमिस भैसकेको जानकारी गराएको । गैरस्थलगत सुपरीवेक्षणको क्रममा मार्जिन कर्जामा प्राथमिक पुँजीको २५ प्रतिशत भन्दा बढी कर्जा प्रवाह गरेको सम्बन्धमा बैंक तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा ७४ को उपदफा (४) को खण्ड (क) बमोजिम प्रमुख कार्यकारी अधिकृतलाई सचेत गराइएको, एकै मितिको वित्तीय विवरण फरक पारी पेश गरेको तथा प्रमुख कार्यकारी अधिकृतको परिवार सदस्यले संस्थाको शेयर धितोमा कर्जा लिएको सम्बन्धमा सोही ऐनको दफा ७४ को उपदफा (४) को खण्ड (ग) बमोजिम रु. १०,०००।- किन जरिवाना नगर्ने

भनी प्रमुख कार्यकारी अधिकृतलाई स्पष्टिकरण माग गरिएको सन्दर्भमा प्रमुख कार्यकारी अधिकृतबाट यस बैंकबाट जारी निर्देशन पूर्ण पालना गर्ने प्रतिबद्धता सहित स्पष्टिकरण पेश गरेको । स्थलगत निरीक्षण प्रतिवेदन २०६५ मा उल्लिखित कैफियत सुधारसम्बन्धी निर्देशनका सम्बन्धमा संस्थाबाट प्राप्त मिति २०६५।१।१६ को पत्र अध्ययन गर्दा केही बुझामा सन्तोषजनक जवाफ नआएकोले यस बैंकको मिति २०६६।१।१७ को पत्रबाट कर्जा नीति निर्देशिकामा समसामयिक सुधार गरी कार्यान्वयनमा ल्याउन, विभिन्न नीति तथा कार्यविधि (लगानी, विपन्न वर्ग कर्जा लगानी, सम्पत्ति तथा दायित्व व्यवस्थापन, KYC) तर्जुमा गर्न निर्देशन दिइएकोमा संस्थाको मिति २०६६।२।२२ को पत्रानुसार केही नीतिहरू तर्जुमा गरिसकेको र केही तर्जुमा गरी यस विभागमा प्रेषित गर्ने जानकारी प्राप्त हुन आएको देखिन्छ ।

४. युनाइटेड विकास बैंक लि.

युनाइटेड विकास बैंक, जीतपुर, वाराको २०६३ आश्विनको वित्तीय विवरणको आधारमा गरिएको स्थलगत निरीक्षणबाट संस्थाको सञ्चालक समितिका सदस्यका बीच विवाद रहेको, उच्च व्यवस्थापनमा व्यावसायिकताको अभाव रहेको, संस्थागत सुशासनको अवस्था एवम् आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली अत्यन्त कमजोर एवम् फितलो रहेको, सञ्चालकहरू आपसी एवम् व्यक्तिगत फाइदा लिन तल्लीन देखिनु, केही सञ्चालकहरूको आर्थिक विकास परिषद् नामक गैरसरकारी संस्थसँग वित्तीय स्वार्थ रहेको, संस्थापक, सञ्चालक संस्थाको हित विपरीत कार्यमा संलग्न रहेको र सञ्चालकहरूले संस्थाको दैनिक कार्यमा अनावश्यक हस्तक्षेप गर्ने गरेको देखिएबाट संस्था गम्भीर व्यवस्थापकीय, वित्तीय एवम् संस्थागत सुशासकीय समस्याबाट गुञ्जिरहेको र यसबाट सर्वसाधारण निक्षेपकर्ताको हित संरक्षण नहुने देखिएकाले नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८ को दफा ८६ ख. बमोजिम तत्काल समस्याग्रस्त घोषणा गरी २०६४ आषाढसम्ममा सोही ऐनको दफा ८६ ग अनुरूप दिइएका देहायका निर्देशनहरू पालना गर्न र सो नगरेसम्म निक्षेप सङ्कलन एवम् नवीकरण, कर्जा तथा सापटी एवम् जमानत प्रदान गर्न प्रतिबन्ध लगाइएकोमा संस्थामा नयाँ लगानीकर्ताहरूको प्रवेश पश्चात पुँजी वृद्धि भई पुँजीकोष निर्देशनको सीमाभित्र आएको तथा नयाँ संचालक समितिको गठन, खराब कर्जा असुलीबाट सञ्चित नोक्सानीमा केही कमी आएको, न्यून गुणस्तरको कर्जा लगानीको व्यवस्थापनको लागि केही समयविधि माग गरेको तथा नयाँ संस्थापकहरूबाट व्यवस्थापनमा सुधार गर्ने लगायतका प्रतिबद्धताहरू जाहेर गरेको आधारमा बैंकलाई यस बैंकबाट मिति २०६३।१।३ देखि समस्याग्रस्त घोषणा गरी निक्षेप सङ्कलन एवम् न्वक्रिप गर्न, कर्जा प्रवाह तथा वित्तीय जमानत जारी गर्न लगाइएको प्रतिबन्ध फुकुवा गर्ने सम्बन्धमा कारवाही भैरहेको ।

५. मनकामना डेभलपमेन्ट बैंक लि.

मनकामना डेभलपमेन्ट बैंक लि. साविक (नेपाल घरेलु तथा साना उद्योग विकास बैंक लि नेपाल सिएसआइ डेभलपमेन्ट बैंक लि.), हेरिटेज प्लाजा कमलादीलाई संस्थागत सुशासनको अवस्था एवम् आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली अत्यन्त कमजोर एवम् फितलो रहेको, सञ्चालकहरू आपसी एवम् व्यक्तिगत स्वार्थमा प्रेरित रहेको, संचित नोक्सानी अत्यधिक रही प्राथमिक पुँजी तथा पुँजीकोष ऋणात्मक रहेको लगायत विभिन्न कारणहरूले गर्दा नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८ को दफा ८६ ख. अनुसार समस्याग्रस्त घोषणा गरी सोही ऐनको दफा ६ग बमोजिम मिति २०६३।५।४ गते देखि लागु हुने गरी निक्षेप सङ्कलन एवम् न्वक्रिप, कर्जा तथा सापटी एवम् जमानत प्रदान गर्न प्रतिबन्ध लगाइएकोमा नयाँ लगानीकर्ताहरूको प्रवेश पश्चात पुँजी वृद्धि भई पुँजीकोष निर्देशनको सीमाभित्र आएको तथा नयाँ संचालक समितिको गठन, खराब कर्जा असुलीबाट सञ्चित नोक्सानीमा केही कमी आएको, संस्था संचालनको रणनीति सहित प्रतिबद्धता जाहेर गरेको तथा उच्च व्यवस्थापनमा व्यावसायिक व्यक्तिहरूको प्रवेशले संस्थाको सुधार हुने सम्भावनालाई मध्यनजर गरी यस बैंकको संचालक समितिको मिति २०६६।३।२९ को बैठकबाट निर्णय भई २०६६।३।२९ देखि कारवाही फुकुवा भएको ।

६. नारायणी डेभलपमेन्ट बैंक लि.

२०६५ कार्तिकदेखि मंसिर मसान्त सम्म तोकिए बमोजिम पुँजीकोष कायम नभएकोले शीघ्र सुधारात्मक कारवाही सम्बन्धी विनियमावली २०६४ को विनियम ३ (ख) बमोजिम पुँजी योजना पेश गर्न, लाभांश तथा बोनस शेयर घोषणा गर्न, नयाँ शाखा खोल्न रोक लगाइएको, निक्षेप परिचालन तथा कर्जा कारोवारको सीमा कायम गरी नयाँ व्यावसायिक कृयाकलाप संचालन गर्नु पूर्व र थप स्थिर सम्पत्ति प्राप्त गर्नु पूर्व यस बैंकको स्वीकृति लिन निर्देशन दिइएको । आ.व. २०६४।६५ को गैरस्थलगत सुपरीवेक्षणबाट दिइएको निर्देशन पालनाको सन्दर्भमा आवश्यक न्यूनतम पुँजी क्रमिक रूपमा वृद्धि गर्दै जाने, विनियमावलीमा उल्लेख गरेर मात्र संचालकहरूलाई भत्ता सुविधा उपलब्ध गराउने, शेयर लगानीको नोक्सानी व्यवस्था गरेर वित्तीय विवरण प्रकाशित गर्ने लगायतका निर्देशनहरूको

पालना गर्ने जानकारी गराएको ।

७. पश्चिमाञ्चल डेभलपमेन्ट बैंक लि.

स्थलगत निरीक्षण प्रतिवेदनमा उल्लेख भए बमोजिम कैफियत तथा निर्देशनको प्रत्युत्तर सम्बन्धमा हकप्रद शेयर बाँडफाँड पश्चात पुँजीकोष कायम भएको, संचालकहरूको गरिने विवरण माग गरिएको, कर्मचारी विनियमावली बमोजिम कर्मचारीहरूलाई सापटी प्रदान गरिएको, विभिन्न उपसमितिहरू पुनर्गठन गरिएको तथा पुँजी वृद्धि गरी कार्यक्षेत्र बाहिरको कर्जा कार्यक्षेत्र भित्र आउने जानकारी गराएको । बैंकको एकजना कर्मचारी भुङ्गा शैक्षिक योग्यताको प्रमाणपत्र पेश गरी जागिर खाइरहेको भनी सम्मानीत अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग टङ्गाल काठमाडौँबाट आवश्यक कारवाही गर्नुहुन भनी लेखि आएकोमा सोको छानबीन गरी जानकारी गराउन उक्त बैंकलाई लेखि पठाएकोमा निज करार सेवामा रहेको र उक्त अवधिमा निजले राजिनामा गरीसकेको जानकारी गराएको ।

८. सहयोगी विकास बैंक लि.

स्थलगत निरीक्षण प्रतिवेदनमा उल्लेखित कैफियत तथा निर्देशनहरूको सम्बन्धमा पुँजी योजना बमोजिम पुँजी वृद्धि गर्दै जाने, कर्जा निर्देशकालाई आवश्यकता अनुसार परिमार्जन गर्दै जाने, संचालकहरूको व्यक्तिगत विवरण गरिने गर्न, संस्थापक शेयरधनीको तर्फबाट संचालक समितिमा प्रतिनिधित्व गर्ने लगायतका निर्देशनहरूको पालना तथा कार्यान्वयन गरिएको । संचालकहरूको स्व:घोषणा तथा आचरण पालना सम्बन्धी जानकारी गराएको तथा गैरस्थलगत सुपरीवेक्षण गर्दा दिइएका निर्देशनहरू कार्यान्वयन गरेको जानकारी गराएको ।

९. कर्णाली विकास बैंक लि.

स्थलगत निरीक्षण प्रतिवेदन २०६५ मा उल्लेख भएको कैफियत तथा निर्देशन सम्बन्धमा कार्यकारी अध्यक्षलाई प्रकाशित ब्याजदरमा १ प्रतिशत सम्म थप गर्न सक्ने अख्तियारी दिइएको सम्बन्धमा संचालक समितिलाई चेतावनी दिइएकोमा आगामी दिनमा ०.५ प्रतिशत भन्दा बढी प्रदान नगर्ने प्रतिबद्धता जाहेर गरेको, कार्यकारी अध्यक्ष एवं संचालकहरूको बैठक भत्ता वृद्धि गरेको र सोलाई नियमावलीमा उल्लेख नगरेको सम्बन्धमा स्पष्टिकरण माग गरेको सम्बन्धमा व्यवस्थापनले गलति महसुस गरी कानूनको अक्षरसः पालना गर्ने प्रतिबद्धता जाहेर गरेको तथा व्यापार प्रवर्द्धन खर्च असुल गरी जम्मा गरेको भौचर पेश गरेको ।

१०. गौरिशंकर डेभलपमेन्ट बैंक लि.

साविक शेयरधनी संरचनामा संस्थापक शेयर समुह 'क', संस्थागत शेयर समुह 'ख' र सर्वसाधारण शेयरधनी समुह 'ग' लाई परिवर्तन गरी 'क' र 'ख' लाई 'क' समुहमा र 'ग' लाई 'ख' मा परिवर्तन गरेको सम्बन्धमा संचालक समितिका पदाधिकारीहरूलाई सजग गराइएको । संस्थाको संचालक 'खानेपानीमा भ्रष्टाचार भएको विशेष अदालतको ठहर' समाचार बारे स्पष्ट जानकारी माग गरेको ।

११. गोरखा विकास बैंक लि.

गैरस्थलगत निरीक्षणको क्रममा दिइएका निर्देशनहरू मध्ये कर्जा निक्षेप अनुपातलाई वान्छित सीमाभित्र ल्याइएको, पुँजी बजारको विश्लेषण गरी शेयर धितोमा कर्जा प्रवाह गर्ने विनियोजित बजेटको परिधिभित्र रही मितव्ययिता र औचित्यताको आधारमा खर्च गर्ने तथा कर्जाको अधिकेन्द्रितलाई विविधिकरण गरिने जानकारी गराएको । स्थलगत निरीक्षण प्रतिवेदन २०६५ को कैफियत तथा निर्देशन सम्बन्धमा प्रति ग्राहक कर्जा सीमाभित्र आइसकेको, जग्गा विकास एवं आवासिय क्षेत्रमा लगानी गर्दा नीति नियम तथा कार्यविधि तर्जुमा गरेर गरिने तथा कर्जा नीतिमा यस बैंकको निर्देशनसंग बाकिने बुँदाहरूमा परिमार्जन गरिएको ब्यहोरा सहित निर्देशन पालना एवं कार्यान्वयन गरिएको जानकारी गराएको । संस्थाले मुनाफा आर्जन गर्ने उद्देश्यले खरिद गरिएको जग्गाको विक्री गर्दा पारदर्शीपूर्वक विक्री गर्न निर्देशन दिइएको । मार्जिन लेण्डिङ्ग अन्तर्गत निर्देशनको सीमा भन्दा बढी कर्जा प्रवाह भएको सम्बन्धमा स्पष्ट गर्न जानकारी माग गरिएकोमा सीमाभित्र ल्याउने प्रतिबद्धता जाहेर गरेको ।

१२. गण्डकी विकास बैंक लि.

आ.ब. २०६४/६५ को वित्तीय विवरणको आधारमा गरिएको गैरस्थलगत सुपरीवेक्षण गर्दा देखिएका कैफियत सुधारको लागि दिइएको निर्देशनको बुँदा नं. ३ सम्बन्धमा त्यस बैंकको प.सं.च.नं.:१७७८/०६५/६६, मिति २०६६/०९/०२ को पत्रबाट पाँचौ साधारण सभाले निर्वाचित गरेको संचालक समितिको विवरण मात्र प्राप्त भएको तर अन्य समिति/उप-समितिहरूको विवरण हाल सम्म प्राप्त नभएकोले सञ्चालक समितिको आगामी बैठकले

चयन गर्ने भनिएको अन्य उपसमितिहरूको विवरण उपलब्ध गराउन २०६६।२।१० मा ताकेता पत्र पठाएको ।

१३. इन्फ्रास्ट्रक्चर डेभलपमेन्ट बैंक लि.

सर्वसाधारणले जम्मा गरेको रकम हिनामिना हुँदा समेत सम्बन्धित कर्मचारीलाई कारवाही नगरिएको तथा कार्यक्षेत्र बाहिर काठमाडौं तिनकुनेमा कार्यालय स्थापना गरी घर बहाल समेत बुझाएको सम्बन्धमा संचालक समितिलाई बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा ७४ को उपदफा (४) (क) बमोजिम सचेत गराइएको । यस बैंकमा पेश गरेको पुँजी योजना फरक फरक भएको सम्बन्धमा संचालक समितिबाट स्पष्टिकरण माग गरिएको तथा यस बैंकको निरीक्षण टोलीलाई संस्थाले लुभुमा खरिद गरेको जग्गाको कागजातहरू माग गर्दा उपलब्ध नगराएको सम्बन्धमा सम्बन्धितबाट स्पष्टिकरण लिई पेश गर्न निर्देशन दिइएको । त्यस्तै उपर्युक्त कैफियतहरूको सम्बन्धमा प्रबन्ध निर्देशकलाई बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा ७४ को उपदफा (४) (क) बमोजिम नसिहत दिइएको । उपर्युक्त सम्बन्धमा संचालक समिति र प्रबन्ध निर्देशकबाट स्पष्टिकरण पेश भई निर्देशन कार्यान्वयन गरेको जानकारी गराएको । गैरस्थलगत निरीक्षणबाट संस्थाले समानुपातिक रूपमा पुँजी बृद्धि नगरेकोले प्रस्तावित बोनस शेयर तथा नगद लाभांशलाई अवितरित नाफा/नोक्सानमा रकमान्तर गरी वित्तीय विवरण प्रकाशन गर्ने निर्देशन दिइए बमोजिम निर्देशन कार्यान्वयन गरेको ।

१४. बिराटलक्ष्मी बिकास बैंक लि.

पूर्वाञ्चल डिभिजन सडक कार्यालयबाट ठेकेदारको बैंक ग्यारेन्टी भुक्तानी सम्बन्धमा लेखिएको सन्दर्भमा संस्थाले जमानी पत्र नवीकरण गरेको जानकारी गराएको । नीति तथा विनियमहरू संशोधन गरी पेश गरेको तथा आवश्यक निर्देशिकाहरू तयार गरी पेश गरेको ।

१५. रारा विकास बैंक लि.

क) यस बैंकबाट मिति २०६५।१।२७ र २८ मा संस्थामा गरिएको विशेष निरीक्षणबाट सामान्य वैकड मुल्य र मान्यता विपरीत रकम भुक्तानी तथा खाता संचालन गरेको, आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली कमजोर रहेको, प्रचलित कानून तथा यस बैंकको निर्देशन विपरीत भारतीय रुपैयाँ १०००। र ५००। दरका नोटको कारोवार गरेको लगायतका त्रुटिहरू भएको पाइएकोले संस्था गम्भीर व्यवस्थापकीय एवम् संस्थागत सुशासकीय समस्याबाट गुञ्जिरहेको र तत्कालीन प्रबन्ध संचालकलाई निलम्बनमा राखिएको सन्दर्भमा संस्था सुसंचालनको लागि बैंक तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी ऐन, २०६३ को अधिनमा रही योग्य, अनुभवी तथा दक्ष कार्यकारी प्रमुख ३५ दिन भित्र नियुक्त गरी जानकारी दिनुहुन निर्णयानुसार निर्देशन दिइएको ।

ख) उपर्युक्त विशेष निरीक्षणका क्रममा यस बैंकको निर्देशन विपरीत भारतीय रुपैयाँ १००० र ५०० दरका नोटको कारोवार गरेको तथा ढुकुटीमा रु.६१,३०,४२९।- (एकसठ्ठी लाख तीस हजार चार सय उनन्तिस) नगद नपुग (Cash Shortage) रहेको पाइएकोले बैंकमा भएका उपर्युक्त अनुसारका अनियमितता तथा कैफियतका सम्बन्धमा संस्थाका सञ्चालकहरूले पर्याप्त ध्यान नपुऱ्याएको कारण सर्वसाधारण निक्षेपकर्ताको हित विपरीत कार्य भए/गरेको देखिएको सम्बन्धमा तत्कालीन संचालकहरूलाई जनही रु. ५ लाख जरिवाना गर्नु नपर्ने कुनै उचित कारण भए सफाई पेश गर्न निर्देशन दिइएकोमा सन्दर्भमा पेश भएको सफाई सन्तोषजनक नभएको हुँदा अध्यक्ष सूर्यबहादुर खड्का, संचालक सागर भुसाल र संचालक सुन्दरकुमार पन्तलाई बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा ७४ को उपदफा ४ को खण्ड (ग) बमोजिम जनही रु.५०००।- जरिवाना गरिएको तथा उजुरी कर्ता संचालक किशोर कुमार के.सीलाई बैंक तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा ७४ को उपदफा ४ (क) बमोजिम नसिहत दिइएको ।

ग) प्रचलित कानून तथा यस बैंकको निर्देशन विपरीत भारतीय रुपैयाँ १००० र ५०० दरका नोटको कारोवार लगायतका अन्य अनियमित कार्यमा संलग्न रहेका संस्थाका कर्मचारीहरूलाई संस्थाको कर्मचारी विनियमावली बमोजिम कारवाही गर्न नपर्ने कुनै कारण भए सफाई पेश गर्न निर्देशन दिइएकोमा सन्दर्भमा पेश भएको सफाई सन्तोषजनक नभएको हुँदा उक्त सम्बन्धमा संस्थाको तर्फबाट तत्काल छानविन समिति गठन गरी सो समितिले दिएको प्रतिवेदनको आधारमा अनियमित कार्यमा संलग्न कर्मचारीहरूलाई संस्थाको कर्मचारी विनियमावली बमोजिम कारवाही गरी जानकारी दिन निर्देशन दिइएको ।

घ) ढुकुटी निरीक्षणको क्रममा नपुग भएको रकम रु.६१,३०,४२९।- (एकसठ्ठी लाख तीस हजार चार सय उनन्तिस मात्र) तथा गैरकानूनी रूपमा कारोवार गरेको भारतीय रुपैयाँ १००० को ९१ र ५०० को ३२९ थानले हुने भा.रु. २,५५,५००।- को नेपाली रुपैयाँ ४,०८,८००।- (अक्षरेपी चार लाख आठ हजार आठ सय मात्र) गरी

जम्मा रु. ६५,३९,२२९।- (पैसट्टी लाख उनान्चालिस हजार दुई सय उनन्तिस) संस्थामा जम्मा गरी सप्रमाण जानकारी दिन निर्देशन दिइएको ।

१६. भार्गव विकास बैंक लिमिटेड

संस्थाको कर्जा नीति, २०६४ मा राजिनामा पास गरेको ६ महिना पूरा नभएको कुनै जग्गा धितो स्वीकार गर्न नहुने भन्ने व्यवस्था विपरीत जग्गा राजिनामा पास गरेको १ देखि ४ दिनभित्र नै संस्थाको कर्जा शाखामा कार्यरत कर्मचारीहरुबाट धितोको स्थलगत निरीक्षणसमेत नगरी, हाल कायम सरकारी मूल्यभन्दा बढी मूल्य देखाई (ऋणी योगेश नाइको कर्जा वापत धितो लिइएको जग्गाको सरकारी मूल्य हाल कायम मूल्यभन्दा २० गुणा बढी देखाएको) प्रचलित बजार मूल्यको तुलनामा अत्यधिक मुल्याङ्कन गरी कुनै निश्चित परियोजना नभएका निरक्षर व्यक्तिहरुलाई कर्जा प्रवाह गर्न प्रस्ताव गरी एबमोजिम महाप्रबन्धक स्तरको कर्जा समितिबाट कर्जाहरु स्वीकृत भएको । यस प्रकार कर्जा विभागका इञ्चार्ज थमन भण्डारी, सहायक नविन खड्का, साक्षी बस्ने तथा चेकको भुक्तानी लिने कादिर अहमद मुनिहार र कर्जाको किस्ता भुक्तानी गर्ने नौसाद लगायतका व्यक्तिहरुको मिलेमतोमा बैंकको रकम हिनामिना गरी सर्वसाधारण निक्षेपकर्ता तथा लगानीकर्ताको हित विपरीत कार्य गरेको देखिएको । कर्जा स्वीकृत गर्नुपूर्व समितिबाट धितो निरीक्षण, धितो मुल्याङ्कन विश्लेषण लगायत ऋणीको सम्बन्धमा कुनै प्रकारको जानकारी लिने काम समेत नभएको । त्यसैगरी, कर्जा विभागमा कार्यरत अधिकृतको राजिनामा स्वीकृत गरेपश्चात् सञ्चालक समितिका अध्यक्षको देवर तथा संस्थाका संस्थापकका एकाघरका भाई सहायक स्तरमा कार्यरत थमन भण्डारीलाई कर्जा सम्बन्धी सम्पूर्ण जिम्मेवारी दिइएको । त्यसैगरी, कर्जा शाखामा कार्यरत अर्का कर्मचारी जुनियर सहायक नविन खड्कासमेत संस्थापक राजकुमार खड्काको छोरा रहेको देखिएकोले संस्थाका सञ्चालक लगायत उच्च व्यवस्थापनबाट यस बैंकबाट जारी संस्थागत सुशासनसम्बन्धी मार्गनिर्देशन विपरीत कार्य भएको । उपर्युक्त बमोजिम संस्थाको कर्जा नीति विपरीत संस्थाको कर्जा विभागमा कार्यरत कर्मचारी लगायत मध्यस्थकर्ताहरु समेतको मिलिमतोमा कर्जा प्रवाह गरी संस्थाको रकम ठगी गरी संस्थालाई हानी नोक्सानी पुऱ्याउँदा समेत सञ्चालक समितिले पर्याप्त ध्यान पुऱ्याउन नसकेको हुँदा संस्थामा संस्थागत सुशासन ज्यादै कमजोर रहेको तथा व्यवस्थापकीय असक्षमताको रहेको कारण लापरवाही तरिकाले कर्जा प्रवाह गरी संस्थालाई हानी-नोक्सानी पुऱ्याउनको साथै सर्वसाधारण निक्षेपकर्ता तथा लगानीकर्ताको हित विपरीत कार्य गरेको देखिएकोले अध्यक्ष श्री कान्ती सिंजापति (भण्डारी) लगायत संचालक समितिलाई बैंक तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा ७४ को उपदफा ४ (क) बमोजिम नसिहत दिइएको ।

ख) वित्त कम्पनीहरु

१. काठमाण्डौं फाइनान्स लि., डिल्लीबजार ।

संस्थाका शेयरधनीहरु अनन्त कुमार बलामी, अनिलकुमार ओली लगायत विभिन्न ८ जनाबाट साधारण शेयर खरिद गरेकोमा बोनस शेयरको प्रमाणपत्रमा संस्थापक समूह भनी उल्लेख गरी दिएकोले मर्का पर्न गएको भनी उजुरी दिएकोमा संस्थाले २०५६।५।२० मा सम्पन्न पाँचौं साधारण सभाबाट संस्थापक र सर्वसाधारण दुवै समूहलाई गाभी एक समूहमा कायम गरेको । संस्थाले गरेको सो त्रुटिलाई यस बैंकको मिति २०६४।९।२५ मा दिइएको संस्थापक र सर्वसाधारणको शेयर स्वामित्वको अनुपात स्पष्ट पार्न निर्देशन दिइएकोमा संस्थाले हाल संस्थापक र सर्वसाधारणको शेयर स्वामित्व ६० प्रतिशत र ४० प्रतिशत कायम गरीसकेको देखिएकोले शेयरहोल्डरहरुको उजुरीका सम्बन्धमा यस बैंकको प.सं.बै.वि.नि.वि.नीति।परिपत्र २४।०६।६५ मिति २०६४।९।०८ को परिपत्रका शर्तहरुको अधिनमा रही संस्थापक समूहको शेयर स्वामित्व कम्तिमा ५९ प्रतिशत कायम रहने गरी निवेदक शेयरधनीहरुको अनुरोध बमोजिम निजहरुको संस्थापक शेयरलाई सर्वसाधारण शेयरमा परिवर्तन गर्ने कार्य गर्न उक्त संस्थालाई निर्देशन दिइएको ।

२. हिमालय फाइनान्स कम्पनी लिमिटेड, सुन्धारा ।

यस संस्थालाई मिति २०५८।३।७ को पत्रमार्फत यस बैंकको निक्षेप संकलनमा लगाइएको प्रतिबन्ध फुकुवा गर्दा तोकिएको शर्तहरुमध्ये यस बैंकको पूर्व स्वीकृत नलिई कम्पनीको हालको संचालक समितिको संरचनामा परिवर्तन गर्न नपाइने शर्त मिति २०६५।५।२० को निर्णयानुसार फुकुवा गरिएको । यस संस्थाको स्थलगत निरीक्षण तथा विशेष निरीक्षणबाट देखिएका कैफियतहरुका सम्बन्धमा अविम्व संशोधित पूंजी योजना पेश गर्न, यथाशिघ्र लेखा परीक्षण कार्य सम्पन्न गराई संस्थापकहरुको शेयर स्वामित्व ९५ प्रतिशतको सीमाभित्र ल्याई सर्वसाधारणमा शेयर निष्काशन गर्न, संस्थाको चुक्ता पूंजीको ९५ प्रतिशतभन्दा बढी हुने गरी शेयर धारण गर्ने संस्थापक शेयरहोल्डरहरुको शेयर विक्री गरी सीमाभित्र ल्याउने सम्बन्धमा प्रगति विवरण पेश गर्ने जस्ता निर्देशनहरु

दिइएको ।

३. इण्टरनेशनल लिजिड एण्ड फाइनान्स कं. लि. नयाँ बानेश्वर ।

संस्थाको स्थलगत निरीक्षणबाट देखिएका कैफियतहरूका सम्बन्धमा शेयर धितोमा कर्जा प्रदान गर्दा यस बैंकको परिपत्रको विपरीत हुने गरी कर्जा प्रवाह नगर्ने तर्फ संचालक समितिको ध्यानाकर्षण गराइएको, संस्थागत सुशासन सम्बन्धी निर्देशनको विपरीत हुने गरी प्रमुख कार्यकारी अधिकृतको घर धितोमा राखी निजको श्रीमतीलाई कर्जा प्रदान गरेको देखिएका बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा ७४ को उपदफा ४ को खण्ड “क” बमोजिम प्रमुख कार्यकारी अधिकृतलाई नसिहत दिईएको, संस्थाका सञ्चालक धर्मभक्त वल्ल ए वान सेभिङ्ग एण्ड कोअपरेटिभ को संचालक समितिको अध्यक्ष रहेकोले निजले अविलम्ब कुनै १ संस्थाबाट राजिनामा दिन र आयन्दा संचालकहरू नियुक्त गर्दा ऐन कानून तथा यस बैंकको परिपत्रको प्रतिकूल नहुने गरी गर्न संचालक समितिको ध्यानाकर्षण गराइएको, संचालक समितिको निर्णय विना जग्गाको रु. ११,७६,३७,१२५। ले अधिमूल्यांकन गराई सो सबै रकमलाई यस बैंकको निर्देशन विपरीत हुने गरी पूरक पूँजीमा समावेश गरी गलत वित्तीय विवरण सर्वसाधारणको जानकारीको लागि पत्रिकामा प्रकाशित गरेको देखिएकोले प्रमुख कार्यकारी अधिकृतलाई बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा ७४ को उपदफा ४ को खण्ड “क” बमोजिम सचेत गराइएको ।

४. लुम्बिनी फाइनान्स एण्ड लिजिड कं. लि., नयाँ बानेश्वर लिमिटेड लालदरबार ।

विशेष निरीक्षण गर्दा मध्यमाञ्चल ग्रा.वि.बैंकले मुद्दति निक्षेप खाता खोल्न पेश गरेको सिद्धार्थ बैंकको चेक Realized नहुँदै २।२ करोडको २ थान मुद्दति निक्षेप रसिदहरू (FDR) तयार गरेको, सिद्धार्थ बैंकको चेक सम्बन्धित बैंकमा कलेक्सनका लागि नपठाई संस्थामा राखेको, मध्यमाञ्चल ग्रा.वि.बैंकले मुद्दति निक्षेप खाता खोल्न दिएको आवेदन फर्ममा संस्थाका तर्फबाट सम्बन्धित अधिकारीहरूले स्वीकृत नगरेका जस्ता कैफियतहरूका सम्बन्धमा चेक उपलब्ध गराउने संस्थाले Good For Payment उल्लेख नगरेको अवस्थामा पनि मध्यमाञ्चल ग्रा.वि.बैंकले दिएको चेक नगदमा परिवर्तन हुन्छ भन्ने विश्वासको आधारमा खाता खोल्न अग्रसर हुनु, चेक सम्बन्धित बैंकमा कलेक्सनका लागि नपठाई संस्थामा नै राख्नु तथा मध्यमाञ्चल ग्रा.वि.बैंकले मुद्दति निक्षेप खाता खोल्न दिएको आवेदन फर्ममा संस्थाका तर्फबाट सम्बन्धित अधिकारीहरूबाट स्वीकृत नभएको अवस्थामा पनि खाता खोलेको देखिएकोले संस्थाका प्रमुख कार्यकारी अधिकृतलाई बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा ७४ को उपदफा ४ को खण्ड “क” बमोजिम नसिहत दिइएको ।

५. इन्वेष्टा फाइनान्स लिमिटेड, वीरगञ्ज ।

आ.व. २०६४।६५ को वित्तीय विवरण प्रकाशन गर्न स्वीकृति दिने क्रममा यस बैंकले विभिन्न मितिमा दिएको निर्देशन बमोजिम न्यूनतम चुक्ता पूँजी कायम गर्न नसकेको, सर्वसाधारणमा शेयर निष्काशन गर्न नसकेको, संस्थापकहरूले धारण गरेको संस्थाको चुक्ता पूँजीको १५ प्रतिशतको सीमामा शेयर स्वामित्व नल्याएकोले नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८ को दफा १०० को उपदफा १ को खण्ड “च” बमोजिम निक्षेप स्वीकार गर्न र कर्जा प्रवाहमा प्रतिबन्ध लगाउन नपर्ने कुनै कारण भए १५ दिनभित्र स्पष्टिकरण पेश गर्न संस्थाको सञ्चालक समितिलाई निर्देशन दिइएको ।

६. मर्केण्टाइल फाइनान्स कं लिमिटेड, वीरगञ्ज ।

आ.व. २०६४।६५ को वित्तीय विवरण प्रकाशन गर्न स्वीकृति दिने क्रममा २०६५ पौष मसान्तभित्र सर्वसाधारणमा शेयर विक्री/निष्काशन गर्न अन्यथा निक्षेप परिचालन तथा कर्जा प्रवाहमा प्रतिबन्ध लगाइने जानकारी गराइएको, आ.व. २०६९।७० भित्र चुक्ता पूँजी रु.२० करोड पुर्याउने सन्दर्भमा प्रत्येक वर्षमा समानुपातिक रूपमा वृद्धि हुने गरी पूँजी योजना संचालक समितिबाट स्वीकृत गराई पूँजी बढाउने प्रक्रियाको थालनी गरिने सहितको प्रस्ताव साधारण सभामा पेश गर्न निर्देशन दिइएको ।

७. सम्भना फाइनान्स कं. लिमिटेड, बनेपा ।

संस्थाको स्थलगत निरीक्षणबाट देखिएका कैफियतहरूका सम्बन्धमा अख्तियार प्राप्त अधिकारीको स्वीकृति विना कर्जा तमसुक नबनाई विना धितो कर्जा प्रवाह गरेको, नक्कली ऋण खडा गरी कर्जा प्रवाह गरेको देखाई संस्थाको रकम व्यक्तिगत प्रयोजनको लागि प्रयोग गर्न सहयोग पुर्याएको देखिएकोले संस्थाका महाप्रबन्धकलाई बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा ७४ को उपदफा ४ को खण्ड “क” बमोजिम नसिहत दिइएको । साथै यस्तो कार्यमा संलग्न कर्मचारीहरूलाई कर्मचारी नियमावली अनुसार विभागीय कारवाही गर्न संस्थाको सञ्चालक समितिलाई आदेश दिइएको । यस बैंकको निर्देशन विपरीत हुने गरी सहकारी संस्थालाई प्रवाह गरिएको कर्जाहरू

यथाशिघ्र असुल उपर गरी जानकारी दिन, सहकारी संस्थाले धारण गरेको संस्थापक शेयर विक्री गर्न गर्न लगाउने तर्फ पहल गर्न, संस्थापकहरुलाई प्रवाह गरेको कर्जा अबिलम्ब चुक्ता गराउन निर्देशन दिइएको । साथै, संस्थाले पुर्याउनु पर्ने न्यूनतम पूंजीकोष कायम गर्न नसकेको, तात्कालीन अध्यक्षले संस्थाको रकम दुरुपयोग गरेको, वीना धितो र आवश्यक कानूनी कागजात नगराई असुरक्षित ढंगले कर्जा प्रवाह गरेको, यस बैंकको निर्देशन विपरीत सम्पर्क कार्यालयबाट वित्तीय कारोवार गरेको लगायतका गम्भीर प्रकृतिका कैफियतहरु देखिएकोले संस्था वित्तीय, व्यवस्थापकीय तथा संस्थागत सुशासनको दृष्टिले समस्याबाट गुञ्जिरहेको हुंदा बैंक तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा ७४ को उपदफा १ को खण्ड “ख” बमोजिम सुधारात्मक कदम चाल्नका लागि संस्थाको संचालक समितिलाई कबुलियतनामा गराइएको ।

८. **एन्. आई.डि.सि. क्यापिटल मार्केट्स लि., कमलपोखरी ।**

संस्थामा नेपाल औद्योगिक विकास निगमको संस्थापक शेयर स्वामित्व ४५.०४ प्रतिशत Cross Holding रहेकोले यस बैंकको पूर्व निर्देशन बमोजिम नै गर्न निर्देशन दिइएकोमा हालसम्म पनि सोको कार्यान्वयन नभएको ।

९) **युनाइटेड फाइनेन्स लिमिटेड**

मिति २०६६।१।१६ प्रवन्ध संचालकलाई प्रदान गरिने पारिश्रमिक नियमावलीमा व्यवस्था गरेर मात्र प्रदान गर्न निर्णय अनुसार पत्राचार गरिएको ।

१०) **जनरल फाइनेन्स लिमिटेड**

- क) संस्थापक शेयर धितोबन्धक राख्ने सम्बन्धी परिपत्र उलघन गरिएकोले मिति २०६५।१।२२ मा सचेत गराइएको ।
- ख) मिति २०६६।३।१० मा मिति २०६५।१।१३ देखि २०६५।१।१९ को सप्ताहमा नपुग अनिवार्य नगद मौज्जातमा रु. ८२०।-जरिवाना गरिएको । संचालकलाई प्रदान गरिने पारिश्रमिक नियमावलीमा व्यवस्था गरेर मात्र प्रदान गर्न निर्णय अनुसार पत्राचार गरी नियमावलीमा उल्लेख नभएको तर खाइपाइ आएको त्यस्ता भत्ता सुविधाहरु असुल उपर गरिएको ।

११) **नेपाल श्रीलंका मर्चेन्ट बैंकिङ एण्ड फाइनेन्स, काठमाडौं**

मिति २०६१।८।२२ देखि रु ७० करोडको सीमाभित्र रही निक्षेप परिचालन गर्ने प्रतिवन्ध मिति २०६६।१।०।१४ मा तोकिएको निर्देशनहरुको पालना गर्ने गरी फुकुवा गरिएको ।

१२) **सिएमवि फाइनेन्स लिमिटेड**

मिति २०६६।१।१६ मा संस्थालाई निक्षेप तथा कर्जामा लगाइएको २६४।१।०।१३ देखि कुल निक्षेप रु ४१ करोड र कुल कर्जा रु ४३ करोडको सीमा प्रतिवन्ध फुकुवा गरेको ।

१३) **क्यापिटल मर्चेन्ट बैंकिङ एण्ड फाइनेन्स लिमिटेड, काठमाडौं**

मिति २०६६।१।२० मा नियमावलीमा संशोधन नगरी संचालकहरुले खाएको बृद्धि बैठक भत्ता रकम रु. १,७९,०००।०० असुलउपर गरिएको ।

ग) **लघु वित्त विकास बैंक**

१) **मध्यमाञ्चल ग्रामीण विकास बैंक लिमिटेड, जनकपुर**

नेपाल राष्ट्र बैंकको मिति २०६३।३।२९ मा जारी परिपत्रको निर्देशन विपरीत हुने गरी ज्योति बहुदेशीय सहकारी संस्था लि., बन्दिकापुर बहुदेशीय सहकारी संस्था लि., हाम्रो नमूना बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.संग निक्षेप तथा कर्जा कारोवार गरिएको सम्बन्धमा उल्लिखित वित्तीय कारोवारहरु अबिलम्ब राफसाफ गरी जानकारी दिन । साथै, उपरोक्त निर्देशन विपरीत कामकारवाही भए गरेको सम्बन्धमा पत्र प्राप्त भएको मितिले १५ दिनभित्र स्पष्टीकरण पेश गर्न निर्देशन दिइएको ।

२) **श्री छिमेक विकास बैंक लि.हेटौंडा, मकवानपुर**

भाखा नाघिसकेका खराब कर्जाहरुको असुली सम्बन्धमा संस्थाको कर्जा लगानी तथा असुली निर्देशिकाको दफा ७.५ बमोजिम आवश्यक कानूनी प्रक्रिया अधि बढाई सोको जानकारी दिन हुन निर्देशन दिइएको ।

घ) सहकारी सस्था

१). स्टार बहुदेशीय बचत तथा ऋण सहकारी, विराटनगर, मोरङ

क) परियोजनाको कम्तीमा २० प्रतिशत अंश स्वःपुँजीको रूपमा हुनु पर्ने भन्ने शर्तलाई कर्जा नीतिमा नै समावेश गरी कर्जा नीति तयार गर्न निर्देशन दिइएको ।

ख) यस बैंकको निर्देशन विपरीत हुने गरी सूचिकृत नभएका शेयरमा लगानी नगर्नको साथै निर्देशन बमोजिम हुने गरी शतप्रतिशत लगानी समायोजन कोषको व्यवस्था गर्न निर्देशन दिइएको ।

२). सहकारी वित्तीय विकास संस्था लि., नेपालगञ्ज

क) पुँजी कोष वृद्धिका लागि अबलम्बन गरिएका योजना तथा कार्यक्रम अनुसार पुँजी योजना तयार गरी पेश गर्न निर्देशन दिइएको ।

ख) २०६६ आषाढ मसान्तभित्र संकलन गरेको वित्तीय संकलनको १० प्रतिशतले हुन आउने रकम बराबर चुक्ता पुँजी नपुगे अनुसार नेपाल राष्ट्र बैंकको निर्व्याजी खातामा जम्मा गरिएको विवरणको प्रमाणित प्रति पेश गर्न निर्देशन दिइएको ।

३). उपकार बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि. स्याङ्जा

क) यस बैंकको निर्देशन एवं ताहाँको प्रतिबद्धता बमोजिम चालु आ.व.को प्रथम ६ महिने अवधिको प्राथमिक पुँजी तथा पुँजीकोष विश्लेषण तथा वर्गीकरण तयार गरी पठाउन निर्देशन दिइएको ।

ख) ३ वर्ष भन्दा बढी अवधिको निक्षेप संकलन नगर्नु हुन भनी संचालक समितिको ध्यानाकर्षण गराइएको ।

ग) एउटै संस्थाको शेयरमा शेयर पुँजीको ५ प्रतिशतभन्दा बढी गरेको लगानीलाई सीमाभित्र ल्याउने प्रतिबद्धता सम्बन्धमा भए/गरेका पछिल्लो प्रगति विवरण पेश गर्न निर्देशन दिइएको ।

ङ) गैरसरकारी सस्था

१. महिला उपकार मञ्च, कोहलपुर बाँके

सम्बन्धित निकायबाट स्वीकृतनै नलिई ऐलानी जग्गामा संस्थाको लागी भवन निर्माण गरेको सम्बन्धमा संचालक समितिले स्पष्ट पार्न एवं उक्त जग्गाको स्वामित्व संस्थाको नाममा ल्याउन आवश्यक पहल गरी सोको जानकारी दिन निर्देशन दिइएको ।

खण्ड (च)

नीति योजना र आन्तरिक प्रशासनसंग सम्बन्धित गतिविधि

१ जनशक्ति

विभागमा २०६६ आषाढ मसान्तमा अधिकृत स्तर ४८ र सहायक स्तर ९ गरी देहायबमोजिम ५७ कर्मचारी कार्यरत रहेका छन् ।

क्र.सं.	नाम	क्र.सं.	नाम
कार्यकारी निर्देशक		सहायक-निर्देशक	
१.	श्री गोपालप्रसाद कापले	३०.	श्री नविना ढकाल
निर्देशक		३१.	श्री मोहनप्रसाद भट्टराई
२.	श्री महेश भट्टराई		श्री कमानसिंह खड्का
३.	श्री शिवनाथ पाण्डे	३३.	श्री प्रेमलाल ज्ञवाली
४.	श्री ख्यामनारायण ढकाल	३४.	श्री चन्द्रमणि निरौला
उप-निर्देशक		३५.	श्री खगेन्द्र गौतम
५.	श्री रामबहादुर मानन्धर	३६.	श्री ईश्वरकुमार कटुवाल
६.	श्री बिनोद तण्डुकार	३७.	श्री राजेशप्रसाद शर्मा
७.	श्री रविन्द्र महर्जन	३८.	श्री पदमराज रेग्मी
८.	श्री पोमनाथ गौतम	३९.	श्री रेवतीप्रसाद श्रेष्ठ
९.	श्री उद्धवलाल रंजितकार	४०.	श्री दामोदरप्रसाद आचार्य
१०.	श्री ज्ञानुकृष्ण अधिकारी	४१.	श्री हरिराम रिमाल
११.	श्री प्रदीप अधिकारी	४२.	श्री सियाराम चौधरी
१२.	श्री नरहरि आचार्य	४३.	श्री अरुण आचार्य
१३.	श्री राजेन्द्र भट्टराई	४४.	श्री लोकन्द्रबहादुर कडायत
१४.	श्री प्रकाशचन्द्र भट्टराई	४५.	श्री रमेशप्रसाद चौलागाई
१५.	श्री मुक्तिनाथ सापकोटा	४६.	श्री कृष्णशरण फुयाल
सहायक-निर्देशक		सुपरभाइजर (कम्प्युटर)	
१६.	डा. खेमराज भेटुवाल	४७.	श्री जयशङ्कर महर्जन
१७.	श्री सुभाषचन्द्र घिमिरे	४८.	श्री जयराम राजभण्डारी
१८.	श्री प्रकाश थापा	प्रधान सहायक	
१९.	श्री रत्नेश्वरलाल कर्ण	४९.	श्री राजेश खकुराल
२०.	श्री सन्तोषकुमार घिमिरे	५०.	श्री रामचन्द्र भट्टराई
२१.	श्री सीता श्रेष्ठ	५१.	श्री मनोज गुरुङ्ग
२२.	श्री सुदिप फुयाल	५२.	श्री रेशमबहादुर बल्छौदी
२३.	श्री अनुज दाहाल	उप-सहायक	
२४.	श्री केशवराज डोटेल	५३.	श्री गणेशमान महर्जन
२५.	श्री हरिप्रसाद पौडेल	५४.	श्री श्रीलाल कार्की
२६.	श्री मुकुन्दराज पौडेल	बरिष्ठ पियन	
२७.	श्री केशवप्रसाद तिमिल्सिना	५५.	श्री चुडाराज उपाध्याय
२८.	श्री मिलन राई	५६.	श्री सागर सिंखडा
२९.	श्री मोहन पुडासैनी	५७.	श्री गोपाल महर्जन

२. सेमिनार, तालिम, गोष्ठी तथा कार्यशालामा सहभागिता

सुपरिवेक्षकहरुको क्षमता अभिवृद्धिको लागि आर्थिक वर्ष २०६५/६६ मा देहायका विषयहरुमा स्वदेशमा सञ्चालित तालिम कार्यक्रममा सहभागी गराइएको छ ।

S.N.	Subject	No. of Participants	Organizer	Place
1	Supervision	5	NRB/ Bank Supervision Dept.	Kathmandu
2	Examination of Banks and FIs	8	NRB/Bankers' Training Centre	BTC - Kathmandu
3	Risk Based Supervision	6	NRB/Bankers' Training Centre	BTC – Kathmandu
4	Central Banking	3	NRB/Bankers' Training Centre	BTC – Kathmandu
5	Research Methodology and Report Writing	1	NRB/Bankers' Training Centre	BTC – Kathmandu
6	Implementation Issues on Basel - II	4	NRB/Bankers' Training Centre	BTC – Kathmandu
7	Stress Management	2	NRB/Bankers' Training Centre	BTC – Kathmandu
8	Off-Site Supervision	7	NRB/Bankers' Training Centre	BTC – Kathmandu
9	Quality Enhancement	1	NRB/Bankers' Training Centre	BTC – Kathmandu
10	Money Laundering	2	NRB/ Legal Division	BTC – Kathmandu
11	Problem Bank Identification & Resolution	4	NRB/Bankers' Training Centre	BTC – Kathmandu
12	Risk Management	1	NRB/Bankers' Training Centre	BTC – Kathmandu
13	Banks Under Basel – II Framework	5	NRB/Bankers' Training Centre	BTC – Kathmandu
	Total	49		

साथै, आर्थिक वर्ष २०६५/६६ मा विभागका सुपरिवेक्षकहरुलाई देहाय बमोजिमका वैदेशिक तालिम तथा सेमिनारहरुमा सहभागी गराइएको छ ।

S. N.	Training/Seminar/Workshop	No. of Participants	Period	Organizer	Country
1	Bank Supervision and Fiancial Stability	2	2065/4/13-16	SEACEN-CTCBC	Nepal
2	Stress Testing techniques	2	2065/12/3-6	The SEACEN Centre	Nepal
3	Central Bank Regulation & Supervision	3	2065/12/23-28	AIT/ Thailand	Thailand
4	Financial system oversight	1	2065/12/16-21	The SEACEN Centre	Malayasia
5	Implementation of the Supervisory Review Process of Basel II	1	2066/1/8-11	FSI/SEANZA	Thailand
6	Financial Market Analysis and Surveilance	1	2066/1/7-11	SEACEN	Malayasia
7	Financial Market Analysis	1	2066/1/14-25	IMF/STI	Singapore
8	Liquidity risk in Banking Organisation	1	2066/1/22-24	FSI/SEANZA	Philippines
9	Understanding Global Fiancial Markets and Products	1	2066/2/26-28	ADB	Philippines
10	Crisis Preparedness Program for Central Banks	1	2066/2/25-29	The SEACEN Centre	Malayasia
11	Strengthening Fiancial Stability	1	2066/1/1-4	The World Bank	India
12	Credit Risk Analysis	1	2066/3/22-4/2	Fedral Reserve System	USA
13	Regulation, Supervision and Stress Testing	1	2066/3/30-4/2	State Bank of Pakistan	Pakistan
	Total	17			

३. **गोष्ठी तथा अन्तरक्रिया :**

आर्थिक वर्ष २०६५/६६ मा निम्नानुसारका गोष्ठी तथा अन्तरक्रिया कार्यक्रमहरु सम्पन्न गरिएका छन् ।

१. गैरस्थलगत सुपरीवेक्षण प्रतिवेदन विषयक विभागका कर्मचारीहरुबीच एक दिने कार्यशाला गोष्ठी ।
२. वित्तीय संस्थाका प्रमुख कार्यकारी अधिकृतहरुसंग काठमाडौं, नेपालगञ्ज र विराटनगरमा समसामयिक विषयमा एक दिने अन्तरक्रिया कार्यक्रम ।

वित्तीय संस्थाहरूको सूची
(२०६६ आषाढ मसान्त)

विकास बैङ्क					
क्र.सं.	नाम	के. का.	क्र.सं.	नाम	के. का.
१.	नेपाल औद्योगिक विकास निगम	दरबारमार्ग, काठमाडौं	२.	नेपाल विकास बैङ्क लि.	हेरिटेज प्लाजा, काठमाडौं
३.	उद्यम विकास बैङ्क लि.	नारायणगढ, चितवन	४.	मालिका विकास बैङ्क लि.	धनगढी, कैलाली
५.	सिद्धार्थ विकास बैङ्क लि.	बुटवल, रुपन्देही	६.	युनाइटेड विकास बैङ्क लि.	जीतपुर, बारा
७.	नेपाल घरेलु तथा साना उद्योग विकास बैङ्क लि.	हेरिटेज प्लाजा, काठमाडौं	८.	नारायणी औद्योगिक विकास बैङ्क	नारायणगढ, चितवन
९.	पश्चिमाञ्चल डेभलपमेन्ट बैङ्क	बुटवल, रुपन्देही	१०.	सहयोगी विकास बैङ्क लि.	जनकपुर, धनुषा
११.	पशुपति विकास बैङ्क लि.	वनेपा, काभ्रे	१२.	कर्णाली विकास बैङ्क लि.	नेपालगञ्ज, बाँके
१३.	त्रिवेणी विकास बैङ्क लि.	नारायणगढ, चितवन	१४.	अन्नपूर्ण विकास बैङ्क लि.	वनेपा, काभ्रे
१५.	भृकुटी विकास बैङ्क लि.	बुटवल, रुपन्देही	१६.	सुभेच्छा विकास बैङ्क लि.	नारायणगढ, चितवन
१७.	बागेश्वरी विकास बैङ्क लि.	नेपालगञ्ज, बाँके	१८.	सानिमा विकास बैङ्क लि.	नागपोखरी, काठमाडौं
१९.	गौरीशङ्कर डेभलपमेन्ट बैङ्क लि.	कावासोती, नवलपरासी	२०.	गोरखा विकास बैङ्क लि.	पुतलीसडक, काठमाडौं
२१.	गण्डकी विकास बैङ्क लि.	पोखरा, कास्की	२२.	इन्फ्रास्ट्रक्चर डेभलपमेन्ट बैङ्क लि.	वनेपा, काभ्रे
२३.	विजनेश डेभलपमेन्ट बैङ्क लि.	पोखरा, कास्की	२४.	विराटलक्ष्मी विकास बैङ्क लि.	विराटनगर, मोरङ
२५.	एक्सेल डेभलपमेन्ट बैङ्क लि.	वित्तामोड भ्वापा	२६.	वेस्टर्न डेभलपमेन्ट बैङ्क लि.	घोराही, दाङ
२७.	हिमचुली विकास बैङ्क लि.	पोखरा	२८.	अरनिको डेभलपमेन्ट बैङ्क लि.	वनेपा, काभ्रे
२९.	नेपाल डेभलपमेन्ट एण्ड इन्भेस्टमेन्ट प्रमोशन बैङ्क लि.	कमलादी, काठमाडौं	३०.	क्लिन इनर्जी डेभलपमेन्ट बैङ्क लि.	सितापाइला, काठमाडौं
३१.	मितेरी विकास वित्तीय संस्था लि.	धरान, सुनसरी	३२.	तिनाउ विकास वित्तीय संस्था लि.	बुटवल, रुपन्देही
३३.	गैडाकोट डेभलपमेन्ट बैङ्क लि.	गैडाकोट, नवलपरासी	३४.	मुक्तिनाथ विकास बैङ्क लि.	पुतलीबजार, स्याङ्जा
३५.	सेवा विकास बैङ्क लि.	बुटवल, रुपन्देही	३६.	कन्काई विकास बैङ्क लि.	दमक, भ्वापा
३७.	पब्लिक डेभलपमेन्ट एण्ड फाइनेन्सियल इन्भेस्टमेन्ट लि.	वीरगञ्ज, पर्सा	३८.	महाकाली विकास बैङ्क लि.	महेन्द्रनगर, कंचनपुर
३९.	एस डेभलपमेन्ट बैङ्क लि.	नारायणचौर, काठमाण्डौ	४०.	सांग्रिला विकास बैङ्क लि.	न्युरोड, पोखरा
४१.	भागव विकास बैङ्क लि.	नेपालगञ्ज, बाँके	४२.	भिवोर विकास बैङ्क लि.	त्रिपुरेश्वर, काठमाण्डौ
४३.	रेसुझा विकास बैङ्क लि.	तम्घास, गुल्मी	४४.	रारा विकास बैङ्क लि.	विरेन्द्रनगर, सुर्खेत
४५.	दियालो विकास बैङ्क लि.	वनेपा, काभ्रे	४६.	कन्टी डेभलपमेन्ट बैङ्क लि.	वनेपा, काभ्रे
४७.	काष्ठमण्डप डेभलपमेन्ट बैङ्क लि.	न्युरोड, काठमाण्डौ	४८.	अल्याइन डेभलपमेन्ट बैङ्क लि.	हेटौडा, मकवानपुर
४९.	निलगरी विकास बैङ्क लि.	वेनी, म्याग्दी	५०.	कर्पोरेट डेभलपमेन्ट बैङ्क लि.	विरगञ्ज, पर्सा
५१.	कामना विकास बैङ्क लि.	लेखनाथ, कास्की	५२.	सिटी डेभलपमेन्ट बैङ्क लि.	पोखरा, कास्की
५३.	गरीमा विकास बैङ्क लि.	वालिङ्ग, स्याङ्जा	५४.	विश्व विकास बैङ्क लि.	पोखरा, कास्की
५५.	पाथीभरा विकास बैङ्क लि.	उर्लावारी, मोरङ	५६.	प्रोफेसनल विकास बैङ्क लि.	वनेपा, काभ्रे
५७.	कावेली विकास बैङ्क लि.	धनकुटा	५८.	पूर्णमा विकास बैङ्क लि.	सिद्धार्थनगर, रुपन्देही
५९.	ज्योती विकास बैङ्क लि.	काठमाण्डौ	६०.	साइन डेभलपमेन्ट बैङ्क लि.	सिद्धार्थनगर, रुपन्देही
६१.	वागमति बैङ्क लि.	सर्लाही	६२.	हाम्रो विकास बैङ्क लि.	नुवाकोट
६३.	कार्केवहार विकास बैङ्क	सुर्खेत			

वित्त कम्पनी
(२०६६ आषाढ मसान्त)

क्र.सं.	नाम	के. का.	क्र.सं.	नाम	के. का.
१.	नेपाल आवास विकास वित्त कम्पनी लि.	नयाँवानेश्वर, काठमाडौं	२.	नेपाल फाइनेन्स एण्ड सेभिड कम्पनी	कमलादी, काठमाडौं
३.	एन.आइ.डि.सी. क्यापिटल मार्केट लि.	कमलपोखरी, काठमाडौं	४.	नेशनल फाइनेन्स कम्पनी लि.	न्यूरोड, काठमाडौं
५.	अन्नपूर्ण फाइनेन्स कम्पनी लि.	पोखरा, कास्की	६.	नेपाल शेयर मार्केट्स एण्ड फाइनेन्स	पुतलीसडक, काठमाडौं
७.	पिपल्स फाइनेन्स लि.	त्रिपुरेश्वर, काठमाडौं	८.	मर्केण्टाइल फाइनेन्स कम्पनी लि.	वीरगञ्ज, पर्सा
९.	काठमाडौं फाइनेन्स लि.	डिल्लीबजार, काठमाडौं	१०.	हिमालय फा. एण्ड सेभिड कम्पनी	बागदरबार, काठमाडौं
११.	युनियन फाइनेन्स कम्पनी लि.	ज्ञानेश्वर, काठमाडौं	१२.	नारायणी फाइनेन्स लि.	नारायणगढ, चितवन
१३.	गोरखा फाइनेन्स कम्पनी लि.	हात्तिसार, काठमाडौं	१४.	पश्चिमान्चल फाइनेन्स कम्पनी लि.	बुटवल, रुपन्देही
१५.	नेपाल हाउजिड एण्ड मर्चेण्ट फाइनेन्स लि.	डिल्लीबजार, काठमाडौं	१६.	युनिभर्सल फाइनेन्स लि.	कान्तिपथ, काठमाडौं
१७.	सम्भना फाइनेन्स कम्पनी लि.	बनेपा, काभ्रे	१८.	गुडविल फाइनेन्स लि.	डिल्लीबजार, काठमाडौं
१९.	सिद्धार्थ फाइनेन्स लि.	सिद्धार्थनगर, रुपन्देही	२०.	श्रीइन्भेष्टमेण्ट एण्ड फाइनेन्स कम्पनी	डिल्लीबजार, काठमाडौं
२१.	लुम्बिनी फा. एण्ड लिजिड कम्पनी	ठमेल, काठमाडौं	२२.	इन्भेष्टा फाइनेन्स लि.	वीरगञ्ज, पर्सा
२३.	यती फाइनेन्स कम्पनी लि.	हेटौंडा, मकवानपुर	२४.	स्टेण्डर्ड फाइनेन्स लि.	कमलपोखरी, काठमाडौं
२५.	इण्टरनेशनल लिजिड एण्ड फाइनेन्स	वानेश्वर, काठमाडौं	२६.	महालक्ष्मी फाइनेन्स लि.	वीरगञ्ज, पर्सा
२७.	ललितपुर फाइनेन्स कम्पनी लि.	लगानखेल, ललितपुर	२८.	भाजुरत्न फा. एण्ड सेभिड्स कं लि.	कान्तिपथ, काठमाडौं
२९.	युनाइटेड फाइनेन्स कम्पनी लि.	दरबारमार्ग, काठमाडौं	३०.	जनरल फाइनेन्स लि.	चाबहिल, काठमाडौं
३१.	नेपाल श्रीलंका मर्चेण्ट बैङ्क लि.	कमलादी, काठमाडौं	३२.	मर्चेण्ट फाइनेन्स कम्पनी लि.	न्यूरोड, काठमाडौं
३३.	एल्पीक एभरेष्ट फाइनेन्स लि.	सुन्धारा, काठमाडौं	३४.	नवदुर्गा फाइनेन्स कम्पनी लि.	इताछैं, भक्तपुर
३५.	जानकी फाइनेन्स कम्पनी लि.	जनकपुर, धनुषा	३६.	पोखरा फाइनेन्स लि.	पोखरा, कास्की
३७.	सेन्ट्रल फाइनेन्स कम्पनी लि.	कुपण्डोल, ललितपुर	३८.	प्रिमियर फाइनेन्स कम्पनी लि.	मानभवन, ललितपुर
३९.	अरुण फाइनेन्स एण्ड सेभिड्स कं.	धरान, सुनसरी	४०.	मल्टीपरपस फाइनेन्स कम्पनी लि.	राजविराज, सप्तरी
४१.	बुटवल फाइनेन्स लि.	बुटवल, रुपन्देही	४२.	सृजना फाइनेन्स लि.	लाहान, सिराहा
४३.	ओम फाइनेन्स लि.	पोखरा, कास्की	४४.	कस्मिक मर्चेण्ट बैकिङ एण्ड फाइनेन्स	दरबारमार्ग, काठमाडौं
४५.	वर्ल्ड मर्चेण्ट बैकिङ एण्ड फाइनेन्स	हेटौंडा, मकवानपुर	४६.	क्यापिटल मर्चेण्ट बैकिङ एण्ड फाइनेन्स	बत्तिसपुतली, काठमाडौं
४७.	क्रिष्टल फाइनेन्स लि.	बागदरबार, काठमाडौं	४८.	रोयल मर्चेण्ट बैकिङ एण्ड फाइनेन्स	दरबारमार्ग, काठमाडौं
४९.	गृहेश्वरी मर्चेण्ट बैकिङ एण्ड फा. KIST Finance (हाल वाणिज्य बैक)	जावलाखेल, ललितपुर	५०.	पाटन फाइनेन्स कम्पनी लि.	मानभवन, ललितपुर
५१.	एभरेष्ट फाइनेन्स लि.	सिद्धार्थनगर, रुपन्देही	५१.	फेवा फाइनेन्स कम्पनी लि.	पोखरा, कास्की
५२.	पूडेन्सीयल वित्तीय संस्था लि.	डिल्लीबजार, काठमाडौं	५२.	वीरगञ्ज फाइनेन्स लि.	वीरगञ्ज, पर्सा
५३.	आई.एम.ई. फा. इन्ष्टिच्युशन लि.	कान्तिपथ, काठमाडौं	५३.	आई.सि.एफ.सी. वित्तीय संस्था लि.	भाटभटेनी, काठमाडौं
५४.	शिखर वित्तीय संस्था लि.	थापाथली, काठमाडौं	५४.	सगरमाथा मर्चेण्ट बैकिङ एण्ड फा.लि.	मानभवन, ललितपुर
५५.	प्रभु फाइनेन्स लि.	कान्तिपथ, काठमाडौं	५५.	सिभिल मर्चेण्ट वित्तीय संस्था लि.	कुलेश्वर काठमाडौं
५६.	कृवेर मर्चेण्ट वित्तीय संस्था लि.	पुतलीसडक, काठमाडौं	५६.	इम्पेरियल फाइनेन्सियल इन्ष्टिच्युशन	पुतलीसडक, काठमाडौं
५७.	भ्याली फाइनेन्स लि.	महाराजगंज, काठमाडौं	५७.	नेपाल एक्सप्रेस फाइनेन्स लि.	बुटवल, रुपन्देही
५८.	हामा मर्चेण्ट बै एण्ड फा. ई.	त्रिपुरेश्वर, काठमाडौं	५८.	सेती वित्तीय संस्था लि.	टिकापुर, कैलाली
५९.	लडबुद्ध फाइनेन्सियल इन्ष्टिच्युशन	न्यूरोड, काठमाडौं	५९.	रिलायबल इन्भेष्टमेन्ट वित्तीय संस्था	सुन्धारा, काठमाडौं
६०.	नमस्ते वित्तीय संस्था लि.	घोराही, दाङ	६०.	एपि फाइनेन्सियल इन्ष्टिच्युशन लि.	लेखनाथचोक, कास्की
६१.	सूर्यदर्शन फाइनेन्सियल इन्ष्टिच्युशन	वानेश्वर, काठमाडौं	६१.	कास्की फाइनेन्स लि.	पोखरा, कास्की
६२.	युनिक फाइनेन्सियल इन्ष्टिच्युशन लि.	पुतलीसडक, काठमाडौं	६२.	जेनिथ मर्चेण्ट फाइनेन्सियल इन्ष्टिच्युशन	न्यूरोड, काठमाडौं
६३.	स्वस्तीक मर्चेण्ट फाइनेन्सियल इन्ष्टिच्युशन	न्यूरोड, काठमाडौं	६३.	मञ्जुश्री फाइनेन्सियल इन्ष्टिच्युशन लि.	नयाँवानेश्वर, काठमाडौं
६४.			६४.	शुभलक्ष्मी फाइनेन्स लि.	नक्साल, काठमाडौं

लघुवित्त विकास बैङ्क					
क्र.सं.	नाम	के. का.	क्र.सं.	नाम	के. का.
१.	पूर्वाञ्चल ग्रामीण विकास बैङ्क लिमिटेड	विराटनगर, मोरङ	२.	सुदूरपश्चिमाञ्चल ग्रामीण वि. बैङ्क लिमिटेड	धनगढी, कैलाली
३.	पश्चिमाञ्चल ग्रामीण विकास बैङ्क लिमिटेड	बुटवल, रुपन्देही	४.	मध्यपश्चिमाञ्चल ग्रामीण विकास बैङ्क लिमिटेड	नेपालगञ्ज, बाँके
५.	मध्यमाञ्चल ग्रामीण विकास बैङ्क लिमिटेड	हेटौंडा, मकवानपुर	६.	निर्धन उत्थान बैङ्क लिमिटेड	सिद्धार्थनगर, रुपन्देही
७.	रुरल माइक्रोफाइनेन्स डेभलपमेण्ट सेण्टर	पुतलीसडक, काठमाडौं	८.	डिप्रोक्स विकास बैङ्क	नारायणगढ, चितवन
९.	छिमेक विकास बैङ्क	हेटौंडा, मकवानपुर	१०.	स्वावलम्बन विकास बैङ्क	जनकपुर, धनुषा
११.	साना किसान विकास बैङ्क	विजुलीबजार, काठमाडौं	१२.	नेरुडे लघु वित्त विकास बैङ्क लि.	विराटनगर, मोरङ
१३.	नयाँ नेपाल लघुवित्त विकास बैङ्क	काभ्रे	१४.	मिथिला लघु वित्त विकास बैङ्क लि.	धनुषा
१५.	समिट माइक्रो फाइनेन्स	भापा			

सीमित बैकिङ्ग कारोवार गर्ने वचत तथा ऋण सहकारी संस्था

क्र.सं.	नाम	के. का.	क्र.सं.	नाम	के. का.
१.	नवजीवन सहकारी संस्था लिमिटेड	धनगढी, कैलाली	२.	सगुन सहकारी संस्था लिमिटेड	क्षेत्रपाटी, काठमाडौं
३.	नेपाल सहकारी वित्तीय संस्था लिमिटेड	नयाँवानेश्वर, काठमाडौं	४.	द सहारा लोन, सेभिङ्ग एण्ड इन्भेष्टमेण्ट	मलङ्गवा, सर्लाही
५.	विन्दवासिनी वचत तथा ऋण सहकारी	बनेपा, काभ्रे	६.	महिला सहकारी संस्था लिमिटेड	कुलेश्वर, काठमाडौं
७.	नेपाल बहुदेशीय सहकारी संस्था लिमिटेड	काँकडभिट्टा, भापा	८.	राजश्री सेभिङ्ग एण्ड इन्भेष्टमेण्ट को-अपरेटिभ	मलङ्गवा, सर्लाही
९.	सहकारी वित्तीय विकास संस्था लिमिटेड	नेपालगञ्ज, बाँके	१०.	मनकामना सहकारी संस्था लिमिटेड	बनेपा, काभ्रे
११.	भेरी सहकारी संस्था लिमिटेड	नेपालगञ्ज, बाँके	१२.	विक्र वचत तथा ऋण सहकारी संस्था लिमिटेड	गैडाकोट, नवलपरासी
१३.	किसान बहुदेशीय सहकारी संस्था लि	लम्की, कैलाली	१४.	हिमालय सहकारी संस्था लिमिटेड	वानेश्वर, काठमाडौं
१५.	स्टार बहुदेशीय वचत तथा ऋण सहकारी	विराटनगर, मोरङ	१६.	उपकार वचतकोष तथा ऋण सहकारी संस्था लि	वालिङ्ग, स्याङ्जा

सीमित बैकिङ्ग कारोवार गर्ने इजाजत प्राप्त गैर-सरकारी संस्था

क्र.	नाम	के. का.	क्र.सं.	नाम	के. का.
१.	नेपाल ग्रामीण विकास संस्था	काठमाडौं	२.	नेपाल सिकारा ग्रामीण विकास कार्यक्रम	भण्डारा, चितवन
३.	चारतारे युवा क्लव	वाग्लुङ्ग	४.	महुली सामुदायिक विकास केन्द्र	बगधुवा, सप्तरी
५.	युनिक नेपाल	बर्दिया	६.	सामुदायिक महिला विकास केन्द्र	राजविराज, सप्तरी
७.	ग्रामीण समुदायको लागि योजना प्रत्याभूति समूह नेपाल	धनकुटा	८.	ग्रामीण जागरण मन्च	महेन्द्रपथ, वाग्लुङ्ग
९.	सर्वोदय ग्रामीण विकास संघ	सप्तरी	१०.	जनजागरण मन्च	लहरेपौवा, रसुवा
११.	राष्ट्रिय शैक्षिक तथा सामुदायिक विकास संस्था	पर्वत	१२.	धौलागिरी सामुदायिक स्रोत विकास केन्द्र	वाग्लुङ्ग
१३.	नेपाल वातावरण तथा प्रदुषण उन्मूलन युनेस्को क्लव	काठमाडौं	१४.	विकासका लागि स्थानीय स्वयं सेवकहरूको प्रयास	धनकुटा-६
१५.	नेपाल महिला उद्यमी संघ	ललितपुर	१६.	महिला अधिकार तथा विकास केन्द्र	काठमाडौं
१७.	मानुषी	काठमाडौं	१८.	जीवन विकास समाज	मोरङ
१९.	नारी उत्थान तथा बालबालिका संरक्षण संघ	सप्तरी	२०.	महिला आदर्श सेवा केन्द्र	काठमाडौं
२१.	पाटन विजिनेस एण्ड प्रोफेसनल वीमेन	ललितपुर	२२.	नारी उत्थान केन्द्र	चितवन
२३.	महिला स्वावलम्बन समाज	चितवन	२४.	नेपाल महिला उत्थान केन्द्र	ललितपुर
२५.	भगवान युवा क्लव	काठमाडौं	२६.	श्रृजनात्मक महिला वातावरण विकास संस्था	काठमाडौं
२७.	सृजना सामुदायिक विकास केन्द्र	सिरहा	२८.	सृजना विकास केन्द्र	कास्की

अनुसूची १

२९.	घरेलु तथा साना उद्योग संघ	काठमाडौं	३०.	ग्रामीण क्षेत्र विकास तथा अनुसन्धान कार्यक्रम	पर्वत
३१.	आदर्श युवक क्लब	भक्तपुर	३२.	सोसाईटी वेलफेयर एक्सन नेपाल (स्वान)	दाङ्ग
३३.	सोसल अपग्रेड इन प्रोग्रेस अफ एजुकेशन	दाङ्ग	३४.	नेपाल महिला सामुदायिक सेवा केन्द्र	दाङ्ग
३५.	ग्रामीण महिला उत्सुकता विकास मञ्च	सुनसरी	३६.	ग्रामीण महिला विकास संस्था,	दाङ्ग
३७.	आमा समाज संघ	चितवन	३८.	ग्रामीण महिला उत्थान केन्द्र	दाङ्ग
३९.	खूर्कोट युवा क्लब	पर्वत	४०.	थारु तथा राजी महिला समाज	भजनी,कैलाली
४१.	नारी अभ्युदय केन्द्र	चितवन	४२.	महिला उपकार मञ्च	बाँके
४३.	छिमेक समाज सेवा संस्था	काठमाडौं	४४.	स्वावलम्बन विकास केन्द्र	डिल्लीबजार,काठमाडौं
४५.	विकास आयोजना सेवा केन्द्र	काठमाडौं	४६.	ग्रामीण स्वयंसेवक समाज	हरिवन,सर्लाही

वित्तीय संस्थाहरुका प्रमुख वित्तीय परिसूचकहरु
आषाढ २०६६

(रु. करोडमा)

क्र.सं.	विवरण	विकास बैंक	वित्त कम्पनी	लघुवित्त विकास बैंक	सहकारी संस्था
१	चुक्ता पूंजी	८८५	९३९	१०३	३६
२	प्राथमिक पूंजी	९९३	१२६२	१८१	४३
३	पूँजीकोष	१०३६	१३३४	१९२	४६
४	कर्जा सापट	४०६६	६०२३	८१८	३६०
५	निक्षेप	४७९५	५७०८	१९६	३८३
६	कर्जा/निक्षेप अनुपात (प्रतिशत)	८४.८०	१०५.५२	४१७.०९	९३.९७
७	निष्क्रिय कर्जा	८४	१७१	१३	१९
८	वित्तीय श्रोत संकलन	५०४९	६२२४	१०८९	४११
९	लगानी	४८१	३२९	१३५	२४
१०	कुल सम्पत्ति	६३६९	८५३७	१३९८	५३९
११	गैर बैंकिङ्ग सम्पत्ति	८	३०	-	४
१२	तरल सम्पत्ति	१५४५	१७३९	२६३	९९